

Dr. Bedir Aydemir YAŞAMI VE GÖRÜŞLERİ

Dr. BEDİR AYDEMİR
YAŞAMI VE GÖRÜŞLERİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

YAŞAMI

- Kendi Anlatımıyla Kendi Yaşamı..... 11
Tanyan Sevdı 15

GÖRÜŞLERİ

Yazıları

- Barış Savaşımını Devrim Savaşımına Bağlayalım 21
Oportünizmin Barış Belgesi 26
Proletaryanın Vatanı Yoktur..... 36
Devrimin Gerekliliği Yığınların Bilincine Kazınıyor..... 44
Yığın Çalışmasında Gelinek Yer..... 47
Tutanaklar ve Gerçekler 61
Güçlü Bir Merkezi Örgüt ve En Geniş Yığın Etkisi 71
Türkiye'nin Gerekliğini Partidir 78
Türkiye Dışında Parti Çalışması Üzerine 89
Cephe Sorunu..... 106
Nükleer Savaş Önlemek İstiyorsan Devrim İçin Savaş.... 136

TKP Belgelerinden

- II. Leninciler Konferansı..... 167
Konuşmalar / Hazırladığı karar tasarıları
Genişletilmiş EK Toplantısı 196
Konuşmalar
TKP 5. Kongresi..... 203
Konuşmalar

Şiirleri 218

ARDINDAN

Hemen Ardından

- Seninle Onur Duyuyoruz, Duyacağız 223
İşçinin Sesi Yazı Kurulu
Komünizm Mücadelesinde Ölümsüzleşecek 229
TKP Merkez Komitesi

Büyük Salonlar Bile Dar O Ancak Kavgaya Sığar.....	231
<i>Anma haberi</i>	
Sınıf Kavgası Durmaz Bedirler Ölmez!.....	233
<i>R. Yürükoğlu</i>	
Onu Yaşatmanın da Tek Yolu Devrimdir.....	240
<i>Emine Engin</i>	
“Onun Öğrencisiyim”.....	246
<i>Mercan Köklü</i>	
Gerçek Bir Proleter Aydıydın.....	250
<i>Mustafa Yılmaz</i>	
Enternasyonalizmin Canlı Örneği idi.....	254
<i>Jack Conrad</i>	
Kerem Gibi.....	257
<i>Uğur Kutlu</i>	
Mesajlar.....	260
İstanbul’da Anma ve Mesajlar.....	278
Ardından Bir Yıl	
Can Yoldaşımızı Andık.....	293
<i>İşçinin Sesi Yazı Kurulu</i>	
Can Yoldaşımız Bedirimiz Seni Çok Özledi Partimiz	296
<i>İşçinin Sesi Yazı Kurulu</i>	
Bedir’le Birlikte Bedir İçin de.....	301
<i>R. Yürükoğlu</i>	
Hem Örnek Alıyoruz Hem Örnek Gösteriyoruz.....	306
<i>Emine Engin</i>	
Unutmadık, Unutmayacağız.....	311
<i>Yıldırım Gıneli</i>	
Mesajlar.....	315
Ardından İki Yıl	
Proletaryanın Savaş Sancağını Daha Çok, Daha Çok Yükseltin.....	330
<i>Mercan Köklü</i>	
Ardından Üç Yıl	
Seninle Övünüyoruz Seni Özlüyoruz.....	337
<i>Gülen Erdilek</i>	
Unutulmaz Yoldaşımız, Bedir Aydemir’imiz.....	342
<i>Nazlı İskender</i>	
Hakkında Yazılan Şiirler.....	347

ÖNSÖZ

Değerli dostlar,

Bu kitap, büyük insan, değerli yoldaşımız, Dr. Bedir Aydemir'in ölümünün dördüncü yılı anısına hazırlanmış, yaşamını, görüşlerini ve ardından yazılanları içeren bir kitaptır.

Türkiye Komünist Partisi'nin önde gelen neferlerinden biri olan Dr. Bedir Aydemir'i, parti adıyla Ragıp İçel yoldaşımızı 31 Aralık 1988 günü kaybettik.

Böylesine eşsiz bir insanın ardından ne kadar yazılsa, ne kadar söylense azdır. Kitabı okuduğunuzda, "çok sevdikleri bir insanı kaybetmişler, insanlar sevdiklerinin ardından böyle güzel şeyler yazar" diye bir yargıya kapılabilirsiniz. Ancak Bedir yoldaşımız *gerçekten* sözcükleri yetersiz bırakacak derecede üstün bir *insandı*. Sadakatiyle, disipliniyle, bilimselliğiyle, coşkusu, inancı, neşesi ve çok derin kültür birikimiyle örnek bir insandı.

Ölümünün ardından dört yıl geçti, ancak o kavgamızda, bizimle, içimizde. Türkiye Komünist Partisi var olduğu müddetçe de o yaşayacak ve bizimle savaşacak. Onunla birlikte haykıracağız "yaşasın komünizm, yaşasın partim" diye.

Bedir yoldaşımız, seni çok özledik. Anın mücadelemize ışık tutacak.

Yayına hazırlayan yoldaşları

YAŞAM ÖYKÜSÜ

KENDİ ANLATIMIYLA KENDİ YAŞAMI

Ragıp yoldaşımız, ölümünün az öncesine kadar, enerji buldukça yaşam öyküsünü anlatıyordu. O, devrim kavgasının seli içinde ebediyen çağlayacak.

Onbir Şubat 1947 tarihinde İstanbul'da doğdum. Babam Almanya'da öğrenim gördükten sonra şeker fabrikalarında çalışmaya başlamış olan bir mühendisti. Daha sonra Alpullü Şeker Fabrikası'nın genel müdürü oldu. Ana tarafında ailem toprak sahipleriydi.

İlkokula 1952 yılında, babamın tayin olduğu Turhal'da başladım. Sonra Uşak'a, ardından tekrar Turhal'a taşındık. İlkokulu Turhal'da bitirdim.

İlkokuldan mezun olur olmaz Kayseri'deki Talas Amerikan Koleji'ne başvurduğum. Başvurum kabul edildi, 1957'de Talas'da orta öğrenime başladım.

Çocukluğum renkli ve zengin anılarla dolu geçti. Muhitim, şeker fabrikaları, Anadolu'nun ortasında çevreden yalıtılmış, ondan çok farklı olan vahalar gibiydi.

O yıllarda, kampanya zamanında şeker fabrikaları 1920'lerin filmlerini andırır manzaralarla dolu olurdu: Eski ve dev gibi makinalardan fışkıran buhar... 3-4 kat yüksekliğinde fabrika binaları... Fabrikaların en üst katlarında, Türk hamamına benzeyen çok sıcak, bunaltıcı hava... Yüksek hararet nedeniyle neredeyse don gömlek çalışan, kışın bile pencereleri açık tutan, su gibi terleyen işçiler... Görülecek şeydi.

Babam benim fabrika çevresinde dolaşmamı serbest bırakmıştı. Böylece ben, bu ayrıcalıklı durumumdan yararlanarak fabrikanın bütün girdisini çıktısını, her köşesini avcumun içi gibi öğrendiydim. Çocukluğum çok öğretici oldu.

Kampanya başladığında, pancar üreticileri pancar yüklü tek tahta tekerlekli kağnılarıyla fabrika önüne doluşur, fabrika dışında çadır kurar, akşamları büyük kamp ateşleri yakarlardı. Pancarı teslim ettikten sonra küspesini yükler, onu orada açık havada kurutur, ondan sonra köye dönerlerdi. Ben bu üreticilerin arasına girer, onların çocuklarıyla oynardım.

Anne tarafım toprak sahipleriydi. Ama, halı dokumacılığı ve gül yetiştiriciliğiyle de uğraşırlardı. Yazları Isparta'da çiftlikte geçirirdim. Bu benim için büyük değişiklik olurdu.

Babam, iyi bir mühendis olmakla birlikte, siyasete atılmayı çok istiyordu. Ana tarafım ise zaten tamamen siyasetin içindeydi. Ben doğmadan vefat etmiş olan dedem ilk mecliste 20 yıl milletvekilliği yapmış. Onun ardından dayım da 10 yıl milletvekilliği yapmış. Dolayısıyla evde her zaman siyasi konular tartışılırdı. Bütün akrabalarım, Demokrat Parti'nin ateşli savunucularıydı.

Talas Koleji, Amerikan misyonerlerince kurulmuştu. Okulda yaşam, kısmen bütçenin yoksulluğundan, kısmen de ilkesel nedenlerle zor koşullar altında sıkı disiplinle dayalıydı, Spartan bir yaşamdı. Yurtlarda, kışın dışarısı eksi 30 dereceyken bile ısıtma yoktu. Bir yamacın kenarında açık tuvaletler vardı. Öğretmenler öğrencilerin kendi sorunlarını kendilerinin çözmesi tutumunu benimsedikleri için yardım etmezlerdi. "Pratik yaklaşımları" ve "sağlıklı rekabeti" özendirirlerdi. Siyaset tamamen yasaktı. Kısacası öğrenciler doğayla sürekli bir kavga içindeydiler ve sürekli sorunları olurdu.

12 yaşındayken bir öğretmen eşliğinde, 13 yaşındayken de kimse eşlik etmeden Erciyes'e tırmandığımızı hatırlıyorum. Daha sonra TKP'de birlikte çalıştığımız Sapancı yoldaşla o yıllarda tanışım. Bununla birlikte, o, partide ayrışma ortaya çıktığında ne yazık ki menşevik tarafta kaldı.

Okulda, birkaç Ermeni öğrencinin dışında hepimiz çok dindar müslüman bir topluluk oluştunuyorduk. Ramazanda oruç tutuyor, günde en az iki kere namaz kılıyorduk, vb. Ben

de bayağı dindar olmuştum. Dini konularda epeyce de okumuştum. Ancak, okulun son yılında, 14 yaşında, oruç tutma, namaz kılma gibi bütün dinsel biçimleri reddettim ve onun yerine esrarengiz, mistik düşüncelerin cazibesine kapıldım.

1958 yılında, ben Talas'ta orta birdeyken babam öldü.

1961 yılında Talas'tan mezun oldum ve İstanbul'da şimdi Boğaziçi Üniversitesi Robert Yüksek Okulu olarak bilinen Robert Kolej'e girdim.

Robert Kolej'de durum Talas'tan tamamen farklıydı. Rekabetin özendirilmesi, burada, başarıma hedef ve ihtirasının basıncı ile daha da yüksek bir düzeye çıkmıştı. Yaşam zor değildi, tam tersine her açıdan lüks sayılırdı. Havadar yurtlarda musluktan sıcak su akıyor, duşlar, oturma odaları, kantin, kışın 24 saat ısıtma bulunuyordu.

Amerikan okul'arındaki eğitime ilişkin bir tutum değişikliği olmuştu. İstanbul'daki komprador çocuklarına eğitim vermeyi hedeflemek yerine, şimdi bütün Anadolu'dan seçtikleri yetenekli öğrencileri bulup çıkarıyorlar ve Amerikalıların desteklediği ya da Amerikan kökenli çok sayıda burs dağıtılıyordu. Ben girdiğim zaman, bu tutum değişikliği bir düzeye gelmiş olmalıydı ki, öğrenciler arasında İngiliz Amatör Tiyatrosu'na olduğu kadar Türk kültür, folklor ve halk oyunlarına da yaygın ilgi gösteriliyordu.

Bu faaliyetler, daha sonra, 1964-1965'de İstanbul'daki öğrenci hareketinden esen devrinci rüzgarla denk düştü. Oysa önceleri biz bu kesimden oldukça yalıtılmış bir durumdaydık.

Ben uzun yıllar boyunca Türk folkloruna derin bir ilgi duydum ve oldukça aktif olarak içine girdim. Yaptığım olumlu bir iş, Ruhi Su tarafından yönetilen bir koro örgütlemek olmuştu. Koro 1 yıl kadar çalıştı ve çok başarılı oldu. Biz, Ruhi Su'dan çok şey öğrendik. O, tanıdığım en kıbar ve en titiz insanlardan biriydi. Ruhi Su'ya her zaman büyük saygı duydum. Kendisi Anadolu'dan, daha sonra plaklarından dinlediğimiz yüzlerce ezgi toplamıştı. Bu

kolleksiyonun iyi korunacağını umuyorum.

Folklor kulübünde de kafa dengi arkadaşlarla birlikteydik. Daha sonra, partide ayrışmadan sonra da uzun yıllar boyu yoldaş olarak birlikte çalıştığım Celal Levent yoldaşı da burada tanıdım.

Folklor kulübü ve koro, Robert Kolej öğrenci hareketinin İstanbul'daki üniversiteler yığınınından yalıtılmışlığını kırma-da olumlu bir rol oynadı. İstanbul üniversitelerindekine benzer bir çizgi, bazen sağcılarının, bazen de legal sosyalist hareketin etkisi altında Robert Kolej'de de gelişti.

Bu yıllarda (1960'ların ortalarında) legal sosyalist hareketin gelişmesinin Türkiye'de etkisi önemli oldu. Bununla birlikte, benim siyasete olan ilgim, hükümet çevrelerine yakın olan böyle bir büyük burjuva ailede yetişmiş olmamın da etkisiyle iyice gelişti. Ne parlamenter sosyalizmin başarısına ne de gençlik hareketinin maceracılığına hiçbir zaman inanmadım. Bu nedenle, üniversiteden mezun olana dek geçirdiğim yıllar, benim açımdan, aktif olarak siyasal faaliyetlere katılma değil de, şu ya da bu faaliyete daha çok sempatican olarak katılma, ama okuyup öğrenme yılları oldu.

1968'de Robert Kolej'den elektrik mühendisi olarak mezun oldum. Bir burs elde edip Optimal Sistem Kontrol Mühendisliği master öğrencisi olarak Londra Üniversitesi'ne geldim.

Yalçın Çağlar, *İşçinin Sesi*, sayı 368, 9 Ocak 1989

TANIYAN SEVDİ

Yoldaşımızın kendi anlattığı yaşam öyküsü yarım kalınca gerisini biz tamamladık

1968'lerde Avrupa'da işçi öğrenci hareketleri patlak vermişti. İngiltere'de de öğrenciler hareketlenmişti. Türkiye ise devrimci durum yaşamaya başlamıştı. Böyle bir ortamda, 1965'lerde kurulmuş olan İngiltere Türkiyeli Öğrenci Federasyonu İTÖF'te de siyasallaşma eğilimi hızlanmaktaydı. Bedir yoldaş, bu sıralarda İTÖF çalışmalarında aktif olarak yer almaya örgütlenme ve eğitim çalışmaları için bir kentten ötekine koşturmaya başladı. 1971-1974 yılları arasında İTÖF başkanlığı yaptı.

1971 yılında R. Yürükoğlu yoldaşımız İngiltere'ye geldi. Onun, Emine Engin yoldaşın, Bedir yoldaşın ve başka bazı yoldaşların oluşturduğu gurup, sosyalist bir yığın örgütü olarak İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği'nin (İTİB) kurulmasını kararlaştırdı. Bedir yoldaş, kurucu üyesi olduğu İTİB'in örgüt çalışmalarına sürekli ve aktif olarak katıldı.

Bedir yoldaş, 1973'ün sonlarında, Veli Dursun yoldaşın teklifiyle Türkiye Komünist Partisi'ne üye oldu ve Ragıp İçel parti adını aldı. Aynı sıralarda bütün Londra'yı kasıp kavuran Wimpy grevlerinde en ön saflarda militanca savaşım verdi. Partinin İngiltere'de ilk örgüt matbaasının kurulmasında da büyük emeği geçti.

Bu arada örgüt çalışmalarının yanısıra aksatmadan sürdürdüğü doktora öğrenimini tamamlayan Bedir yoldaş, 1975 yılında askerliğini yapmak üzere Türkiye'ye döndü ve parti çalışmasını, Türkiye örgütüne bağlanarak sürdürdü.

Türkiye'de, Bedir yoldaş, partinin legal işyeri kurma faaliyetlerinin örgütlenmesinde görev aldı. TKP'nin o zamanki merkez organı *Atlum*'ın Türkiye'de basılmasını gerçekleştiren ilk gizli matbaayı o kurdu. Ayrıca, partinin

ticari matbaasının kuruluşunda da emeği geçti. Bu matbaa faşizm altında bile çalıştı.

Bedir yoldaş, 1976 yılında, ODTÜ'de öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladı. Parti çalışmalarını 1977 sonuna kadar burada sürdürdü. 1977'de bu işten ayrıldı, İstanbul'a yerleşti. Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yapmaya başladı.

O sıralarda kurulan Türkiye Barış Derneği'ne parti Bedir yoldaş, bilgi ve yetenekleriyle bu örgütte de saygın konuma gelmekte gecikmedi. Derneğin merkez yürütme kurulu üyeliğine seçildi. T. Barış Derneği yöneticisi olarak çeşitli Avrupa ülkelerini, bu arada Afganistan'ı ziyaret etti.

İngiltere'de tanıştığı Polonyalı kız arkadaşıyla 1971 yılında evlenmiş olan Bedir yoldaşımızın ilk çocuğu 1978'de doğdu.

1979 yılında TKP içindeki Leninci-oportunist ayrışması patlak verdiğinde kendi gerçek adıyla ve Barış Derneği merkez yürütme kurulu üyesi olarak, *İşçinin Sesi*'ne bir mektup yazarak, (bu yazıyı da bunun ardından) devrim ve komünizmden yana olduğunu açıkça vurguladı. Hiç ikircimsiz, TKP'nin Leninci saflarında yerini aldı.

Menşeviklerin Lenincileri polise ihbar kampanyasının iyice yoğunlaştığı ortam, onun polislin eline düşme tehlikesini artınca, Leninci kanat Bedir yoldaş İngiltere'ye çağırıldı.

1980'de yoldaşımızın, ikinci oğlu doğdu.

1981'de İngiltere'deki matbaada çalışmaya başlayan Bedir yoldaş, daha sonra, 1982-1983 döneminde partinin merkezi yönetim işleriyle uğraştı. Bundan sonra, kısa bir süre için tekrar matbaaya geldi. Ancak, çok geçmedi, Avrupa'daki örgütlenme işlerinde görevli olarak Fransa'ya gitti ve bir süre orada kaldı.

Bedir yoldaş bu arada ilk eşinden ayrılmıştı. İngiltere'ye döndükten sonra, 1984 yılında ikinci evliliğini yaptı, Alman asıllı eşiyile evlendi. 1984 sonunda H.Karadağ'ın başını

çektığı parti yıkıcılığı başgösterince, Bedir yoldaş bu kez Federal Almanya'ya gitti. Son yıllarında ise partinin, önceki adı GSB olan Merkez Yürütme Bürosu'nda görevliydi.

Yoldaşımız çok çeşitli alanlarda görev yaptı. Hangi alanda görev yaptıysa, partiye önemli katkı da yaptı. Görev aldığı alanı düzenler, işi geliştirir, aynı zamanda yoldaşlarıyla da çok iyi ilişkiler yürütürdü. Tüm parti örgütlerinin, onunla telefonda ya da yüzyüze mutlaka yolu denk düşmüştür. Tüm parti onu tanımış, çok saymış ve sevmiştir.

Kuşkusuz ardından yas tutmayacağız, tam tersine daha da hırsla çalışacağız. Ama onu çok özleyip, çok arayacağız ve yokluğuna da kolay alışamayacağız.

İşçinin Sesi, sayı 368, Ocak 1989

GÖRÜŞLERİ

YAZILARI

*Bedir Aydemir Yoldaş'ın kendi adıyla ve Yalçın
Çağlar yazar adıyla İşçinin Sesi'nde yayınlanmış
yazıları (1979-1987)*

BARIŞ SAVAŞIMINI DEVRİM SAVAŞIMINA BAĞLAYALIM

Bedir Yoldaş'ın bu yazısı Kasım 1979'da İşçinin Sesi'nde yayınlandığı zaman, partide, İşçinin Sesi'nin görüşlerini savunanlara karşı yoğun bir örgütsel tasfiye ve fiziksel saldırı kampanyası sürüyordu. I. Konferans öncesinde tasfiye edilen Leninci kadrolar, örgütlenme komitesi etrafında örgütsel bir yapı oluşturmaya çalışıyorlardı. Gidilip görülecek, ikna edilecek insan sayısı çok, yapılacak iş dağlar gibiydi. Tam bu sırada bu yazının yayınlanması bizlere de güzel bir sürpriz oldu.

Bedir yoldaş hem örgütsel olarak Leninci safta yer tutmuş, hem de yasadışı bir yayın organında kendi adıyla yazı yazarak siyasal kimliğini en açık bir şekilde ortaya koymuştu, böylece menşeviklerimize büyük bir darbe vurmuştu.

Bu yazı, özellikle legal alanda parti çalışması yapan yoldaşlarımız için birçok öğretici yan taşımaktadır.

Elbette ülkenin durumu da, partinin durumu da farklıdır ama legal örgütlerde siyasal kimliğimizi saklamamak, legal gerekçelerle yığınlara yanlış görüşler aktarmamak, legal örgütlerin örtüsünden yararlanmak vb. bugün de geçerlidir. Ve Bedir yoldaşımız örnektir.

Değerli Dostlar,

Geçtiğimiz haftalarda 100. sayıdan başlayarak, *İşçinin Sesi* gazetesini ve öteki yayınlarınızı (*İşçinin Sesi* Yayınları, 8, 9, 10 ve 11. kitaplar ve *Turkey Today*'ler) topluca inceleme olanağı buldum. Ülkemizde süren devrim savaşının yaşamsal sorunlarının açık tartışması, proletaryanın devrimci bilinci-

nin, ideolojik birliğinin ve devrimci kararlılığının yükselmesine çok önemli katkılarda bulunacaktır. Doğruluğu dünya işçi sınıfı hareketinin tarihsel pratiğinde pek çok kez kanıtlanmış olan bu Leninci yöntemin vazgeçilmez öteki ögesi de kuşkusuz açık eleştiri ve özeleştirmedir.

Bu ilkede bir görüş ayrılığımız olmadığına inandığım için, bir devrimci ve bir barışsever olarak yayınlarınızda önemli saydığım bir eksikliği eleştirmek istiyorum. Yayınlarınızda barış savaşımının konularına yok denecek kadar az yer verilmiş Yayınlarınızın tümünün Marksçı-Leninci özünü gözönünde bulundurarak (özellikle *Proletarya Enternasyonalizmi*), bunun savaşımın genel akışı içinde öne çıkan sorunların yarattığı bir ihmal olduğunu sanıyorum. Ancak, işçi sınıfı üzerinde etkin olmaya çalışan küçük burjuva ve burjuva dünya görüşlerinin tümünün, barış ve devrimci savaş konularında - bilinçli, bilinçsiz - yoğun olarak yarattığı kafa karışıklığı, bu eksikliğin, hiçbir yanlış anlamaya meydan vermeyecek bir biçimde giderilmesini ivedi bir görev durumuna getiriyor. Barış ve savaş konularındaki genel geçer doğruları savaşın bu aşamasında yinelemek, bilinçli militanlar için usandırıcı olabilir. Ancak, sorunun güncel pratik yönlerine açıklık getirebilmek için, genel teorik yönlerine ilişkin görüşlerinizi ortaya koymakta yarar vardır. Bundan devrimci proletarya ve barışsever yığınlar yarar görecektir.

Bu güncel pratik sorunların çözümlenmesinde belirleyici yönlendiriş, (*İşçinin Sesi*'nde kullanılan bir başlığa benzetme yaparsak) "Barış savaşımını devrim savaşımına bağlamak" olmalıdır. O zaman çözümlemenin yanıtlayacağı soru "sosyalizme açılan ıleri demokratik halk devrimini gerçekleştirmek için one atılan proletaryanın öncü siyasal örgütü ve onun açık Leninci olması, yaşamın gerçeklerine uyması gereken programı çevresinde emekçi halkı ve geniş yığınları birleştirme savaşımında, barış belgisi ne içerikte ve nasıl bir görev görmelidir" olacaktır. Ancak, tarihsel olarak belirlenmiş ve ulusal ve uluslararası koşulların bir açıklamasını

yapmadan sorunu ele almak, sorunu "zaman ve mekan"dan soyutlamak olur ki bu çoktan sona ermiş bir çağın filozoflarına yaraşır bir iştir. Yayınlarınızda da işlediğiniz gibi, gerçekten tüm güncel siyasal konulara pratik yanımda (barış savaşının konularını da içinde) ülkemizdeki nesnel koşulların bütününe oluşturduğu özellikleri doğru saptamak belirleyici olmaktadır. Bu özellikler "devrimci durum var mıdır, yok mudur" sorusuna verilen açık yanıtta anlatımını bulur. Ben de, gazete sayfalarında bile tartışılan bu soruyu doğru yanıtlama sorumluluğu ile, tarihçilerden öğrenmeye bırakmadan "Türkiye'de devrimci durum vardır" diyorum. Bu saptama, sanırım barış savaşının güncel sorunlarını tartışabilmemizde yeterince ortak bir zemin sağlamaktadır.

Barış savaşının teorik sorunlarına değinirken, yığınını da hâlâ kendisi kadar cahil sanan "solcu" liderlerin, barış savaşının ideolojik barış da içerdiği veya işçi sınıfının barış anlayışının haklı ve haksız savaş ayırımı gözetmeyen, pasif bir barış anlayışı olduğu yönündeki çarpıtmalar üzerinde bu kısa mektubumda durmak istemiyorum. Bilinçli işçiler, artık bu çarpıtmaları kolayca görebiliyor. Üzerinde durmak istediğim, proletarya entemasyonizmi, ileri demokratik halk devrimi ve barış savaşının ülkemiz devrimci hareketi açısından diyalektik bütünlüğüdür.

Savaş, siyasetin şiddet araçları ile sürdürülmesidir. Herhangi bir savaşın sınıfsal özünü, o savaşa damgasını vuran sınıfların siyasal hedefleri belirler. Şiddet araçları ise savaşın askersel-teknik yönünü oluşturur. Ülkeler arası savaşlarda, şiddet araçlarına başvuran ülkelerdeki sınıfların sürdürdüğü siyasetler, o sınıfların iç siyasetlerinin devamıdır. Kendi diyalektik mantığı içinde belli dönemlerde - örneğin özellikle bir savaşın akışı içinde - dış siyaset iç siyaset üzerinde egemen olsa bile, yukarıdaki ilişki genel olarak belirleyicidir.

Savaşın, siyasetin şiddet araçları ile sürdürülmesi olduğu gerçeği temel olmakla birlikte, savaşta yer alan sınıfların izlediği siyasetler, savaşa damgasını vuran siyasetler, savaş

sirasında değişebilir. Bir emperyalist savaş, işçi sınıfının egemen burjuvaziye karşı utkan bir iç savaşına dönüşebilir.

Savaşlar hiç yoktan ortaya çıkmaz. Genel olarak siyaseti sürdürmek için başvurulan araçlardaki nitel değişme gerçekleşmeden (şiddet araçlarına geçilmeden) önce bir hazırlık dönemi vardır. Ancak her hazırlık mutlaka savaşla sonuçlanır diye bir kural da yoktur.

Günümüzde gözlenen gerçek, emperyalizmin tüm ideolojik, askersel, ekonomik, diplomatik alanlarda bir savaş hazırlığı içinde olduğudur. Buna karşılık dünya sosyalist sisteminin tüm olanaklarıyla bir savaşı önleme, ancak en kötü durumun ortaya çıkması koşulunda işçi sınıfının tarihsel kazanımlarını korumak için hazırlıklı bulunma çabasında olduğudur.

Emperyalizmin geliştirdiği şiddet araçları ile ulaşmak istediği hedef nedir? Dünya sosyalist sistemine öldürücü bir darbe vurmaktır. Burada emperyalizmin amaçları ile başvurduğu araçlar arasında diyalektik bir bağ vardır. Silahlanma, modern tekellerin sermayenin tümünün, özellikle onun en saldırgan ve serüvenci kesimleri büyük silah tekellerinin ekonomik sorunlarına geçici çözümler getirmektir.

Emperyalist sistemde iki eğilim vardır: Bunlardan birincisi bütünleşme, ötekisi ayrışma ve çatışmadır. Belli dönemlerde bunlardan biri ön plana çıkabilir. Dünya sosyalist sisteminin ortaya çıkışı ile bütünleşme eğilimi güçlenmiştir. (NATO, CENTO vb. gibi). Ancak ayrışma ve çatışma eğilimi de, William Pomeroy'un da değindiği gibi bu girişimleri "fiyasko" ile sonuçlandırmaktadır.

Bilimsel teknolojik devrim askersel-teknik araçları olağanüstü geliştirmiştir. Bunların örgütlenişi tüm dünya gözönünde bulundurulurken yapılmaktadır. (Dünyada üslerin dağılımı, kıtalararası balistik füzeler, uydular vb. gibi). Av tüfeği ile sinek avlanmaz. Emperyalizm bu silahları büyük sorununu, dünya sosyalist sistemini yok etme sorununu çözmek için kullanmayı amaçlamaktadır.

Tüm bu saptamalar ışığında diyebiliriz ki, emperyalizmin,

içinde tüm dünyanın yok olması olasılığını barındıran bu serüvenci siyasetin önüne set çekmek, proletarya enternasyonalizminin bir gereğidir. Dünya sosyalist sistemi ve dünya halklarının geleceğini korumak için savaşmak gerekir. Barış savaşımı enternasyonalist bir savaşımıdır.

Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye kitabında işlediğiniz gibi emperyalist işbölümü bir sistem oluşturmaktadır. Bu işbölümü içindeki ülkeler birbirlerine sayısız siyasal, askersel, ekonomik bağlarla bağlıdır.

Ülkemizde, egemen işbirlikçi teknelci burjuvaziye karşı savaş emperyalizme karşı savaşla birdir. Devletin baskı araçları emperyalist sistemin bir bütün olarak çıkarlarını korumakla yükümlüdür. Bu sistemi oluşturan bağlardan önemli biri olan askersel bağı zayıflatmak için verilen savaş, onu kırmak için verilecek ileri demokratik halk devrimi savaşına yığınları hazırlayan genel demokratik bir savaştır. Ülkemiz işçi sınıfının, dünya barışına yapacağı en önemli katkı açıktır ki Türkiye’de devrimi gerçekleştirmektedir.

Bu görev ile güncel devrimci görevlerden biri olarak barış savaşımı ulusal ve uluslararası tarihsel nesnel koşulların yarattığı bir diyalektik bütündür. Bilinçli işçiler için, tarihte Rus proletaryasının I. emperyalist paylaşım savaşını, Rus burjuvazisine karşı bir iç savaşa dönüştürerek devrimin utkusuna götürürkenki belgelerinden birinin “barış” olması anlaşılmaz değildir.

Bir kısa mektupta bu konuları ancak bu kadar açabiliyorum. Sanırım konuya genel bir yaklaşım görevi görebilir.

Devrimci selamlar.

Bedir Aydemir
Türkiye Barış Derneği
Merkez Yürütme Kurulu Üyesi

OPORTÜNİZMİN BARIŞ BELGİSİ

Bir Temmuz tarihli *Atılım*'ın baş yazısı, TKP MK Plenumu'nun "barışı korumak", "silahlanma yarışını durdurmak", "toplu insan kırma silahlarını yasaklamak", "bu uğurda yığınları, milyonları savaşa çekmek", sorununu "gene" başa aldığını söylüyor, ve "barış... barış..." diye sona eriyor. Hoş sözler. Ancak oportünistlerin ağızında boş sözler. *Atılım*, yazılarında barış sözcüğünü hep "savaş", "savaşım" gibi sözcüklerle birlikte kullanmıştır. Ne var ki bu üslup, ortacı oportünizmin demagojik militanlığından başka birşey değildir.

Savaş ve barış, Türkiye devrim hareketinin gündeminde baş sıralarda yer alan sorunlardandır. Bunun nesnel nedenleri vardır.

Birinci neden küreseldir. Dünyada emperyalist odakların önemli bir kesimi bugün siyasal yumuşamanın askersel yumuşamaya yükselmesini engelleme ve soğuk savaşa dönme siyaseti izliyorlar. Bu bir yönüyle silahlanmanın yeni bir düzeyde sürmesidir (Cruise füzeleri, Trident denizaltıları, MX füzeleri). Sovyetler Birliği ve Bulgaristan ile sınırlı olan ve emperyalizmin askersel ilişkiler ağı içinde olan Türkiye'yi bu siyasal rüzgarlar, anında ve güçlü olarak etkiliyor. Bu kadarını oportünistler de kabul ediyor ve en çok da bunu vurguluyorlar.

İkinci neden yöreseldir: Emperyalizm, Sovyetler Birliği'ne karşı yörede zayıflamış olan askersel-siyasal konumlarını güçlendirmek, bölgedeki durumla yakından bağlı olan "petrol bunalımı"nı çözmek için şiddet araçlarına başvurma hazırlığı içindedir. Bu eğilim İran olaylarıyla daha da güçlenmiştir. Türkiye finans-kapitalinin yayılma gereksinimi, emperyalizmin bu siyasetiyle çakışıyor.

Oportünistler uzun süre sıcak savaş olasılığı konusunda

net birşey söylemeden, "bölgede, NATO'nun konumlarını güçlendirmek istediği", bölgedeki saldırgan siyasetleri için Türkiye'yi bir üs olarak kullanmak istediği" yollu pek çok bulanık şey söylediler. Ancak her zaman olduğu gibi yaşam oportünistlerin önünde yürüdü. ABD'nin bölgede 110 bin kişilik yardım ordusu kurma kararı, Afganistan'da Amin yönetiminin devrilmesiyle gerginleşen uluslararası hava ve ABD'nin İran'a askersel girişimiyle artık sağır sultan bile sıcak savaş olasılığını iliklerinde duydu. Türkiye'de burjuvazi "Bunalım ve Savaş Hali" yasa tasarısı hazırlamaya koyuldu. Bunlara paralel olarak TKP yönetimi de 1980 başlarından bu yana sıcak savaş olasılığı konusunda giderek daha açık konuşmak zorunda kaldı. Hayatın önünde yürümek dirayetini gösterememiş olsa bile TKP yönetiminin sonuna doğru bir gözlem yapmış olması gecikmeyi affetirebilirdi. Ancak sıcak savaş olasılığı saptamasından oportünistlerin çıkardığı taktik öneriler bu nal toplamanın hiç de nedensiz olmadığını gösteriyor.

Gerici sınıflar savaşa hazırlanıyorsa, bu durum o ülkenin komünistlerine somut bazı görevler yükler. Devrimci durumda bu görevleri Lenin'in "gerici bir savaştan, devrimci bir çıkış" sözleriyle anlatabiliriz. İşte bizim oportünistlerin tarihteki ataları gibi yan çizmek istedikleri budur: Devrimci çıkış yolu. Bölgede sıcak savaş olasılığından nihayet söz etmeye başlayan TKP MK bakalım Türkiye işçi sınıfına son Plenumları'nda(!) bu konuda ne önermiş?

"Plenum, emperyalizmin uluslararası durumu sertleştirme girişimleri karşısında, barış ve silahsızlanma savaşını yükseltmenin önemi üstünde durdu...

"Plenum, Amerikan emperyalizminin, bölgede ve ülkemizde yükselen hegemonyacı baskıları karşısında, TKP'nin önünde duran politik görevleri saptadı. Özellikle topraklarımızdaki ABD ve NATO üslerine, ABD'nin dayattığı ikili kölelik anlaşmasına karşı savaşın güncelliğini vurguladı." ("Açıklama TKP

MK, *Atılım*, 1 Haziran 1980).

Bölgesinde savaş tehlikesi belirmiş olan bir ülke işçi sınıfının genel kurmayının taktiği değil, sanki Barışseverler Derneği'nin söyleşi tutunağı. İş bu noktada bıraksalar Türkiye işçi sınıfına verebilecekleri zarar gene de az olurdu. Merkez komitesi organında güncel savaş için daha ayrıntılı yönlendirmeler de var:

“Plenum, bütün bu nedenlerle Amerikan saldırı üslerine, NATO köleliğine, Demirel hükümetinin halk düşmanı politikasına karşı savaşı, demokratik eylem birliğini, ulusal demokratik cepheyi, işçi sınıfının birliğini günün en can alıcı sorunu olarak başa aldı. Plenum, TKP'nin, TİP'e, TSİP'e, Kürt demokrat hareketine karşı, CHP'ye karşı tutumunu somut biçimde belirledi. Plenum, tüm işçi partileriyle eylem birliği temelinde gerçekleşebilecek yığınsal, legal bir partinin büyük bir önem taşıdığını vurguladı.” (“Ana Yol”, *Atılım*, 1 Haziran 1980)

“SİA'ya karşı ulusal çapta yükselen tepkiler, TKP, TİP, TSİP, Kürt Devrimci Demokrat grupları, CHP sol kanadı, MSP tabanı, DİSK ve Türk-iş'e bağlı sendikalar, ordu içindeki yurtsever çevreler, ilerici aydınlar arasında giderek oluşan ortak görüşler kölelik anlaşmalarını yırtmak için gereken güçlerin varlığını kanıtlıyor. Ülkemize yöncelen emperyalist komploya karşı koymakta ilk adım tüm yurtseverlerin, halk düşmanı Demirel hükümetinin onayladığı kölelik anlaşmasına karşı birleşmesi, bu anlaşmayı yırtmasıdır.” (“Kölelik Anlaşmasını Yırtalım”, *Atılım*, 1 Temmuz 1980) (abç)

Burjuvazinin büyük bir kesimine bölgesel çıkarları konusunda akıl hocalığı da yapan bu yazıda neden MSP tabanının SİA'yı yırtmak için eylem birliğine alınıp CHP sağ kanadının bu şereften mahrum bırakıldığı, buna karşılık

Atılım'ın aynı sayısının iki sayfa öncesinde 19 Haziran tarihli MK bildirisinde neden bu kez CHP'nin tamamının demokratik güçlerin eylem birliğine çağrıldığı menşevik bilmeceler konusunda uzman birinin bile birkaç senesini alacak türdendir. Bu sözlerde entemasyonalizmin zerresi yoktur. Devrimci çıkış yolunun zerresi yoktur. TKP MK'ya egemen oportünistler sıcak savaş olasılığını görmemiş olsalar bu söyledikleri belki affedilebilecek bir siyasal körlük olurdu. Ama hem bu olasılığı görüp, hem de legal örgütlenmeyi ön plana çıkarmak, bununla da kalmayıp MSP tabanı falan filanla bir olup ikili anlaşmaların yırtılmasını ilk hedef olarak göstermek ihanetten başka birşey değildir. Menşeviklerin Leninci MK üyelerinden kaçırarak topladığı bu "Plenum" adlı toplantıdan çıkan barış belgisi tutarlı bir pasifist belgi bile değil, bir ihanet belgisidir.

Lenin, *Sosyalizm ve Savaş* adlı yapıtında, "Sosyal Demokrat (Komünist İ.S.) partiler bir yandan yığınları örgütlemek, sosyalizmin propagandasını yapmak için legal olanakları, ne kadar sınırlı olursa olsun her koşul ve durumda kullanmaktan geri durmazken, legaliteye kul olmaktan kopmalıdır... yığınları, devrimci savaş yöntemlerini savunmak, tartışmak, değerlendirmek ve hazırlamak amacı ile kurulmuş bir yeraltı örgütü kurmadan devrime götürmek olanaklı değildir." diyor. (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c.21, s.318)

"Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin elleri, entemasyonalizm bayrağını taşıırken titemedi. Partimiz çok önceden oportünist grup ve unsurlarla tüm örgütsel bağları koparmıştı; ayaklarının, oportünizmin ve 'ne pahasına olursa olsun legalizmin' prangalarıyla yere çakılı olmaması devrimci görevlerini yerine getirmesinde yardımcı olmuştu" diye ekliyor. (Lenin, *agy*, c.21, s.319)

Savaş durumunda devrimci çalışmanın, devrimci çalışmada yeraltı çalışmasının önemini vurgulamadan, küçük burjuva sosyalistlerinin pasifist görüşlerini, sosyal demokratların ihanetini sergilemeden, bunlarla işbirliğinden söz

etmenin, legal çalışmanın önemini vurgulamanın Lenin'in öğretisi ile bir ilgisi yoktur. Bu ne kadar "savaş", "savaşım", "savaş boyu" gibi cengaver sözcüklerle bezenirse bezensin bir ihanettir.

Türkiye finans kapitalinin yayılma gereksiniminin emperyalizmin bölgemizdeki savaşçı siyasetleriyle çakışmasına gelince, işte bu konuda oportünistlerin ağzını bıçak açmıyor. Bunun iki köklü nedeni vardır. Birincisi, TKP MK'ne egemen olan oportünizm derin bir ulusçu öz taşımaktadır. İkincisi kuyrukçudur.

İşçinin Sesi yayınları oportünistlerin bu ulusçuluğunun Kürt sorununda dışa vuruşunu da (Bkz. Süleyman Sakalı, "Kürt Sorunu-Yazılar", *İşçinin Sesi Yayınları*, No:15) kuyrukçuluğunu da (Bkz. R.Yürükoğlu, "Ulusal Burjuvazi", *İşçinin Sesi*, sayı:113-114, 115-116) iyice sergiledi. Ordu konusu ise bir başka aynadır.

Menşevikler, Türk ordusunu karanlık amaçlara araç olmaktan korumada neredeyse uzmanlaştılar. Bunu en entrikacı bir Bizanslının bile düşleyemeyeceği ince (!) yöntemlerle yapıyorlar. Yurtsever paşalarını, yurdunu sevmeyen militarist klişe karşı kullanıyor, yurtsever subaylarla da sürekli cephe ve eylem birliği yapıyorlar. Bu yöntemlerle orduyu faşistlerden korumuşlardı. (Bkz. "Ordu Uyanık Olmalıdır", *Atılım*, 1 Ağustos 1978), NATO'dan korumuşlardı (Bkz. "Ulusal Ordu", *Atılım*, 1 Nisan 1978); "Türk ordusunun görevi bankaları beklemek değil, demokrasiyi beklemektir" diye akıl hocalığı yaparak sıkıyönetimin can sıkıcı görevlerinden de korumuşlardı. (TKP'nin Sesi, Mart 1980). Ne var ki tüm bu ince(!) taktiklere rağmen bugün kendileri ordudan korunmaya muhtaç duruma geldiler. (Bkz. "Bolşevik Kalesi", *Atılım*, 1 Nisan 1980). Başlıklar, yazılardan alıntı yapmaya gerek bırakmayacak denli açık.

Türk ordusu, generalinin şapkasından, erinin postalına kadar emperyalizmin küresel çıkarlarını gözetmek üzere, emperyalizm tarafından örgütlenmiş ve hızla diğer emperya-

list ordularla birlikte "standardize" edilen bir NATO ordusudur. Bu orduya, demokrasiye (ne demokrasisi?) bekçilik etmek, ulusal çıkarları korumak misyonları yüklenebileceğini ancak sosyal demokrasinin kuyruğuna yapışmış bir Türk oportünisti düşünebilirdi.

Menşevik Plenum, hiçbir devrimci yönlendirmede bulunmadan "barış savaşımında" ilk adım olarak SİA'yı yırtmak hedefini koyuyor ve günün can alıcı sorunlarından biri olarak NATO köleliğine karşı savaşı sayıyor. Bunlar hiçbir şey için savaşmıyor ama savaşıyor görünmek için sürekli savaş davulları ve borazanları çalıp yerinde sayıyorlar. Bu önerileri ile emperyalizmin ekonomik-siyasal ilişkiler açısından çıkmadan yani devrimci bir savaşı utkuyla sonuçlandırmadan NATO'dan çıkılabileceği inancını taşıyorlar. Bu bugün için çok ender ulusal ve uluslararası koşullarda ortaya çıkabilecek zayıf bir teorik olasılıktır. Oportünistler yalnız bunu pratik bir olasılık olarak göstermekle kalmıyor, yapılması gereken ilk iş olarak gösteriyorlar. Bu korkunç bir hedef şaşırtmadır. Daha önce yazıp çizdikleriyle birleştirecek, bu olasılık gerçekleşirse ordu ulusal bir ordu olacak bölgede savaş tehlikesi ortadan kalkacak diyorlar. Böylece ordunun sınıfsal özünü saklıyorlar. Türkiye finans kapitalinin yayılma gereksinimlerinden söz etmemek, ordunun NATO'dan çıkırsa da çıkmasa da bu sınıfın elinde bir saldırı aracı olacağını, bölge barışını tehdit edeceğini söylememek ulusçuluktur. Bunun tarihte Kautsky'lerin yaptığından fazlaca bir farkı yoktur. Eğer bu ulusçuluk Kautsky'lerde olduğu gibi açık sosyal-emperyalist görüşler olarak dışa vuruyorsa, bu, Türkiye finans kapitalinin henüz küçük olmasından ve bölgedeki diğer emperyalist odaklar ile çıkar çatışmasının birinci paylaşım savaşı öncesi çatışmalar boyutunda ve sertliğinde olmamasındandır. Ancak İ.Bilen'in Plenum raporundaki şu saptaması hangi yolun yolcusu olduklarını iyi gösteriyor: "1974 yıllarından (?) başlayarak ortaya çıkan *Türkiye ile ABD* arasındaki bazı uyuşmazlıklar (?) şimdi emperyalizmin

çıkarları doğrultusunda çözülüyor.” (abç) Neden Türk ordusunun Kıbrıs’taki işgalci işlevi üstüne sözler yavaş yavaş TKP yayınlarından yok oluyor daha iyi anlaşılıyor.

Ordu ve militarizm üzerine Lenincilerin saptamasını yinelemekte yarar var:

“Hiçbir Komünist partisi, Marksizm-Leninizme bağlı olduğu sürece, burjuva ordusunu egemen sınıfların ‘elinden kurtarmayı’ öngörmez, düşünemez, düşleyemez!

“...Burjuvazi hem dışta, hem içte düşmanlarına karşı ordu kurmuş diye bu ordu halkın çıkarlarını savunur mu? Onun görevinin, varoluş nedeninin ne olduğu hem bilim hem yaşam açısından ortada değil mi?

“(…)

“... kapitalist devlette ordu militarizm ayrımları yapılmaz. Biri birinin örgütlenişi, biri birinin düşüncesel varlığıdır.” (R. Yürükoğlu, *Üçüncü Program ve Görevlerimiz*, s.59-61).

Savaş ve barış sorunlarının Türkiye devrim hareketinin gündeminde baş sıralarda yer almasının üçüncü nedeni Türkiye ile bağlıdır. Türkiye’de devrimci durum vardır. Oportünistler son toplantılarında da devrimci durumu yadsıyıp işi ekonomik bunalım burgacıyla geçıştirdiklerine göre barış belgelerinin içi hiçbir şekilde devrimci bir anlamda dolmayacak demektir.

Yukarıda, komünistlerin bir savaş olasılığı karşısında izleyecekleri yolu “gerici bir savaştan, devrimci bir çıkış” diye özetlemiştik. Bu taktiğin, aynı madalyonun iki yüzü olan, birbirinden kopmaz iki yönü vardır. Birincisi, emperyalizmin ve Türkiye finans kapitalinin çıkaracağı bu savaşı Türkiye’de işbirlikçi tekelci burjuvazinin erkini devirmek için bir iç savaşa dönüştürmek, ikincisi yığınların barış istemine öncülük etmektir. Bu devrimci görevler ile genel demokratik görevleri birbirine bağlamak, toplumun

diğer kesimlerini ana düşmana karşı proletaryanın yükselttiği demokrasi bayrağı altına toplamaktır.

“Savaş kuşkusuz çok derin bir bunalım yaratmış ve yığınların sıkıntılarını ölçülmez derecede artırmıştır. Devrimci durumun nesnel temeli üzerinde, bu savaşın gerici doğası, tüm ülkelerin burjuvalarının saldırgan amaçlarını ‘ulusal’ ideoloji ile gizlemek için söyledikleri utanmaz yalanlar, kaçınılmaz olarak yığınlar arasında devrimci duygular yaratacaktır. Yığınların bu duygularını bilince çıkartmak, onları derinleştirmek ve şekil vermek için yardımcı olmak bizim görevimizdir. Bu görev tek doğru anlatımını ‘emperyalist savaşçı iç savaşa çevirin’ belgisinde buluyor. Savaş sırasında sürdürülen tüm tutarlı sınıf savaşmaları ve tüm ciddi ‘yığın eylemleri’ bu sonuca çıkacaktır. Büyük güçlerin, birinci mi, ikinci mi emperyalist savaşının, öncesinde mi, sonrasında mı, yoksa onunla bağlı olarak mı güçlü bir devrimci hareketin parlayacağını önceden söylemek olanaksızdır; ancak her durumda görevimiz ikircimsiz ve sistematik olarak bu yönde çalışmaktır.” (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c.21, s.313)

Lenin *Sosyalizm ve Savaş* yapıtında “Pasifizm ve Barış Belgisi” başlığı altında şunu söylüyor:

“Yığınların barıştan yana duyguları çoğu kez protestonun, öfkenin ve savaşın gerici doğasının farkına varılmasının başlangıcı olarak anlatımını bulur. Sosyal Demokratların (Komünistlerin-İ.S.) görevi bu duygulara biçim vermektir. Bu duygularla harekete geçen her harekette, her gösteride en çoşkulu şekilde yer almalı, ancak devrimci bir hareket olmadan, işgalsiz, ulusları ezmeyen, talansız, şimdiki hükümetler ve egemen sınıflar arasında yeni savaşların tohumlarını taşımayan bir barışın olanaklı olduğu fikrine katılarak

yığınları aldatmamalıdır. Böyle bir aldatmaca ancak savaşan hükümetlerin gizli diplomalarının elini güçlendirip onların karşı-devrimci planlarını kolaylaştırır. Kim ki kalıcı ve demokratik bir barış istemektedir hükümetine ve burjuveziye karşı iç savaştan yana olmalıdır.” (Lenin, *agy*, s.316)

Oportünistler hem gerici savaş olasılığını kabullenip, hem barış savaşımını iç savaştan ayırarak “barış” sloganlarının pasifist bir slogan olduğunu kanıtlamış oldular. Barış savaşımını da bir “Barış Demeği”nin yürütebileceği barış savaşımından farksız bir düzeye inmiş oldu. Küçük burjuva sosyalistleri uzun süre Barış Demeği’ni TKP’nin güdümünde olmakla suçlamıştı. İşin doğrusu TKP’nin savaşımını Barış Demeği savaşımının düzeyine indirgemiş oluşudur. Bugün hiçkimse barış ve savaş konularında menşeviklerin belgelerinin Barış Demeği’nden daha ileri olduğunu gösteremez. Bu, bir çok küçük burjuva pasifistini de, sosyal demokrati da barındıran Barış Demeği için affedilebilir, ancak komünistler için affedilmez birşeydir. Kaldı ki devrimci durum, yığınların devrimci bir propaganda ve ajitasyona yanıt verdikleri bir dönemdir. Barış Demeği bile devrimci konumlardan barışı savunamazsa Türkiye gibi bir ülkede kolay kolay yığınsal yanıt bulamaz. Türkiye’de sınıf savaşı sertleştikçe, savaş bulutları toplandıkça, içinde temsil edilen pasifist akımların çoğalmasına rağmen, Barış Demeği’nin yığınlardan aldığı yanıt hızla daralmıştır. Bunda suç gene oportünistlerin Lenin’e sırt çevirip, buldukları örgütlerde barıştan yana duygulara devrimci bir biçim vermek yerine bilinçsiz barış özlemlerinde ağızbirliği etmeyi en iyi cephe yapma politikası sanmaları olmuştur.

Gerici bir savaşı iç savaşa çevirebilmenin somut görevleri bu fikrin propaganda ve ajitasyonu ile yığınları eğitmektir.

Burjuvazinin askerlik sanatında üstünlüğünü bir an için akıldan çıkarmadan devrimci proletaryaya, işçi sınıfına askerlik sanatını öğretmektir. (İşbirlikçi-tekelci burjuvazi

kendi çelişkisinin bir sonucu her yurttaşa bu sanatı biraz öğreterek bu konuda yardımcı oluyor.)

Ordu içinden kendiliğinden çıkacak birkaç yurtseverle cephe kurma düşleri yerine ordu içinde örgütlenmeye hız vermektir.

Öncü örgütün kendisini iç savaşın genel kurmaylığını yapacak biçimde hazırlamasıdır. (Engels de, Lenin de, Stalin de zamanlarının askerlik bilimini en iyi bilen liderlerdi.)

İşçi sınıfını proletarya entemasyonalizmi ile eğitmeye hız vermektir.

Ortaç oportünistlerin başı H.Erdal, özel görüşmelerimizde bu saptamaları "Sovyetler sınırında bir serüven istemez", "burjuvazinin askersel teknik araçları o kadar geliştirdi ki bugün bir iç savaş kazanmak olanaksızdır" savlarıyla yanıtlamaya çalışıyordu.

Şu hemen belirtmelidir ki bugün en büyük serüven, Türkiye işçi sınıfını içi boş belgilerle, olası bir savaşı pasif ve hazırlıksız bekler duruma sokmaktır. H.Erdal gibileri bu savlarla bir yandan Sovyetlerin günün birinde kavgasız gürültüsüz Türkiye'ye devrim ihraç edebileceğini düşleyerek devrimci görevlerden sıyrılmaya çalıştıklarını, bir yandan da, en çok gereksinimi olacağı zamanda (bölgemizde çıkacak bir savaşın başka bir anlamı olmayacaktır) devrimci merkez Sovyetler Birliği'ni yalnız bırakacaklarını göstermiş oluyorlar. Bu proletarya entemasyonalizmine ihanettir. Teknik üstünlük sorununa ilişkin tezlerini ise yaşam çoktan çürüttü. İran devrimi gibi yakın bir komşunun örneğinin yanı sıra, TARİŞ, Tarsus ve Çorum'da yığınların devrimci enerjisinin kendiliğindenlik düzeyinde bile neler başarabileceğini oportünistlerin kör ettiklerinin dışında her sağduyu sahibi insan görmüştür.

Yalçın Çağlar
İşçinin Sesi, sayı 135, 11 Ağustos 1980

PROLETARYANIN VATANI YOKTUR

Proletaryanın tüm insanlığı kurtarma görevini başarmasında, günümüzde Türkiye işçi sınıfının üstüne düşen, devrimini utkuya ulaştırmak, burjuvazinin erkini devirmek, devrim erki kurmaktır.

Egemen burjuvazinin tekelciliğe yükseldiği, emperyalistleşebilmek için bir yandan ülke içinde tüm çalışanlara açık terör uygularken, öte yandan iç sömürgesi Türkiye Kürdistanı'nı vahşi bir baskı altında tuttuğu, yayılma gereksiniminin sonucu Kuzey Kıbrıs'ı sömürgeleştirdiği, Ortadoğu ve Ege'nin yağmasından bir parsa toplayabilmek için Yunanistan ve İsrail burjuvazisi ile kozlarını paylaşmaya hazırlandığı bir aşamada, işçi sınıfı Türkiye'de gerçek bir enternasyonalist bilinç ile savaşmadan tarihsel görevini kalıcı olarak yerine getiremez.

Yüro-komünistlerin komünizm adına proletarya enternasyonalizmini reddettiği, Çin'in proletarya enternasyonalizmi adına Sovyetler Birliğini emperyalist ilan edip, sosyalist Vietnam'ı işgal etmeye yeltendiği bir dünyada yaşıyoruz. İşçi sınıfımız *Antim*'in faşist cunta içinde ilerici(!) kanatlar arayan teorilerinden, "kimi" generallere İsrail siyasetinde (daha doğrusu Orta Doğu'yu paylaşma siyasetinde) ulusal çıkarlar adına akıl hocalığı yapan yazılarından arda kalan boş sayfalarında mutlaka proletarya enternasyonalizminden söz ediyor olmasında avunacak birşeyler bulabilir mi? Ya da, küçük burjuva milliyetçilerinin reformist türlerinin bile belgelerinin kıyısına, köşesine bir "proletarya enternasyonalizmi" dipnotu düşmeyi ihmal etmemesine sevinebilir mi? Herhalde hayır.

Pratik siyasal savaşımınla uğraşamayacak kadar tembelenenlerin dışında solun her tonunun Türkiye'de proletarya enternasyonalizminden söz ediyor olması başka ülkelerin

işçilerine biraz garip gelebilir. Ancak, işçi sınıfımız, Kemal'in, işi, komünist partisi kurdurup, Komintern'e üyelik için başvurmaya kadar vardığı, küçük çıkarlara, büyük destek sağlayabilme alışverişinin sürüp giden bu geleneğini aşına bir gözle izliyor.

Ne ilk kez Ankara'da İstiklal Marşı yerine *Enternasyonal* söylendiği zaman, etekleri iutuşan sosyalizmin uluslararası bürokratlarının ulusal (kelimenin tam burjuva anlamıyla) dalkavukluğu, ne Kürdistan'ın bağımsızlığını savunur görünürken burjuva ordusuna toplumsal devrim görevi yükleyen şark türü sosyal yurtseverlerin gerici ikiyüzlülüğü, işçi sınıfımızı aldatmıyor. O, gerçek proletarya enternasyonalizmini, Kemalizm, ordu, ulusal burjuvazi, tek dünya pazarı, dünya devrimi, barış, devrimci merkez, yaşayan sosyalizm, anti-sovyetizm konularında, Kürt sorunu, Afganistan, Polonya olayları karşısında tutumu ile, *İşçinin Sesi* yayınları ile yakından tanıyor. Bugün, öncü örgütünün 200 sayısına ulaşan merkez organı *İşçinin Sesi*'nde yaşamın sürekli kanıtlandığı, kendi sınıf çıkarlarının, sınıf bilincinin doğru bir yansımısını, sınıfın önünde duran sorunların doğru, bilimsel çözümlenmesini, siyasal pratiğinde doğru bir eylem kılavuzunu buluyor.

TKP-*İşçinin Sesi*'nin bölgemizde giderek sertleşen sınıf savaşımının büyük karmaşası içinde proletarya enternasyonalizminin bayrağını, komünist adına yarasır bir biçimde bir an olsun elleri titremeden taşıyabilmesinin nedeni "Sosyallizmin temel gerçeği" (Lenin, *Toplu Yapılar*, İng. basım, c.21, s.32) olan *Manifesto*'nun "işçilerin vatani yoktur" önermesine sınımsız sarılmasıdır.

Marks ve Engels, gerek *Manifesto*'da, gerekse diğer yazılarında şu fikri birçok kez yinelemiştir:

"Komünistlerin teorik çözümlenmeleri, hiçbir biçimde şu ya da bu sözde evrensel reformcunun icad ettiği veya keşfettiği görüşler veya ilkelere dayanmaz. Yalnızca varolan sınıf savaşımından, gözlerimiz önün-

de süren tarihsel hareketten kaynaklanan gerçek ilişkileri genel olarak anlatır.”

İşçilerin vatani olmayışı, komünistler istediği için gerçekliğin kendisini uyduracağı bir ide değildir. Büyük ölçekli endüstrinin, üretim güçlerinin evrensel gelişmesi ve buna bağlı olarak ampirik varoluş koşullarının toplumsal özünü anlatan bir önermedir. Komünistlerin ülkeleri ve ulusları ortadan kaldırmayı istemek gibi bir sorunları yoktur. Yine Manifesto'nun ünlü sözleriyle (işçilerde) “olmayanı onlardan alamayız”:

“Sözcüğün burjuva anlamıyla olmasa da, proletarya en başta siyasal egemenliği elde etmek, ulusun öncü sınıfı olmaya yükselmek ve ulusu kendisi oluşturmak zorunda olduğu kadarıyla ulusaldır.”

Bu önerme savaşımın gerçek koşullarını doğru olarak kavrayabilmede, tarihsel maddeciliğin uygulamasının en mükemmel örneklerinden biridir.

Siyasal tutumda oportünizme düşmeden iki önermeyi birbirinden ayırmak olanaklı değildir. Çünkü iki önerme birlikte, işçi sınıfının savaşımında evrensel-toplumsal olan içerik ile, özgül-ulusal olan biçimin her tarihsel andaki somut diyalektik birliğini yansıtmaktadır.

“İşçi sınıfı ve komünist partilerinin ulusal ve uluslararası çıkarları (ve görevleri) arasındaki doğru denge bozuldu mu sapmalar boy atar. Ulusal çıkarlar aşırı abartıldı mı, enternasyonal çıkarlar küçümsenir, oportünizme, revizyonizme, ulusçuluğa varılır. Ulusal özellikler, görevler küçümsendi mi, yok sayıldı mı, kozmopolit ve dogmatik bir anlayışa varılır. İki sapmanın da değişik yönlerden gelip durduğu yer aynıdır. *Ulusal enternasyonalden koparmak bunları birbirlerine karşı koymak.*” (R.Yürükoğlu, *Proletarya*

Enternasyonalizmi, s.21)

Dünya pazarının oluşması ile ortaya çıkan evrensel-toplumsal içerik tarihsel gelişmenin her anında somut biçimini dünyada varolan ülkeler sisteminde, bu sistem içindeki ülkelerin dünyadaki işbölümünde tuttukları yerde, üretim güçlerinin gelişmişlik düzeyinde ve buna bağlı olarak ülkedeki sınıfların gücü ve karşılıklı konumunda bulmaktadır.

Sınıf savaşları, bu içerik için gittikçe dar gelen bir cendereden başka birşey olmayan biçimleri peş peşe parçalamaktadır. Bu tarihsel süreç tüm zorunlu işbölümünün ortadan kalkıp, yerini dünya tarihsel olarak varolan bireylerin gönüllü işbirliğine bırakabileceği en uyumlu biçime -komünizme- büyüyebilecek tek biçim olan dünya proletarya diktatörlüğüne doğru ilerlemektedir.

Manüfaktürün ve ardından büyük ölçekli sanayinin gelişmesi sonucu genişleyen üretimin pazar bulabilme gereksinimi, burjuvaziyi feodalizmin yerel sınırlılığını aşip yerküreyi arşınlamaya itti. Uluslararası işbölümü ve dünya pazarı oluşmaya başladı. Çeşitli ülkelerde, benzer özellikler gösteren biçimde toplum birbirine düşman iki kampa ayrıldı. Bir yanda emek gücünü pazarda satmak zorunda kalan "mülksüzler yığını" işçiler, öte yanda üretim araçlarının mülkiyetini elinde tutan ve bu nedenle emek gücüne hükmedebilen burjuvalar.

Özel mülkiyetin kendisini orta çağın yerel topluluğundan ayırmasıyla burjuvazi artık yerel olarak örgütlenmekle yetinebilecek bir tabaka olmaktan çıkıp ancak ulusal olarak örgütlenmek zorunda olan bir sınıf oldu.

İçindeki işbölümünde yer alanların işbirliğinin yarattığı, ancak onların üstünde ve onları köleleştiren bir güç olarak gelişen dünya pazarında da, burjuvazi, çıkarlarını korumak zorundaydı. Bu koşullarda modern burjuva devleti, ulusal burjuvazinin hem içe, hem dışa karşı mülkiyetini ve ortalama ortak sınıf çıkarlarını garanti altına alabilmesi ve toplumun

diğer kesimlerine de dayatabilmesi için başvurmak zorunda olduğu bir örgütlenme biçimi olarak gelişti.

Böylece işçi sınıfı da kendi sınıfının savaş alanı olarak burjuva anavatanını buldu. Bu anavatanın olmadığı yerlerde olması için (veya saldırıya karşı savunması için) ulusal burjuvaziyi feodal gericiğin merkezlerine karşı yürüttüğü savaşta destekledi. Çünkü feodal sınırlılığın yıkılması ile ulaşılan bu sivil toplum işçi sınıfının da gelişmesi, kendisinin uluslararası içerikli sınıf savaşımını sürdürmesi için o tarihsel aşamanın en elverişli çerçevesi idi. Bir başka deyişle işçi sınıfı içeriği uluslararası olan savaşımını koşulları tarihsel olarak belirlenmiş olan biçimlere uygun olarak sürdürdü. Ancak kapitalizmin gelişmesinin doğal uzantısı olarak işçi sınıfının nicel olarak güçlenmesi, kendisi için sınıf olması, kendi öncü örgütü ile siyasal savaşıma girmesi, yani sosyalizm için elverişli nesnel koşulların oluşması ile işçi sınıfının burjuvazi ile ülke içinde erk için savaşımını başlattı.

‘İçerikte olmadığı halde biçimde, proletaryanın burjuvazi ile savaşımını ilk başta ulusal bir savaşım. Elbette her ülkenin proletaryası öncelikle kendi burjuvazisi ile hesaplaşmalıdır.’ (*Manifesto*)

Yukarıdakilerle bağlı olarak birkaç noktanın altını çizmek gerekir.

1- Proletaryanın burjuvazi ile bir ülke sınırı içinde hesaplaşıyor olması yalnızca biçimdedir. O biçim çerçevesinde işçi sınıfının varoluşu dünya-tarihseldir. Gerek gücünü özel mülkiyetten alan burjuva devleti karşısında konumu, gerekse özel mülkiyet temelinde kendi içinde yer alanları köleleştiren dünya pazarının işbölümündeki konumu - tüm üretim araçlarından kopmuş, emek gücünden başka birşeyi olmayışı- onu nesnel olarak özel mülkiyeti tüm bu sonuçları ile yıkmaya aday tek devrimci sınıf olarak dünya sahnesine çıkarır.

Bu sahnede bulunduğu yerin bir burjuva ülkesi olması işçi sınıfının belli bir tarihsel anda, egemenlik alanı o ülke sınırları ile belirlenmiş merkezileşmiş devleti ele geçirerek, kendi sınıf çıkarlarını genel ortak çıkar düzeyine yükseltebileceği sivil toplumun sınırlarını da belirliyor. Ancak işçi sınıfının kendi genel ortak sınıf çıkarlarının enternasyonal oluşu değişmiyor.

Bu nedenle, bir kez, işçi sınıfının "ulusallığını" burjuvazinin erkinin alanı olan ülkesellikten daha öteye çekiltirmemek gerekir. İkincisi, bir ülkenin komünist hareketinin "öz be öz ulusallığı" yerine, biçimsel olarak ulusallığı ve "öz be öz" enternasyonallığı ile övünmek en azından mantık açısından daha doğru olur.

2- İşçi sınıfının bir ülkede daha önceki bir tarihsel nesnel ortamda feodalizme, sömürgeciliğe, veya emperyalizme karşı savaşta toplumsal ilerlemenin başını burjuvazi çekerken ona destek vermiş olmasını, somut, yani tarihsel nesnel ortama, özellikle emperyalizm aşamasında, kapitalizmin, işçi sınıfının, sosyalizmin gelişmişlik düzeyine vb. bakmadan mutlaklaştırmak en iyi niyetli cehaletle bile yapılıyor olsa, sosyal yurtseverliğe düşmektir.

"Ulusal burjuvazi, tüm ülkenin nesnel gerekliliklerini dile getiren ve en ağır darbeyi ülkenin gelişmesi önünde engel oluşturan düşmana indirmeyi amaçlayan burjuvazidir. Tüm ülkenin gerçek çıkarlarını, istemlerini dile getirir, ulusal hareketin *sözcüsüdür*. Tüm ülkenin gerçek çıkarlarını dile getiren ulusal hareketin temsilcisi, öncüsü, sözcüsü, toplumsal gelişmeye bağlı olarak zaman içinde değişmiştir. Kapitalizmin yükseliş çağında, feodaliteye, dağınıklığa, yasadışıya ve zorbalığa karşı savaşırken burjuvazi ilericiydi. Tüm ülkenin gelişmesinin sözcüsü olarak yükselmişti. Çünkü kapitalizm o aşamada toplumun ilerlemesini sağlayan oldu.

"Kapitalizm yeterince güçlenip toplumu egemenliği altına aldıktan sonra gericileşti. Artık burjuvazi,

toplumun gerçek çıkarlarının sözcüsü değil, toplumu geri tutan güçtü. Kapitalizmin ve burjuvazinin gericileşmesiyle birlikte, proletarya tüm ülkenin gerçek çıkarlarını dile getiren sözcü olarak yükseldi.

“(…)

“Burjuvazinin ya da çeşitli kollarının ilericiliği, ulusallığı *proletaryanın bağımsız bir güç olarak ortaya çıkmış olup olmaması ile belirlenir*. Bir ülkede işçi sınıfı bağımsız bir güç olarak toplumsal ve siyasal yaşamda yer almışsa (ki bu ancak fabrika aşamasıyla olabilir) artık burjuvazinin *hiçbir kesiminden* devrimci olması beklenemez. İşçi sınıfı bağımsız olarak siyaset sahnesine çıktığı anda burjuvazi gericileşir.” (R.Yürükoğlu, “Ulusal Burjuvazi nedir?”, *İşçinin Sesi*, sayı:113-114)

3- “Anavatan” kavramı tarihseldir. Bu nedenle de geçicidir. Farklı tarihsel dönemlerde, sınıfların karşılıklı konumunun ve sınıf savaşımının farklılıklar gösterdiği tüm ülkelere aynen uygulanabilecek bir kavram değildir. Bunun sonucu olarak işçi sınıfının siyasal savaşımında “anavatan” karşısında tutumu, farklı ülkelerde (ya da aynı ülkede farklı tarihsel dönemlerde) aynı olmayacaktır. İşçi sınıfının bir ülkede iktidarı ele geçirmesi, ülkenin öncü sınıfı düzeyine yükselmesi, ülkeyi kurması ile oluşan sosyalist anavatan da aynı nedenle tarihsel olarak geçicidir. Sosyalist ülkelerin dünya pazarındaki işbölümünde kapitalist ülkeler karşısında tuttuğu yer mutlak bir üstünlük olmaya başladığı ve sosyalist ülkelerde sınıf çelişkileri giderek kaybolup, işçi sınıfının bilinci tüm toplumun bilinci ile özdeşleştiği ölçüde, ülkesel farklılıklar burjuvazinin egemenliği altında görülemeyecek bir hızla eriyecek, sosyalist anavatanların sınırları da yok olup gidecektir.

4- Modern burjuva devletinin siyasal gücünü merkezileştirmiş olması karşısında, bu egemenlik altında sınıf savaşımını yürüten proletarya da ancak kendi örgütlenmesi-

ni merkezileştirerek etkusunu garanti altına alabilir.

Burjuvazinin egemen olduğu ülkelerde proleter entemasyonalizminin pratikte somutlanması o ülkede devrimi yapıp, proletarya diktatörlüğünü kurmaktır. Sosyalist ülkelerde ise üretim güçlerini geliştirip dünya pazarının işbölümünde uluslararası burjuvazi karşısında daha etkin bir yer tutmaktır.

“...Dünya ölçüsündeki işçi sınıfı genel eylem planı, genel savaşım çizgisi her ülkenin özel koşullarına uygulanmalıdır. Kalkış noktası işçi sınıfının entemasyonel çıkarları olan çizgi kendini ulusala uydurmali, ulusala bürünmeli, ulusalda göstermelidir.

“Son çözümlemede esas olan işçi sınıfının entemasyonel çıkarlarıdır. Ama işçi sınıfı çıkar ve amaçlarının entemasyonel birliği anlayışı ulusal sınırlar içindeki hareketten kendiliğinden doğmaz. Bu nedenle, işçi sınıfına proleter entemasyonalizmi fikirlerini aşılacak, ulusçulukla uzlaşmaz savaşmak, komünist partilerinin temel görevleri arasındadır.

“(…)

“Ulusal ve uluslararası görevleri, uluslararası görevlere baş yeri vererek doğru değerlendirmek komünist partileri için canalıcı öneme sahiptir.” (R. Yürükoğlu, *Proletarya Entemasyonalizmi*, s.20).

Yalçın Çağlar
İşçinin Sesi, sayı 200, 7 Haziran 1982

DEVİRİMİN GEREKLİLİĞİ YIĞINLARIN BİLİNCİNE KAZINIYOR

Türkiye ve dünyadaki koşullar askersel faşist cuntanın, üniformasının üzerine "demokratik" görünümlü bir sivil elbise giyme gereksinimini acilleştiriyor. Yığınların artan hoşnutsuzluğu, kendi iktidar bloku içinde büyüyen çıkar çatışmaları, dünya demokratik kamuoyunun Türkiye'deki bu çıplak diktatörlüğe duyduğu tepki cuntayı anayasa referandumu ile girdiği yolda adımlarını hızlandırmaya zorluyor.

AET ile olan ilişkilerini düzeltebilmek için, cunta, Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosu'nda iyi bir ışık altında görünmek gereğini duymaya başladı. AET ile ilişkileri düzeltmek, bloke edilen yardımın serbest bırakılmasını, pamuk ipliği, tekstil ve demir çelik ürünleri ithali sorunlarının çözümünü içeriyor. Bu amaçla cunta İnsan Hakları Komisyonu'nun suçlamalarını yanıtlamayı bile sessizce kabul etti. Demokrasiye dönüş takviminin siyasi partiler yasası yaprağını iyice araladı. Dünya kamuoyu karşısında karşılaşacağı böyle zor durumlar için rehin tuttuğu DİSK ve Barış Derneği davaları sanıklarından birkaç tanesini tahliye etti. Siyasi partiler yasası üzerine yoğun bir tartışma başladı.

Ancak toplumsal ekonomik çelişkileri yumuşatamadığı, geniş bir yığın desteği sağlayamadığı koşullarda bu önlemler cunta için önemli açmazlar taşıyor. Evren'in gardrobunda tutmak zorunda kaldığı Genel Kurmay Başkanlığı üniforması bu açmazların ancak sembolik bir örneği. Liberal dalkavuklarından daha geniş bir toplumsal kesimin çok yakıştığını söyleyeceğinden emin olsa, cunta bu "demokratik" sivil elbiselerin neredeyse görünmez bir kumaştan dikilmesini yeğliyeceğini sık sık gösteriyor.

Örneğin M.Soyşal seçim yasasında çok fazla kuralın

rejimin demokratik(!) niteliğini bozacağını savunurken, Teoman Erel Evren'e anayasa gereği tarafsız olmasını hatırlatıyordu. Bu tartışmalar yürürken, ceza yasasında devletin varlığına karşı işlenen suçların cezaları ağırlaştırıldı. Olağanüstü hal yasası komisyonlara geldi. Yasa tasarısı ağır ekonomik bunalım nedeniyle olağanüstü hal ilan edilmesi gibi ilginç bir bölümü içermesinin yanısıra olağanüstü hal ilanında 18-60 yaşları arasındaki tüm vatandaşlara zorla çalışma ve mal yükümlülüğü de getiriyor.

Ne var ki, demokrasi takvimi Avrupa Parlamentosu'nda da, Avrupa Konseyi Genel Kurulu'nda da ikna edici bir etki yapmadı. Avrupa Parlamentosu Türkiye'nin Kıbrıs'ı istilasını kinayan bir raporu onayladı, Avrupa Konseyi Genel Kurulu da Türkiye'yi konseyden çıkartmamakla birlikte Bakanlar Kurulu'nda oy kullanmamaya çağırıyordu. Konseyin bir uzlaşma formülünü benimsemesi faşist cuntanın anayasa %91 "evet" demagojisinin tamamen sonuçsuz kalmadığını gösteriyor. Yurtdışındaki tüm komünistlere, devrimcilere, demokratlara cuntayı daha enerjik sergilemek için önemli görevler düşüyor. Siyasi partiler yasası üzerine yürüten tartışmaların cunta için yeni güçlükler yarattığı da bu günlerde ortaya çıkmaya başladı.

Tartışmalar cuntanın iktidar bloku içindeki çatlakların üzerinden örtüyü kaldırdı. Nazlı Ilıcak 14 Ocak tarihli *Tercüman*'da "halkı partisini tanıyabilmek için güvendiği kimselerin işaretini beklemeye" çağırıyordu. Aldıkaçtı "devlet partisinin faşizm ile yönetilen ülkelerde görüleceğini" söylerken Ulusu'nun desteği ile sessiz sedasız "Kemalist Atılım Birliği" kuruldu.

Bu koşullarda, her seferinde cumhurbaşkanı "şef" in altına bir parlamento çoğunluğu döşeyebilecek bir seçim sistemi kurabilme çabaları komisyonda sürüp gidiyor.

Faşist cuntanın sivil bir kimlik ile yönetmeye kendini uyarlama süreci de hızlandı.

İşçi ücretlerine 1983 yılında yapılacak zam(!) Türk-İş Genel Başkanı ile Yüksek Hakem Kurulu arasında yapılan

bir görüşmede %20+1500 TL olarak bağlandı.

Hapisten tahliye edilmiş devrimci üç genç sokak ortasında polise öldürtüldü. Olay örtbas edildi. YÖK tüm öğrenci ve öğretim üyelerine devlet memurlarına uygulanan sakal-bıyık, giyim yönetmeliğini uygulamaya karar verdi.

Kısacası faşist devletin kurumları görevlerini yapmaya başladı.

Faşist cuntanın çözemediği toplumsal ekonomik bunalım toplumun örgütlü bir savaşıma girme yeteneği olmayan kesimlerine de hızlı bir çürüme getiriyor. Esrar, kadın ticareti burjuva basınının gözlerden saklayamayacağı boyutlara vardı.

Tüm bu gelişmeler faşizmi devrim yolu ile yıkmaya gerekliliğini liberallerin ve oportünistlerin tüm bilinç bulandırmalarına karşın yığınların bilincine kendi deneyleri ile kazıyor. Yığınlar bu devrimde başı çekecek, toplumun sonuna kadar savaşmaya kararlı tek gücü olarak işçi sınıfını giderek daha net bir biçimde görüyor.

Yalçın Çağlar
İşçinin Sesi, sayı 225, 31 Aralık 1983

YIĞIN ÇALIŞMASINDA GELİNER YER

Bir komünist partisinin örgütsel çalışması hiçbir zaman tek yönlü bir çalışma değildir ve örgütsel çalışmanın değişik yönleri birbirini dışıtalayan değil, çoğu kez birbirini tamamlayan yönleridir.

Siyasal savaşımın değişik dönemlerinde, örgütün gelişmesine, içinde savaştığı koşullara bağlı olarak örgütsel çalışmanın herhangi bir yönü diğer yönlerle kıyasla özel bir vurgu gerektirir. Yaşam bir dizi örgütsel görevin yerine getirilmesini özellikle ister.

Elbette bu gerekliliğe yanıt vermek diğer yönleri ihmal etmek anlamına gelmez. İkincil yönler ihmal edilince, öne çıkan görevler de kolay kolay yerine getirilmez. Söz konusu olan çok yönlü bir çalışmada dönem dönem değişecek vurgu farklarıdır. Deneyimli bir örgütün belki de özellikle üstünde titizleneceği bir nokta, örgüt çalışmasında vurgu başka bir yöne kaydırılırken, örgütün diğer alanlarda sağlamış olduğu kazanımları koruyabilmektir. Her seferinde sıfırdan başlanmayacak ise, atılımlar her alandaki kazanımları sürekli koruyabilmek üzere kurulacaktır. Ancak partinin temel çalışma alanı yığın çalışmasıdır. Örgütsel çalışmanın tüm pratik yönleri onun içine oturur, onunla birbirine bağlanır. Örgüt saksıda yetişmez.

Örgütün içinde çalıştığı ortamdaki değişmelere bağlı olarak yaşam örgütlenmede bir dizi görevi öne çıkarır, örgütlenme çalışmasının bütünlüğü içinde bir vurgu farkı gerektirir, diyoruz. Bu gerekliliği zamanında görüp, örgütlenmeyi buna göre yürütmek, burjuvazi gibi deneyimli bir düşmanı ufalamaya aday, kendi sınıfının öncülüğüne yaraşır, etkin bir savaş örgütü olan gerçek komünist partisini küt ve donuk "tarikat"lar olan "taklitlerinden" ayırır.

Ayn bir disiplini olan bir kanat olarak örgütlenmeye

başladığından bu güne TKP-İşçinin Sesi'nin, bu çerçevede içinde ilginç bir gelişmesi olmuştur. Bu gelişmede önemli bir dönemeç, İşçinin Sesi'nin 244. sayısında "Toptancı Siyasete Hayır" başlığı altında yayınlanmış olan yazısında Yürükoğlu yoldaşımızın altını çizmiş olduğu dönemektir. Bu dönemece nasıl gelindiğine, yazının ortaya çıkardığı sorunlara ve görevlere, parti çalışması üstündeki etkilerine bugün bir kez daha yakından bakmak önümüzde duran görevlerin üstesinden gelebilmek için yararlı olacaktır.

"Toptancı Siyasete Hayır" yazısı, vurgu nerede olursa olsun partinin temel çalışma alanı olan yığın çalışmasında pratikte ortaya çıkmış olan bir yanlış dikkati çekiyordu. Emekçinin somut sorunlarından kalkarak yürütülmeyen bir yığın çalışmasının yanlışlığı, bir dizi koşul altında geri planda, partiye göreceli olarak az zarar verir bir biçimde dururken, koşullar değişince, partinin görevlerini yerine getirerek gelişmesine sekte vuran önemli bir engel olarak hızla öne çıkıyordu.

Partinin genel yönlendirmesi, taktiklerde, siyasal tutumlarda ve bunlara bağlı olarak örgütsel çalışmadaki değişimleri, bu örgütsel çalışmanın altını döşeyen yığın çalışmasının nasıl yürütülmesi gerektiğini çok önceden gösteriyordu. Ancak partinin yerel örgütsel pratiği bunu izlemekte geri kalıyordu. Bu geri kalışın nedeni yığın çalışmasında her dönem ısrarla süren bir yanlış yaklaşımdı: Toptancı siyaseti. Yürükoğlu yoldaş bu durumu şöyle anlatıyor:

"TKP I. Leninciler Konferansı 1980 yılında yığın çalışmasının ana hatlarını ele aldı, demokratik ve ekonomik sorunların önemine dikkati çekti. Ardından aynı yıl içinde yazılan *Propaganda ve Ajitasyonun Güncel Sorunları* kitabı konuyu geniş bir çerçevede içinde ele aldı ve nasıl bir yığın çalışması yürütmek gerektiğini işledi. 1981 yılında toplanan TKP II. Leninciler Konferansı bu konudaki görüşlerimizi daha da olgunlaştırdı ve özel kararlar çıkarttı. Bu arada,

merkez organ konuyu periyodik olarak sık sık ele aldı. Son olarak da "Sosyalist Yığın Örgütleri" üstüne yazı yığın çalışmasında atılacak adımları ve çalışma biçimini işledi.

"Peki biz bu belgelerde işlenen, bir bölüğü bağlayıcı karar durumuna gelen ve bizlerin ortak ideolojimiz olan tutumları gerçekleştirebildik mi? Neden yapmıyoruz? Bu görüşleri yaşamda uygulamak için geliştirmiyorsak ne için uğraşıyoruz? Bir yandan en doğru fikir ve tutumları geliştir, öte yandan yaşam kendi bildiği gibi, kendi ataleti ve alışkanlıkları içinde yürüyüp gitsin, bu bize yakışmıyor. Hepimizin bu konuda özeleştiriyapması ve pratik çalışmayı partimizin ısrarla istediği yöne çevirmesi gerekiyor.

"(...)

"Yerel kavganın üstüne oturmayan örgüt örgüt olmaz. Örgütlerimiz hâlâ ideolojik gücün kazanımlarını kullanıyorlar.

"(...)

"Hatamızı, hızla dağıtıp yoketmemiz gereken hatamızı şöyle söyleyelim: Toptancı, global siyaset."

"(...)

"Siyasi çalışmayı, yalnızca yerel siyaset düzeyinde tutmak sendikal siyaseti devrimci siyasetin yerine geçirmek olur... Ancak, yerel-somut sorunlar üzerinde çalışmayı reddetmek de gerçekte 'solcu' suçlamasına hak verdirir.

"Siyasal çalışmanın, çalışmayı yürütenleriyle ve konularıyla böyle iki kampa ayrılması, kapitalist düzenin oyununa düşmektir. Uzun dönemde devrim hareketinin halktan soyutlanmasını ve etkisiz bir güce dönüşmesini getirir.

"(...)

"Yerel çalışmaya hakkı olan önemi vermek ve bu çalışmayı devrim savaşına bağlamak zorundayız.

"(...)

“Devrime dek, gücümüzün ve saldırımızın artışı oranında artacak bir saldırıyla karşı karşıyayız.

“(…)”

“Bu saldırıya ancak yığınların içine yerleşerek... yanıt verebiliriz.

“(…)”

“Yapamayışımızın nedeni söylediklerimizin yanlışlığı değildir.. Yığın çalışmasının dinamiğini düzgün oturtamadık. Emekçinin somutundan kalkarak onun en önemli çıkarlarını nasıl savunduğumuzu gösteremedik.

“(…)”

“Şimdi yapmamız gerekiyor. Global toptancı bir siyasal çalışma yerine yerel çevresel sorunlara oturmuş, oralarda odaklaşmış, oralardan genel devrim kanalına akan bir çalışma gerekiyor.

“(…)”

“Toptancı siyaset değil, yerel çalışmaya oturmuş devrimci siyaset!” (R. Yürükoğlu, “Toptancı Siyasete Hayır”, *İşçinin Sesi*, sayı 244)

Yanlış ve yanlış düzeltmenin yolları çok net ortaya konmuş. Biz burada uzun dönem geri durabilmiş olan bu yanlışın nasıl bir dönemde öne çıkabilmiş olduğuna daha yakından bakacağız ve yazıda gösterilen düzeltme yollarının bazı yönlerini özellikle vurgulayacağız.

Türkiye’de devrimci Marksizmin ortaya çıkışı, o dönemde Türkiye’de yaşanmakta olan devrimci duruma ve yüksek sınıf savaşlarına denk geldi. Giderek kızışan sınıf savaşımının bağrında *İşçinin Sesi* hareketi doğdu. İkinci bir nokta ise *İşçinin Sesi* hareketi eksiğiyle yanlışıyla ama bir komünist partisinin içinde doğdu, onun içinde biçimlenerek bugünkü konumuna doğru ilerlemeye başladı. Denebilir ki örgüt kendi doğal koşulları içinde doğdu. Nasıl ki doğduktan sonra suya bırakılan bir bebek yüzmesini öğreniyor ve bir daha unutmuyorsa ortaya çıkış koşulları da *İşçinin Sesi*’ne her keskin dönemde dönüp başvuracağı bazı hasletleri baştan

kazandırdı. Onu merkezi ve savaşkan bir örgüt olarak ortaya çıkardı.

İşçinin Sesi hareketinin yüksek sınıf savaşları döneminde biçimlenmeye başlaması demek, her yerde neyi var neyi yoksa onunla birlikte yürüyen sınıf savaşının içine dalması demek oldu. Savaşımın içine çekilen yığın her bölgede büyüyen, en küçük yerel sorun, örneğin Tarsus'ta olduğu gibi doğrudan devlete yönelen çalışmalara dönüşüyordu. Yerel çalışma bir bakıma kendiliğinden devrim davasına bağlanıyor, savaşımın içinde yer almak yaygın yığın bağları kurmak demek oluyordu.

Yığın bağları İzmir barikatlarında, fabrika işgallerinde, ODTÜ stadyumunda kuruluyordu. Ancak bu bir anlamda yığın bağlarını uzun ve sabırlı bir yerel çalışma sürdürmeden kurmak oluyordu. Bu dönemin savaşımı saha operatörü yoldaşlara ataklığı, coşkuyu, cesareti, direngenliği öğretti. Ne var ki sınıf savaşımının henüz her türlüünü yaşamamış yoldaşlarda emekçinin somut sorunlardan kalkan yerel çalışmaya gereken önemi vermeme yönünde bir deformasyon da yarattı.

Öte yandan parti içinde menşevizmden ayrışma işçi sınıfına Leninizmi yeniden tanıtma anlamına geliyordu. Partinin her düzeydeki kadrolarının ve hızla siyasallaşan işçi-emekçi yığınların kafasından Marksizmin en temel konularında bile oportünizmin küfünü kazımayı, sorunların Leninci yanıtlarını vermeyi gerektiriyordu. Her yerde, devrimci durum var mı yok mu, Kürdistan sömürge mi değil mi, liberal burjuvazi ile cephe kurulmalı mı kurulmaması gibi sorunlar tartışılıyordu.

Parti yukarıdan aşağıya oldu, TKP-*İşçinin Sesi* yukarıdan aşağıya kuruldu. Bu süreç hem ideolojik, hem siyasal, hem örgütsel konularda güçlü bir merkezi otorite yarattı. Yer yer *İşçinin Sesi* ulaştığı bölgelerde kendiliğinden örgütlenme yapıyordu. Bunların sonucu Türkiye sol hareketinde hiç tank olunmadığı ölçüde teoriye önem veren, ideolojik birlik temelinde biraraya gelen, merkezin ideolojik hattını tutkuy-

la öğrenip izleyen bir kadro oluştu.

Ancak tüm bu gelişme, kazandırdığı bu güçlü özelliklerin yanı sıra pek çok yoldaşta, örgütlenmeyi merkezin otoritesine yaslanarak sürdürmeyi çok tek yönlü ele alan bir çalışma stili de geliştirdi ve yaşamın bu en temel konularda açık seçik yanıt istediği bir ortamda toptancı siyaset yönündeki deformasyona güç kattı.

Devrimci durumun ardından gericilik dönemi geldi. Yığınların savaşımının bastırıldığı bir dönem. Yığın psikolojisi değişti. Yığınlarla bağ kurmanın verimsiz, yığın çalışmasının en nankör ve yavaş dönemi. Örgütsel çalışma büyük ağırlığıyla ilmik ilmik, bir işçi sabırı ile partinin ağlarını örmek oluyordu. Partiyi olması gerektiği gibi bir parti haline getirme yönünde disiplin yükseliyor, kadrolar yer değiştiriyor, saflar arınıyor işlevler kurumsallaşıyordu. Kadroların düşüncesinde, enerjisinde bu yön giderek daha büyük bir yer tuttu. Yerel çalışmada da ilk elde en siyasallaşmış ve en gözü kara olanlar ile bağ kuruyor ve uzunca bir süre de onlarla gitmek durumunda kalınıyordu. Gene de tüm bunlar yığınlardan kopuk yürütülmedi.

Örnekte en başta başarılı yaz taarruzları gelir. O dönemdeki taarruzlar daha önceki döneme göre gerilemiş değil daha da ilerlemiş taarruzlardı. Yığınlardan toplanan bağışların artmış olduğu taarruzlardı.

İkinci örnek örgüt seferberliğidir. Örgüt seferberliği, bizim örgütsel çalışmalarımızı geliştirmek, bunları gelenek haline getirmek, planlı-programlı-yöntemli çalışmayı yerleştirmek ve bir savaş örgütünün, merkezi disiplini her an gerektiren bir örgütün üyeleri olduğumuzu bilince çıkarmak için yaptığımız bir dizi çalışmayı içeriyordu. Bu dönemdeki çalışmalarımız da daima *İşçinin Sesi*'nin Türkiye'de düzenli ve giderek daha artarak dağıtıldığı, bütün Avrupa'da *İşçinin Sesi* satışlarının giderek yükseldiği bir dönemdir. Yani örgütsel çalışma yine yığınlardan kopmuş değildir.

Üçüncü örnek, örgüt seferberliğinin ortalarında Üst Büro'nun uyarısıyla başlayan sosyalist yığın örgütlerini

güçlendirme çalışmasıdır. Bu da zaten yine yığınların içinde sosyalizme yönelenler ile birlikte yapılan bir çalışmadır.

Bunların sonuçlarını özetlersek gerçekte faşizm döneminde büyüyen bir-iki hareketten biri olduk. Elbette küçük bir hareketin sürekli büyümesi büyük bir hareketin sürekli büyümesinden daha kolaydır. Ancak ortada olan sayısal bir aldatmaca değildir. Çünkü bu dönem orta büyüklükteki en az dört hareketin de eriyip yok olduğu bir dönemdir. Bu nedenle diyebiliriz ki vurgu bolşevik bir örgüt kurmak idiyse de yine bu da yığınlarla bağlı, yığın savaşımı içinde yürüyen bir kavgaydı.

Ancak örgütlenmenin objesi yukarıda da belirttiğimiz gibi, büyük ölçüde sosyalizme yönelmiş, kararlı kesimler olduğu için bir önceki dönemde belirmiş olan toptancı siyaset yanlışı o yerel örgütlerin fazlaca ayağına dolaşmadı. Hatta örgütlenmede şansı yaver giden bazı yoldaşlarda yer yer doğru olan yaklaşım bu imiş gibi bir inanç bile yarattı. Yaşam yanlısın faturasına henüz çok büyük tutarlar yazmıyordu.

Faşizmin çözülmeye başlaması ile yaşam, olan örgütsel gücümüz ile en geniş yığın etkisini sağlama görevini dayatmaya başladı. Bu dönemece nasıl gelindiğine daha yakından bakmakta yarar var.

Gericilik döneminin içindeki ilk dönüşümün ipuçlarına Eşgüdüm Komitesi'nin 1982 ortalarında yayınlanan örgüt seferberliği çağrısı işaret ediyordu: Olanakların ve tehlikelerin artmakta olduğunu söylüyordu. Bunu 28 Mart 1983'te yayınlanan Avrupa örgütlerinin yöneticilerinin de katıldığı genişletilmiş E.K. toplantısının kararları izledi. Kararlar tehlikelerin ve görevlerin neler olduğunu daha ayrıntılı işliyordu. Öne çıkan örgütsel görevlerin neler olduğunu açıklıyordu.

Türkiye'de faşizmin belirgin özelliklerinden biri, tepede geliyordu. Bunun kendisi açısından yarattığı önemli zorluklar vardı. Bu zorlukları Türkiye'de faşizm hiçbir zaman aşamadı. Bunun birkaç nedeni var. Birincisi ekonomik

olarak hiçbir sorunu çözemedi. Bu yüzden Evren'in ikinci Atatürk olma çabaları hiçbir ciddi sonuç vermedi. İşçi sınıfı, emekçi halk arasında yaşam giderek dayanılmaz bir hal almaya başladı. Bu ağır ekonomik baskı, siyasal baskı ile de birleşince hoşnutsuzluk hızla yükselmeye başladı. Bu iki olgunun faşist iktidar için yarattığı bir zorluk daha vardı.

İlk başta devrim korkusu temelinde değişik burjuva kesimler bu faşist diktatörlüğe oldukça sessiz bir destek verdiler. Ancak sorunlar çözülmedikçe, yığınlardaki hoşnutsuzluk da arttıkça bu iktidar blokunu birarada tutmak giderek daha zor bir iş olmaya başladı. Yığınlarda hoşnutsuzluğun giderek biriktiği bir ortamda, burjuva muhalefet, hoşnutsuzluğun "sözcülüğü"ne soyundu. Bir anda partilerin sayısı 10-15'i buldu. Faşizm çözülmeye başladı.

Bu bir bakıma tehlikeleri açıklıyordu, diğer yanıyla da olanakları. Burjuvazi hem siyasal çerçeveyi kendi çekiyor, hem de bu durum karşısında büyük bir korku duyuyordu. Halk yığınlarının herhangi bir burjuva kesiminin değil, son çözümlerde devrimcilerin, işçi sınıfının, onun öncüsünün arkasından yürümeye başlayabileceğini görüyordu. Nitekim saldırı daha da artmaya başladı. Tehditler, baskılar, devrimciler, komünistler için hiçbir zaman azalmamıştı. 1 Mayıs 1984 öncesinde gördüğümüz gibi daha da arttı. Öte yandan burjuva muhalefet ülkede yükselmeye başladı.

Bunun kendi içinde taşıdığı tehlike aslında iki yönlüdür: Bir yandan burjuva muhalefetinin artması burjuvazinin birden bire sahte demokrasi havarisi kesilmesini getirdi. Bunun geri kesimler içinde küçümsenmeyecek bir etkisi olmaktadır. Ayrıca bilinci geri sol hareketlerin, özellikle güce tapan birtakım küçük burjuva hareketlerin burjuva muhalefetteki bu yükseliş ile sağa çark edişleri de hızlandı. Ortam böylece işçi sınıfı üstünde etkin olmaya çalışan sağ oportünist görüşler için de çok elverişli olmaya başladı. Bu sağ oportünist güçler yükselen burjuva muhalefetin kuyruğuna takılarak birşeyler yapmayı düşünüyordu. Yürükoğlu Yoldaş 1983 Yaz Taarruzu'nun kapanış konuşmasında bu

noktalara işaret ediyordu. Bunlara yine döneceğiz.

Yığınların hareketlenmesi komünistler için her zaman daha enerjik, yükselen hareketin başına geçmeye çalışan bir çaba gerektiriyor. Bir yandan burjuvazi kendi itiş kakışı içinde kendisi için gerçekten çok tırmak içinde "demokrasi" denebilecek bir ortam yaratırken, öte yanda komünistler, devrimciler için böyle bir rahatlama yok. Onların yoğun yığın çalışması yapmak zorunluluğu artıyor ama üstlerinde baskı saldırı şiddetle sürüyor. Bu durum kuşkusuz tehlikeleri artırıyor.

Öte yandan olanaklardaki genişleme küçümsenemeyecek boyutlardadır. Bunları kısaca özetlersek: Bir kez her zaman yığınların artan kızgınlığı, hareketlenmesi, komünistlerin çalışması için en büyük olanaktır. İktidar blokundaki çatlaklar da öyle. Burjuvazinin bu çatlaklardan kendi siyasal amaçları için yararlanmaya çalışması ister istemez bizim için de legal olanakların genişlemesi anlamına geliyor. Biraz daha geriden gelmesine rağmen, dernekler alanında legal yayınlar alanında, tüm günlük yerel savaşım alanında yeni olanaklar çıkıyor.

Faşizmin tüm uygulamalarının toplam etkisi en başta küçük burjuva hareketlerde umutsuzluk yarattı. Bunların tabanında siyaseti bırakma gerçekten çok büyük sayılara ulaşmaya başladı. 1983'ün ortasında ülkenin ortamında başlayan değişiklik ise bu hareketleri yine alabora etti.

Bu hareketler ülkedeki kıpırdanmayı sezdiler ve "devre dışı kalmama", "marjinal olmama" telaşına kapıldılar. Bu "zorluğu" kendiliğindencilik temelinde kurulacak bir legal Marksist partinin savunacağı soyut demokrasi programı ile aşabileceğini düşünenler çıktı. Başkaları ise konumları fazlaca teorize etmeden daha pratik çözülebileceğini düşündü.

Bunlar burjuva muhalefetin gücüne kölece tapanlar arasından çıktı. Demirel'in toplamaya başladığı "gücü" görünce bunlarda hoşafın yağı kesildi. Dönüp devrimci harekete "Demirel'in gücü var, sizin neyiniz var?" diyerek

işi Demirel'i cepheye çağırılmaya kadar vardırıdılar. Tüm bunlar bir yana bazıları bir yandan seçimleri boykot ediyor bir yandan burjuva muhalefet ile işbirliği yapılabileceğinden söz ediyordu. Bu tuhafıklar bu sol hareketlerin olağanüstü siyasal kuraklığını değil, küçük burjuvazinin hızla değişen siyasal rüzgarlardan alabora olduğunu gösteriyordu.

Yine bu dönemde önemi giderek ortaya çıkan ve Yürükoğlu yoldaşın "Yetmez" başlıklı yazısında değindiği bir olay var: Menşeviklerin yaptığı dönüş. (R. Yürükoğlu, *İşçinin Sesi*, sayı:240) Menşevikler teorik birşeyler bulup cuntaya faşist demeye başlamadılar. SBKP'nin cuntaya faşist denmesini istemesi temelinde bir dönüş oldu bu. Yoksa menşeviklerin kendi başlarına birdenbire cuntaya faşist demeleri kolay kolay akla sığacak birşey değildir. Ama bunu demiş olmalarının getirdiği sonuç da şu oldu: Zaten sağa çarketmiş olan sol hareket içinde bu gidiş daha da hızlandı. Yoldaş bunu "Yetmez" yazısında belirtiyor. O yazıda söylenenler gerçekten kelimesi kelimesine olmaya başladı.

Kısaca neler söylediğini özetlersek: Birincisi bu dönüş menşevikler içindeki son krizin bitişi anlamına gelecek diyordu. "Bir gurup yoldaş parti içinde kalarak cuntaya faşist dedirtti" imajını yaratarak, sanki tartışmanın özünün cuntanın faşist olup olmadığı sorusuna indirgeneceğini söylüyordu. Bu oldu. İkinci sonucu, birtakım "muhalefet" guruplarının "şimdi sorunlarımız çözüldü" diyerek orada kalmasıdır. Bunlar aslında menşeviklerin iç meselelerini ilgilendiren yanlardı. Ama bu dönüşün dış etkileri de oldu.

Bir kez menşeviklerin göreceli olarak örgütsel canlanmasını getirdi. İkincisi, devrimci hareketler içinde sol elbiselerle gezen başka sağ oportünist çizgilerin daha sağ bir çizgiye geçmesine neden oldu. Menşevikler için "bunların faşist demesi olumlu birşeydir" diyerek ortaya dökülmeye başladılar. "Artık faşist dediler, bunlarla işbirliği yapılabilir" anlayışı gelmeye başladı. Sağda yeni bir odaklaşma ortaya çıktı.

Bunun sonuçlarını geçtiğimiz dönemde yaşadık. FKBCD'nin dağılışı, içindeki hareketlerden bir tanesinin artık açıktan bunun devrim cephesi olmaması gerektiği fikrini savunması, bir kesiminin menşevikler içinde erimesi, Acilciler içinde benzeri gelişmeler, altılı guruplaşmalar vb.

Tüm bu anlattığımız gelişmelerden yapılması gerekenler de çıkıyor. Burjuvazi yığınlar üzerinde oynuyor. Yapılması gereken nedir? Burjuva muhalefeti yığınlardan soyutlamaktır. Burjuva muhalefeti demokrasi havariliğine soyunuyor, yine öne çıkan görev bu sahtekarlığı iyi sergilemektir. Dönüp sol hareketlere bakıyoruz, onlar da sağ bir çizgiden ilerliyorlar. Kısacası, herkes halkta biriken hoşnutsuzluğu kendi yönünde seferber etmeye çalışıyor. Gerçekten komünist çizginin yığınlar içinde etkinlik kazanması, komünist hareketin etrafında en geniş yığın etkisinin bir an önce sağlanması, giderek yakıcı bir görev durumuna geliyor. Yığınlardaki hoşnutsuzluk ve öfkenin kendisini ancak küçük kıpırdanışlar ile dışa vurduğu, yığın çalışmasının baskı ve saldırı altında ama yaygın olarak yürütülmesinin gerektiği bir ortamda toptancı siyaset başarısızlığın güdük kalmanın garantisi olurdu. Nitekim, faşizmin çözülmeye başlaması ile gelinen dönemecin acilleştirdiği siyasal hedefler, bunlara bağlı olarak örgütlenme çalışmasının değişen vurgusu toptancı siyaset yaklaşımını yerel kadroların ayağına dolamaya başladı.

Yoldaşlar, sosyalist yığın örgütlerinde, İMG'lerde, hücrelerde yeni sempatizanlara, yeni üyelere kendi dünya görüşümüzü daha iyi anlamaları, bilinçlerinin derinleşmesi, örgüt anlayışlarının güçlenmesi için geliştirmiş oldukları üslubu, çalışma stilini olduğu gibi yığın çalışmasının yeni alanlarına taşıdılar. Yoldaşlar yığınlara gidiyordu ama güvenini kazandıkları adamı alıp hemen partiye sokacak bir yaklaşımla gidiyorlardı.

Bu dönemdeki örgüt haberlerini okuduğumuz zaman ilginç şeyler buluyoruz. Bir furya halinde İMG'ler kurulup dağılıyor. Tam ne olduğu anlaşlamıyor. Bir gün... İMG'sini

kurduk diye mektup geliyor, ikinci gün ortada yok. Belli ki oradaki savaşımın, çalışmanın yerel sorunları temelinde belli bir çalışmaya, örgütlenmeye gitmeden yoldaşlar yolunun kesiştiğini varolan örgütlenmenin çerçevesi içine sokmaya çalışıyordu.

Yapılması gereken yığınların yerel somut sorunları temelinde örgütlenmek, onların savaşımına buradan hareket ederek öncülük etmektir. Bunu yaparken yığınların psikolojisini dikkate alan bir ajitasyon ve propaganda gerekiyordu. Yerel örgütlerimiz ve üyelerimiz bunu yapmakta geri kalıyordu. "Toptancı siyasete hayır" yazısı bu yanlışı ortaya serdi, kadroların bilincine çıkardı. Örgütsel çalışmada önemli bir dönüş başladı.

Ortaya çıkan dönüşü yine *İşçinin Sesi*'ne örgütlerden gelen mektuplardan izlemek olanaklı. Türkiye'de yoldaşların geniş işçi yığınlarının en yakıcı sorunlarının içine dalarak yığın çalışması yürütmeye başladıkları görülüyor. İşçi yığınlarının en başta gelen sorunu sendika sorunuydu. Bütün kurulan örgütlerimizin bu alanda çalışma yaptığı gelen haberlerden açıkça görülüyor. Yine fabrikalarda, işyerlerinde günlük sorunlar temelinde bir çalışma yürütülmüş. İşçi maaşını alamıyor, yemekler kötü çıkıyor vb. Mektuplar tüm bu tür hoşnutsuzlukların içine yavaş yavaş yoldaşların dalmaya başladıklarını gösteriyor. Örgütün gücü ve konumuna bağlı olarak kimisi haber düzeyinde, kimisi yapılan fiili çalışma biçiminde. Yoldaşların günlük sorunlardan hareket etmeye başladıklarını mektupların her satırı gösteriyor.

Genel bir gençlik çalışması alanı olarak bu dönemde kültür, folklor ve spor öne çıkıyor. Yani gençliğin örgütlenebileceği legal bir alan. Bu alanda birden bizim yoldaşlar boy göstermeye başlamışlar. Spor örgütleri folklor örgütleri kuruluyor. Ya da olanlarda çalışılıyor.

Güçlenmek yalnızca varolan örgütlerimizin güçlenmesini değil, alansal olarak yayılmasını da gerektiriyordu. Bu çalışma istenildiği ya da umulduğu kadar çabuk gitmiyor-

du. Ancak toptancı siyaset stilini bırakarak çalışma yapmaya başlanıldığı andan itibaren alansal yayılmada da bir hızlanma gözleniyor. Türkiye'den gelen mektuplardan örgüt üyelerinin savaşıma katıldıkları alanların çoğaldığı gözleniyor. Avrupa'daki çalışma da Türkiye için bu söylediklerimizi kendi özgüllükleri içinde yansıtıyordu.

Yürükoğlu yoldaşın "Toptancı Siyasete Hayır" yazısında verdiği bir örnek vardı: "Yabancı düşmanlığı üstüne güzel bir bildiri çıktı. Ardı gelmedi." Bu uyarıyı izleyen örgüt çalışmasına baktığımız zaman yabancı işçiler sorunu etrafında yoğun bir çalışma görüyoruz. Yine gençlik alanında, folklor, spor gibi alanlarda önce sosyalist yığın örgütlerinin içinde bir çalışma başlamış. Bir kısmı sonra bu örgütlerden çıkarak bağımsız gençlik örgütlenmeleri biçiminde daha geniş yığınlara yayılarak çalışmaya başlamış. Gençlik içindeki çalışmanın da Avrupa'da tekrarlanmakta olduğunu görüyoruz.

En önemlisi Avrupa'da her yerde bizim yoldaşlarımızın grevlere katılışında önemli bir artış var. Bunun yanısıra işçilerin günlük sorunlarının çözümüne yardımcı olmak için kurulan işçi büroları, işçi merkezleri gibi sosyalist yığın örgütlerinin dışında bir takım örgütlenmeler ortaya çıkıyor. Örneğin Paris'te konfeksiyon işçileri arasında "parça başına hayır" kampanyası ve bunun yürütmek için kurulmuş olan işçi bürosu. Yine konfeksiyonda yürütülmüş olan iki grev. Hamburg'da Norddarm grevi. Londra'da konfeksiyon dalındaki bir grev, vb. Kısacası kadınlar arasında çalışma hariç her alanda adım atılmış.

"Toptancı Siyasete Hayır" yazısından bu yana yerel örgütler hatalarını düzeltmek için çaba harcamaya başlamıştır. Sonuçlar açısından yapılabileceklerin küçük bir bölümü yapılabilmıştır. Olması gerekenden ise henüz çok uzaktır. Ancak örgütler baktıkları yönü düzeltmiştir. Yanlışın bilince çıkmasının ardından yanlış düzeltmek için atılması gereken ikinci önemli adım da zaten bu idi.

Yapılabilecek işlerin gerektiği kadar hızlı yapılamaması-

nın önemli bir nedeni örgütün doğal ataletidir. Doğadaki nesnelere okuduğu gibi örgütlerin de bir ataleti oluyor. Bir dönem yapılan bir çalışmanın getirdiği stil ve alışkanlıklar kendilerini sürdürüyor. Hele bunlar önceki dönemin başarılarında araç olmuş ise. Elbette bir örgütün çalışma alışkanlıkları deney birikiminin önemli bir parçasıdır. Katılımın da korunup geliştirilmesi gerekir. Ancak döneme uymayan yönleri geri çekilmeli, kullanılmamalıdır. Bu söylendiği kadar kolay uygulanamayan birşey. Nasıl ağır bir top bir yöne giderken kolay kolay bir dokunmayla yön değiştirmez ise örgütsel alışkanlıklar da öyle. Ancak sorunun kadronun bilincine çıkarılması, normal koşullarda olduğundan çok daha büyük bir enerji harcamayı gerektiriyordu. Bunun ilki oldu, ikincisinde de adımlar atıldı.

Yalçın Çağlar
İşçinin Sesi, sayı 265, 20 Ağustos 1984

TUTANAKLAR VE GERÇEKLER

Vural Demir ve arkadaşlarının Faşizminin Çözülüşü kitabındaki görüşlere ve partiye karşı yıkıcı bir kampanya açmaları üzerine Bedir yoldaşımız en önde savaşım vermiş, parti kararlarının Alınanya'da da hayata geçirilmesi için sorumluluk almıştı.

Yoldaşın bu yazısı İşçinin Sesi'nde Çek-Al olarak yayınlanan Üst Büro ve Eşgüdüm Komitesi toplantılarının tutanaklarıyla birbirini tamamlıyordu. Bu tutanaklardaki konuşmalarını konuşmalar bölümünde bulacaksınız.

Bu sayımızda yayınlanan TKP-İşçinin Sesi Üst Bürosu ve Eşgüdüm Komitesi toplantılarının tutanakları tüm partililer, sempaticianlar ve işçi sınıfımız için çok eğitici olacaktır. Belgeler partinin üst organlarının nasıl çalıştığını, partiyi nasıl yönlendirdiğini, ideolojik-siyasal-örgütsel konuları nasıl ele aldığını açık bir biçimde göstermektedir. Bundan öte tutanaklar, partiyi yönetme sorumluluğunun yoldaşça güven temelinde devredildiği yoldaşların siyasal kimliğini parti tabanının yakından tanıması olanağını sağlamaktadır. Diğer bir önemli nokta da ülkenin ve partinin içinden geçmekte oldukları kritik dönemeçlerin üst üste düştüğü bir anda bu belgelerin yayınlanması partinin kendisine ve sınıfın bilincine olan güveninin göstergesidir.

Bugün bazı yoldaşlar, Vural Demir'in her yörede yaydığı "parti üst organlarında demokrasi yok, tartışma yok, V. Dursun diktatörlüğü var" sözlerine kanarak tutum aldılar. Her yalana inanmaya çoktan karar vermiş olan parti yıkıcılarını bir yana bırakırsak, tutanaklar bu sözleri yoruma yer bırakmayacak bir kesinlikle yanıtlıyor.

"Organlar toplantıyor ancak tartışma olmuyor" gibi bir sözle bundan sonra insanları inandırmak zor olacaktır. Organ

toplandığı halde muhalefet görüşünün dile getirilmesi engellenirse böyle birşey konunun içeriğine bağlı olarak söz konusu edilebilirdi. Ancak tutanaklarda görülüyor ki farklı bir görüş çıkınca gündeme alınıyor. Bir kez olsun tartışmayı kesmek için yeterlilik önergesi verilmiyor. Bir kişi bile olsa "kafama takılan noktalar var" der demez organ, kendi önerisiyle de değil sekreterin çağrısıyla, bir kez daha toplanıyor. Tartışmanın sonunda yine V.Demir'e görüşlerini geliştirip bir kez daha tartışmaya girmesi öneriliyor, (kendisi önermiyor). Organlarda, tartışma özgürlüğü o boyutlarda ki V.Demir, 1,5 saat süreyle 1982 Anayasası'nın lafzıyla (özü olsa yine su götürür bir yanı olurdu) faşizm uygulanabileceği konusunda tartışıyor. Ve sonra anayasayı hiç okumamış olduğunu itiraf ediyor!

Böyle bir pişkinlik ancak ve ancak toplantı yöneten "diktatör" V.Dursun'nun demokrattığına ve diğer yoldaşların sabır ve terbiyesine sığınarak yapılabilirdi. Nitekim V.Demir'in dışarıda ne derse desin, toplantıdaki bu sabır ve demokrattığa sık sık bilerek sığındığı tutanaklardan görülüyor.

Yoldaşların tutanaklarda gözden kaçırmayacakları bir nokta da şu ki, V.Demir'in sekreterliğini yaptığı Almanya Yöre Komitesi o kadar uzun sürelerle toplantılarını aksatmaya başlamış ki Eşgüdüm Komitesi bu kurulun ayda bir toplanması için özel karar almış. Herhalde kurullarda tartışmayı bu kadar ateşli savunan bir kimsenin sicilinde böyle bir kayıt bulunması da komik bir çelişkidir. Aynı toplantı yapmama eğilimi Haydar Çetin'in sicilinde de vardır. Ve geçmişte sürekli eleştiri konusu olmuştur. Bu tutumdaki kişilerin muhalefette işbirliği de tesadüf olmasa gerekir.

Vural Demir de partide üst kurulların düzenli toplandığını ve gündemde azınlık muhalif görüşlere yer verildiğini çok iyi biliyor. Bu nedenle bu temel çerçevenin dışında objektif olarak kolayca gösterilemeyecek başka noktalar getiriyor. Ancak burada da yaşama yalan arasında o kadar büyük bir

uçurum var ki, bulanıklığın arkasına saklanmak kolay olmuyor. Vural Demir Üst Büro toplantısına çağrılmamış olduğunu, çağrıldığında gündemi bilmediğini, kurullarda tartışma olmamasının delili ve ölçüsü olarak getiriyor. Ancak tutanaklardan kendi tutumunun yöneltildiği eleştiri ile hiç tutarlı olmadığı açıkça görülüyor. Söz konusu toplantılar yeri, günü belli toplantılardır. Kaldı ki tam üyeli Üst Büro toplantılarının arası bir ay. Uzunca bir yolculuğa çıkmış olan bir Üst Büro üyesinin genel sekreter ile haberleşmesinin 5 gün kopmuş olmasını bir eleştiri konusu yapacak kadar "kurumsallaşmış" işleyişlerin şampiyonu olan yoldaşımız, nedense kendisi günü geldiğinde toplantılara gelmiyor. Bu konuda "diktatör" Genel Sekreter "karşılıklı bir hata sözkonusudur" diyecek kadar iyi niyet göstermektedir de, Vural Demir'in belgelerde görülen tutumunda yapıcılık ve iyi niyeti bulmak çok zordur. Organlarda tartışma konusunda onu bu kadar tutarsız bir noktaya getiren, toplumdaki sınıf mücadelesinin mantığı ile komünist partisinde siyasetin bilimsel doğrular temelinde belirlenmesi için mücadelenin mantığını iyice birbirine karıştırmış olmasıdır. O, komünist partisinde doğruların organlarda yapılacak tartışma temelinde, yoldaşça ikna yoluyla üstün geleceğine inanmamaktadır. O yüzden organlarda tartışma eleştirisi özünde yoldaş için fuzuli bir konudur, bazı yoldaşların kafasını karıştırmak için bir demagojidir. Bu nedenle yaşamda, kendi tutumunda çelişkilerle dolu olarak ortaya çıkmaktadır. Eğer görüşlerin belirlenmesinde belirleyici faktör arkada güçlü bir örgüt olması ise gündemi önceden bilmek, toplantıya katılmak, tartışmak işin süsüdür. Güçlü bir örgütün temsilcisinin yazacağı bir mektup da, bu anlayışa göre organları teslim almaya yetecektir. Tam da bu nedenle en son metin temelinde, örneğin EK'da faşizm üstüne tartışma açılmasını önermiyor. "Notların" yayınlanması ve açık tartışma önerisini de Almanya örgütünü parçalayıp bir klik oluşturduktan sonra son ÜB ve EK toplantısına getiriyor. O kadar

tartışma yanlısı olduğu halde yeni görevini kızak, İngiltere'de yaşayıp toplantılara düzenli olarak katılmayı sesini örgüte duyuramamak olarak görüyor.

Gerçekten de bu yoldaşın toplantı, toplantıya hazırlık, toplantılarda tartışma konusunda söyledikleri yanlış olması bir yana, kendi açısından içi boş gerekçelerdir. Azınlığın görüşlerini sekreteri olduğu örgütün gücüne yaslanarak kurallara dayatan bir anlayış, bir de parti çoğunluğunun gücünü arkasına almış olsa, yandı o partide muhalif görüşler!

Vural Demir bugüne değin ne örgütsel, ne siyasal konularda organlara sistemleşmiş, iç bütünlüğü olan bir görüş getirmemiştir. Hiçbir zaman organlarda farklı bir çizgi, bir muhalefet olarak ortaya çıkmamıştır. Örgütsel konularda zaman-zaman tekil eleştirileri olmuştur. İdeolojik-siyasal konularda ise faşizmin kalkışının tartışıldığı 10 Eylül 1984 tarihli Üst Büro toplantısına kadar tekil eleştirileri de olmamıştır.

Vural Demir tutanaklarda, asıl çıkışının kimliğini "devrimi yapacak bir partinin nasıl çalışması gerektiği" konusunda bulacağını söylüyor. Nitekim faşizm konusuna bağlı olarak ÜB'ye yöneltilen ideolojik-siyasal eleştiriler bulanıktır, tutarsızdır. Almanya parti örgütünün dikey yapısını parçalayıp partisizleri de içeren şekilsiz bir grupla ortaya çıkması tüm bu yapıların, devrimci bir partiye doğruların egemen olması için yapıldığı izlenimini vermektedir. Biz de ideolojik-siyasal konudan önce Vural Demir'in asıl kimliğini bulacağını söylediği örgüt meselesini ele alalım.

Burada şaşırtıcı olan, bu konuda ne organlarda tartışmak üzere, ne de yayınlanmak üzere henüz bir yazılı metin ortaya çıkarmamış olmasıdır. Sık sık platform değiştirdiği için yazılı halde nasıl bir örgüt teorisi gelir önceden kestirmek zordur. Ne var ki şunu hemen söylemek olanaklı. Gerçekten de, kendisinde giderek partimizde egemen olandan farklı bir örgüt anlayışı bir süredir geliyor. Bu anlayış organlara getirdiği için değil, örgütsel pratiğinde dışa vurduğu için sık

sık ÜB ve EK'nın gündemine geliyor, eleştiriliyor.

Tutanaklardan açıkça görüleceği gibi ÜB çoğunluğu, Vural D'yi karşısına bir muhalefet sözcüsü olarak almıyor. Örgütsel pratiğinde yanlışlar ortaya çıktıkça gündeme getiriyor. Yapıcı, yani somut olarak yanlışı ve yanlışı düzeltmenin yollarını açıkça gösteren bir biçimde eleştiriyor. 10.9.1984 tarihli ÜB toplantısı bu açıdan son derece öğreticidir. Vural Demir'in ÜB'nin tutumunu "tavır geliştirmek" veya "güvensizlik" olarak yorumlaması gene "komünist partisi nasıl bir partidir, nasıl çalışır?" konusundaki anlayışının bir süredir iyice çarpıtıldığını göstermektedir.

Vural D'nin geliştirmekte olduğu örgüt anlayışı eklektik, küçük burjuvaziye özgü bir örgüt anlayışıdır. Bunun öğeleri tutanaklardan kolayca yakalanıyor.

Vural D. faşizmin kalkmış olduğu saptamasının önce EK'ya gelmesini savunuyor. Aslında her siyasal açılım için bunu öneriyor. Ancak bu anlayış partinin sınıf ve toplum ile bağları geliştikçe kitle kuyrukçuluğuna varacak bir anlayıştır. Kendi pratiğinde bunu yakalamak da çok kolay. Sık sık platform değiştirmesinin bir nedeni ortacı görüşlerin sallantıklığı ve bulanıklığı ise diğer bir nedeni "tabanının" eğilimlerine teslim olmasıdır.

Vural D. kendi görev değiştirmesine oy vermiştir. Oy verişini "oybirliğiyle çıksın diye yaptım" şeklinde savunusu da aynı anlayışı yansıtıyor. Haydar Çetin örgütün sağa kaydığını söylemiştir, baştan böyle bir saptaması yokken son toplantıda kendisi de bu tutumu benimsemiştir. Önce "faşizm kalkmıştır" diyor, bir toplantı sonra "faşizm var da denebilir, yok da denebilir" demeye başlıyor. Mannheim'da ise "tabanın" eğilimleri gözönüne alınarak formül "faşizm vardır ama çözülüyor" diye yine değişiyor.

Daha da sayılabilir: Vural Demir Almanya örgütünün *İşçinin Sesi* adına bağımsız eylem yapmadığı eleştirisini "15 kişiyle eylem moral bozucu oluyor" diye yanıtlıyor. Aynı ÜB toplantısında "biz şimdi faşizmin çözülüşü anayasa ile

başladı dersek bize 12 Eylül darbesi faşist miydi tartışmasını dayatırlar” tezini getiriyor.

Tüm bunlar aynı anlayışın ürünüdür. Konuyu yeterince düşünmemiş yoldaşlara “kurullara danışmadı” eleştirisi ilk anda doğru gelebilir. Ancak tüzüğümüzü gerekçesi ile birlikte inceleyen, Lenin’in parti yaşamını hatırlayan herkes “tabanın” genel eğilimine göre önderlik yapılmasının komünistler için yapılacağı deynek olmadığını, bu yaklaşımın kitle kuyrukçuluğu olacağını hemen görürler.

Vural Demir’in örgüt anlayışının diğer küçük burjuva yönü , *Makyavelizmdir*. Amaçların araçları haklı göstereceği anlayışı Marksizme terstir. Hele amaçlar bulanıksa iyice abestir. Bu Makyavelizm önce kararlara uyuştaki keyfilik olarak ortaya çıkıyor. Tutanaklarda duyurmaması gereken kararı neden duyurduğunun savunmasını yaparken açıkça görüyoruz. Köln örgütü parti normlarını ayaklar altına alırken, yapılanın yanlışlığını çok iyi bildiği halde (ki bunu açıkça söylüyor) engel olmaması aynı Makyavelist tutum. Son olarak “tüzüğe, kararlara geri alınırsa uyanız” şantajı da böyle.

Burada, bugün onun yanında iyi niyetle duran bazı yoldaşların tutanakları okuduktan sonra düşünmeleri gereken önemli bir nokta daha var: Bu Makyavelist anlayışa göre, kendisine inanan yoldaşları da henüz ne olduğu belli olmayan amaçlar için araçları. Dışarıdaki konuşmaları ile toplantıdaki konuşmaları arasındaki ton farkı başlı başına buna kanıttır.

İlkesiz Makyavelizmin bir diğer yönü de partiye içtenlikle bağlı yoldaşların gözünden kaçmayacaktır. Vural Demir dün partiden kendisinin uzaklaştırdığı kimseleri bugün yanına toplamaya çalışmaktadır. Merkeze “işçileri neden partiden uzaklaştırıyorsunuz” diye soranlar, tutanaklardaki Güneş Fırat yoldaşın partiden uzaklaştırılması ile ilgili ve Münih’te çalışma yapılması ile ilgili kararlara bir kez daha bakmalıdırlar.

Vural Demir’de giderek gelişen küçük burjuva örgüt

anlayışının önemli bir göstergesi de yerelciliktir. Bu yerelcilik "kurumsallaşma" adı altında, örgütlü atalete batmış, donuk bir bürokrat yapıdır. İşçinin Sesi'nin örgüt anlayışı ile çok farklıdır. Tutanaklarda yaptığı değerlendirmeleri alt alta koyunca tuhaf bir manzara çıkmaktadır.

- 1,5 yıllık bir çalışmadan sonra "Almanya'da işler iyi gidiyor" demektedir.

Ancak "Almanya'da iş yapılacaksa merkezden kadro gönderilmelidir" demektedir.

- "Şu anda kitle darlığı sorununu aştık, bunların politik eyleme dönüştürülmesi süreç işidir" derken,

- "12 Eylül yürüyüşüne katılım düşük ama diğer örgütlerin katılımındaki düşüklük bizi etkiliyor" demektedir ve gene aynı toplantıda "15 kişi ile eylem yaparsak moral bozucu olur" görüşünü dile getirmektedir.

- Kitle darlığı sorununu aşmış, bunları politik eyleme dönüştürecek yoldaşımız "Almanya'da, Türkiye'deki gibi demokratik sorunların fazla olmadığını unutmayalım" demektedir. Bundan da öte, "Türkiye'de faşizmin kalkışı Almanya'daki pratik görevleri etkilemez çünkü Almanya'da faşizm yok" diyebilmektedir. Bu mantık sonunda "faşizmin çözülmesi şu anda en önemli konu değildir, şu anda en önemli konu taarruzdur, onu da yapıyoruz" noktasına varmaktadır.

Bütün bunlardan sonra "Almanya'da gelişmek için Türkiye'den ses getirmek gerek" görüşü neyi açıklar bilmiyoruz. Ancak gelişmesinin sınırına vardığını düşündüğü Almanya örgütünün başından ayrılmamak için bu ısrar ve çaba neden onu hiç açıklamaz.

Vural Demir'in bu tutanaklardan dolayı, organ dışındaki konuşmalarında ise doğrudan getirdiği bir eleştiri var: "Merkezden gelen yoldaşlar Frankfurt ve Mannheim'da bana haber vermeden görüşme yaptılar. Bu yanıltıcı." Merkez, Vural Demir'in merkeze bilgileri eksik ve çarpıtarak ilettiğini düşündüğü anda bu kanalı işletmiştir. Ancak onun bunu eleştirmesi yerelci, bürokratik bir anlayış

iyi sergilemektedir. Lenin illegal bir komünist partisinde *merkeziyetçiliğin panzehirinin aşağıdan yukarı doğrudan bilgi iletişimi* olduğunu öğretir. Demokrasi şampiyonluğuna soyunan birisi için çıplak bir hata.

Vural Demir'in örgüt anlayışında son olaylarla öne çıkan bir diğer nokta da *legalizmdir*. Bu legalist yaklaşım Köln'deki partili yoldaşların Mannheim'daki partısız yoldaşları yanlarına çekmek üzere örgütsel bilgiler verdikleri telefon konuşmaları ile ortaya çıkmaya başladı. Mannheim demeginde yapılan toplantıda örgütsel konularda sırlar ortaya döktü. Tutanaklarda Vural D.'nin de bu toplantıda yanlış yapıldığını kabul ettiği açıktır.

Vural Demir: "kişisel ve örgütsel sır bulamayacaksınız" diye teminat veriyor. Bu sözünü iki gün bile tutamadığı gibi bugün Alman polisiyle işbirliği yapanlar ile birlikte dolaşiyor. Vural Demir'den son haftalarda bol bol parti sırrı dinlemiş tüm yoldaşlar gerçekten komünist iseler tutanakların o bölümünü bir kez daha okuyup tutumlarını ve Vural Demir'in nereye gittiğini değerlendirmelidirler.

Vural Demir daha önce de belirttiğimiz gibi faşizmin kalkışı konusundan önce organlarda, ideolojik-siyasal konularda iç bütünlüğü olan sistematik bir eleştiri getirmedi. Tekil siyasal konularda da eleştiri getirmedi. Bugünkü ideolojik konumunu ancak bu çerçevede ele alabiliriz. Ne var ki bu çok kısa bir değerlendirme olabilir. Çünkü Vural D. en son EK toplantısında geçen sayıda yayınlanan ve yanıtlanmış olanların ötesinde faşizm üstüne görüşlerini ayrıca getireceğini söylüyor. Gene de tutanakların sergilediği eğilimin bir-iki noktasına burada değinebiliriz.

Vural D.'nin en belirgin özelliği *sık sık değişen platformu*. Önce faşizm yok diyor. Sonra olabilir de, olmayabilir de diyor. Sonra, vardır ama çözümlüyor diyor. Son olarak da vardır, diyor.

İkinci bir ilginç eğri: 10.9.1984 tarihli ÜB ve 11.9.1984 tarihli EK'dan bu yana getirdiği ideolojik-teorik çerçevede bir genişleme olmadığı gibi, o çerçeve içinde getirmiş olduğu

noktalarda da bir derinleşme olmuyor. Aynı çerçeve içinde platform değişiyor. Bu nedenle yoldaşlar Veli Dursun yoldaşın "aynı çerçeve içinde yanlıştadır tutarlı olma çabası var" demesine katılacaktır Aynı mantıktan giderek V. Dursun yoldaş "mutlaka sonunda devlet faşisttir diyecek-sin" diyor. Bugün gerçekten de "faşizm vardır" demekte!

Bir üçüncü nokta, bugün ısrarla yapmış olduğu "73. sayfada burjuva demokrasisi savunuluyor" suçlamasıdır Ancak tutanaklar suçlamanın yanlışlığı bir yana ısrarın da iyi niyetli olmadığını Yürukoğlu yoldaşın konuşmasının da tartışıldığı 10 Eylül tarihli ÜB toplantısında günün ana belgisi "demokrasi için devrim" olarak saptanıyor. Özellikle o toplantıya katılmış birisi için kitabın 73. sayfasını yanlış anlamak olanaklı değildir.

Vural Demir burjuva demokrasisi savunuluyordan giderek örgütü sağa kaymakla suçluyor. Ancak bu suçlama da Almanya'da bir klik kurduktan sonra getiriliyor. Tam da bu nedenle hiç inandırıcı olmamaktadır.

Görüşlerinin EK'da tartışılmasını ÜB'ye önermediği açık tartışmayı tüzüğün gösterdiği yollardan zorlamadığı, hatta yazının yayınlanmasını kişisel olarak ÜB'den bile istememiş olduğu tutanaklardan ortaya çıkıyor. Bu tutum "görüşleri kabul ettirmek için güçlü olup şantaj yapmak gerekir" anlayışı ile birleşince iyi anlaşılıyor. Ancak bu, görüşlerinin zayıflığının kendisinin de bilincinde olduğunu gösteriyor. Vural Demir görüşleri biraz silkelence, "bende öğreniyorum, çalışıyorum" gerekçesi ardına sığınıyor. Ancak kendisinin iyi çalışıp öğrenmediği konularda neden bir klik kurma yolunu seçmiş olduğu tüm yoldaşların sorması gereken bir sorudur

Tutanakları okuyup da ilk görev değiştirilenin bir tasfiye olduğu sonucuna varmak olanaksızdır Ancak görev değişikliğinden sonra disipline uymak için koşul ileri sürenler kendi kendilerini örgütten tasfiye etme yoluna girmişlerdir Bu kendilerinin bileceği bir iştir "Bugün faşizm vardır, ancak kararlara koşullu uyarım" diyecek yoldaşlar da kendi

kendilerini tasfiye yolunu seçmiş olur. Ve bu, görüşlerden ötürü değil, tüzüğe uymamak yüzünden tasfiye olur.

Yalçın Çağlar
İşçinin Sesi, sayı 271, 19 Kasım 1984

GÜÇLÜ BİR MERKEZİ ÖRGÜT VE EN GENİŞ YIĞIN ETKİSİ

Özveri taarruzları dönemleri örgütün enerjisini yoğunlaştırdığı, kaynaklarını sonuna kadar zorladığı dönem oluyor. Tam da bu nedenle olağan dönemlerde geride duran zaafı ve eksikleri gün ışığına getiriyor. Örgütün tümünü ve tek tek üyelerini, eğiten, sınavan bir okul işlevi görüyor. 8. Özveri Taarruzu da bu bakımdan diğer taarruzlardan farklı olmadı. Yalnızca eğitim daha yoğun, sınavlar daha zordu. Büyümenin sancıları oldu bunlar. Dökülen döküldü, kalan kadrolar daha yetiştirdi. İlerledi.

Taarruzlar büyük ağırlığı ile militanların omuzlarında gider. En büyük özveriyi onlardan bekler. Bu her zaman böyle olmuştur. Bu nedenle de en başta onların bilincini, kararlılığını sorguya çeker. "Az veren candan, çok veren maldan" hesabı taarruza kıyasından, köşesinden katkıda bulunan "çevre"de taarruz nedeni ile örgütle arasında "sorun" çıkan pek olmaz. Militanlar için durum farklıdır. Onlar, bir taarruzdan diğerine artan büyük bir özveriyi sürekli yapmak durumundadırlar. Komünizme, devrime inancını yitirmekte olan bir kimse için bu dayanılır birşey değildir. Hele Avrupa ülkelerinde burjuvazi tüm olanakları ile her pencereden gel diye el ediyorsa.

8. Özveri Taarruzu, bu sınavda tek tek üyelerinin başarısı düzeyinde ele alındığında önceki taarruzlara kıyasla üstün başarılı olmuştur. Parti yıkıcılarının etkisinin görüldüğü Almanya ve Hollanda dışındaki örgütlerde taarruz sırasında hedefini tamamlamadan örgütü bırakma oranında geçen yıllara kıyasla büyük bir düşüş vardır. Bu oran örneğin İngiltere'de %1 olmuştur. Bu eğilim yıllar içinde yinelenmeden önemli bir sonuca varmak kolay değildir. Örgüt yeni

militanlarla beslendiği sürece Türkiye'nin siyasal ortamı devrim seçeneğini bitinçlerde yakınlaştırmadan, TKP-*İşçinin Sesi* Türkiye sol hareketi içinde devrimin kurmaylığını yapmaya aday örgüt olarak kafalarda ve gönüllerde sivrilmeye başlamadan ve ileri düzeyde merkezileşme, kurumlaşma ve kadrolaşmanın eşiğine gelmeden bu başarılı oranı yıldan yıla yinelemek olanaksızdır.

Parti yıkıcılarının "başansı" ve sınırı da bu noktada başlayıp bitmektedir. Yöneticisi olduğu bir örgütte zaman içinde adım adım merkeze güveni yıktıktan sonra inancını yitirmiş bir gurup insanı taarruz döneminin basıncı altında *İşçinin Sesi*'nden koparmak çok zor olmamıştır. Ve aynı nedenle de yönetici olarak böyle bir operasyonun yürütülemediği bölgelerde, parti yıkıcılığı, çoktan komünizmden kopmuş birkaç siyasal mevtaya Doktor Aslan'ın gençlik şıngısı yapma çabasından öteye gitmemiştir.

Parti yıkıcıları, 8. Taarruz'da *İşçinin Sesi*'nden kopardıklarının gerçekten *İşçinin Sesi*'nin yanlış olduğunu düşündükleri için mi yoksa komünizmden, devrimcilikten ve özveriden "devrimci" bir çıkış yapabilmek için mi bu yolda yürüdüklerini taş üstüne taş koymak istedikleri anda anlayacaklardır.

Bilimsel ideolojiyi pratiğine klavuz edinmeden siyasal savaşım yürütmeye çalışanlara yaşam muhakkak ki çok tuhaf bir öğretmen olarak görünmektedir. Önce sınavı verip sonra dersi öğreten insafsız bir öğretmen.

Örgütümüz için durum farklıdır. Örgütümüz için yaşam sınavlarının da öğretimin bir parçası ve devamı olduğu, değerlendirmelerinde objektif bir öğretmen olmuştur. Bu nedenle de uzun yıllar içinde beklemediği sorunlar karşısında şaşırıp kalan, kendisini ve sınıfını çuvallatan bir örgüt durumuna hiç düşmedik. Önemli siyasal hatalar yapmadık. Örgütsel düzeyde ele alındığında 8. Özveri Taarruzu'nun "sınavları" da böyle oldu. Biraz daha yakından bakalım.

Özveri taarruzları her zaman kitle çalışması ve siyasal savaşımınla örülü yürümüştür. Bunun vurgusu ve biçimi o

günün ortamına ve örgütün konumuna göre değişmiştir. Ancak 8. Özveri Taarruzu örgütlenmede daha güçlü bir merkezi örgütlenme ile en geniş yığın etkisi hedeflerini birlikte koyduğumuz bir döneme denk gelmiştir. Ve ilk kez taarruz bu yıl genel olarak siyasal ortamın daha hareketli olduğu sonbahar aylarına kaydırılmıştır.

Bu koşullarda, taarruzun basıncının, siyasal savaşım için örgütün en çok geliştirilmeye muhtaç yönlerini en çok zorlayacağı beklenen bir gelişmeydi. Öyle de oldu. Bu taarruz partide merkezîyetçilik ile yerelciliğin kıyasıya boğuştuğu bir taarruz oldu. Güçlü bir merkezi örgütlenme ile en geniş yığın etkisi birleştiği ölçüde, yerelciliğin, merkez-kaç eğilimlerin partiden kendi kendisini tasfiye etmesi ile sonuçlandı.

Komintern'in Lenin'in denetimi altında Koenen ve Kusinen yoldaşlara hazırlattığı komünist partilerinin yapısına ilişkin tezlerinin 7. maddesinde şöyle diyor:

“...Eğer merkezilik boş bir söz olarak kalmayacaksa, gerçekten uygulanacaksa, bu üyelerin bunun ortak eylemlerini ve savaş gücünü geliştirip güçlendirmek için nesnel olarak gerekli olduğunu duyacakları bir biçimde yapılmalıdır. Tersî durumda, bu, yığınlara partinin bürokratikleştirilmesi olarak görünecek ve her türlü merkezileştirmeye, liderliğe, kesin disipline karşı bir muhalefet icat edeceklerdir.” (*Komünist Enternasyonal*, İng. basım, cilt 1, sayfa 259, J.Degras)

Merkezileşme konusundaki eksiklerin her adımda devrimcinin karşısına kabus gibi dikildiği Türkiye'den uzak parti yıkıcılarının “icat ettiği muhalefet” Avrupa koşullarında çalışan militanlara merkeziliğin gerekliliğini öğretme işlevini mükemmel gördü. Bu da yaşamın diyalektiği. 8. Özveri Taarruzu'nun Avrupa'da ana dersi ve sınavı oldu. Bu gerçeği en güzel sayılar sergiliyor.

I nolu tablonun son sırasında 1984'ün diğer yıllara

göreceli olarak hedefini, gerçekleştirdiği tutarı ve hedefi aşma yüzdesini görüyoruz. Taarruz başlarken 1977'ye kıyasla on kez büyük bir hedef konulmuş. Buna 1000 dersek bu hedef 1983'e kıyasla yüzde 11,1 daha fazladır. Ancak bu hedefin 953'ü gerçekleşmiş. Hedefin %4,6 altında kalmış. Geçen yıl gerçekleşen tutardan 1984 tutarının %2,1 daha az olduğunu Tablo II'nin son sırasında görüyoruz.

Sayılar olayları nasıl yansıtıyor?

Taarruzun başında henüz bir ayrılık yokken yüksek bir hedef konmuş. Bu hedef içinde geçen yılları dikkate alan bir serim ile Almanya toplam hedefin %36'sını gerçekleştirmeyi üstlenmiş. Ne var ki III nolu tablodan da görüleceği gibi Almanya gerçekleşen 953'ün %8,7 oranını sağlıyor. Parti yıkıcılarının Almanya'da verdikleri parasal zarar örgütsel olarak tuttıkları yerden çok daha fazla olmuştur. Ancak bunda açıklaması zor bir yön yoktur.

Herhangi bir bölgede taarruzun toplam başarısı birbirinden kopuk, tek tek üyelerin başarısının basit bir toplamından her zaman daha fazladır. Taarruzun ilk yansında Almanya örgütünün dikey yapısı yöneticisi eliyle parçalanmıştır. Bunun taarruzun başarısının ayrışmanın oranından daha aşağı itici bir etkisi olmuştur. Ayrıca, taarruzlarda buldukları yerde motor işlevi gören, özverili, yaratıcı pekçok yoldaş -polislin yordakçıları sağolsun- ya hapse düşmüş, ya Almanya dışına çıkmak zorunda kalmış, ya da Almanya'da sürekli saklanmak durumunda kalmıştır. Bunun yanısıra örgüt enerjisini, atılımını vurgusu merkeze gelir sağlamak olan bir çalışmadan başka yönlere kaydırmak zorunda kalmıştır.

Ancak Almanya'daki bu gidişin Avrupa'daki tüm taarruz açısından etkisi Almanya'nın örgütün bütünü içinde tuttuğu yerden çok daha az olmuştur. Bu sonucun tek bir açıklaması vardır: Başarının sırtı güçlü bir merkezi örgütlenmedir.

Tüm özveri taarruzu verilerinden parti yıkıcılarının Almanya ve Hollanda'da koyduğu hedeflerini ve ayrışmadan önce merkeze ilettikleri paraları düşersek 1984'ün

TABLO I
Özveri taarruzları - genel döküm

Yıl	Hedef 1977=100	Gerçekleşenler 1977=100	Her yılki hedefi aşma % 1977	gerçekleşen =100
1977	100	136.8	36.8	100
1978	200	225.0	12.5	164
1979	300	374.0	25.0	273
1980	400	544.0	37.0	405
1981	500	695.0	39.0	517
1982	750	941.0	25.5	688
1983	900	975.0	.8.3	713
1984	1000	953.0	-4.7	697

hedeflerini %16 geçmiş olmaktadır. Bu oranı 1983'ün %8,3 hedefi aşma oranı ile karşılaştırdığımızda gönül rahatlığı ile "örgüt sağlıksız unsurlardan arınarak güçlenmiş" diyebiliriz. 9. Özveri Taarruzu'nun bunu çok daha parlak bir biçimde sergileyeceğinden eminiz.

TABLO II

Yıllar	Toplanan miktarın bir önceki yıl tolanan miktardan % kaç fazla olduğu
1977	
1978	%64.5
1979	%66.2
1980	%45.5
1981	%27.8
1982	%35.4
1983	%3.6
1984	-%2.1

Biz gene hedefi 1000 olarak alalım. Örgüt bütün olarak hedefin yalnızca 47 birim altında kalmıştır. Bu ise parti yıkıcılarının yalnızca sakalımızı tıraş etmiş olduğunu gösterir. (Bunu zaten o çirkin yalan makinelerinde "Avrupa'nın çoğunluğu bizim yanımızda" derken bir başka anlamda yapıyorlardı).

Almanya 1000 hedefin 360'ını sağlayacak yerde ancak 87'sini sağlamışken, örgüt Avrupa'da hedefin

TABLO 3
Özveri taarruzlarına örgütlerin yüzde katkıları

Örgütler	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984
İngiltere	100	100	100	95	69.2	57	58	79.5
Almanya	—	—	—	.9	29.8	36.4	26.3	8.7
Fransa	—	—	—	—	.5	3.1	4	4.3
Norveç	—	—	—	—	—	2.8	3.1	2.3
İsviçre	—	—	—	—	—	.4	1.1	1.2
Hollanda	—	—	—	—	—	—	4.9	3.9
Avustralya	—	—	—	—	—	—	—	1.1
Merkeze gönderilen tutar								
1983		%63.3						
1984		%86.3						

yalnızca 47 altında kalmıştır. İngiltere olağanüstü başarılı bir çalışmayla ve ardından Fransa hedeflerinin üstüne çıkarak Almanya ve Hollanda'nın açığını kapatmıştır. Güçlü bir merkezi örgütlenme bir bölgede çıkan bir marazın yayılmasını ve bütüne zarar vermesini engellemiştir. Dahası zararı çok büyük ölçüde gidermiştir.

Şunu da hemen belirtelim ki güçlenen merkeziliğin en güzel kanıtlarından biri merkeze ulaşan tutar bu yıl Tablo IV'den de görüleceği gibi geçen yıla kıyasla çok daha yüksektir. Bunda elbette en çok katkıyı İngiltere'nin yapmış olmasının büyük etkisi vardır. Ne var ki toplanan paraları merkeze iletmek konusunda özellikle Norveç'in, onun hemen ardından Avustralya'nın ve Fransa'nın disiplinli tutumunun da etkisini belirtmek gerekir.

Özellikle İngiltere ve Fransa örgütlerinin ve hemen onların ardından Hollanda'nın başarısının kilidi-tulsımı taarruzu yaygın yığın çalışması ile iyi birleştirebilmiş olmalarındadır. İngiltere'de patatesten sade suya tirite geçmekle böyle büyük bir para çıkmazdı. Fransa'daki ağır yaşam koşullarını ise tüm devrimciler iyi bilir. İngiltere'de bu yıl çevre ve sempatizanların katkılarındaki artış yaklaşık %500 olmuştur. Fransa'da ise taarruz boyunca iki greve, Limousin'de bir sendika kurulmasına ve Fransa'daki

demokratların Türkiye'de demokratik haklar için savaşımlarla dayanışmasını sağlamak amacı ile bir komite kurulmasına öncülük edilmiş, bir radyo istasyonu kurulmuş ve kitle örgütü taarruzun sonunda eskiye kıyasla çok daha büyük yeni bir binaya taşınmıştır. Merkezi organın sürekli işlediği biçimde yerel sorunlardan başlayıp yaygın ve militan bir kitle çalışması yürütemeyen örgütlerimiz ise hedeflerine ulaşmakta zorluk çekmişlerdir.

Öyleyse 8.Özveri Taarruzu'nun öğrettiği ve sınava çektiği dersin bir kez daha altını çizelim: Güçlü bir merkezi örgüt ile en geniş yığın etkisi.

Yalçın Çağlar
İşçinin Sesi, sayı 274, 7 Ocak 1985

TÜRKİYE'NİN GEREKSİNİMİ PARTİDİR

Partimizin kongresi “Türkiye’nin gereksinimi parti!” belgisi altında toplandı. Genel sekreterimiz Veli Dursun yoldaş, kongreyi açış konuşmasında şöyle diyordu:

“1980 Konferansı sırasında ana halka devrimci durumu anlamak, ona göre örgütlenmekti. 1981’deki II.Konferans sırasında ana halka faşizmi anlamak, ona göre çalışmaktı. 1985 5(1.) Kongre’de ana halka, faşizmin ortadan kalkışını ve ara dönemi anlamak, ona göre örgütlenmek, yeni görevleri belirlemektir. Kongremizin başta gelen görevi bu ana halkayı yakalamaktır.

“Türkiye’nin bir tek şeye gereksinimi var. Savaşkan bir komünist partisi.”

Nesnel ortam ile devrimin utkusu için belirleyici olan siyasal hedefler ve örgütsel görevler birbirine sımsıkı bağlıdır. Ne var ki devrimi yapacak olan yığınlar bu bağın bilincinde değildir. Yığınlar kendiliğinden bilinç düzeyinde bu bağı kuramaz. Yığınların bilincinde bu bağı kurmak öncü örgütün görevidir. Örgütün bu görevi yerine getirebilmesi için en başta bilimsel teori ile donanmış olması gerekir. Görüntüler gerçeği, iç bağları, nedensellik ilişkilerini hemen ele verseydi bilime, bilimsel yöneme bir gereksinim kalmazdı. Yığınlara dışarıdan bilinç taşıma zorunluluğu fuzuli bir çaba olurdu. Tam da bu nedenle, bilimsel ideolojiye gereken önemi vermediği halde öncü örgüt olmaya sevdalanan pekçok örgüt, eski bir deyimle abesle iştilal etmektedir.

Çok bilinen bu genel doğruları yineleyen, bilinçli okuyucularımızın “artık sıkıma başladı” dediklerini

duyar gibi oluyoruz. Bizi bağışlasınlar. Ancak hoşnutsuzluklarının adresi biz değil, bu çok basit ve çok yinelenmiş gerçekleri bir türlü anlayamayan Türkiye sol hareketidir. Bunu böyle söylemek kimseye "örgüt şövenizmi" gibi gelmesin. Genel doğrulardan bugünün somut verilerine doğru dikkatimizi yoğunlaştırmaya başladığımız zaman hemen görülecektir ki, Türkiye solu genel olarak derya içinde olup deryanın farkında olmayan balıklardan farksızdır. Marksizm Leninizmden bu günü anlamak için yararlanabilmek Türkiye solunun ufkuna bile girmiş değildir.

Partimiz Türkiye'nin nesnel ortamını, faşizmin ortadan kalkmış olduğunu, yerini otoriter eğilimli gerici bir yönetimin almış olduğu bir ara dönem olarak belirlemişti. Nesnel ortamı böyle değerlendirmenin doğrudan sonucu olarak ana siyasal hedefi demokrasi savaşımı olarak saptamıştı. Ve bu görevin ancak savaştan bir komünist partisi ile yerine getirilebileceğini söylemişti.

Bugün Türkiye solunda "örgüt önemsizdir" diyecek tek bir örgüt yoktur. Saf bir anarşizm Türkiye'de bugüne kadar maya tutmadı. Elbette ki başta menşevikler olmak üzere özellikle eski legal yarı-legal akımların belgilerinin üçte birini demokrasi hedefi oluşturuyor. (Üçte ikisini de barış ve toplumsal ilerleme oluşturuyor!) Ancak *İşçinin Sesi*'nden başka faşizm ortadan kalktığı diyen bir sol hareket henüz ortada yoktur. Kısacası faşizmin ortadan kalktığı bir ara dönem -demokrasi savaşımı- savaştan, güçlü bir komünist partisi yaratma arasındaki can alıcı önemdeki bağı gören ve bu bağı yığınların bilincinde de kurmak için savaştan şu anda Türkiye solunda yalnızca TKP- *İşçinin Sesi*'dir.

Türkiye'nin nesnel ortamının faşizmin ortadan kalktığı bir ara dönem olduğunu bundan bir yıl önce söyleyebilmek, basit bir gözlemlerle varılabilecek bir sonuç değildi. Bilimsel bir yaklaşımın tutarlı ve derinlemesine uygulamasıyla gerçekten doğru olarak yakalanabilirdi. TKP-*İşçinin Sesi* bunu başardı. Ne var, ki bugün artık faşizmin olmadığını görmemek için görmezlikten gelmeye çok kararlı olmak

gerekir.

Bir benzetme yaparsak, gebeliğin başında kadının gebe olup olmadığını söyleyebilmek için bilime gerek vardır. Yüzcysel bir gözlemlerle bu konuda doğru bir belirleme yapmak olanaklı değildir. Ancak bir süre sonra ve özellikle doğum yaklaşırken, insan soyunun üremesine biraz aşina olan herkes için durum açıktır. Bilimin aracılığına gerek yoktur. Bugün faşizmin ortadan kalkmış olduğunu, nitel bir değişikliğe uğramış olan ortamın yeni oluşumlara gebe olduğunu görmesi için yığınların bilimin aracılığına pek gereksinimi kalmadı. Sınıf bilinçli işçiler çoktan yetkin bir doğum hekimine - öncü örgütlerine - ulaşabilmeyen telaşı içine girdiler. (Çünkü bilime gereksinim artık o noktada var,) Türkiye’de hâlâ faşizm olduğunu söyleyen sollarımız ise, bebekleri leyleklerin getirdiğini sanan, karnı büyümekte olan kadıncağızın da fazla yemekten şişmanladığını düşünen ama bu arada dünyaya kendini çocuk doktoru olarak tanıtmaktan da geri durmayan tuhaf bir tipe benzemektedir. “Türkiye’de faşizm vardır” değerlendirmeleriyle burjuva siyasetçilerin de, yığınların kendiliğinden hareketinin de gerisinden gelmektedir. Siyasal ortamdaki değişmeyi çok iyi gören burjuvazinin değişik çıkar guruplarının temsilcileri, bu durumdan kendileri hesabına yararlanabilmek için çoktan kolları sıvamış durumdadırlar.

Demokrasi ve Devrim Savaşımı

Nesnel ortamı değerlendirmekte bu kadar geriden gelen “öncü”lerin belirleyicisi siyasal hedefleri ve görevleri doğru seçmeleri de olanaklı değildir, nitekim seçemediler de.

Ancak, siyasal konularda bilimsel analiz yapma yeteneği yerine koku alma hassası gelişmiş olan özellikle menşevikler ve diğer eski solların yetiştirdiği deneyli “siyasetçiler”, yığınlardan yükselen demokrasi özlemini sezip orada “ekmek” olduğu hesabını yapmakta fazla gecikmediler. Ne yazık ki, işçi sınıfı adına ilkesiz pragmatizmin üst sınırı

burjuvanın kuyruğu olduğu için yığınlara, demokrasi sistemlerini burjuva muhalefete ciro etmelerini salık vermekten daha ileri bir hedef gösteremediler. Böyle siyasal hedefler için de yığınların "öncü" örgütlere bir gereksinimi yoktur. Yığınların kendiliğinden savaşımının onları getireceği nokta zaten burjuva sınırlara hapsolmaktadır. Bugün İnönüleri, Demirelleri demokrasi cengaveri maskesiyle orta yerde giderek daha yüksek sesle naralar patlatarak dolaştıran, yığınların kendiliğinden gelmiş oldukları o noktadan eski deneyimlerinin de etkisiyle duydukları doyumsuzluktur. Bu nedenle demokrasi savaşımını faşizmin ortadan kalkmış olduğunu gerçeğinden ayrı düşünüp önerenlerin yaptıkları, objektif olarak *bugün bir kez daha* demokrasi savaşımını devrim savaşımından koparmak anlamına geliyor. Soyundukları işlev, yığınların kendiliğinden savaşımını dahi destekleyip hızını kesmek, savaşımını burjuva sınırlarında tutmaktır. Tanrı işçi sınıfımızı, emekçi halkımızı böyle "öncü"lerden korusun.

Bugünün belirleyici siyasal hedefi olarak demokrasi savaşımını göstermeyi devrimcilikten ayrılmak olarak görenler de "öncü" değil, yalnızca ve yalnızca kendiliğindencilik sözçüleridir. *Komünist Manifesto*, devrim ve demokrasi savaşımının bütünlüğünü şu sözlerle anlatıyor: "Devrimde ilk adım olarak proletaryayı yönetici sınıf konumuna yükseltmek, demokrasi savaşımını kazanmak." Proletaryanın yönetici sınıf konumuna yükselmesi proletarya diktatörlüğüdür, sosyalizmdir. Proletarya diktatörlüğünü kurmak için siyasal devrimde proletarya hegemonyasını sağlamak gerekir. Proletarya hegemonyası, proletarya yığınların demokrasi savaşımında öncülüğü kazanmazsa sağlanamaz. Demokratik istemler için savaşım, proletaryanın insanlığı kurtarma misyonu ile herhangi bir anda ve mekanda toplumsal gelişmenin önündeki ana düşmana yönelmiş halk hareketinin kesiştiği noktadır. Proletarya hegemonyası kavramı, demokrasi savaşımında öncülükten koparıldığı zaman "vücutsuz bir ruh" gibi hayali birşey olur,

anlamsızlaşır. Pratik siyasal savaşımında işçi sınıfının tek başına devrim yapabileceği varsayımı ile aynı sonuca çıkar. Böyle bir yanlış devrimciler arasında benimsenirse devrimcileri giderek işçi sınıfından, halk muhalefetinden koparıp soyutlar.

Yaşamda birbirine bağlı olan demokrasi ve devrim halkları bilinçte ayrıldığı zaman "demokrasi" halkasına yapışanların sosyal demokratlığa, "devrim" halkasına yapışanların da sol sekterliğe, maceracılığa savrulmaları kaçınılmazdır. Ancak her ikisi de yığınları kendiliğinden bilinç ile varmış oldukları noktadan daha öteye götüremez.

Proletarya, en küçük demokratik istem için bile en enerjik savaşımı vermeden, halk hareketinin her alanında çok yönlü siyasal sergilemeyle kendi sınıfsal bakış açısını koyarak muhalefetin sözcülüğünü yapmadan, yığınları proletaryanın bilinç düzeyine yükseltemez, demokrasi savaşımına öncülük yapamaz.

1901 ortalarından başlayarak, Rusya'da, tüm toplum kesimlerinden otokrasiye karşı hoşnutsuzluğun giderek yükseldiği, kendiliğinden çıkışların sıklaştığı, yayıldığı, burjuva muhalefetin hareketlendiği bir ortamda Lenin şöyle yazıyor:

"Öyle dönemler vardır ki, hükümetle ilerici toplumsal çıkarlardan kaynaklanan her çatışma, ne kadar küçük olursa olsun, belli koşullar altında (ki bizim desteğimiz bunlardan biridir) genel bir yangına büyüyebilir... Bu nedenle proletaryaya her libarel ve demokratik protestoyu açıklamak, işçilerin aktif katılımı ile onu genişletip desteklemek bizim bağlayıcı görevimizdir... Bu çatışmaların bir kısmının öneminin az olmasına ya da bunları genel bir yangına körüklemenin 'ümitsizliğine' burun kıvrırlar, *her yönlü siyasal ajitasyonun proletaryanın siyasal eğitiminin yaşamsal çıkarları ile bir bütün olarak toplumsal gelişmenin, tüm halkın, yani onun tüm demokratik*

unsurlarının yaşamsal çıkarlarının üst üste düştüğü bir odak olduğunu anlamıyorlar. Her libel konu ile ilgilenmek, ona karşı kendi sosyal demokrat (komünist-İ.S.) tutumumuzu belirlemek, proletaryanın onun çözümünde aktif görev almasına ve kendi proleter yollarıyla çözülmesine yardımcı olmak bizim doğrudan görevimizdir. Bunlarla ilgilenmekten geri duranlar (niyetleri ne olursa olsun) gerçekten liberalleri kumanda noktasında bırakırlar, işçilerin eğitimini onların eline terkeder ve siyaset savaşımında hegemonyayı son analizde burjuva demokrasininin liderleri olan unsurlara teslim ederler."

"(...)

"Özellikle siyasal savaşım konusunda, 'sınıf bakış açısı' proletaryanın her demokratik harekete bir itme vermesini gerektirir." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, s.340-342) (abç)

Lenin'in bu sözleri *Ne Yapmalı* kitabının yazılıştı ile eş zamanlıdır. Bu bir rastlantı değildir. Nesnel koşullar belirleyici siyasal hedeflere ve örgütsel görevlere sınıf savaşımının yasallıkları ile bağlıdır. Farklı ülkelerde benzeri koşullar, benzeri siyasal hedef ve örgütsel görevleri öngörür.

Halkın değişik kesimlerinin toplumsal gelişmenin önünde duran ana düşmana yönelmiş hoşnutsuzluklarının, karşı çıkışlarının, şu ya da bu burjuva kesimin değirmenine su taşıması ya da kör patlamaların çölünde buharlaşıp gitmesi yerine tek bir kanalda, proletaryanın devrim kanalında birleşmesi ancak gerçek bir komünist partisinin aracılığı ile olabilir.

"Halkımızın alın yazısını değiştirebilmek için tek yol proletarya hegemonyasında demokrasi savaşımının içinden yükselecek, sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimidir. Bunun için de, yürüdü mü yeri göğü sarsan bir komünist partisi gereklidir." (R.Yürükoğlu,

Faşizmin Çözülüşü, s.85)

Her sınıf, her toplumsal kesim, kendiliğindenlik düzeyinde şu ya da bu demokratik istem için savaşır ve bu savaşım için gerekli örgütlerini aşağıdan yukarı yaratabilir, yaratır da. Ancak tüm bu savaşımın tek bir sancak altında, proletaryanın sancağı altında birleşmesi yığınların kendiliğinden ulaşabileceği bir şey değildir. Bu ancak ve ancak komünist partisinin aracılığı ile olabilir.

Halkın ana düşmana karşı muhalefetini birleştirebilmesi için, işçi sınıfının önce toplumdaki tüm sınıf ve katmanları karşılıklı konumları, çıkarları, savaşım hedefleri, güçleri ile bir bütün olarak görebilen bir bakış açısı edinmesi gerekir. İşçilerin bir sınıf olarak işçi-işveren ilişkileri çerçevesinde kendiliğinden edindikleri pratik deneyler bu bakış açısını onlara kazandıramaz. İşçi sınıfının kendiliğinden hareketi en ileri noktasında sınıf sendikacılığın savaşım örgütlerini yaratır ki bu örgütler deneysel düzeyde bilincin vücut buluşudur. İşçi sınıfının misyonu açısından yetersizdir. Gerekli olan bilimsel teorik düşüncenin, bilimsel bilincin bakış açısıdır. Bu da ancak, işçi sınıfının kendiliğinden hareketinin alanı dışında, komünist partisinde vücut bulur. Parti, propaganda ve ajitasyon yoluyla bu bilinci işçi sınıfına dışarıdan taşır, onu siyasal olarak eğitir, sınıfa komünist bakış açısını kazandırır.

Halkın ana düşmana karşı muhalefetini birleştirebilmek için işçi sınıfının siyasal eğitimi mutlak gereklidir. Bunsuz hiçbir şey başarılmaz. Ancak bu yeterli değildir. Partinin halkın her kesiminde örgütlenmesi ve onların tüm demokratik istemlerinin sözcülüğünü yapması gerekir. Bunsuz işçi sınıfının gerçek siyasal sınıf bilinciyle eğitimi olanaksızdır. Lenin'in şu sözleri bunu çok güzel anlatıyor:

''İşçilere siyasal bilgi götürmek için sosyal demokratların (komünistlerin - İ.S.) toplumun tüm sınıflarının içine girmesi gerekir, kendi ordu birliklerini her yöne

yollamaları gerekir.”

“(…)”

“Sosyal demokratların (komünistlerin-İ.S.) ölküsü sendika sekreterliği olmamalı, zorbalık ve baskının her belirtisine, nerede ortaya çıkarsa çıksın, hangi sınıf ve tabakayı etkilerse etkilesin karşı çıkan, tüm bu belirtileri genelleyip polis şiddeti ve kapitalist sömürünün tek bir tablosunu üreten, ne denli küçük olursa olsun, her olaydan, proletaryanın kurtuluşu için mücadelenin dünya-tarihsel önemini *herkese* anlatabilmek, sosyalist inançlarını ve demokratik işlemlerini herkesin önünde öne sürmek için yararlanabilen halkın sözcüsü olmalıdır.

“(…)”

“‘Toplumun tüm sınıflarının’ içine teorisyenler, propagandistler, ajitatörler ve örgütçüler olarak gitmeliyiz. Sosyal demokratların (komünistlerin-İ.S.) değişik sınıfların toplumsal ve siyasal durumlarını tüm özgül yönleriyle incelemeyi amaçlaması gerektiğinden kimşenin kuşkusu yoktur... Elbette ana mesele tüm halk kesimleri arasında propaganda ve *ajitasyondur...* *Bir demokrasi* dinlemek isteyen tüm toplumsal sınıfların temsilcilerinin katıldığı toplantılar yapmanın yollarını ve araçlarını bulmalıyız. Çünkü ‘komünistin her devrimci hareketi desteklediğini’ pratikte unutan, sosyal demokrat (komünist - İ.S.) değildir, bu nedenle *tüm halkın önündeki genel demokratik görevleri*, kendi sosyalist inançlarımızı bir an olsun saklamadan vurgulamaya ve açıklamaya mecburuz. *Her genel demokratik sorunu* ortaya çıkarmada, vurgulamada ve çözümede *herkesten önde olmak* zorunda olduğunu pratikte unutan, sosyal demokrat (komünist-İ.S.) değildir.” (Lenin, “Ne Yapmalı”, *agy*, c.5, s.422- 425)

Gerçekten de proletaryanın zaferi demokrasi savaşımını kazanmayı, proletarya hegemonyasını öngörür. Demokrasi

savaşımını kazanmak ise komünist partisini öngörür.

Proletarya hegemonyasının taşı, tuğlası, harcı demokratik istemlerdir. Bu malzeme ile tüm halk muhalefetinin birleştiği proleter devrimin kalesini kurabilecek bilim ve beceri komünist partisindedir. Demokratik istemleri küçümseyenler kendiliğindenciliğin sözcüleridir derken en küçük bir yakıştırma yapmıyoruz. “Demokrasi” adına proletarya hegemonyasını reddeden Yüro-komünistler gibi onlar da varlık nedenlerini anlayamıyorlar.

Tam da bu nedenle bugün Türkiye’de savaşkan, güçlü bir komünist partisinin varlığı, ülkenin önündeki ikilemi - ya faşizm ya devrim ikilemini - devrim yolundan çözmek için belirleyici olacaktır.

Halkın hoşnutsuzluğu faşist devletin taban bulamamasını getirdi. Faşizmi, güçlerini üstlendireceği bir liman bulamadan toplumun çevresinde dönüp duran bir zırhlı gemiye döndürdü, çözülmek zorunda bıraktı. Faşizmin kalkmasıyla burjuvazinin çeşitli kesimleri arasında, sorunların çözülmemiş olmasının etkisiyle daha da keskinleşen bir çatışma su üstüne çıktı. Bugün hareketlenen burjuva muhalefet kaçınılmaz olarak yığınları siyasal savaşımın içine çekmekte, siyasal yaşamın termometresi yükselmektedir. Ortam siyasal savaşımın zorla bastırıldığı ya da emparyalist burjuvazinin açlara pasta dağıtacak kadar elinin bol olduğu dingin ortamlardan farklıdır. Siyasal yaşamın yoğunlaşması, proletaryanın tarihsel misyonu doğrultusunda siyasal eğitiminin çok daha hızla gerçekleştirilebilmesi için elverişli koşullar demektir. Dingin ortamların bir kaç yılda elde edebileceği siyasal deneyimi kısa bir süre içinde elde edebilmeye elverişli koşullar demektir. Bugün faşizmin ortadan kalkmış olmasına, sınıf savaşımının yavaştan yükselmeye başlamasına rağmen başta otoriter eğilimli gerici bir hükümetin varlığı demokrasi isteminin çok daha geniş kesimlerden, çok daha açık ve yüksek sesle dile gelmesine neden oluyor.

Proletaryanın değişik sınıf ve katmanların konumunu, istemlerini öğrenmesi, kendi öncü işlevinin bilincine

toplumsal pratik temelinde varması için ortam gerekli malzemeyi sağlıyor.

Öte yandan işçi sınıfı, hem faşizm döneminde hem bugün saldırının sivri ucuna hedef oldu, oluyor. Yaşam koşulları hızla kötüleşti. Ekonomik savaşım için gerekli örgütsel araçlarına bile sınırlama konmuş durumdadır. İşçi sınıfı öfke, savaşım isteği ve savaşım kararlılığı ile doludur. Bugün gerici rejimin asıl olarak dizginlemeye çalıştığı bu birikimin açık, bağımsız siyasal eyleme dönüşmesidir. Türkiye işçi sınıfı üretimde tuttuğu çok önemli yer yanında yıllardır yüksek sınıf savaşlarında biriktirdiği devrimci savaş deneyimiyle de bugün her zaman olduğundan çok daha fazla diğer halk tabakalarının gözünde demokrasi savaşımında öne atılabilecek, halk muhalefetine peşinden sürükleyebilecek öncü güç durumdadır.

Bu elverişli koşullardan, ancak ve ancak tüm ülke çapında merkezi olarak örgütlenmiş, büyük bir enerji ile çalışabilen bir komünist partisi ve onun propaganda ve ajitasyonu ve eylemi ile yararlanılabilir. Bu yapılamazsa hoşnutsuzluk burjuva kanallara akacaktır.

Komünist partisi işlevini yerine getirebildiği ölçüde bu koşullar iki toplumsal gelişmeyi daha hızlandıracaktır: Yönetici sınıf kampında çözülme, halk muhalefeti kampında komünist partisini *burjuva devletinın karşıt ucu olan siyasal güç* olarak görme. Çünkü kriz dönemi, yönetici sınıfın yürütme zorluklarının öne çıktığı, dolayısıyla yönetici sınıfın temsil ettiği genel olarak çıkarlar otoritesinin - dolayısıyla devletin otoritesinin toparlayıcı etkisinin - halkın ve çatışan farklı çıkar guruplarının gözünde azaldığı dönemlerdir. Tam da bu nedenle, halk muhalefetine, sözcülüğünü etkin bir biçimde yapabilecek alternatif bir siyasal gücünün etrafında birleşme güdüsünün hızla öne çıkacağı dönemlerdir.

Bu koşullarda güçlü bir komünist partisinin varlığı proletarya hegemonyasının kurulabilmesi, yokluğu ise devrimci birikimlerin komünist olmayan kanallara akarak

doğrudan ya da dolaylı tüketilmesi demektir.

Yaşadığımız ara dönem aynı zamanda kriz dönemidir. Gittikçe keskinleşecek, sertleşecek sınıf savaşları dönemidir. Sınıfların karşılıklı konumunun gidip geldiği dönemlerdir. Bu çalkantılarda halk muhalefetinin sürekli, dayanıklı, sallantısız ve büyük bir enerji ile savaşan bir öncüye her zaman olduğundan daha fazla gereksinimi vardır. *Güçlü* bir komünist partisi halkın tüm savaş geleneklerinin katılımının, siyasal savaşım kültürünün taşıyıcısıdır. Bunları her zaman canlı tutan bir rezervuar gibidir. Bu ara dönemde olası küçük yenilgilerin düzenli geri çekilmeden öte bozgunlara dönüşmesinin, geçici gerilemelerin yığınlarda moral bozukluğuna yol açmasının önündeki barajdır. Her yenilginin ardından sıfırdan başlamadan, yeniden güç biriktirmenin, doğru anda doğru hedefe yeniden saldırıyı örgütleyebilmenin tek güvenilir dayanağıdır.

1902'de Lenin Bolşevik Parti'yi bu anlayışla kurmasaydı 1905 yenilgisinden 12 yıl gibi kısa bir süre sonra devrimi gerçekleştirmek herhalde olanaklı olmazdı.

Biz de Lenin'in gösterdiği yoldan yürüyoruz. Partimizi onun anlayışıyla kurduk. Şimdi onu güçlendirmek için büyük bir enerji ile savaşıyoruz. Proletaryanın komünizmi kurma amacı doğrultusunda savaşımı ile Türkiye'de halkın demokrasi için savaşımının hızla iç içe geçip kenetlendiği bu tarihsel dönemeçte, partimiz proletarya hegemonyasında sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimini utkuya ulaştıracaktır.

Yalçın Çağlar
İşçinin Sesi, s.1y1 285, 24 Haziran 1985

TÜRKİYE DIŞINDA PARTİ ÇALIŞMASI ÜZERİNE

Türkiye dışında çalışma yapip yapmama sorunu yaşamın örgütümüzün önüne çoktan koymuş olduğu, bizim de yanıtlamış olduğumuz bir sorundur. Türkiye dışında, özellikle Avrupa'da çalışma yapıyoruz. Bazı koşullar değişmedikçe de yapmamız gerekecektir. Nedir bu koşullar? Akla hemen gelen ve kolay kolay değişmeyecek birkaç koşulu şöyle sıralayabiliriz:

1- Türkiye'nin bir geçiş kuşağı ülkesi olması ve bunun doğal sonuçları:

- Faşizm ve devrim alternatifleri dışındaki dönemlerin geçiciliği. Batı anlamında burjuva demokrasisinin olanaksızlığı. Buna bağlı olarak, partinin bazı çalışmalarını ülke dışında yürütmesinin gerekliliği.

2- Dünya komünist hareketinin sağa kaymışlığı nedeniyle olabilen her yerde, bu arada göçmen işçiler arasında da, devrimci komünist çizgiyi duyurucu çalışma yapma gerekliliği.

3- Türkiyelilerin yoğun olarak yaşadığı Batı Avrupa'nın burjuva demokrasisi yaşıyor olması ve üstüne üstlük bu ülkelerle 1 milyondan fazla Türkiyeli işçi ve bir o kadar da ailesinin bulunması.

Daha da sayılabilir. Tüm bu koşullardan çıkan sonuç şudur: Partinin çalışmalarının bir bölümünün ülke dışında olması gereklidir. Bu açıdan "Avrupa önemli bir köprübaşdır". Bizim için soru Türkiye dışında çalışma yapılıp yapılamayacağı değil, nasıl bir çalışma yapılacağıdır.

I

Doğru çalışmanın ölçütleri

İki yanlış çalışma türü vardır. Bu yanlışları uç noktalarına kadar abartırsak yanlışlıkları daha kolay ortaya çıkıyor.

Biri, yalnızca ve yalnızca partinin Türkiye dışına taşıdığı işlevler ile ilgili ama çevresindeki yığın ile ilgisiz, bundan ötürü de çevreden kopuk ve içine kapalı bir çalışma türü. Bu, elit bir kadro çalışması olarak da formüle edilebilir. Ötekisi, çevresindeki yığın ile ve onların sorunları ile yaygın olarak ilgili ancak Türkiye’de devrimi gerçekleştirme amacı ile bağlı bulandırılmış, koparılmış bir çalışma. Yerel sorunlar içinde komünistliği eriten bir çalışma.

Elbette bu iki uç yaşamda yalın olarak görülüyor. Yaşamda vurgu bir o yana bir bu yana kayıyor ve bu yanlış eğilimler karışık olarak da ortaya çıkabiliyor.

Dikkat edilirse bu iki uç da Türkiye’de yığın çalışmasındaki sol ve sağ sekte yanlışların ülke dışı varyantı, yani çeşitlemesi olmaktadır. Yürükoğlu yoldaşın “Toptancı siyasete hayır” yazısı yığın çalışmasındaki bu sekte yanlışlara kapıyı kapatıyor. O yazıdan çıkarılması gereken bazı ana yönlendirmeleri burada yinelemekte yarar vardır.

“Siyasal çalışmayı, yalnızca yerel siyaset düzeyinde tutmak sendikal siyaseti devrimci siyasetin yerine geçirmek olur, kapitalist düzenin istediğinin ta kendisidir. Ancak, yerel somut sorunlar üzerinde çalışmayı reddetmek de gerçekten solcu suçlamasına hak verdirir.

“Siyasal çalışmanın çalışmayı yürütenleriyle ve konularıyla böyle iki kampa ayrılması kapitalist düzenin oyununa düşmektir. Uzun dönemde devrim hareketinin halktan soyutlanmasını ve etkisiz bir güce dönüşmesini getirir.

“Bir yanda yerel siyaseti oportünistlere, ‘sosyal işçi’ tiplerine, liberal ‘kanayan kalpler’e bırakmışız. Bir

yanda da devrimciler devrimlerden konuşuyorlar... Hayır bir ikisi birlikte yürütülmeden devrime olanak yoktur. (*İşçinin Sesi*, Sayı: 244)

Yerel çalışmaya hakkı olan önemi vererek ve bu çalışmayı devrim davasına bağlamak zorundayız. Siyasetin yerel ve genel, kesimsel ve genel düzeylerini başarıyla birleştiremezsek oportünizmin işçi hareketi içindeki etkinliğini yok edemeyiz.

Bugün Türkiye dışında yerel çalışmayı yığın çalışmasını Türkiye’de devrimi gerçekleştirme hedefini en iyi tamamlar bir komünist çalışma olarak nasıl yürüteceğiz? Çok genel geçer ve işin ABC’si olduğu halde yine de sık sık unutulmuş bazı şeyler hemen sıralanabilir. Örneğin:

a) Lenin’in dediği gibi gizli bir örgüt çalışması yürütmenin sanatı her olanaktan yararlanmaktır. Batı’daki olanaklardan da yararlanmak gerekir.

b) Dünyanın her yerinde yalnızca ve yalnızca tek doğru komünist çizginin, güçlenmesi için çalışmak gerekir. Ülke dışında da bu geçerlidir.

Bu genellikten öteye gidersek, Türkiye’de devrimi gerçekleştirme hedefini en iyi tamamlar bir komünist çalışmanın somut ölçütlerini şöyle sıralayabiliriz:

– Yerel çalışma içinde militanlar kazanmak ve bunları Türkiye’de devrim savaşına katılabilecek profesyonel devrimci komünist kadro düzeyine yükseltmek. Yani partiye kadro kazanmak.

– Partiye mali kaynak sağlamak

– Partinin ülke içinde gerçekleştirilmesi zor hatta olanaksız bazı yönetsel ve teknik çalışmalarının ülke dışında yapılabilmesinin olanaklarını geliştirmek.

– İdeolojik ve siyasal çizgimizi Türkiye devriminin doğru açılımını dünya işçi hareketine ve genel demokratik kamuoyuna tanıtmak.

Ancak tüm bu somut amaçları anlamlı bir etkinlikle gerçekleştirmek için birşey gerekiyor. Geniş yığın desteği,

yani yaygın yığın çalışması.

– Türkiye’de savaştacak profesyonel devrimci kadronun yüksek siyasal normlara sahip olması gerekir. Bunu sağlamanın önemli bir yönü profesyonel kadro yetiştirme yöntemlerimizi geliştirmek ise, öteki yönü, kadronun seçileceği militan kümesini büyütmektir. Nasıl iyi üründen çok elde etmenin bir yönü ileri tarım, öteki yönü tarlayı büyütmekse, iyi kadro kazanmanın da mantığı aynıdır.

– Partimiz konspiratif çalışmaktadır ve teknik ilerlemeyle dünya çok küçüldü. Kadroları Türkiye dışında da koruma gereği vardır. bunun da en emin bir yolu kadronun çevresindeki yığın geniş olmasıdır.

– Maddi ve teknik olanaklar yaratmanın bir yönü özverili, yaratıcı çalışma ise öteki yönü yine yaygın yığın desteğidir.

– Yurt dışında hiç Türkiyeli yaşamasa kendi çizgimizi tanıtmak için etkin bir diplomasi belki yetebilirdi. Ancak bu kadar Türkiyelinin olduğu ortamda, bu topluluğun desteğini kazanmadan Türkiye devrimi üstüne görüşlerimize anlamlı bir ilgi ve destek bulmak oldukça güç, hatta olanaksızdır. Bu açıdan da geniş yığın desteği önemlidir.

Gençliğin ağırlığı artıyor

1973’de petrol bunalımı nedeniyle Batı Avrupa yığımsal işçi alımını durduruyor. Ömeğin resmi istatistiklere göre Federal Almanya, Hollanda, Fransa, Avusturya, Belçika ve İsviçre’ye giden Türkiyeli göçmen işçilerin yıllara göre dökümü şöyle:

1961-1973’de giden	772,884
(yılıda ortalama 64,407)	
1974’de giden	17,134
1975’de giden	1,211
1979’da giden	1,605

1975’e kadar ülke dışına tüm gidenlerin %30.4’ü nitelikli

işçi ve İş ve İşçi Bulma Kurumu kanalıyla gidiyor. %33,7'si ada çağrılı olarak gidiyor. %30'u ise nitelsiz işçi ve kaçak olarak gidiyor. Ayrıca, 1975'e kadar ülke dışına tüm gidenlerin %47'si kır kökenli.

1975'de Avrupa'daki Türkiyeli işçilerin dökümü ise şöyle:

800.000	yasal işçi
50-100.000	kaçak turist işçi
250.000	işçi ailesi (bunun %80'i Federal Almanya'da yaşıyor)
150.000	işçi çocuğu
Toplam: 1.250.000-1.300.000 kişi	

1980'de ise durum şöyle:

770.290	yasal işçi
100.000	dolaylarında kaçak işçi
381.446	işçi ailesi
733.366	çocuk(0-18 yaş arası)
57.913	sığınmacı (yalnız Federal Almanya)
Toplam: 2.043.015 kişi	

Bu toplamın %41'i 1973'den sonra gitmiş veya Avrupa'da doğmuş. 1980'de Federal Almanya'da 54.259 işçiye çalışma belgesi verilmiş. 1980'de geri dönüş ortalaması ise 55-60.000 civarında. 1983 ve 1984'de toplam olarak 130.000 kişi Federal Almanya'dan emeklilik parası alarak dönmüş. Ayrıca, 1980'de ülke dışında 49.000 çocuk Türkiyeli aileden doğuyor. Toplam Türkiyeli nüfusunda artış %45, 16 yaşın altındaki nüfusun artışı ise %129,8'dir.

Yurt dışındaki Türkiyelilerin yaşa göre dökümü 1973 ve 1978'de şöyle: 0-21 yaş arası 1973'de %28,3, 1978'de %41,8. 22-35 yaş arası 1973'te %47,1, 1978'de %28,1. 36-55 yaş arası 1973'te %26, 1978'de %29,1

Bütün bunlardan ilk goze çarpan ve bizim için önemli

olan, Batı Avrupa'daki Türkiyeli topluluğun hızla gençleşmesidir. Bir yılda yaklaşık 65.000 yaşlı işçi emeklilik paralarını alıp işgücü pazarından çekilirken, buna yaklaşan bir sayıda işçi çalışma yaşına ulaşarak, kaçak gelerek ya da sığınma alarak işgücü pazarına giriyor. Kaçakların ilticacıların da genç olduğunu varsaymak yanlış olmaz.

Başka bir deyişle, pratiğin gösterdiği bir olguyu sayılar da doğrulamaktadır: Göçmen işçiler arasında gene işçi kesimi Avrupa'da toplumun hareketli bir ögesi olarak öne çıkmaktadır.

Yerleşik düzene geçme eğilimi

1973 yılında Almanya'daki Türkiyeli işçilerin yüzde 57'si 4 yıl içinde geri dönmüştür. %4'ü 7 yıldan fazla ülke dışında kalmıştır. 1980'de ise %22'si 8 yıldan az bir süredir Almanya'dadır, %37'si 8 yıldan fazla bir zamandır ülke dışında bulunmaktadır, %41'i ülke dışında doğmuş ya da götürülmüş gençlerden oluşmaktadır. Bu veriler, Türkiyeli göçmen işçiler arasında yerleşik düzene geçiş eğilimini nesnel olarak anlatıyor. Bir de işçilerin öznel istemlerine bakalım:

1969'da işçilerin %25,4'ü 5 veya daha fazla yıl ülke dışında kalmayı tasarlıyorken, 1974'de %38'i 5 veya daha fazla yıl ülke dışında kalmak istiyor. Dönüşünü belirsiz süre erteleyenler 1971'de %6,4 iken 1974'de %18,4'tür.

Başka bir deyişle, *ülke dışında bulunan işçilerin arasında kalma isteği giderek artmaktadır. Kalmayı başaranlar giderek yerleşik düzene geçmektedir.*

Bu olgunun bazı sonuçları olacaktır. Örneğin kısa sürede çok para kazanıp Türkiye'ye dönme eğilimi olan yabancı işçinin toplumsal yaşamı ve karşılaştığı sorunlara bakışı ile, yerleşmeye niyetli olanın toplumsal yaşamı ve sorunlara bakışı farklı olacaktır. Geçici işçiler, özellikle kırsal kesimden gelenler, Türkiye'de içinde buldukları bazı geri toplumsal ilişkileri Türkiye dışına da taşıyorlardı: Aşiret,

akrabalık, hemşehrilik, din kardeşliği, vb., ülke dışında da sürüyordu. İşçinin iş yaşamı, toplumsal yaşam ile fazlaca özdeşleşmiyordu. Kalıcılaşmaya soyunan işçi için böyle bir topluluk dokusunu götürmek olanaksız değildir ama oldukça zordur. Genel olarak, işçi kimliği giderek mutlaka ön plana çıkacaktır.

Kalıcı olmak isteyen yabancı işçi yığını, dış ülkelere yönelik uzun vadeli amaçlar geliştirmektedir. Doğal olarak, bunun siyasal kavgasını verme gerekliliğini duymakta ve buna uygun örgütlenmelere yönelmektedir. Kavga yerel düzeyde başlamakta ve en yaygın olarak bu düzeyde sürmektedir. Bu süreç hızlanarak gelişeceğe benziyor. Önümüzdeki dönem Türkiyeli işçiler ve aileleri için de yerel siyasetin ve buna uygun örgütlerin gelişme dönemidir.

Şunu hemen söyleyebiliriz ki Türkiyelilerin yerel kavgasında "cami", diğer dini örgütlenmeler, dayanışma yardımlaşma dernekleri gibi araçların rolü öne itilmeye çalışılacaktır. Yani, devrimciler, komünistler yerel demokrasi kavgası vermezlerse, başı onlar çekmezlerse, bu işin başını yine sağcıların çekmesi için toplumsal koşullar elverişlidir.

Geri dönüşlerden ve kalanların yerleşik düzene geçmesinden döviz girdileri giderek azalacak olan Türk devleti, kalanların kazançlarının daha büyük bir kısmı Türkiye'ye gelsin diye, bir yandan milliyetçiliği, öte yandan İslamcılığı teşvik edecek, bu temelde yerel örgütlenmeleri giderek daha fazla destekleyecek, belki de oluşturulmasına bizzat önayak olacaktır.

Bu gelişmeleri dikkatle izlemeyen ve buna göre örgütsel çalışmasını düzenlemeyen bir siyasal hareket, yığın içinden silinebileceği gibi kendini başka tehlikelere de açık bırakabilir.

Yığın çalışmasında dikkat edilecek yönler

Bu noktada durup bir düşünürsek, sıraladığımız oluşumlar (nüfusun gençleşmesi, genç işçi kesiminin en hareketli kesim

olarak ortaya çıkması, Türkiyeliler arasında kalma istek ve çabasının yoğunlaşması, bunlara bağlı olarak yerel siyasetin ağırlık kazanması) konumuz açısından ilginç ve önemli bazı noktalara dikkat çekmektedir:

- Rotasyonun hızlı işlediği dönemde gelen işçi kır kesiminden bile olsa Türkiye'deki toplumsal kutuplaşmanın, keskin sınıf savaşının rüzgarından etkilenmiş geliyordu. Dört yılın altında bir sürede dönmeyi düşünenlerin yüksekliği, tüm Türkiyeli kesimin Türkiye'deki gelişmelere daha duyarlı ve daha yakın olduğunu gösteriyordu. Türkiyeli işçilerin günlük beklentileri, problemleri ile Türkiye'deki burjuva devletini devirme gerekliliği arasındaki bağı göstermek için göreceli olarak daha elverişli koşullar vardı. Bugün Türkiye dışında bulunanlar içinde Türkiye ile hiç ilişkisi olmamış ya da çok az ilişkisi olmuş bir genç kuşak ve uzun zamandır Türkiye'den uzak olan ve bulunduğu ülkeye yerleşme isteği nedeniyle, kavgası, o ülkelerdeki devletlere yönelmiş yaşlıca bir kuşak büyük çoğunluğu oluşturuyor. Bunların Türkiye devletine kızgınlıkları ana olarak ülke dışında kalış sorunlarının çözümüne yardımcı olmadığı içindir.

- Bu topluluğun yürüttüğü yerel sorunlar savaşımı, burjuvazinin elinde büyük olanakların olduğu, burjuva demokrasilerinin yaşandığı ülkelerin barışçıl-reformist ortamında olmaktadır.

- Tüm bu ülkelerde komünist partiler gerilemekte, yeni sosyal demokrasiye dönüşmekte, yabancı işçilere dost olmayan ulusçu, sosyal-yurtsever siyasetler izlemektedirler.

- Batı'da yaşayanların sosyalist ülkeleri daha gelişkin bir yaşam standardına örnek olarak görmeleri, Batı'da tüketim ekonomisinin "renkli" görünüşü nedeniyle zordur. Türkiye'de yaşayanlar için ise böyle değildir.

Tüm bunlar yerel savaşımın, devrim gerekliliği fikrine ulaşmayı yığınlar için zorlaştırıcı etkenlerdir. Bunları da dikkate alarak şu sonuçları sıralayabiliriz:

- Önümüzdeki dönemde, ülke dışındaki Türkiyeli

topluluk içinde sosyalizm ülküsünün propagandası daha büyük önem kazanacaktır. Ülke dışındaki Türkiyeli toplumun sosyal yaşantısının örgütlenmesinde giderek işçi kimliğinin öne geleceğini öngördük. Bu da onları sosyalist propagandaya daha açık bir duruma getiriyor ve ülke dışındaki parti çalışmasında bir önceki döneme göre daha elverişli bir ortam yaratıyor.

– Ayrıca, yukarıda yerel siyasete ilişkin olarak sıraladığımız sorunlar ışığında, ülke dışındaki yığın örgütleri, okuma grupları ve İMG'ler yeniden gözden geçirilmelidir. Yerel siyaset yalnızca bu örgütlerin çerçevesi içine sıkıştırılmamalıdır. Ancak yerel siyasette ortaya çıkan tüm örgütlenmelerin çevresi bu örgütlerimizin çalışması ile örülmelidir.

– Çok çeşitli ekonomik, toplumsal, kültürel sorunlarıyla gençlik hem sosyalist ülkümüzü öğrenmeye, hem devrimci savaşa çekilmeye çok yatkın bir konumdadır.

– Yerel siyasetin alanı büyüdükçe, bu alanın, bu alanda çalışan parti üyeleri üstünde ve onlar kanalıyla parti üstünde, oportünist fikirlerin sızmasına daha elverişli koşullar yaratan basıncı olacaktır. Kaldı ki burjuva demokrasisi koşullarında, reformist, barışçıl bir ortamda gerçekleşiyor. Bunların yaratacağı tehlikelerin bir temel panzehiri vardır: *Türkiye dışındaki parti çalışmasında kadroların teorik eğitimine ve ideolojik düzeyinin yükseltilmesine ve parti terbiyesine büyük ağırlık vermek gerekir.*

– Türkiye dışında daha etkin yığın çalışması, şu anda gücümüzün yoğunlaştığı merkezlerden çevreye doğru hızla sıçrayan daha yaygın bir çalışma gerektirir. Bunu yapmak gerekir. Ancak bunun yaratacağı tehlikeler de vardır. Güçleri dağıtmak, yerelliğin getireceği dar bakış açısı, merkezkaç eğilimler vb. parti üzerinde basıncını hissettirmeye başlayacaktır. Yerel insiyatifi teşvik ederken, ona uygun örgütlerin oluşması için komünistlerin canla başla çalışmasını ön görürken, çeşitli demokratik istemler çevresinde merkezi örgütlenmeler yaratılmasını da ön görmeliyiz. Bu yereli genele bağlayacak, merkezkaç eğilimi merkeziliğe kanalize

edecek önemli bir kaldıraçtır. Bir yandan yerel örgütlerin oluşmasına destek olmak, öte yandan amacı, bileşimi benzeyen örgütlerin Avrupa çapında merkezileşmesine gayret etmek gerekir. Bu özellikle gençlik için doğrudur. Örneğin *Avrupa çapında bir gençlik federasyonu kurulmalıdır.*

Yaygın yerel demokratik çalışmanın merkezi örgütlenmelerini yaratmada en iyi kaldıraçlardan biri de ortak istemler çevresinde Avrupa çapında *kampanya tipi örgütlenmelerdir.* Bunların Avrupa çapında sık sık merkezi eylemleri olmalı ve merkezkaç eğilimlere karşı bir panzehir olarak "daha büyük bir bütünün parçasıyız" bilincini aşılmalı, pekiştirmeliyiz.

– Yerel istemler için savaş militanca ve sokakta yürütülmelidir. Savaş yöntemlerini seçerken ülke dışındaki koşulları dikkate almak ama bu koşulların esiri olmamak gereklidir.

– Yerel alanda aktif, militan, başarılı bir savaşım yürütmeden fabrikalara özellikle büyük fabrikalara girmek zordur.

– Bugünkü gücümüz, Batı'daki komünist hareketin oportünist konumu ve Türkiyeli topluluğun toplumsal dokusu, formasyonu, değişim dinamizmi gibi etkenler, genel olarak yerel çalışmaya, bunun için de özellikle işçi gençlik çalışmasına daha büyük ağırlık kazandırıyor ve zamanlama olarak onu daha öne çıkarıyor. Bunlarla bağlı olarak, kültür, sanat, spor çalışmaları da önem kazanıyor.

Yerel çalışma yürüten örgütlerimizin tüm bu noktalara önem vermeleri gereklidir.

II

Şimdi ana olarak şu dört soru üzerinde durmaya çalışacağız:

1. Ülke dışındaki Türkiyelilerin örgütlenmesi genel olarak nasıl gelişiyor?
2. Ülke dışındaki Türkiyeliler siyasete nasıl çekilmelidir?
3. Örgüt için kadro kaynakları nerededir ve bunlar örgüte

nasıl kazanılır?

4. Türkiye dışında partiye kazanılan kadrolar nasıl yetiştirilmeli ve korunmalıdır? Şimdi bu soruları sırayla ele alalım.

Ülke dışında Türkiyelilerin örgütlenmesi genel olarak nasıl gelişiyor?

Ülke dışında Türkiyelilerin örgütleri asıl olarak iki biçimde ortaya çıkıyor. Bunlardan birincisi, Türkiyelilerin Türkiye'deki bazı geleneksel örgütlenme biçimlerini Türkiye dışında da sürdürmeleridir. Bunun en somut örnekleri camiler, Kuran kursları, Türk kahveleri, dükkanlar (bakkal vb.), aile, aşiret, mezhep ve tarikate dayanan örgütlerdir. Kökleri Türkiye'de olan bu tür örgütlenme alışkanlığı kendini Türkiye dışında da sürdürüyor, ama ülke dışının farklı ihtiyaçlarına ayak uydurmaktan da geri kalmıyor.

Türkiye'den yeni geldiği ve geri dönüşün gündemden inmediği koşullarda bu örgütlenmeler daha önemli bir rol oynuyorlar. Türkiye'ye geri dönüşün ertelenmesi ve entegrasyon sürecinin ilerlemesiyle bu geleneksel örgütlenmelerin önemi giderek azalıyor. Örneğin bir köyden toplu olarak başka ülkelere gelenler zaman içinde başka yerlere dağılıyorlar.

Çok özgül bilgilenme ve örgütlenme ihtiyaçları bir yana bırakılırsa, bu geleneksel örgütlülükler, bizim çok sınırlı yararlanabileceğimiz örgüt biçimleridir.

Ülke dışındaki Türkiyelilerin örgütlenmesi, bir de Türkiye'nin son 20-30 yılında yaygınlaşmış, daha az geleneksel, daha çok ülke dışına özgü biçimlerde gelişiyor. Bu örgütlenmeler ana olarak birbirleriyle ilintili iki ihtiyacı karşılamak üzere doğuyorlar. Bunlardan birincisi, Türkiye dışında yaşayan Türkiyeli azınlığın eşit haklar için savaşma ihtiyacıdır. İkincisi de, bununla bağlı olarak, azınlığın tümünün ya da belli bir kesiminin özgül ihtiyaçlarıdır. Türkiyelilerin ülke dışındaki bu tür örgütlenmeleri genel

olarak şu biçimlerde oluyor:

a) Demekler: Demekler de kendi içinde iki ayrı biçime bürünebiliyor. Birincisi, hemşehrilik temelinde kurulan demeklerdir. Egelilik, Kastamonululuk vb. İkinci olarak bu demekler belli bir işlev temelinde kuruluyor. Spor, kültür, sosyal yardım demekleri gibi.

Demeklerin yığın tabanının yaygınlığı ve sürekliliği, demediği ortaya çıkaran somut ihtiyaç ya da işlevin devam edip etmediğine, demediğin ne kadar insanın ihtiyacına yanıt verdiğine ve hepsinin de ötesinde, demediğin işlevini ne ölçüde yerine getirdiğine bağlı olarak değişiyor.

b) Türkiye dışında ortaya çıkan örgütlenmelerden biri de kampanya tipi örgütlenmelerdir. Bunlardan çok daha kısa erimde gerçekleştirilebilecek somut bir amaç çevresinde kurulan geçici örgütlenmelerdir. Bedelli askerlik, hapistekilerle dayanışma vb.

Bu tür örgütlenmeler, siyasal bilinç düzeyi görece olarak ileri bir ekibin başlattığı ve demeklere oranla daha kısa ömürlü daha gevşek ama örgütlenmeyi ortaya çıkaran somut amaca bağlı olarak yığın bağı çok geniş olabilen örgütlenmelerdir.

c) Türkiye'ye dönüşün gündemden indiği, entegrasyon sürecinin ilerlediği dönemlerde, Türkiyeli topluluğa yönelik basın-yayın araçları da, seslendiği topluluğun ihtiyaçlarına dayandığı ölçüde etkin olabilen yeni bir örgütlenme çeşidini oluşturmaktadır. Türkiyede yayınlanan günlük gazetelerin MİT tarafından koordine edilen Türkiye dışı baskıları buna örnek verilebilir. Türk devletinin ülke dışındaki en etkin silahlarından biri, bu gazeteler çevresindeki örgütlenmelerdir.

Yazılı olmayan alanda ise durum daha farklıdır. Bu alanda bir yanda Türk devleti TRT Türkçe Servisi ile etkinlik sürdürmeye çalışırken, değişik Avrupa devletleri de bu alana el atmıştır. Bunların başlıcaları İngiltere'deki BBC Türkçe Servisi, Federal Almanya'daki Köln Radyosu, Danimarka, Hollanda, İsveç devlet radyolarıdır. Macaristan ve Bulgaristan da Türkçe yayın yapmaktadır.

Son zamanlarda, daha somut ihtiyaçlara yönelik yerel radyoculuk önemli bir alternatif olarak ortaya çıkmaya başlamıştır. Okuma alışkanlığı az, hattâ okuma-yazma bilmeyenlerin çok olduğu Türkiyeli topluluk içinde bu yerel radyoculuk, potansiyel olarak etkin bir örgütlenme aracı niteliğindedir.

d) Ev sahibi ülkenin örgütleri de Türkiyeliler açısından somut ihtiyaçlara yanıt veren önemli örgütlenme olanakları sağlamaktadır. Bunların başında sendikalar gelmektedir.

Bütün bunlardan görüldüğü gibi, örgütlenme açısından gelecek, Kuran kursu gibi geleneksel örgütlenmelerde değil, ülke dışındaki Türkiyelilerin özgül ihtiyaçlarından kaynaklanan dernek vb. tür örgütlenmelerdedir. Bizler için yapılması gereken, bu tür örgütlenme alanında aktif yer almak, çalışmalarımızla bu alanda önderliği ele geçirmektir. Bu önderlik çeşitli biçimlerde sağlanabilir. Somut bir ihtiyaç temelinde bir gurup komünistin oluşturduğu örgütlenme ile de, komünistlerin birerli-ikişerli değişik örgütlerde çalışıp, önder olmalarıyla da sağlanabilir. Önemli olan komünistlerin yığın ilişkileri içinde kaybolup gitmeden yığınlara liderlik edebilmeleridir.

Ülke dışındaki Türkiyeliler siyasete nasıl çekilebilir?

Geri dönüş eğiliminin düştüğü, entegrasyon sürecinin ilerlediği koşullarda, Türkiyelilerin devrim için, sosyalizm için siyasal savaşa çekilmesi sonunu, başlı başına zor bir soru olarak ortada durmaktadır.

Ülke dışındaki Türkiyelilerin kültür düzeyi görece ileri olanları arasında, çevre kirliliği, dünyada açlık, vb. global sorunların düşünülmeğe başlanması bu kişilerin siyasal savaşa ulaşmasına yol açabilmektedir. Bu tür kişileri, ülke dışındaki Türkiyeliler arasında sayıları oldukça az olan aydınlarla, öğrenci gençler arasında bulmak olanaktır. Ancak asıl büyük yığını siyasal kavgaya çekmenin güçlü bir aracı onların somut sorunlarından hareketle onları siyasal

savaşıma katmaktır.

Ülke dışındaki Türkiyelileri siyasete çekebilmenin önündeki en büyük güçlüklerden ve bu yönde en büyük ihtiyaçlardan biri, sosyalizm propagandası yapabilecek güçlü araçların, odakların eksikliğidir. Batı ülkelerindeki komünist partileri güçlü oldukları durumlarda bile bu eksikliği giderememektedirler. Türkiye'ye dönmeyi düşünen kesim için, elçilik ve polis tarafından fişlenme düşüncesi de siyasete katılmada önemli bir engeldir.

Türkiye'ye dönmeyi düşünmeyen kesim için hangi nedenlerle Türkiye'deki siyasal kavgaya ilgi duyar sorusunun yanıtına ilişkin olarak ise şunları söyleyebiliriz.

1. Duygusal bağlar. Türkiyelilerin kendi geçmişlerine olan duygusal bağları. Ancak unutulmamalıdır ki bu duygular milliyetçilikle içiçe durumdadır.

2. Ailesinin diğer fertlerinin, dostlarının yaşam koşulları ve onların siyasal çabaları ile dayanışma duygusu.

3. Ülkeye geri dönmesi durumunda kendisine daha iyi bir dünya yaratma ihtiyacı.

4. Sosyalizme, devrimci düşünceye kazanılmışlar arasında Türkiye devriminin bölge ve dünya açısından önemini kavrayabilme.

Tüm bu sıralananlardan bir kez daha ortaya çıkıyor ki, somut sorunlardan ve somut ilgi alanlarından hareketle genel devrimci bilinç yayma çalışması, Türkiye'de olup bitenler konusunda yürütülecek geniş bir aydınlatma ve Türkiye'de devrimin geniş bir bölge için, bu arada Avrupa için de taşıdığı önemin anlatılması yurt dışındaki işçileri Türkiye'deki siyasal savaşıma kazanabilmede ve genel olarak devrimci komünist çizgiyi güçlendirmede ana halkayı oluşturur.

Parti için kadro kaynakları nerededir ve bunlar partiye nasıl kazanılır?

Ülke dışındaki Türkiyelilerin ezici çoğunluğu Türkiye dışına ücretli işçi olarak çalışabilmek için çıkıyor. Yani Türkiye dışına çıkanların ezici çoğunluğunun ana çıkış

motifi işçiliktir. Türkiye dışına büyük göçün başlamasından 22 yıl sonra ortaya çıkan tablo ise biraz daha farklıdır. Ülke dışındaki Türkiyeliler arasında artık sosyal katmanlaşma derinleşmiş bulunuyor. Bu nedenle, ülke dışında yaşayanları otomatik olarak işçi diye ele almak yanlış olur. Bugün baktığımızda şu sosyal gurupların varlığını görüyoruz:

Çalışan işçiler: Bunların büyük bir bölümünün yasal durumu sağlam olmakla birlikte, aralarında kaçak işçiler de vardır. Çalışan işçilerin bileşimine baktığımızda birinci kuşak yaşlı işçilerin oranının düşmekte, genç işçilerin sayısının artmakta olduğunu görüyoruz. Genç işçiler, ya ülke dışında doğmuş ya da çok uzun bir süredir Türkiye dışında yaşayan, entegrasyonda bir önceki kuşağa göre daha fazla ilerlemiş bir kesimi oluşturuyor.

İşsiz işçiler: İşçi olup işsiz kalmış ve işçi olarak çalışmak için iş aramaya devam edenler. Bunların önemli bir bölümünü yaşlandıkları, üretkenlikleri düştüğü için işten çıkarılmış işçiler oluşturuyor. Bu kesim içinde Türkiye'ye dönüş eğilimi çok güçlüdür.

Öğrenci gençlik: Türkiye dışındaki öğrenci kitlesi konusunda elimizde veri yok. Ancak gözlemlerimiz sonucu şunları söyleyebiliriz:

– Geçtiğimiz yıllarda Türkiye'den gelen üniversite öğrencisi sayısında önemli bir azalma oldu. Artacağına dair de bir belirti yok. Tersine daha da azalabilir.

– Şu anda var olan öğrenciler arasında önümüzdeki dönemde siyasallaşmanın artacağı düşünülebilir. Türkiye'nin rüzgarı bu kesime daima 1-2 yıllık bir gecikme ile geliyor.

– Özellikle teknik üniversitelerden yaz stajı için gelenler oluyor. Bunlar ile ilişki kurmak önemlidir.

– Ayrıca ikinci kuşağın bir bölümü mutlaka Türkiye dışındaki üniversitelere girecektir.

İşsiz gençlik: Ülke dışındaki Türkiyeli kesim içinde sayıları yüzbinleri bulan bir kesimdir. Bu kesimin büyük çoğunluğunu Türkiye dışında doğmuşlar, bir başka önemli bölümünü de Türkiye'den çok küçük yaşta ayrılmışlar

oluşturuyor. Bu kesimin Türkiye ile bağları güçlü değildir. Ancak buldukları ülkeyle de tam entegre olmuş durumda değillerdir. Ne "istikbal" sağlayacak bir eğitim görmüş, ne de para kazanacak bir mesleğe sahip bir kesimdir. Büyük çoğunluğuyla marjinal bir katman görünümündedir. Yani, hangi toplumsal kesime katılacağı belli olmayan henüz pek toplumsal sorumluluk taşımayan bir kesimdir. Avrupa burjuvazisi, ekonomi düzeldiği oranda, bu kesimden bir bölümü, meslek kurslarında eğiterek, işten çıkardığı yaşlı işçilerin yerine işe alacağı taze kan olarak hazırlıyor. Bu kesim enerji isteyen, cesaret isteyen, toplumsal düzene karşı tepki isteyen çabuşmalar için bir kaynaktır. Bu kesimin olumlu özelliklerinden yararlanabilmek, sorumsuzluk ve istikrarsızlıklarını örgüte bulaştırmalarından kaçınabilmek için, örgüt çevresinde, somut kampanyalar biçiminde örgütlenmeleri düşünülebilir.

Esnafar: 1977 rakamlarına göre, Federal Almanya'ya işçi statüsüyle gelen 560 bin kişiden yaklaşık 120 bin kişi bağımsız iş iznine sahip esnaf konumundadır. Bakkal, kasap, turizm acentası vb. işleri yürüten, ana olarak Türkiyelilerden para kazanmayı amaçlayan bu kesim, siyasal olarak daha aktif, yığın etkileri görece olarak daha fazla bir kesimdir. Komünistler her sınıf ve katman arasında çalıştıklarına göre bu kesim arasında da çalışma yürütmek gerekir.

Kadınlar: Kadınlar hem Türkiye dışındaki Türkiyeli topluluk içinde, hem de özel olarak çalışanlar arasında sayıca da önemli bir kesimi oluşturuyor. Kadınların genel sorunlara ek olarak özgül sorunlarının da olması ayrı bir örgütlenmenin nesnel temelini oluşturuyor.

* * *

Türkiye dışında yaşayanların toplumsal birleşimine baktıktan sonra, parti örgütlenmesi için şu temel noktaları gözetmek gerekir:

1. Türkiye dışındaki yığın örgütlenmesini yürütecek

sorumlularla partiye adam kazanacak sorumluları birbirinden ayırmak gerekir. Yani bir çatı altında, bir ekip içinde bazı kafalar daha fazla yığın ilişkisine kafa yoracak, bazı kafalar ise bu ilişki kurulan insanların arasından kim, ne zaman partiye kazanılır sorusuna kafa yoracak.

2. Partiye girmek isteyen kişiye, bu kararlar Türkiye'de siyasal çalışmaya katılmayı kabullenmiş olduğunu yalnız sözle değil yaşamda da anlatmak gereklidir. Bunun bir yolu, Türkiye dışındaki kadroların hareketliliğini sağlamak, bir yerde fazla kazık çakmasına olanak vermemektir.

3. Türkiye dışında partiye kazanılmış kadroların gerek yurt dışında, gerekse Türkiye'de büyük ölçüde legal alanda yararlı olabileceklerini gözden uzak tutmamak gerekir.

Yalçın Çağlar
İşçinin Sesi, sayı 286, 20 Ağustos 1984

CEPHE SORUNU

İşçi sınıfının birliği ve halkın birliği konuları üstüne tartışmalar komünizmin öğretisi kadar eskidir. Marks ve Engels bu konulara ilişkin görüşlerini *Manifesto*'da dile getirmiş olduklarından daha sonraki yıllarda bu konulara yalnızca yer yer değiniyorlar.

Bu konulardaki tartışmalar komünizm öğretisi kadar eski demekle, yanlış görüşler de bir o kadar eski demiş oluyoruz. Ancak ilginç olan şu ki, Marks ve Engels'in sağlığında yanlış görüşler bilimsel komünizmin öğretilisine, Marks ve Engels'in görüşlerine karşı öne sürülüyordu. Bugün Marksizm adına, bilimsel komünizm adına(!) öne sürülüyor.

Yanlışlar Neler

Halkın birliğine ilişkin öne sürülen yanlışlar daha çok cephe konusu çevresinde kümeleniyor.

İşçi sınıfının birliğine ilişkin öne sürülenler ise daha çok "işçi partileri nasıl yığınsallaşır?" sorusuna aranan yanıtların içinde geliyor.

Cephe sözcüğü 1922'de yaygın olarak kullanılmaya başlanmış. 1922 yılından sonra, dünya komünist hareketinin tarihsel gidişi içindeki zigzaglara göre cephe sözcüğünün içi de farklı anlayışlarla dolmuş. Bu farklı anlayışlar zaman içinde belirgin yanlışlara doğru büyümüş. Örneğin, dünya işçi hareketi için güncel olan iki tanesi şöyle özetlenebilir:

1. "Cephe taktik değil, stratejik bir konudur." Bu görüş en uç noktasına kadar çekildiği zaman, "cephe olmazsa hiçbir şey olmaz" görüşüne çıkıyor.

2. "Ana düşman ile çelişkisi olan herkesin cephede yeri vardır, bunların hepsi cepheye kazanılmaya çalışılmalıdır." Bunun da günümüzde en uç noktadaki anlatımı şudur: "Başı

çeken ana finans-kapital gurubunun dışında herkes, hatta bazı finans gurupları da içinde olmak üzere, anti-faşist cepheye gelebilir.” Dünya komünist hareketinde bu görüşü savunan parti sayısı oldukça fazladır.

Elbette cephe konusuna ilişkin yanlış görüşler bunlarla bitmiyor. “Komünistler cephede hegemon olmaya çalışmaz”, “cephede en çok çalışan kazanır” gibi daha pek çok güncel önemi olan yanlış görüş sayılabilir.

İşçi sınıfının birliğine ilişkin olarak savunulan en yaygın yanlış görüş şöyle özetlenebilir: “İşçi sınıfının birliği, işçi sınıfı adına siyaset yapan partiler bir işçi cephesi kurdukları veya benzeri bir çatı altında örgütlü bir birlik içine girdikleri zaman sağlanır.” Bu görüş de en uç noktasında “işçi sınıfı adına söz söyleyen tüm partiler birleşip yığinsal bir işçi partisi oluşturmalıdır” görüşüne varır.

Türkiye’de bu yanlışla son yıllarda iki örnek çıktı. Bir tanesi menşeviklerin BİP önerisi – şimdi Sol Birlik levhası adı altında esas olarak TİP-TKP kaynaşması şeklinde vücut buluyor. Diğeri de Demir Özlü’nün “tüm Marksistler bir olalım, İtalyan Komünist Partisi’nden daha iyi bir parti kuralım” görüşü oldu. Bu görüşü biraz ciddiye alır gibi görünen yönelimcilerin ürünü bir Eşek Demeği oldu. Daha da ciddiye alan Ali H. ise kendinden menkul “komünistleri” bir araya getirebilecek bir formül aradı durdu. Sonunda bu görüş üstüne yürüyen tartışmalara taraf olabildi. Bu görüşle bundan öte birşey zaten olunamazdı.

Bunlar gibi daha pek çok görüş oldukça sık ortaya çıkıyor. Bizim sözünü ettiğimiz uç noktaların arasına da daha yüzlerce görüş katılabilir.

Yanlışlar Hakkında Gözlemler

Göze çarpan en önemli olgulardan biri cephe ve işçi sınıfının birliği konularında dünya komünist hareketinden gelen yanlışların hep sağ yanlışlar olmasıdır. Genellikle sol yanlış çıkmıyor. Bugün dünya komünist hareketinde sol görüşlerin

hiçbir türlüsüne hayat hakkı tanınmadığını düşünürsek yanlış görüşlerin sağda sınırlanıp kalmış olması çok şaşırtıcı değildir.

Bu yanlışlar dünya komünist hareketi içinde özellikle Komintern'in son kongresinden sonra güçlendi. Bu görüşlere ya sessiz kalınarak tahammül edildi, ya da düpedüz onay verildi. Bu olgunun - kaba bir gözlemlerle bile - dünya komünist hareketinin sağa kaymışlığından ayrı düşünülme-yeceği hemen görülmektedir.

Cephe ve birlik konusuna ilişkin yanlış görüşler, dünya komünist hareketi içinde siyasal savaşımdan bağımsız olarak soyut, akademik düzeyde ortaya çıkmamıştır. Çok yaşamsal bir savaşım konusu olmuştur.

Yanlışların çoğu ya eski bir dönemin gerçeğine ait bir taktiği (örneğin burjuvazinin ilerici olduğu dönem) başka bir döneme uygulamak, ya da çok yönlü olan doğrunun bir yanını alıp aşırı vurgulamakla ortaya çıkıyor. Örneğin düşman kamptaki çelişkilerden yararlanmak. Ancak genel eğilim şu ki, gerçeğin hep sağa bakan yönü aşırı vurgulanarak bu yanlışlar yapılıyor.

Bu yanlışlar belli tarihsel dönemlerde dünya çapında sınıf güçlerinin karşılıklı konumundan ve dünya komünist hareketi içinde en yüksek otoriteye sahip olan SBKP'nin, dünyadaki sınıf savaşımına, emperyalizm ve sosyalizm arasındaki kavganın gidişi üzerine olan görüşlerinden ayrı düşünmemek gerekir.

Bir diğer nokta, düşüncenin kendine göre bir hareketinin olmasıdır. Bir yanlış görüş yenisini doğuruyor. Başka yanlış görüşlerle birleşiyor. Derken, başlangıçtaki çekirdek, filiz halindeki görüş büyüyor, koca bir yanlış görüşler dizisi ortaya çıkıyor. Buna bağlı olarak bir sürü yanlış taktikler çıkıyor. Fırsatlar kaçıyor, partiler yeniliyor. O yüzden de evrimini görebilmek için, bazı görüşleri filiz halinde yakalamak gerekiyor.

İşçi sınıfının birliği ve ana düşman karşısında halkın birliği sınıf savaşımının iki ayrı yönüne, iki ayrı konusuna

işaret etmektedir. Ancak proletarya hegemonyası ilkesi bu iki yönü birbirine bağlamaktadır. Anlayış kolaylığı için önce işçi sınıfının birliği ve halkın birliği konularını ayrı ayrı ele alacağız. Daha sonra proletarya hegemonyası fikrine değineceğiz.

Bölücü ve Birleştirici Etkiler

Kapitalizm geliştikçe, feodal yerelliği parçalayıp, bir ülke sınırları içinde ulusu oluşturuyor. Feodalizmin bir piramit gibi duran karmaşık hiyerarşik yapısı, giderek artan bir hareketlilikle çözülüyor. Bu süreç *Manifesto*'da şöyle anlatılıyor:

“... Burjuvazinin çağı, sınıf düşmanlıklarını basitleştirdi. Toplum bir bütün olarak giderek daha fazla iki düşman kampa ayrılıyor, birbiriyle doğrudan karşı karşıya duran iki büyük sınıfa. Burjuvazi ve proletarya.” (Marks-Engels, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.6, s.485)

Manifesto'daki bu sözler, olmuş, bitmiş bir gerçeği değil, bir tarihsel eğilimi anlatıyor ve küçük burjuvazinin varlığını da yadsımıyor.

Kapitalizmin gelişme sürecinin işçi sınıfı üzerinde sürekli iki yönde etkisi vardır. Bunlardan biri, sınıfı bölüp parçalayıcı yönde bir etkidir. Diğer birleştirici yöndedir. Kapitalizmde işçi sınıfının da içinde yer aldığı sivil toplumun ilkesinin rekabet olması işçi sınıfını bölüp parçalayıcı yöndeki etkinin kaynağıdır. Öte yandan üretimin merkezileşmesi ve yoğunlaşması birleştirici yöndeki etkinin nesnel zemindir. *Manifesto*'da yazılanları şöyle bir özetlersek:

– Başlangıçta “şekilsiz bir yığın”, tüm ülke sathına yayılmış ve karşılıklı rekabet nedeniyle parçalanmış. (agy, s.492)

– İşçi sınıfının ülkedeki gelişmesini anlatırken şöyle

diyor:

“... Endüstrinin gelişmesiyle proletarya yalnızca sayıca artmaz. Daha büyük yığınlarla yoğunlaşır, gücü büyür ve bu gücü daha fazla duyar. Proletaryanın saflarındaki farklı çıkarlar ve yaşam koşulları giderek daha fazla eşitlenir.” (agy, s.492)

“Bu birlik (işçilerin birliği - Y.Ç.) modern endüstrinin yarattığı gelişkin ulaşım araçları ile desteklenir ve değişik yerlerdeki işçileri birbirleriyle ilişkiye geçirir.” (agy, s.493)

“Proletaryanın bir sınıf olarak örgütlenmesi ve bunun sonucu olarak bir siyasal parti olarak örgütlenmesi, sürekli olarak işçilerin kendi aralarındaki rekabet nedeniyle bozulur. Fakat her seferinde daha güçlü, daha kararlı ve görkemli olarak ayağa kalkar.” (agy, s.493)

Görülüyor ki, tüm tarihsel gelişme nesnel olarak işçilerin daha büyük ve güçlü birlikler oluşturmaları için elverişli koşullar sağlama doğrultusundadır. Üretim güçlerinin, teknolojinin gelişmesinin, örgütlenişinin etkisi bu yöndedir. Tarihsel gelişmenin yönü budur. Ancak bu, işçiler arasındaki rekabeti ve bölünmüşlüğü kaldırmaya tek başına yeterli değildir. Bölünme doğrultusundaki nesnel dürtüyü yok edemez. Çünkü, tüm bu gelişmeler kapitalizmin üretim ilişkileri koşullarında gerçekleşmektedir.

Alman İdeolojisi’nde bu olgu şöyle açıklanıyor:

“Rekabet, biraraya getiriyor olmasına rağmen, bireyleri birbirinden ayırır, yalnızca burjuvaları değil, daha fazlasıyla işçileri. ... Dolayısıyla bu yalıtlanmış ve yaşam koşulları her gün bu yalıtlanmışlığı yeniden üreten bireylerin üstünde ve onlara karşı duran her örgütlü güç uzun savaşlardan sonra alt edilebilir. Bunun tersini istemek, tarihin bu belirgin çağında

rekabetin olmamasını istemek veya insanların kendi yalıtlanmışlıklarını içinde denetleyemedikleri koşulları kafalarından süzüp çıkartmalarını istemek demek olur.” (agy, c.5, s.75)

Başlangıçta işçiler arasında yerellik, yalıtlanmışlık temelinde körüklenen rekabet, kapitalizmin emperyalizme büyümesiyle birlikte başka biçimler alır. Lenin, “emperyalizmin işçiler içinde ayrıcalıklı kesimler oluşturma eğilimi vardır” diyor. (Lenin, *Toplu Yapılar*, İng. basım, c.22, s.282)

Günlük yaşantımızda bunlara hergün tanık oluyoruz. Örneğin, emperyalist yağmanın artıklarından yemlenme, yerli-yabancı ayrımı, ırk ayrımı, kapalı sendikalar ve sendikalar arası rekabet gibi. Öte yandan üretimin giderek daha derin ve yaygın olarak dünya çapında bir işbölümü içinde gerçekleştiriliyor olması, farklı ülkelerin işçileri arasında da rekabeti daha yakınlaştırıyor.

Tüm bu gerçekleri gözönüne alarak şu yargıya varıyoruz:

“Kapitalizm koşullarında işçi sınıfının sayısal birliğini kurmak olanaksızdır.” (R.Yürükoğlu, *Durum ve Görevlerimiz*, s.43)

Bu bölünmüşlüğün siyasal arenaya yansımaları, siyasal sözcülerini bulması doğaldır, çoğu kez bulmaktadır da. Sınıfın tüm gelişmesinin, savaşımının, egemen ideoloji olan burjuva ideolojisinin etkileri altında gerçekleştiğini, proletaryanın saflarına sürekli küçük burjuvaziden bir akıntı olduğunu vb. düşünürsek, farklı çıkar temelinde bölünmüşlüğün, işçi sınıfının farklı ideolojilere bölünmüşlüğü ile tamamlanması şaşırtıcı değildir. İşçi sınıfının birliği nasıl sağlanır sorusuna, bu zemin gözönünde bulundurularak yaklaşmak gerekir.

Komünist Partisinin Rolü

Bu noktada *Manifesto*'nun, komünist partisini, diğer işçi sınıfı partilerinden nasıl ayırdığına bakmakta yarar vardır.

“Komünistler diğer işçi sınıfı partilerinden yalnızca şununla ayrılırlar:

“1. Değişik ülkelerin proletaryalarının ulusal mücadelelerinde, onlar tüm ulusallıktan bağımsız olarak, proletaryanın *ortak çıkarlarına* işaret ederler ve bunları öne çıkarırlar. 2. İşçi sınıfının burjuvaziye karşı savaşımının geçmek zorunda olduğu değişik gelişme aşamalarında onlar (komünistler - Y.Ç.) her zaman ve her yerde hareketin bir bütün olarak çıkarlarını temsil ederler.” (Marks-Engels, *agy*, c.6, s.497)

Manifesto'nun, komünist partilerini öteki işçi partilerinden bu ayrıştı, yukarıda sözünü ettiğimiz, nesnel gerçeğin mantıksal sonucudur. İşçi sınıfının yerel, kesimsel, kısa erimli ve böyle olduğu için de farklı olan çıkarlarının siyasal anlatımı, farklı işçi partilerinin ortaya çıkmasıyla vücut bulabilir. Ancak, yaşamın gelişmekte olduğu yön doğrultusunda, işçi sınıfının uzun erimli, evrensel ortak çıkarlarının siyasal anlatımı komünist partiyle vücut bulur. Bu nedenle işçi sınıfı partileri, eğer bir komünist partisi gibi, onun bilimselliği doğrultusunda hareketin yarımını ve bir bütün olarak çıkarlarını temsil etmiyorsa, işçi sınıfının bölünmüşlüğüne yeniden üretir. İşçi sınıfını, kapitalist düzenin hem ülkede, hem dünyada onları bölüp birbirinden yalıtlayan etkilerine teslim eder.

Yalnızca komünist partisi işçi sınıfının kendisini bölen ve yalıtlayan güçlere karşı bugünden birlik içinde, yanni için savaşımını anlatır.

İşçi sınıfı ortak bir düşmana karşı savaşım durumunda bir partinin aracılığı olmadan da birleşebilir. Böyle bir durum o anda çıkarlar üstüste düştüğünden, dolayısıyla o an için

geçerli olan, kendiliğinden bir birliktir. Birleştirici savaş ortamı geri çekildikçe, bölücü etkiler gene ön plana çıkmaya başlar. Uzun erimli ortak, evrensel çıkarlar için birlik, kapitalizm altında işçilerin kendi yaşam koşullarındaki deneylerden ulaşabilecekleri bir sonuç değildir, teorik bilinç düzeyiyle bağlıdır. İşçileri, ancak, sınıfın uzun erimli genel çıkarlarını yaşama ve toplumsal gelişmeye uygun, bilimsel olarak açıklayan bir parti bu sonuca doğru yürütebilir. Bu da komünist partisidir.

Elbette işçiler burjuvazi ile kavgalarında birlik olamadıkları için yenilmekte olduklarını görmekte gecikmezler. Bu yüzden işçiler arasında birlik yönünde daima güçlü bir istek vardır. Çevrelerinde kendi bölünmüşlüklerinin kanıtını görürler. İşçiler arasında kendiliğinden bilinç düzeyinde, çeşitli partilerin birleşmesi yoluyla sınıfın birleştirilebileceği düşüncesi yaygındır. Sanırsız bu nedendir ki Engels, "birlik olanaklı olduğu sürece oldukça iyi birşeydir, ancak birlikten üstün şeyler de vardır" diyor. (Marks-Engels, *Seçme Yazışmalar*, İng. basım, 1975, s.334) Veya Marks, Bracke'ye yazdığı *Gotha Programı*'ni eleştiren mektupta şöyle diyor: "Bilinir ki tek başına birleşme gereği işçiler için tatmin edicidir. Ancak bu anlık başarının çok pahalıya satın alınmamış olduğuna inanmak yanlış olur." (Marks-Engels, *Seçme Yapılar*, Tek ciltlik, İng. basım, s.314)

BİP = Sol Birlik, geniş "komünist" partileri gibi önerilerin üstünde yükseldiği nesnel toplumsal zemin budur. Bu tür öneri sahiplerinin yaptığı, sınıfın birlik üzerine kendiliğinden ulaştığı duygu ve düşüncelerine ya teslim olmak, ya da daha gerçekçi olanı, bunun ticaretini yapıyor olmaktır. Böyle bir nesnel toplumsal zemine yaslandığı için bu yanlış uzunca bir tarihsel dönemdir ısrarla ortaya çıkabilmektedir.

Bilimsel doğrular bir konu üzerindeki farklı görüşlerin ortak bölüneni değildir. Bilimsel doğrulara yaslanması gereken işçi sınıfı siyaseti de öyle. Farklı siyasetlerin ortak bölüneninden doğru sınıf siyaseti çıkmaz.

Yaşamda olacak olan nedir? Biraraya gelen örgütler içinde en güçlü olan görüşü, eğer diğerleri bu görüşlerde varlık nedenlerinin tümünden inkarını görmüyorlarsa, biraz çekiştirilmekle birlikte, ortak görüş olarak kabul edilecektir. Böylece daha baştan kesimsel, kısa erimli çıkarılardan birinin çevresinde birleşilmiş olunacaktır. Yok, çevresinde birleşilen görüş, komünistlerin görüşleri ise ve diğer örgütler kendi kısa erimli kesimsel çıkarılarını bırakarak bu konumu alıyorlarsa Yürükoğlu yoldaşın yazdığı gibi "bunu yaptıktan sonra bir ayrılığımız kalmıyor" (R.Yürükoğlu, *Durum ve Görevlerimiz*, s.44)

Komünistler birlik konusunda sınıfın kendiliğinden duygu ve düşüncelerine teslim olmazlar. İşçi sınıfının kafasında kendi bugünkü bölünmüşlüğüne yansıtan deneysel bilincin yerini, geleceğini ve tarihsel misyonunu açıklayan teorik bilimsel bilinç aldığı ölçüde işçi sınıfının birliğinin sağlanmış olacağını bilerek, sabırla işçi yığınlarını kazanmaya çalışırlar.

Söylediklerimizi kısaca özetlersek:

1. İşçi sınıfının birliği, işçi sınıfı partilerinin şu ya da bu biçim altında birleşmesi sorunu değil, sınıfın bilincinin kendiliğinden bilinç düzeyinin üstüne çıkması sorunudur.

2. Bununla bağlı olarak birlik, bu bilimsel bilincin taşıyıcısı olan siyasal örgütün çevresinde birleşmekle sağlanır.

"İşçi sınıfının gerçek birliği, onun kendi partisi olan komünist partisi içinde ve çevresinde örgütlenmesi ile söz konusu olur." (R.Yürükoğlu, *agy*, s.44)

Komünist Partisinin Yığınsallaşması

Bu söylediklerimiz ışığında komünist partisinin yığınsallaşmasını, gelenin girdiği, sınırları belirsiz bir parti kurmakla sağlamaya çalışmanın komünistler için seçilecek doğru bir yol olmadığı da görülmektedir.

Yukarıda partilerin birleşmesi için söylediklerimiz, burada kişiler için geçerlidir. Partilerin birleşmesi düzeyindeki sulandırmanın yerini burada kişiler düzeyinde perakende sulandırma almış olur. Kişilerin kendi özel ve sınıfsal konumlarını bırakıp bilimsel doğrularının konumunu almadan gerçekleşen her katılım, partiyle o insan arasında bir uzlaşmadır. Bilimsel arılıktan ortak bölene doğru parti tarafından atılmış küçük veya büyük bir adımdır. Bir başka deyişle her böyle katılımı işçi sınıfının enternasyonal ve uzun erimli çıkarlarının savunusu biraz geri çekilmiş, ortak bölenin savunusu biraz ön plana çıkmış olur. Parti bu yoldan yığınsallaştıkça bu ortak bölen, partiyi oluşturan kalabalığın o günkü toplumsal ortamın basıncı altında oluşan duygu ve düşüncelerinden çok fazla yukarıda olamaz. Partinin siyaseti kendiliğinden siyaset sınırını aşamaz. En iyi koşullarda işçi sınıfının kendiliğinden duygu ve düşüncelerini yansıtır olabilir. Daha olası küçük burjuva entellektüel unsurlar partiye dolmuşsa küçük burjuvazinin duygu ve düşüncelerini yansıtır. Tavizler, dengeleri kollama çabaları içinde, işçi sınıfının kendiliğindenlik düzeyinde istemleri bile sıkboğaz edilir. Demir Özlü Türkiye’de böyle geniş bir parti önerisini Türkiye için savunmaya başladığında, gazetemizde bir yazı Marks’tan şu alıntı ile yanıt veriyordu:

“Şu anda demokratik küçük burjuvazi her yerde eziliyor! Her yerde proletaryaya genel birlik ve uzlaşma öğütüyor. Proletaryaya her yerde el uzatıyor. Her türlü görüşü barındıracak büyük bir muhalefet partisi kurmaya çalışıyor. Yani genel sosyal demokratik lafların egemen olduğu ama arkasında kendi özel çıkarlarının gizli kaldığı ve aziz birlik uğruna proletaryanın özel çıkarlarının öne çıkarılmayacağı bir parti örgütlenmesinde işçileri boğazlamaya çalışıyor. Böyle bir birlik yalnızca onların yararına ve tamamıyla proletaryanın zararına olacaktır. Proletarya tüm bağımsızlığını kaybeder.” (Marks-Engels, Seçme

Yapılar, İng. basım, c.1, s.179)

Küçük burjuva veya başka unsurlarla şu veya bu konuda geçici işbirliği yaparız. Şöyle bir benzetme yaparsak, bu el sıkışmaya benzer. Geçici bir süre için elimizi kullanma özgürlüğünü kısmen kaybetmiş oluruz. Bundan bir yarar umuyorsak bunu yaparız. Ancak bir partide birleşmek birbirimize kelepçelenmeye benzer birşey olur. Marks ve Engels şöyle söylüyorlar:

“Eğer bu centilmenler, kendileri bir küçük burjuva Sosyal Demokrat (komünist - Y.Ç.) parti oluşturmak istiyorlarsa bunu yapmaya hakları vardır. O zaman onlarla pazarlık eder, koşullara göre bir blok oluştururuz. Fakat işçilerin partisinde bunlar bozucu unsurlardır.” (Marks- Engels, *Seçme Yazışmalar*, s.307)

Gotha Programı'nın eleştirisinde, “eğer olanaklı değil-diye ve Eisenach programından öteye gitmeye günün koşulları izin vermiyorduyorsa, sadece ortak düşmana karşı eylem için bir anlaşma bağlamalıydık”, diyorlar. (Marks- Engels, *Seçme Yapılar*, tek ciltlik, s.313)

İşçi Sınıfı ve Müttefikleri

Buraya kadar, kapitalizm koşullarında işçi sınıfının farklı ideolojilere bölünmüşlüğü gerçeğine rağmen, işçi sınıfının birliğinin nasıl sağlanacağı konusuna değindik. Ancak, herhangi bir tarihsel anda toplumun kesitini aldığımız zaman iki büyük düşman kampın - burjuvalar ve proleterler - arasında orta sınıf ve hatta köhne sınıf ve tabakaları da bulabileceğimiz de açıktır. Bu konu *Manifesto*'da şöyle inceleniyor:

“Bugün burjuvazi ile yüzyüze duran bütün sınıflardan, yalnızca proletarya gerçek bir devrimci sınıftır.

Diğer sınıflar modern endüstri karşısında çürür ve sonuçta yok olur. Proletarya onun özel ve esas ürünüdür.

“Alt orta sınıf küçük üretici, dükkancı, artisan, köylü bütün bunlar orta sınıfın küçük parçaları olarak yok olmaktan kurtulmak için burjuvaziye karşı savaşırlar. Onun için bunlar devrimci değil, muhafazakardırlar. Hayır dahası gericidirler, çünkü onlar tarihin çarkını geri çevirmeye çalışıyorlar. Eğer, raslantısal olarak devrimci iseler, proletaryaya katılmanın eşliğinde bekledikleri içindirler. Onlar, bu nedenle bugünkü çıkarlarını değil, gelecekteki çıkarlarını korumuş olurlar. Kendi konumlarını terkedip, kendilerini proletaryanın konumuna getirirler.” (Marks- Engels, *Toplu Yapılar*, c.6, s.494)

Burada bir parantez açalım. Marks, Engels'in bu tanımını çarpıtarak Lasalcılar, “işçi sınıfına kıyasla tüm sınıflar gerici bir yığın oluşturur” diyorlar. Marks ve Engels buna şiddetle karşı çıkıyorlar. Engels, 14 Ekim 1891 yılında Kautski'ye yazdığı mektupta şöyle diyor:

“Giderek gerçekleşen bir eğilimi olmuş bitmiş bir gerçek olarak göstermeye hakkımız yoktur.

“...Devletin yönetimini kendimiz gaspedecek ve ilkelerimizi gerçekleştirecek kadar güçlü değilsek, kesin konuşursak bize kıyasla gerici bir yığından söz edemeyiz. Aksi halde, bütün ulus bir gerici çoğunluk ve iktidarsız bir azınlığa bölünmüş olur.” (Marks-Engels, *Seçme Yazışmalar*, s.409)

Açık ki ana düşman karşısında iktidarsız azınlık olarak kalmak istenmiyorsa, proletarya, ana düşman ile çelişkisi olan sınıf ve tabakaların bir kısmını tarafsızlaştırmak, bir kısmı ile ittifak yapmak zorundadır. Kapitalist gelişmenin sonuçları açısından, böyle bir ittifakın nesnel temelleri

vardır.

Proletaryanın dışında da ana düşman tarafından ezilen sınıflar vardır. Bunlarla birlikte ortak düşman üstüne yürüme gereği vardır.

Alman İdeolojisi'nde Marks ve Engels şöyle diyorlar:

“Devrimi yapan sınıf daha başından, yalnızca bir sınıfa muhalif olsa da bir sınıf olarak değil, tüm toplumun temsilcisi olarak, toplumun tüm kütlesi bir yönetici sınıfın karşısına dikilmiş olarak öne atılır.”
(*Alman İdeolojisi*, İng. basım, s.60)

İşçi sınıfı açısından sorun kendi çıkarlarının tüm halk tarafından genel çıkar olarak benimsenmesini sağlamak, böylece tüm halk muhalefetini ana düşman karşısına kendi sancağı altında dikmektir. Başka bir deyişle, yönetici sınıf konumuna yükselmek, demokrasi savaşımını kazanmaktır. Bu ise devrimde proletarya hegemonyasını sağlamak demektir. Stratejik olan budur. Cephele, bloklar, eylem birlikleri vb. bu stratejik hedefe ulaşmak yolunda halkın birliğinin alabileceği biçimlerdir. Hiçbiri mutlak değildir, hepsi stratejik hedefe destek olabiliyorsa anlamlıdır. Yürükoğlu yoldaşın sözleriyle, “işçi sınıfının hegemonyasına destek olacak cephe”. Proletarya bu gözle inceleyip, bu biçimlerden birini veya hiçbirini seçer veya seçmez. Taktik bir sorundur. Programlara girebilecek bir konu bile değildir. *Halkın birliği sınıf savaşımı içinde biçimlenir.* Önceden hazırlanmış cephe reçeteleri sersemce bir şablonculuktan başka birşey değildir.

Cephenin veya halkın birliğinin alabileceği çeşitli biçimlerin proletarya için stratejik değil taktik bir sorun olduğunu biraz daha açalım.

Cephe Taktik Bir Sorundur

Küçük burjuvaziyi proletaryanın yanına iten güçler, toplum-

da sürekli işliyor. Bu süreç toplumsal tabanda nesnel dürtüleri varolduğu için herhangi bir partinin ona sözcülük yapıyor olup olmamasından bağımsız olarak gerçekleşiyor. Tam da bu nedenle bu kesimlerin proletaryanın devrimci konumlarını alması için mutlaka bunların siyasal sözcüleri ile proletaryanın siyasal sözcülerinin bir akit içine gimesi gerekmiyor. Bu siyasal partilerin yokluğunda ve onlardan bağımsız kendiliğinden de gelişebilir. Engels şöyle diyor:

“Ortak bir düşmana karşı savaşım durumunda herhangi bir özel birliğe gerek yoktur. Böyle bir düşmanla doğrudan savaşmak gerekli olur olmaz, her iki tarafın çıkarları da o an için çakışır ve daha önce olduğu gibi gelecekte de yalnızca o an için geçerli olacağı hesaplanmış bu bağ kendiliğinden ortaya çıkar.” (Marks-Engels, *Seçme Yapıtlar*, c.1, s.219)

Biz de 1979'da *İşçinin Sesi*'nde “eylem birliği, eylemin önkoşulu değil, eylem eylem birliğinin önkoşuludur” derken bu gerçeği anlatıyorduk. Bu söz, “cephe olmazsa olmaz!” sağ anlayışına karşı söylenmiştir.

Proletaryanın devrimci enerjisi ile sokaklara çıkması eylemi de eylem birliğini de doğurur. Öte yandan uygun koşullarda yapılacak eylem birlikleri de eylem doğurabilir. Ancak eylem yapmak için eylem birliği önkoşul değildir.

Elbette eylemin ortaya çıkardığı eylem birliği en kestirmesidir. Ancak her kendiliğinden oluşum gibi bazı zaafırları içinde taşır. Örneğin Engels'in sözlerinde çok kısa ömürlülüğüne işaret ediliyor. Buna “tutumlarda bulanıklık” da eklenebilir. Savaş birliği içinde sınıf siyasetleri belirginleştiği ölçüde, daha gelişkin, daha dayanıklı biçimler ortaya çıkabilir. Ancak şurası muhakkak ki eylem birliği blok veya cephenin karşısına konamaz. İkincisi birincisini içerir.

Buraya kadar anlattıklarımızı Lenin'den bir alıntı ile noktalayalım. Köylülükle işbirliği konusunda Martof ve Troçki, Lenin'e karşı çıkıyorlar. “Proletarya ve köylülüğün

koalisyonu ya köylülüğün kendisinin güçlü bağımsız bir parti oluşturmasını ya da burjuva partilerinden birinin güdümüne altına girmesini öngörür” diyorlar. Lenin bunları şöyle yanıtlıyor:

“Rus devriminin deneyimi içinde, proletarya ve köylülüğün koalisyonu *yüzlerce kez*, en değişik biçimlerde, köylülüğün hiçbir ‘güçlü bağımsız partisi’ olmadığı halde oluşturuldu. Böyle bir koalisyon, diyelim İşçi Temsilcileri Sovyeti, Asker Temsilcileri Sovyeti veya bir Demiryolu İşçileri Grev Komitesi veya Köylü Temsilcileri ortak eylem yaptıkları zaman vardı. Bütün bu örgütler esas olarak parti olmayan örgütlerdi ve buna rağmen aralarındaki hep birlikte eylem, şüphesiz *sınıfların* ‘koalisyonu’nu temsil ediyordu. Bu süreçte, köylü partisi bir fikir olarak biçimlendi, 1905’de Köylü Birliği olarak vücut buldu veya 1906’da Trudovik gurubu olarak. Böylece bir parti büyüdü, gelişti, kendisini oluşturdu. Sınıfların koalisyonu değişik biçimler aldı. Bulanık ve gayriresmi olandan, belirgin, resmi siyasal sözleşmelere kadar.

“(…)

“Bunu yadsımak sınıfların koalisyonuna ilişkin geniş bilimsel kavramı, dar bir hukuk kavramına, diyeceğim ki bir noter sözleşmesine indirgemek oluyor.

“(…)

“Bir savaş anlaşması bir siyasal blokun karşısına konulamaz. Çünkü, ikinci kavram birincisini de içerir. Bir politik blok, belli tarihsel anlarda bir ayaklanmaya bağlı olarak ya bir ‘savaş anlaşması’ biçimini, ya da örneğin ‘Karayüzler ve Kadetlere karşı ortak eylem’ için parlamento anlaşması biçimini alır.” (Lenin, *Toplu Yapılar*, İng. basım, c.15, s.371)

Buraya kadar söylediklerimizi özetlersek:

1. “Cephe”, “eylem birliği”, “blok” halkın birliğinin

(sınıfların koalisyonunun) biçimleridir.

2. Bu biçimler, sınıf savaşımı içinde ortaya çıkar. Stratejik, programatik konular değil, taktik konulardır. Stratejik olan, ana düşman karşısında diğer sınıf ve tabakaların konumuna bağlı olarak halkın birliğinin proletarya hegemonyası altında sağlanmasıdır.

3. Herhangi bir biçimin, belli bir anda yararlı olup olmayacağına ölçütü, proletarya hegemonyasına destek olup olmadığıdır.

4. Eylem, eylem birliğini öngörmez. Eylem kendiliğinden eylem birlikleri yaratır, eylem birliği için partilerin varlığı koşul değildir. Olursa siyasal konumlar daha belirginleşir.

Sorunun taktik ve biçim düzeyinde bir sorun olduğuna karar verdikten sonra kimlerle, ne zaman cephe, eylem birliği yapıp yapılamayacağı konusunda bazı genel kurallar çıkarılabilir mi?

Bu soruyu yanıtlamadan önce çok kumaz bazı görüşlere iki örnek sıralayalım.

1. "*Düşmanın düşmanı dostumdur.*" Düşman cephe-deki her çatlaktan yararlanmak gerek. Faşist klik ile çelişkisi olan herkesin, bazı finans-kapital guruplarının siyasal sözcülerinin de anti-faşist cephede yeri vardır.

2. "Olası müttefikleri kaçırmamak için olası en geri noktada anlaşırız. Sonra onları daha ehven koşullara ilerletiriz." Önce şu cephe, sonra daha ileri cephe. Önce ulusal demokrasi, sonra ileri demokrasi vb.

Bu tür yaklaşımların en çarpıcı özelliği ilk anda sağduyuya sesleniyor gibi olmalarıdır. Bu böyledir çünkü bunlar daima kendiliğindenlik düzeyinde düşünceye denk düşen mantıkların sonucudurlar. Aslında metod konusunda hiçbir şey söylemeden de sergilenebilirler, yani sağduyu alanında da koflukları hemen gösterilebilir.

1. Hırsızlar arasındaki çelişkiden ille birine taraf olarak yararlanmak gerekmez. Esas yapılması gereken varolan o çelişkiden tüm hırsızları alaşağı etmek için yararlanmaktır.

2. İki nokta arasındaki mesafe daima aşamalara bölüne-

bilir, ama ille de aşama koyma mantığıyla yanaşırsak sonsuza kadar koyabiliriz ve amaca hiç ulaşamayabiliriz.

Metod olarak ise ilk kez tipik makyavelizmdir. Amaçlar araçları haklı kılar düşüncesinin bir uzantısıdır. Diyalektik materyalizmde yeri yoktur. Diyalektik materyalizmin bakış açısında amaçlar ve araçlar uyumlu bir bütün oluşturur.

İkinci kurnaz taktik ise aşamalı bilinçtir. Yaşamda birbiriyle bağlı olan şeyler bilinçlerde ayrılmış ise, bunları bilinçte yeniden bağlamak için hiç de aşamalı bir yaşam deneyimi gerekmez. Tam tersine, yapılması gereken yaşamdaki bağı bilimin aracılığından yararlanarak yığınlara açıklamak, kavratmaktır.

Elbette tüm bunları söyleyince cephe, blok gibi konularda söyleyebileceğimiz bazı genel noktalar olduğunu da ima etmiş oluyoruz. Şimdi bunlara geri dönelim.

İşçi sınıfının siyasal müttefikleri

İşçi sınıfının siyasal müttefikleri kimler olabilir? İki farklı dönemi ele alarak, ittifaklar sorununa bakmak konuya açıklık getirecektir. Bu iki döneme Yürükoğlu yoldaş "Ulusal Burjuvazi Nedir?" yazılarında (*İşçinin Sesi*, sayı: 113-114, 115-116) değiniyor. Bir özetleme yaparsak:

1. Burjuvazinin, feodal gericiliğe karşı *savaş yürütmekte* olduğu, ulusun sözcüsü, gelişmenin "yayı" olduğu, buna karşılık proletaryanın sayıca az, örgütsel olarak zayıf olduğu dönem. Böyle bir dönemde, ittifaklar sorununa genel bir bakış açımız olabilir.

2. Burjuvazinin gericileştiği, işçi sınıfının sayıca arttığı ve kendi siyasal öncü örgütü ile ülkenin siyasal yaşamında etkin bir yer tutmaya başladığı dönem. Bu dönemdeki ittifaklar sorununa daha farklı bir bakış açımız olması gerekir. İki dönem arasında önemli fark vardır. Örneğin II. Enternasyonal ve Kautski teorik görüşlerini Marks'ın birinci dönem için söylediklerini ikinci döneme uzatarak uygulamaya çalışıyorlar. Lenin sürekli bu yanlışa karşı boğuşuyor. Marksizmin

devrimci özünü bu yanlışa karşı savunuyor.

Birinci dönemde, işçi sınıfının, burjuvazinin feodalizme karşı savaşıyor veya savaşmaya yetenekli kesimleriyle devrimci içerikli eylem birlikleri yapması olanaklıdır. Böyle bir birliğin o zaman nesnel bir temeli vardı.

İkinci dönemde ise, ana düşman ile çelişkisi olan burjuva kesimleri ancak tarafsızlaştırmak söz konusu olabilir. Artık burjuvazinin "ulusal" kesiminden söz etmek mümkün değildir. Bu dönemde, liberal burjuvazi de ulusal burjuvazi değildir. İşçi sınıfı kendi öncü örgütüyle siyasal savaşa çıkmışsa, artık burjuvazinin bir kesimiyle, ulusal kesimiyle, devrimci bir cephe diye bir sorunu yoktur. Bu çok keskinlik yüzünden değil, hayatta nesnel temeli kalmamış olduğundandır.

Bu iki dönem birbirine karıştırılmamalıdır. Aksi, işçi sınıfı kendisi için savaşıma çıkmışken, onu burjuvazinin kuyruğuna takmayı anlatır.

Kautski'nin o zaman yaptıkları bugün yeniden sahneye çıkıyor, Kautskicilik hortluyor. "Marks da böyle demişti" diyerek aynı eğilimi, burjuvaziye işbirliği yapma eğilimini sürekli önümüze sürüyorlar.

Aslında, Marks-Engels ne demiş, *Manifesto*'ya bakalım:

"Almanya'da (komünistler - Y.Ç.) burjuvazi ile, o, mutlak monarşiye, feodal beyliğe ve küçük burjuvaziye karşı devrimci bir biçimde davrandığı sürece birlikte savaşır. Ancak işçilere burjuvazi ve proletarya arasındaki düşmanca çelişkiyi en açık bir biçimde tanıtmaya bir an bile ara veremezler ki, Alman işçiler burjuvaziye karşı tüm silahları peyderpey kullansınlar." (Marks-Engels, *agy*, c.6, s.518)

Manifesto, feodalizmin egemenliğinde, feodalizme karşı savaşırsa burjuvaziye desteklemekten, ama burjuvazi feodalizmi alırsa ona karşı her türlü silahla savaşmaktan söz ediyor. Bugün dünya komünist hareketi içinde cepheye

düşkün partiler burjuvazinin bir kesimini, diğerine karşı yalnızca aralarında çelişki olması temelinde desteklemekten söz ediyor. Sanırız Kautski'yi bile hayrete düşürebilecek bir durum vardır.

Bu döneme - burjuvaziye desteklemenin tarihsel ve özel koşullarına - ilişkin olarak bir ahntı daha okuyalım. Engels, İtalya'da devrimci hareketin yükseldiği dönemde şöyle diyor:

“... Sosyalist parti çok genç ve ekonomik durum sosyalizmin hemen muzaffer olmasını umabilmek için çok zayıf. Ülkede kırsal nüfus şehirlerden çok daha fazla. Şehirlerde az sayıda gelişmiş endüstri var, bu nedenle tipik proleterler az... Orta çağların çürüme ve çözülme durumundaki küçük ve orta burjuvazisi çoğu kez geleceğin proleterleri ancak henüz bugünün proleterleri değil. Ancak bu sınıf ki, sürekli ekonomik yıkım ile karşı karşıya ve ümitsizliğe sürülmüş, devrimci hareketin hem savaşçılar yığınınını, hem liderlerini sağlayacaktır. Bu yolda, köylüler onu izleyecektir.

“Bir devrim olursa, bir burjuva cumhuriyeti çıkacaktır.

“Bu sonuç ile yüzyüze gelirse Sosyalist Parti'nin rolü ne olacaktır?”

Sınıf savaşımında bunu yapmadan diğer sınıfların bir bölümünü işçi sınıfının konumuna ilerletebilme pek olanaklı değildir. Ancak bu çerçeve içinde cepheleer proletarya hegemonyasına destek olabilir.

“Hegemonya güç sorunudur, özü ideolojiktir” diyoruz. Hegemonyayı sağlayabilecek bir güç olmadan işlevini yerine getirecek kadar dayanıklı cepheleer birlikleer kurmak zordur. Burada iki noktaya değinmek gerekiyor.

Birincisi, işçi sınıfının güç olabilmesi için tarihsel koşulların (ülkede ve/veya dünyada) yeterince ilerlemesi gerekir. (Engels'in değindiği İtalya örneğinde olduğu gibi.)

Bugün genellikle dünyada, hele Türkiye'de böyle bir sorun yoktur. Türkiye'de devrimde proletaryanın hegemonyası için tarihsel koşullar çoktan oluşmuştur.

İkinci nokta, bizim açımızdan bugün önemli olanıdır. İşçi sınıfını, özellikle büyük metropollerdeki endüstri proletaryasının aktif çoğunluğunu komünist partisinde ve çevresinde örgütlemenin ileri demokratik halk devriminde proletaryanın hegemonyasını sağlayabilmede kilit bir rolü vardır.

Bu analiz temelinde burada eski bir soruna da kısaca değinebiliriz: Komintern ve "işçi cephesi".

İşçi sınıfı cephesi

Tüm cepheci sağ oportünistlerin "ya Lenin'in işçi cephesi önerisine ne diyacaksınız?" diye bağıştıklarını bir süredir duyar gibi oluyoruz. Lenin'in görüşlerinde en ufak bir tutarsızlık yoktur. Tutarsız olan, cepheyi stratejik bir konu, siyasal savaşımın kendisini uyarlamak zorunda olduğu bir şablon sanan dar kafalı görüştür. Bu çok çarpıtılmış "işçi cephesi" konusuna biraz yakından bakalım.

1922 dolaylarında, dünya işçi sınıfının karşısına yeni bir durum çıkıyor.

Büyük bir ülkede, yani Rusya'da, proletarya diktatörlüğü kurulmuş. Durumun birinci yeni ve önemli yanı bu. İkincisi, Bolşevik Partisi ve onun önderi Lenin, II. Enternasyonal ve Kautski'ye karşı Marksizmin devrimci özünü koruyup geliştirmiş. Üçüncüsü, II. Enternasyonal partileri, savaşın basıncı altında burjuva partileri olma noktasına gelmişler. Bunun üzerine, bu partilerin içinde çalışan komünist unsurlar başkaldırmışlar. Bu başkaldırıdan doğan yeni partilerin birliği temelinde de bir dünya partisi, Komintern oluşmaya başlamış. Dördüncüsü, sözünü ettiğimiz bu çerçeve, 1921'in son ayı, 1922'dir. Rusya'nın dışındaki yerlerde devrim başarıya ulaşamamış, yenilgiler var. Beşincisi, buna karşılık burjuvazi de saldırıya hazırlanıyor. Savaş sonrası yaralarını sarmış, yeni bir takım ittifaklar oluşturmuş, emperyalist

iştahlar yeniden kabarmış. Bu temelde emperyalist ülkelerde yaygın ve güçlü bir işçi aristokrasisi oluşmasının nesnel koşulları yine hızla geliyor. Altıncısı, işçi sınıfının büyük çoğunluğunu sosyal demokrat partiler toplamayı sürdürüyor. Özellikle Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin bölünmesinden sonra, Lenin'in kafasını meşgul eden önemli bir sorun bu. Komünist partilerinin, bu işçi çoğunluğu, sosyal demokrat partilerden çekip alma sorunu var.

Böyle bir ortamda Lenin, işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmanın önemini vurguluyor. Komintern'de bu düşüncüyü küçümseyenlerin sayısı ise, hayli kalabalık. Daha sonra bu fikir, işçi cephesi fikri ile birleşiyor. İlk geldiği biçimiyle bakarsak, Lenin şöyle diyor:

“Komünist partilerinin hiçbiri, hiçbir yerde henüz çoğunluğu (işçi sınıfının - Y.Ç.) kazanmış değil. Yalnızca örgütsel liderlik açısından değil, komünizmin ilkelerine de kazanamamış. Bu, herşeyin temelidir. 'Akılcı taktiklerin bu temelini zayıflatacak herşey' *canice bir sorumsuzluktur.*

“Komünist Enternasyonal'in taktikleri, işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmak için düzenli ve sistematik girişimlerin üzerine otürmalıdır. Birincisi ve en önemli olarak, eski sendikaların içinde. Böyle yaparsak, olayların akışı ne olursa olsun kazanırız. Olayların olağanüstü mutlu dönemeçlerinde kısa sürede kazanmak - bunu her aptal yapabilir.” (Lenin, *agy*, c.42, s.320-321)

Bir ay sonra, Lenin yine bu fikri delegelere şöyle anlatıyor:

“Bunu yaparak yığınları sosyal demokrat ve bağımsız sosyal demokrat partilerinden kazanacağız. Bunlar, tüm olayların gelişmesi sonucu, nesnel olarak bize doğru itiliyorlar. Ancak bizden korkuyorlar.

“Savaşın başındaki ilk tutumumuz doğru idi. O zaman belirgin ve kararlı çekirdek oluşturmak önemli idi. Bundan sonraki tutumumuz da doğrudur. (Nisan tezlerine atıf yapıyor - Y.Ç.) Yığınların kazanılmasının şart olduğu varsayımından hareket eder.” (Lenin, *agy*, c.42, s.328)

Bu anlayışla Lenin, görüşlerini önce SBKP'ye, Politbüro'ya sunuyor. (Aralık 1921) Orada onaylandıktan sonra, 21 Mart 1922'de Komünist Entemasyonal'in 4.Kongresi'ne sunuyor ve 4. Kongre'de işçi cephesi fikri kabul ediliyor. Şimdi bu bölümü birlikte okuyalım:

“İkinci ve İkibuçukuncu Entemasyonal'in temsilcileri birleşik cephe gereği duyuyorlar, çünkü bizi aşırı ödünler vermeye iterek zayıflatmayı umuyorlar. İşçileri, reformist taktiklerin doğru, devrimci taktiklerin yanlış olduğuna inandırmak amacıyla birleşik cephe taktiklerinden yararlanmayı umuyorlar. Biz de işçileri bunun tam tersine inandırmak için birleşik cepheye gerek duyuyoruz. ... Bu yığınlara, kapitalizme karşı savaşımalarında yardımcı olmak, onların uluslararası ekonomi ve siyasetteki iki cephenin, şeytanca mekanizmasını anlamalarına yardım etmek için birleşik cephe taktiklerini benimsedik ve bu taktikleri sonuna dek izleyeceğiz.” (Lenin, *agy*, c.33, s.330-334)

Yukanda hegemonya sorununu incelerken gördüğümüz nokta burada çok güzel anlatılıyor. Değişik çıkarların kesiştiği noktada bir uzlaşma oluyor. O uzlaşma olduğu zaman el sıkışma örneğinde olduğu gibi, sen diğer partinin elini tutuyorsun ama kendi elini de tutturmuş oluyorsun. O da bağlanıyor. İki taraf da başlıyor çekiştirmeye. Çekiştirmeye başladığımız zaman, el kim güçlüyse o tarafa çekiliyor. Burada önemli olan şu: Sınıfı kazanan bu işi kazanacak. Görüyoruz ki, Lenin'in anlayışında cephe kendi içinde bir

amaç değil, yalnızca bir araç. *Lenin için işçi cephesi işçi sınıfının birliğini sağlamanın kendisi değil, işçi sınıfının çoğunluğunu komünist partisine kazananın aracıdır.* Ancak genel ilke değişmiyor. Proletarya hegemonyasına destek olacak bir cephe. Lenin'in yukarıdaki açıklamalarının özeti budur.

“1848'den bu yana sosyalistlere en büyük başarıları sağlayan taktikler *Komünist Manifesto*'da ortaya konan taktikler.

“(…)

“... Her gerçek halk hareketini desteklemeye mecbursak bundan daha az olmayacak ölçüde proleter partisinin güçlkle doldurulmuş çekirdeğinin boş yere feda edilmemesini, proletaryanın sonuçsuz yerel ayaklanmalarda ufalanmamasını gözetmeye de kendimizi mecbur hissediyoruz.

“Ancak, bunun aksine, hareket gerçekten ulusal ise, bizimkiler davet beklemeden buna katılacaktır. Fakat, böyle bir durumda şu açıkça anlaşılmalıdır ve gürültülü bir şekilde ilan etmeliyiz ki, biz bağımsız bir parti olarak ve şu an için radikaller ve cumhuriyetçiler ile işbirliği yaparız, ancak onlardan tamamen farklı olarak!

“Salık verdiğim genel taktikler söz konusu olduğu kadarıyla, ben bütün yaşamım boyunca, bunların etkinliğine şahit oldum. Beni hiçbir zaman başarısızlığa uğratmadılar. Ancak, bunların, İtalya'nın bugünkü koşullarına uygulamasına gelince, bu ayrı bir konudur. Bu, yerinde, olayların göbeğinde olan insanlar tarafından kararlaştırılmalıdır.” (“Engels'ten Filippo Turati'ye”, *Seçme Yazışmalar*, s.470)

Şöyle bir özetleme yapabiliriz: Sosyalizmin muzaffer olmasının çok zayıf bir olasılık olduğu koşullarda ve hareket gerçekten ulusal ise (feodalizm koşullarında) buna katılırız. Ancak:

1. Proletaryanın yerel ayaklanmalarda ufulanmasına yol açmamalıyız.

2. Partinin bağımsızlığını koruyarak ve bu doğrultuda açık tutum alarak işbirliği yaparız.

3. Bunu geçici bir anlaşma olarak yaparız.

4. Bunun somut olarak nasıl yapılacağı olayların içinde bulunanlar tarafından kararlaştırılabilir.

Bu noktada ikinci bir alıntı daha vermek istiyorum.

Danimarka Sosyalist Partisi, radikal burjuva partisi Venstre ile blok oluşturma kararı alıyor. Gerson Trier de bu karara karşı çıkıyor. Bunun üzerine partiden atıyorlar. G.Trier, Engels'ten bu konuda hakemlik istiyor. Engels şöyle yanıtıyor:

“Sen ilkesel olarak diğer partilerle herhangi bir ve her işbirliğini reddediyorsun. En geçici olanını bile. Ben, eğer, verili koşullarda daha avantajlı veya en azından daha az zararlı ise, bu aracı reddetmeyecek kadar yeterince devrimciyim.

“Şunda anlaşıyoruz: Proletarya, şiddetli bir devrim-siz yeni topluma tek kapı olan siyasal erki zaptedemez. Proletarya, belirleyici günde, kazanmaya yeterince güçlü olmak için - Marks ve ben 1847'den beri bunu savunageldik - tüm diğerlerinden ayrı ve tümüne muhalif bilinçli bir sınıf partisi oluşturmalıdır.

“Fakat bu demek değildir ki, bu parti belli anlarda diğer partileri amaçları için kullanmaz. Ve bu demek değildir ki, başka partilerin tedbirlerini, eğer bu tedbirler ya doğrudan proletarya için avantajlı veya ekonomik gelişme veya siyasal özgürlükler açısından ilerici ise destekleyemez. ... Eğer bizim Alman İlerici Partimiz ve sizin Danimarka 'Venstre'si gerçek radikal burjuva partileri olup, Bismark ve Estrup'un ilk tehdidinde çalılıklara saklanmayacak boş tenekelerden oluşmuyor olsaydı, ben onlarla belli amaçlarla, herhangi bir ve her türlü geçici işbirliğine kosulsuz

karşı çıkmazdım. Başka bir parti tarafından sunulan bir önergeye, sayıların oy verdiği zaman, bu da bir işbirliğidir. Ve bunu yeterince sık yapmak zorunda kalıyorlar. Ancak, ben, bunu bize doğrudan avantaj varsa veya bu ülkenin tarihsel gelişmesi açısından ekonomik ve siyasal devrim yönünde ise ve değer ise yanayım. Ve eğer, proleter partisinin sınıf karakteri böylece zedelenmeyecekse. Bu benim için mutlak sınırdır. Bu siyaseti ta 1847'de *Manifesto*'da öne sürdüğümüzü, 1848'de ve Enternasyonal'de ve her yerde izlediğimizi görürsünüz." (Marks-Engels, *Seçme Yazışmalar*, İng.basım s.386)

Buradan çıkan sonuçları maddelersek, belirli anlarda diğer partileri amaçlarımız için kullanırız, ama şu koşullarla:

1. Doğrudan proletarya için avantajlıysa veya ekonomik gelişme ve siyasal özgürlükler açısından ilericiyse başka partilerin tedbirlerini de destekleyebiliriz.
2. Proleter partisinin sınıf karakterini bozmuyorsa.
3. Savaşlar, ana düşmana karşı gerçek bir savaş yürütüyorsa.
4. Birlik, eyleme yönelik, belli amaçlar doğrultusunda ise.
5. Birlik geçici ise işbirliği yaparız.

Lenin dönemi

Lenin döneminde - bizim ikinci dönem dediğimiz dönemde - durum farklıdır. Siyasal iktidar:ı otokrasi vardır ancak liberaller otokrasiye karşı savaşmaya yetenekli değildir. Öte yanda, işçi sınıfı, siyasal arenada devrimci hareketin başını çekebilecek güç olarak gelişmiştir. Bu nesnel koşullar temelinde sınıf ittifakları konusunda sorun, liberal burjuvaziyi yalıtılmak, tarafsızlaştırmaktır.

Lenin, otokrasiye karşı *savaşlar* arasında nasıl birlik olacağı konusunda Marks-Engels'in mirasını devam ettiriyor. Sık sık örneği verilen Gapon olayına biz de biraz

yakından bakalım.

Bildiğimiz gibi, Gapon Hristiyanların deyimiyle bütün "sürüsünü" topluyor, çarın kapısına gidiyor, ancak çarın muhafızları halkı kılıçtan geçiriyor. Ondandır Gapon'un aklına bir toplantı yapmak geliyor. Bu iş için Sosyalist Devrimcilerin desteğini alıyor. Bolşevik Partisi'ne mektup yolluyor. Lenin'in bu konudaki saptaması şöyle:

"Gapon'un açıkça bir anlaşmadan söz ediyor olmasını iyi karşılıyoruz, çünkü yalnızca *her partinin ilkelerinde ve örgütsel olarak tam bağımsızlığını koruması* yoluyla bir savaş birliği oluşturma çabalarının gerçekleşme umudu vardır... Kaçınılmaz olarak *ayrı yürümek zorunda olacağız*, ama özellikle şimdi, bir kezden de fazla *birlikte vurabiliriz*.

"(...)

"... Eğer aralarındaki geçici anlaşma başarılı olacaksa *görüşlerde, eğilimlerde ve partiler arasındaki ilişkilerde tam açıklık ve belirginlik* kesinlikle gereklidir." (Lenin, *agy*, c.8 s.163-164) (abç)

Şimdi burada söylenenleri özetleyelim:

1. Partinin ilkesel ve örgütsel tam bağımsızlığı.
2. Kurulmanın bir savaş birliği olması.
3. Görüşlerde, eğilimlerde ve partiler arasındaki ilişkilerde tam açıklık ve belirginlik.
4. Ayrı yürü, ortak vur.
5. Geçici anlaşma.

Yazının daha ilerisinde Lenin, "devrimci bir kaos içinde erimeye niyetimiz yoktur" diyor.

Taktik konulardan söz ediyoruz. Deneyleri genelleştirmek yoluyla bazı sonuçlara ulaşmaya çabıyoruz. Bu sınırlılığı gözönünde bulundurarak yine de bazı noktaları belirtebiliriz.

1. *Ayrı yürü ortak vur*. Bu fikrin altında yatan tüm bu siyasal koalisyon biçimlerinde partinin bağımsızlığını korumak, partinin proleter karakterini bozmamaktır.

2. Proletaryaya doğrudan avantaj sağlıyorsa veya ülkenin tarihsel gelişmesi açısından konu ekonomik ve siyasal devrim yönünde ise, bunu söylemek işbirliği, proletarya hegemonyasına destek oluyorsa, destekleriz demektir. İkisi aynı şeyi söylemektir. Çünkü proletarya hegemonyası, proletaryanın insanlığı kurtarma misyonu ile toplumsal gelişmenin önündeki ana düşmana yönelmiş halk hareketinin kesiştiği noktada dikilir, bu noktadaki demokrasi savaşımı içinden çıkar.

3. Savaşanlar ana düşmana karşı gerçek bir savaş yürütüyorlarsa, yürütmeye yeteneklilerse.

4. Birlik eyleme yönelik (iş yapmaya yönelik) belli amaçlar doğrultusunda ise. (Bir savaş birliği olması.)

5. İşbirliği geçici ise.

Bu özetleme bizim I., II.Konferans ve daha birçok yerde özetlediğimiz ana noktalarla aynıdır.

Yürükoğlu yoldaşımızın hegemonya konusuna ilişkin söyledikleriyle birlikte buraya dek söylenenlerin altında yatan mantık daha da iyi ortaya çıkıyor:

“İşçi sınıfının, komünist partisi eliyle hegemonyayı sağlaması için, yani yığınların onun peşinden yürümesi için birlikte iş yaptığı ya da yapmadığı, o alanda varolan güçlerin tutarsızlığını yığınlara gösterebilmesi gereklidir. Aynı şeyler için daha iyi çalışmak değil, *kendisini ayırabilmek*. Cephe içinde renk farklarını ortadan kaldırmak değil, tersine kendi rengini daima öbür renklerden ayırmak.

“Bağlaşıklarının nefessizliğini emekçi yığınlara göstererek sınıf kavgasına yönelmelerini, yani hegemonyayı sağlamak aynı zamanda devrimi ilerletmek demektir.” (R.Yürükoğlu, *agy*, s.61)

Uzlaşmanın geçici nitelikte olması gereği de bu mantığın uzantısıdır. Uzlaşmanın içerdiği tavizi süregenleştirmek farklılıkların kesin çizgilerinin bilinçlerde bulanmasını

getirir. Partinin elini kolunu bağlar.

Birlik eyleme yönelik bir savaş birliği değilse, bu birlik içinde kendi farkımızı deneyimden öğrenen yığınların bilincine ulaştırmak, onları bilimsel siyasetimiz düzeyine yükseltmek çok zordur. Tersine konumumuzu diğer hareketlerin temsil etmekte olduğu kendiliğindenlik düzeyine doğru indirme tehlikesi vardır.

Lenin, "neden bir blok oluşturalım, sallantılı unsurlarla birlik yığınların basıncını azaltır, sallantıları artırır" diyor. (Lenin, *agy*, c.36 s.254) Yığınlar arasında devrimci çalışmayla bunların bir kısmını sola, demokrasiye doğru yürümeğe mecbur etmekten söz ediyor.

Lenin'den sonraki dönem

1922'den bugüne dünya komünist hareketi içinde "cephe" taktiklerinin evrimi ayrıntılı incelenmesi gereken bir konudur ve bu yazının çerçevesinin dışına çıkar. Ne var ki, kısaca, bu evrime değinebiliriz. Bu evrimde 1928 ve 1935 yılları iki önemli dönüm noktası olmuştur.

1928'de "sınıfa karşı sınıf" taktiğine geçilmiştir. Manulski bu taktiğin dayandığı temeli şöyle özetliyor: "Şimdi daha güçlüyüz. Çoğunluğu kazanmak için daha saldırgan olmalıyız." Bu taktikle birlikte sosyal demokrat *işçiler* sosyal faşist olarak tanımlanıyor ve cephenin tabandan kurulacağı savunuluyor.

1922'deki taktiğin savunulmasında da katılıklar, savrulmalar olmuştu. Bu tür tutumlar 1928 taktiğinin uygulanmasında da görülüyor. Örneğin 1931'de, Prusya'da nazilerin önerdiği bir referandumu AKP, "sosyal demokratlar nazilerden daha kötüdür" deyip destekliyor.

Geliyoruz 1935'e. 20 Ağustos 1935 tarihli kararlar işçi sınıfının birleşik cephesi ve anti-faşist cephe taktikleri öne sürülüyor. "İşçi sınıfının çoğunluğunun kapitalizmi devirmesi ve proleter devriminin zaferi için bir ortak savaş platformunda birleşmesinden önce işçi sınıfının tüm kesim-

leri arasında cephe oluşturulması şarttır'' deniyor. Sendikal birliğin savunulması isteniyor.

1928'den sonraki tüm zigzaglar ve savrulmalarda çok gerilerde bir tohum olarak duran, zaman zaman kendini gösteren üç yanlşın 1937'lerden başlayarak sürekli konum kazandığını görüyoruz: 1) Adı ''taktik'' kalmakla birlikte cephe giderek bilinçlerde bir strateji, bir ilke statüsüne doğru ilerliyor. 2) Proletarya hegemonyası ilkesi sulanıyor. 3) Cephenin devrim hedefi ile bağı bulanıklaşıyor.

Bugün dünya komünist hareketi içinde çeşitli partilerin sık sık uyguladıkları ''cephe'' taktikleri genellikle Dimitrof ile özdeşleştirilir. Oysa Stalin'in onaylamadığı bir görüşün Dimitrof tarafından ısrarla savunulabileceğini sanmak hayaller aleminde yaşıyor olmak demektir. Stalin, ''cephe'' konusunda sessiz kalarak benimsenen taktikleri onaylamıştır. Belki Stalin'in kendisi bunların taktik olduğunu çok iyi görüyordu, koşullar değişince bunları değiştirmek gerektiğini biliyordu ve kendi elini bağlatmak istemiyordu. Ama Stalin, bu taktikler değişmeden öldüğü için ''belki''nin kesin doğru olup olmadığını bilemeyeceğiz. Ancak, ''neden bu tür cephe taktikleri'' sorusunun yanıtını Stalin'in son yazıları içinde bulmaya çalışabiliriz.

Stalin II. Dünya Savaşı sonrası dünyayı ve komünist partilerinin hedeflerini şu varsayımlar temelinde yorumluyor:

1. II. Dünya Savaşı ile tek dünya pazarı parçalanmış, iki pazar çıkmıştır. Kapitalistler üretimi kısacak, durumları ağırlaşacak, sosyalist ülkeler hızla gelişecek, kapitalist ülkelerden metal ithal etmeyecek, ihraç gereksinimi duyacaklardır. (J. Stalin, *Son Yazıları*, Sol Yayınları, s.86)

2. Lenin'in, kapitalizmin bunalımlı yapısına rağmen büyük adımlarla gelişebildiğine ilişkin tezi, II. Dünya Savaşı'ndan sonra artık geçerli değildir.

3. Kapitalist ülkeler arasında savaşlar genel olarak kaçınılmazdır. Kapitalist ülkeler ile sosyalist ülkeler arasında savaş kaçınılmaz değildir.

4. II. Dünya Savaşı sonrasında barış hareketi, I. Dünya Savaşı sırasındaki hareketten farklıdır ve barışı sürdürmek için demokratik amaçlarla yetinmektedir. (agy, s.90)

5. "Kudretli bir güç haline gelmiş olan SBKP'nin gene de halkların güvenine, sempatisine ve desteğine gereksinimi olmuştur ve olacaktır. Bu destek şu anlama gelir: Herhangi bir kardeş partinin, SBKP'nin barışçı arzularını desteklemesi, aynı zamanda, onun, barışın sürdürülmesi için mücadelesinde kendi halkını desteklemesi anlamını taşımaktadır."

6. Burjuvazinin attığı burjuva demokratik özgürlükler bayrağını komünistler yükseltmelidir. Halkın çoğunluğunu kazanmak için bu gereklidir. (agy, s.182)

Bu saptamaların hepsi değişik ölçülerde yanlışlar taşıyor. Ne varki hepsi kendi içinde tutarlı, bütünsel bir bakış açısını - ama yanlış bir bakış açısını - oluşturuyor. Şöyle özetlenebilir: "Eğer barış sürdürülebilirse sosyalist sistemin nitel olarak güçlenmesi temelinde kapitalizm çökecektir."

Ancak bakış açısı bu olunca komünizmin birleştirici ilkesi de elbette "barış" olur. Bu fikirlere bağlı olarak cephelerin de hiç devrimci olması gerekmez, vb.

Kapitalizmin tarihin en derin ekonomik krizinin yaşandığı, işçi sınıfı hareketinin pekçok ülkede yenildiği, komünist partilerinin ufalandığı bir dönemi insanlık tarihinin en yıkıcı savaşının izlediği ve bu savaşın yükünü tek başına Sovyet devletinin çektiği ve muzaffer olduğu, ortaya dev bir sosyalist sistemin çıktığı, atom bombasının gölgesi altındaki koşullarda böyle bir yanlış anlaşılabilir. Ama sadece anlaşılabilir. Bu yanlış 1986'da sürdürüyor olmak, işte bunu anlamak olanaklı değildir.

Yalçın Çağlar

İşçinin Sesi, sayı 303, 7 Nisan 1986

NÜKLEER SAVAŞI ÖNLEMELİK İSTİYORSAN DEVİRİM İÇİN SAVAŞI

12-13 Ekim 1986'da Gorbaçof yoldaş ve Reagan arasındaki gerçekleşmiş olan Reykjavik Zirvesi kuşkusuz diplomasi tarihinin en ilginç toplantılarından biridir.

Diplomasinin dehlizlerinde kaybolmamak için, niyetleri ve kapalı kapılar ardında yapılmış görüşmelerde neler söylenmiş olabileceğini tahmin etmeye çalışmayacağız. Ancak tarafların yaptıkları açıklamalar, yığınlar ve irili ufaklı pekçok devlet tarafından desteklenmesini istedikleri siyasal tutumları ortaya koymaktadır. Bizi bu yazının çerçevesinde asıl olarak ilgilendiren de işin bu yönüdür.

Toplantıda hangi konularda anlaşmaya varılabildi, hangilerinde varılamadı üstüne tarafların söyledikleri arasında önemli bir fark yoktur. Biz Gorbaçof yoldaşın 14 Ekim'de yapmış olduğu televizyon konuşmasını özetleyelim:

Taraflar tüm stratejik saldırı silahlarını 5 yılda yan yarıya azaltmak (1996'ya kadar tümünü kaldırmak ufku ile), Avrupa'da füze sayısını sifıra indirmek, orta menzili füzelerdeki nükleer başlık sayısını 100 ile sınırlamak üzere anlaşmaya varabilmiştir. Ne var ki ABD bir savunma sistemi - SDI (Stratejik Savunma Girişimi), popüler adı ile "Yıldız Savaşları" - geliştirmekten vazgeçmediği için zirve sonuçsuz dağılmıştır. Bu zirveyi bu denli ilginç yapan da bu noktadır.

Yığınlar deneyimlerinden öğrenir. Reykjavik Zirvesi deneyimi de işçi sınıfımıza *İşçinin Sesi*'nin dünya barışı üzerine savunduğu görüşlerin doğruluğunu biraz daha iyi öğretecektir. TKP-*İşçinin Sesi* programı bu konularda ne diyor?

“ Kapitalizm koşullarında barış bir ateşkes dönemidir... Emperyalizm için barış savaşa hazırlıktır...

“(…)”

“... Sosyalist ülkeler, dünyanın yeni bir savaşa çekilmemesi için çok yönlü savaşım veriyorlar. Ancak sosyalist sistemin savaşa karşı oluşturduğu denge, hassas ve emperyalist gücün gerisinden gelen bir dengedir. Savaşı önleyebilmenin tek kalıcı garantisi, dünya sosyalist sisteminin yeni devrimlerle beslenmesidir...”

Bu görüşlerin doğruluğunu şimdi zirvenin ışık altına getirdiği gerçeklere yakından bakarak bir kez daha sınıyalım.

Savunmasız Silahsızlanma

Gorbaçof, Zirve'nin öyküsünü, çok zirvelerin toplanıp başarısızlıkla dağılmasına tanık olmuş ama ardından daima diplomatik nezaket ve iyimserlik dolu açıklamalar dinlemeye alışmış bir kamuoyuna hiç alışık olmadıkları harbi bir üslup ile anlatıyor. Hatta diyebiliriz ki biraz da “yumruğu masaya vurdum” üslubu ile anlatılıyor:

“Başkana düpedüz söyledim: Size yeni, kapsamlı öneriler sorduk. Ne var ki, sizden tam da herkesin usandığı ve bizi hiçbir yere götürmeyecek şeyler duyuyoruz.

“(…)”

“Yanıt olarak yine Başbakan Reagan'dan Cenevre'den bu yana ve açıklamalarından aşına olduğumuz akıl yürütmeyi dinledik: SDI bir savunma silahıdır, nükleer silahları yok etmeye başlarsak bu silahlar delinin birinin eline geçerse kendimizi nasıl koruruz. *SDI çerçevesi içinde elde edilen sonuçları sizinle paylaşmaya hazırız.* Bu sonuncusunu yanıtlamak için dedim

ki: Sayın Başbakan, SDI gelişmelerini bizimle paylaşma fikrinizi ciddiye almıyorum. Bizimle petrol araçlarını ve süt fabrikaları malzemesini paylaşmak istemiyorsunuz, buna rağmen SDI gelişmelerini bizimle paylaşma sözünüze inanmamızı bekliyorsunuz... Başbakan Reagan'a dedim ki: Gerçekçi ve pragmatik olalım... Konuştuğumuz konular çok ciddidir.

“(…)

“Kendi ellerimizle ABM (Füzesavar Füzeler) Anlaşması'na gölge düşürülmesinc evet demeyeceğimizi katı bir biçimde söyledim. Bu bizim için bir ilke sorunudur, bu bizim ulusal güvenlik sorunumuzdur.” (Pravda, Kasım 1986, sayı: 2, Aylık derleme, İng. basım, s. 13).

İlk bakışta anlaşılmaz geliyor. Sovyetler Birliği tam nükleer silahsızlanma için yıllardır uğraşüyor. ABD ise yaklaşık tam nükleer silahsızlanmayı ilk kez kabul etmiş görünüyor, yalnızca, 10 yıl sonra uygulanıp uygulanmayacağı, uygulanırsa bile etkin olup olmayacağı bilinmeyen bir savunma sistemi geliştirmekte ısrar ediyor. Kaldı ki bu silahın yığınsal kırım, kalıcı radyasyon gibi nükleer silahlara özgü bazı özellikleri yok. Bu savunma sistemi ileride saldırı için de kullanılabilir mi, bunu bilemeyiz. Ama en azından şunu biliyoruz ki Gorbaçov SDI'nin bir savunma sistemi olduğuna ikna olmuş durumdadır. Zaten bütün ısrarı da *bu noktadadır*. Bu bir savunma sistemidir, savunma sistemlerini ilgilendiren anlaşmanın, yani ABM Anlaşması'nın kapsamı içine girmelidir diye bastırıyor. Reagan kabul etmeyince, anlaşmaya vardıkları nükleer silahsızlanma konularını da bir yana itip toplantıyı dağıtıyorlar. Reagan tutumunda ciddi mi değil mi, bu blöf kolayca görülebilirdi. Ciddi değilse barışsever kamuoyu önünde şimdi yapılan çok daha başarılı bir sergileme yapılabilirdi. Ciddi ise şimdi nükleer silahsızlanmaya başlanabilir, SDI için ise ileride daha nice zirveler toplanabilirdi. *Nerede kaldı pragmatizm? Nerede kaldı*

gerçekçilik? Demek ki gerçekten - en azından bugün için - ortada öyle pek fazla pragmatizme izin vermeyen bir ilke sorunu, Sovyetler Birliği için bugün taviz veremeyecekleri bir *güvenlik* sorunu vardır.

Özetlersek, Sovyetler Birliği bugün barış isteyenlerin, bir ülkenin diğerine karşı kendisini *savunmaması* temelinde bir nükleer silahsızlanma siyasetini desteklemesini ve ABD'nin öneriyor görüldüğü, ülkelerin karşılıklı kendilerini savunması temelinde bir nükleer silahsızlanma siyasetine karşı kesin tutum almasını istemektedir. O denli ki, bu konuda kendi tutumunu belki de sulandırmak anlamına gelecek biçimde, bir milim taviz veriyor görünmek istememektedir. Bugünün tüm nükleer yığınsal kırım silahları terazinin bir kefesine, ülkelerin kendilerini *savunması* terazinin diğer kefesine. Bunun anlamı nedir?

ABM Anlaşması Üzerine

SBKP barışın emperyalizm için savaşa hazırlık demek olduğunun çok iyi farkındadır. Kapitalizmin koşullarında barışın bir ateşkesten öte birşey olmayacağını bilmektedir. Burjuvazinin temsilcilerinin "seyirciye" yaptığı konuşmalara fazla bel bağlamamakta, bu ateşkesi sürdürebilmek için daha sağlam güvenceler aramaktadır. Bu güvenceler ne olabilir? Gorbaçof bu güvenceleri ABM (Füzesavar Füzele) Anlaşması'nda arıyor görünüyor. Bu nedenle ABM Anlaşması'na biraz daha yakından bakalım. Ayrıntılarına girmeden özetleyelim: 26 Mayıs 1972'de Moskova'da ABD ve SSCB arasında imzalanan bu anlaşma, tarafların, bir nükleer saldırı karşısında iki bölgenin dışında kendi *ülkelerini savunmasına vermemektedir*. Savunulmasına izin verilen iki bölge ise şöyledir:

1. Başşehrin çevresinde 150 kilometre çapında bir alan.
  2. ICBM (Kıtalararası Balistik Füze) siloları çevresinde 150 kilometre çapında bir alan.
- Anlaşma saldırı füzelerine karşı bunun dışında bir

savunma tesisi ve ülke sınırlarının ötesine taşan bir erken haberalma tesisi kurmayı yasaklıyor. Ayrıca izin verilen bölgelerdeki füzesavar füze sayısını 100 ile sınırıyor. Bölgelerin birbirine 1300 kilometreden daha yakın olmasına izin vermiyor, bu yolla savunmanın yoğunlaşmasını da engellemiş oluyor. Anlaşma saldırı durumunda bir ülkenin kendi halkını korumasına izin vermiyor ama yönetim merkezinin ve saldırı füzelerinin savunulmasına izin vererek rakibine karşı bir saldırıyı başarıyla gerçekleştirmesine olanak sağlıyor. Anlaşmanın dayandığı ilkenin Amerikanca-sı olan *Mutual Assured Destruction* M.A.D. (Karşılıklı Garanti Yıkım), halk dilinde "çılgınlık" olarak anılıyor.

Bu anlaşmanın özü açıktır: Tarafların bir diğerinin halkını ve ülkesini *rehin tutması* temelinde bir nükleer ateşkes.

ABD Senatosu Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Senatör Fulbright ABM Anlaşması imzalandıktan sonra yapılan komite toplantısını açış konuşmasında bu gerçeği şöyle anlatıyor:

"Hepimizin kavradığı gibi hiç kimse bugünün dünyasında yara almaz değildir. Bundan öte, yara alabilme durumundadır. Öntümüzdeki ABM Anlaşması'nın merkezindeki gerçek, ABD ve SSCB'nin nükleer çağda aklı başında davranmak için birbirinin rehini olduğudur.

"(...)

"Daha fazla güç, daha çok harcama ve daha fazla silah hiçbir tarafı daha fazla güvenceli konuma getirmeyecektir. Bunların fazlası dünyayı on yılı aşkın bir süredir esir almış olan dehşet dengesinin derinleşmesine yol açacaktır." (*SALT Handbook*, derleyen Roger L. Labrie, Amerikan Enterprise Institute For Puplic Policy Research, Washington 1979, s. 67)

Fulbright, Amerikalılarda zaman zaman görülen yalınlık ile "imparatorun çıplak gezmekte olduğunu" söylüyor. Bu

gerçeği yaldızlayıp sunmak yalnızca "imparatorun görünmez ipek kumaştan elbise ile gezmekte olduğunu"nu söylemek olur.

ABM Anlaşması bir dönemin gerçeklerini iyi somutlaştırıp özetlemektedir. Birbirine ölümüne düşman, küresel çapta varolma yeteneğinde ve şiddet araçlarını da yaklaşık birbiri ile aynı düzeyde geliştirmiş ve küresel çapta örgütleyebilmiş olan iki sistem arasındaki "barış"ın *yalnızca dehşet dengesi temelinde* bir ateşkes olabileceği gerçeğini anlatmaktadır. İki ülkenin herhangi bir anda diğeri karşısında elde edebilmiş olduğunu görünce üstünlüğün sonuçlarını hemen bir nükleer savaş macerası ile toplamaya kalkışmasına önlem getirmeye çalışmıştır. Kendisini yaratan koşullar - özellikle güçlerin yaklaşık dengede olması - geçerli olduğu sürece sonuç verebilmiştir.

İki sistem arasında 1972 başlarından bu yana olan itiş-kakışların listesi hiç de kısa değildir. Ama hiçbirisi nükleer bir savaşa sıçramadı. Elbette, bunu ABM Anlaşması değil koşulların kendisi sağladı. ABM Anlaşması'nın "katkısı" savunma sistemleri geliştirme girişimlerini yasal yoldan frenlemek oldu. Ne var ki, yaşalar kendilerini yaratan koşullar değişince giderek ölü yasalar durumuna gelir. Yıllar içinde ABM Anlaşması'na temel olan koşullar değişti. Ateşkes döneminin nicel birikimleri bazı konularda tarafları, yeni nitel dönüşümlerin eşiğine getirdi. ABD'nin ABM Anlaşması'nı delmeye çalışması, Gorbaçov'un ABM diye ısrar etmesi bu değişen koşulların yansımasıdır. Gorbaçov sık sık dünyada yeni ve tehlikeli bir durum olduğunu yinelemekte haklıdır.

ABM Anlaşması'nı ABD Hangi Koşullarda Kabul Etmişti?

Sovyetler'in uzay programı başarılı bir biçimde ilerliyordu. Geliştirmiş olduğu kıtalararası füzelerin bazı özellikleri ABD füzelerinden daha üstündü. Hidrojen bombası deneyimi

ABD'nin umduğundan çok daha kısa sürede gerçekleştirmişti. Moskova şehrinin çevresinde, kıtalararası balistik füze siloları çevresinde füzesavar sistemleri kurmaya başlamıştı. Evet, ABD, Avrupa ileri üsleri, bombardıman uçakları ile Sovyetler'e iyice sokulabiliyordu, yapımına hız verdiği çok başlıklı füzeler (MIRV) ile Sovyetler'in füzesavar füze sistemlerini doyurup işlevsiz hale getirmeye çalışıyordu. Ancak Sovyetler de çok hızlı bir tempoda nükleer füze taşıyan denizaltı üretimini sürdürüyordu. Kısacası, askersel alanda ABD bir nükleer saldırı ile Sovyetler'i yanıt veremez bir biçimde saf dışı edebileceğine, öldürücü bir yara da kendisi almadan Sovyetler'in işini bitirebileceğine inanmıyordu:

- Pekçok ülkede ulusal kurtuluş savaşları başarı ile sonuçlanmıştı. Yeni bağımsızlığına kavuşmuş pekçok ülke Sovyetler Birliği ile iyi ekonomik, diplomatik ve askersel ilişkilere giriyordu. En azından bu alanda moral üstünlük kesin Sovyetler Birliği'nde idi.

- Vietnam savaşı ABD için çok parlak gitmiyordu.

- Latin Amerika'nın, Asya'nın, Afrika'nın orta gelişmiş ülkelerinde devrimci çalkantılar birbirini izliyordu. Denebilir ki ABD, Küba devriminin başarısının, Domuzlar Körfezi çıkarmasının moral baskısından bir türlü kurtulamıyordu. Kendi ülkesi, Fransa yığınsal gösteriler ile çalkalanmıştı.

- Tam da bu nedenlerle yaşlı ve deneyli Avrupa'nın emperyalist merkezlerinde Amerika'nın dış siyaseti karşısında merkezkaç eğilimler güçleniyordu. De Gaulle, ardından Willy Brandt savaş sonrası Avrupa'nın koşullarında oluşmuş olan ülkelerinin dış siyaset açınımlarını yeni dünya koşullarını dikkate alarak değiştirmeye çalışıyorlardı.

ABD'nin sık kullanılan bir deyimle "kendi evini düzene koymak için" zamana gereksinimi vardı. Bu ateşkes döneminde ABD zamanı, bir bakıma ABM Anlaşması'nın babalarından sayılan H. Kissinger'in "mimarlığında" şöyle değerlendirdi:

- ABM ve SALT-1 anlaşmalarınınin mürekkebi kurumadan

nükleer saldırı silahlarını geliştirme programı uygulamaya koyuldu. Bu silahların belki de en ilginç ortak özellikleri saldırıyı gizleme yeteneğidir. Trident denizaltıları, Cruise füzeleri, MX füze sistemleri bunun önde gelen örnekleridir. ABD bu alanda giderek artan bir üstünlük sağlamaya başladı.

- Çin Halk Cumhuriyeti'ni ABD'ye karşı en azından tarafsızlaştırdı. (Tarafsızlaştırmak hafif bile kalabilir çünkü o dönemde ÇHC yöneticileri ABD'nin Çin'i NATO'nun yeni ortağı sayabileceği yollu açıklamalar yapıyordu.)

- Vietnam savaşında yenilgiyi kabul etti ancak savaş sonrasında kolay kolay belini doğrultamayacak ölçekte yıkıma uğramış bir Vietnam geride bırakarak.

- Mısır'a sunulan sahte bir zaferle başlayan bir süreç içinde Arap cephesini dağıttı.

- Avrupa'da sağlanmış olan siyasal yumuşama Helsinki Nihai Senedi ile belgelenmişti. Ancak bu belgenin süreçteki yeri de SALT-1 gibi sonun başlangıcı idi. ABD, detantın sağladığı ortamdan sosyalist ülkelerdeki ekonomik ve toplumsal sorunları körüklemek için yararlandı. Öte yandan Nötron bombası, Cruise füzeleri gibi girişimler ile siyasal yumuşamanın askersel yumuşama ile tamamlanmasına izin vermedi. Bu bir yana. Avrupa'yı adım adım ABD yörüngesine geri çekti.

- Japonya'yı yeniden silahlandırmaya başladı.

- Bağımsızlık savaşımını başarıya ulaştırmış ancak sosyalizme ilerleyememiş pekçok ülkenin Sovyetler Birliği ile iyi ilişkilerini bozarak onları emperyalist sistemin ağı içine geri çekti.

Değişen Koşullar

Elbette tüm gelişmeler ABD için düz bir başarı grafiği biçiminde olmadı. ABD tüm karşı-devrimci girişimlerine rağmen orta gelişmiş ülkelerdeki devrimci potansiyali, keskin sınıf savaşlarını, ortadan kaldırmak bir yana, uzun erimde yumuşatamadı bile. Ne var ki, hassas dengeler

Sovyetler Birliği aleyhine ciddi bir biçimde bozulmaya başlamıştı. 1986'ya gelindiğinde ABD'nin artık Sovyetler Birliği karşısında askersel, ekonomik, diplomatik alanlarda önemli üstünlüklerini gözle görünür biçimde arttırmış olduğunu, Sovyetler'i bir bakıma kuşatmış olduğunu söylemeliyiz. Bugün, ABD koşulların sağladığı bu fırsattan yararlanarak eğer başarabilirse kendisini nükleer savaşta rehin olmaktan kurtarabildiği kadar kurtarmaya çalışıyor.

Güç konumlarından sürdürülen silahlanma yarışının bir başka yönü daha var. Lenin şöyle diyor:

“Sermaye, rakip bir kapitalistin ya da rakip bir ülkenin iflasından kazanır çünkü bu yoldan sermaye daha yoğunlaşır. Bu nedenle ekonomik rekabet keskinleştikçe ve ‘yakınlaştıkça’, yani bir rakip iflasa doğru sürüldükçe, kapitalistlerin rakibi o tarafa sürebilmek için askersel baskı ekleme çabası da artar” (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.21, s.230)

Lenin'in kapitalist ülkeler arası rekabet için bu söylediklerinin özü, emperyalistlerin sosyalist sistem ile olan rekabetleri açısından misliyle geçerlidir. Kaldı ki emperyalizmin sosyalist sistem ile olan rekabeti, hangi biçimi alırsa alsın, bir ölüm kalım savaşıdır. Silahlanma yarışı denen olgu, yarışı daha üstün ekonomik güçle destekleyebilen taraf için aynı zamanda, böyle bir basınç aracıdır.

Elbette ABD için hem savunma sistemlerini geliştirmeyi hem de böyle bir yarışı sürdürmeyi Sovyetler Birliği'ni *kışkırtmadan* yapmak en az zararlı yoldur. Bu nedenle Sovyet halkının beklentilerini bir dönem daha suya düşürecek, Sovyet ekonomisinin iliğini kurutacak bir uzay savunma projesine Sovyetler'i gönül rızası ile çekebilmek, ilmiği Sovyetler'in boynuna sessizce geçirip belki de tek nükleer silah patlatmadan teslim almak için kendileri açısından hiç de yabana atılmavacak bir fikirdir. *Sür*

fabrikası vermek istememeleri ile yıldız savaşlarına ortaklık önerisi çelişmeyebilir. Bizce Sovyetler Birliği durumunun farkındadır. Gorbaçov yoldaşın tepkisi de bunu düşündürmektedir.

1972'den Bu Yana Sovyetler Birliği'nin Durumu Ne Oldu?

Gorbaçov'un son zamanlarda değişik yerlerde yapmış olduğu konuşmalardan da anlıyoruz ki son 10 yılda Sovyet ekonomisi kendi beklentilerinin bile *çok gerisinde* bir gelişme gösterdi. Bu durum diğer sosyalist ülkeler için de genellikle geçerlidir.

- Ekonomik bozukluklar komünist partilerinin sağ yanlıları ile birleşince sosyalist ülkelerde gericilik, ulusçuluk zemin kazanmaya, toplumsal çalkantılar artmaya başladı. Bunun doğrudan sonucu olarak, Varşova Paktı'nın iç uyumu bozulmaya başladı. Polonya olayları, Romanya'nın bugün Varşova Paktı içinde, sosyalist sistem içindeki konumu bu söylediklerimizin en yadsınamaz bir biçimde dışa vurusunun örnekleridir.

- Dünya Komünist Hareketi'nin birliği parçalandı. Hatta denebilir ki son on yılda ufalandı. Sovyetler kapitalist ülkeler işçi sınıfının desteğini hızla kaybetmeye başladı. Bugün komünist partileri en masum, en çapaksız konuları görüşmek için bile biraraya gelemeyecek durumdadır.

- Afganistan'da yapılan büyük haksızlık Sovyetler'e, dünya demokratik kamuoyunda büyük prestij kaybettiirdi.

- Diğer alanlara gelince: Kendimizi yinelemeye gerek yok. ABD'nin yukarıda saydığımız kazanımları Sovyetler Birliği'nin kaybı oldu. Sovyetler Birliği, izlediği yanlış siyasetler nedeni ile ateşkes döneminden emperyalizm kadar iyi yararlanamadı. Bugün, dünyada sosyalizme elverişli bir başarıya 1972'de olduğundan daha yakın değiliz.

Sovyetler'in, ABD'nin savunma sistemleri geliştirmek istemesine karşı tutumundan, emperyalizm ile şimdi yürür-

lükte olan "barışın" hassas dengelere dayalı bir ateşkes olduğunu çok iyi gördüğünü, emperyalizmin savaş hazırlığından vazgeçebileceğine hiç de inanmadığını çıkarıyoruz. Ne yazık ki bu sonucu ancak tutumlarından çıkarıyoruz. Çünkü Sovyetler'in dönüp dünya kamuoyuna söyledikleri gerçek tutumlarının açık seçik bir anlatımı değil, hatta düpedüz farklı şeyler. Bakın Gorbaçov yoldaş Zirve'nin başansızlıkla dağılışını dünya kamuoyuna nasıl açıklıyor:

"Böylece tüm nükleer-uzay çağı için tarihsel olabilecek kararlar almaya bir-iki adım kalmışken, bu adımı atamadık. Dünya tarihinde bir dönüş ortaya çıkmadı. Ama tamamen güvenerek yineliyorum ki, olanaklı idi." (*Pravda*, Kasım 1986, sayı:2, s.13)

Böyle bir değerlendime bilime, Marksizme terstir. Dünya tarihi (hem de bu kez bütün nükleer-uzay çağı söz konusu) virajları zirvelerde almaz. Gerçekten "tarihsel" zirvelerde, genellikle alınmış ya da alınması nesnel olarak gerekli virajların adı konur. Bu zirveye böyle bir gelişmenin sonucu olarak gelinmemiştir.

Öte yandan, yukarıda sergilemeye çalıştığımız gibi, nesnel koşulların "tarihe" bugün dayattığı ve alınması gerekli viraj, emperyalizmin bu döneminde gönül rızası ile silahsızlanmayı kabul etmesi değildir. İşin teorik yönleri bir yana, bu tutum Sovyetler'in yukarıda kanıtlamaya çalıştığımız zirvedeki gerçek tutumu ile de çelişmektedir. Gorbaçov'un özetinden, Reagan biraz daha başşever olsa, sunulan önerileri kabul etse emperyalizm silahsızlandırılabilir, dünya başş Reykjavik Zirvesi'nde sağlanabilir sonucu çıkmaktadır.

Dünya işçi sınıfının devrimci enerjisine güvenen, başş savaşımı ile dünya devriminin başşını başşşever yığınlara açıklamanın gerekliliğini gören bir komünist lider zor durumu gerçekten proleter bir açıksözlülükle anlatabilirdi. Konu Marksizme yabancı değildir. "Tüm tarihin verdiği

ders budur. Bireyler nasılsa ülkelerde öyle. Onları saldırı gücünden yoksun bırakmak için kendilerini koruma araçlarından yoksun bırakmak gerekir.” (K. Marks, *Seçme Yapıtlar*, Tek ciltlik, İng. basım, s.269) İşçi sınıfı da anlar.

Sosyalizm ile emperyalizm arasında, dehşet dengesi temelinde bir nükleer ateşkesin sınıfsal özü boşaltıldığı zaman Senatör Fulbright’in saptaması doğru olur, yani halklar rehindir. Gerçek tutumunu saklayarak, işin sınıfsal özünü boşaltarak Gorbaçof da halkları reh in olarak görmekten öte gitmediğini sergilemiş oluyor.

Eski Bir Yanlışın Daha Çıplak Anlatımı

Gorbaçof’un zirvenin sonucunu özetleyen, yukarıda verdiğimiz üç cümlesi Sovyetler Birliği’nin siyasetinin özündeki bu derin yanlış çok iyi anlatmaktadır. Gorbaçof’a göre Zirve ile dünya tarihinde bir dönüş ortaya çıkabilirdi, ama çıkmadı. İsterseniz bu fikri “tarihi, Sovyet devleti adına SBKP Genel Sekreteri yapar” diye de anlayabilirsiniz. Bu bir kelime oyunu değildir. Polemik olsun diye de söylemiyoruz. Ayrıca bu yalnız Gorbaçof’un bir yanlışlığı değildir. Koca bir “tarihsel” dönemi kapsayan derin bir yanlışın çıplak bir anlatımıdır. Kaynağı Stalin’e kadar gitmektedir. Stalin belli konularda çizmiş olduğu politikalara kaçınılmaz ve yadsınmaz yasallıklara özgü bir otorite sağlamak amacı ile kendi içinde tutarlı olmaya çalışan teorik açıklamalar getirmiştir.

Stalin’in görüşlerini başka yazılarda incelemiştik. Burada yinelemeyeceğiz. Özetleyerek aktarırsak, Stalin, “eğer barış sürdürülebilirse, sosyalist sistemin güçlenmesi temelinde emperyalist sistem çökecektir” diye düşünmektedir. Bu görüşün barış konusuna ilişkin parçasına daha yakından bakalım. Stalin şöyle diyor:

“Bugünkü barış hareketinin amacı, halk yığınlarını barışı korumak için savaşıma sürüklemek ve böylece yeni bir dünya savaşını önlemektir. Bu yüzden bu

hareketin amacı kapitalizmi devirmek ve sosyalizmi kurmak değildir. O, barışı sürdürmek için demokratik savaşım amaçlarıyla yetinmektedir. Bu bakımdan, bugünkü barışın korunması uğruna hareket, Birinci Dünya Savaşı sırasındaki emperyalist savaş iç savaşa dönüştürmeyi hedef tutan ve daha da ileri giderek sosyalist amaçlar güden hareketten farklıdır.

“Olabilir ki, koşulların yardımı ile, barış için savaş yer yer sosyalizm için savaşıma doğru gelişsin, ancak o zaman bu, bugünkü barış uğruna hareket olmayacaktır, ama kapitalizmi devirmek için bir hareket olacaktır.

“En olası olanı, bugünkü barış uğruna hareketin barışın sürdürülmesi için bir hareket olarak başarı kazandığı takdirde, belirli bir savaş önlemeye katkıda bulunması, onu bir süre için ertelemesi, bir süre için belirli bir barışı sürdürmesi, savaşçı bir hükümeti istifa ettirmesi ve onun yerine barışı geçici olarak sürdürmek eğiliminde olan bir hükümetin geçmesini sağlamasıdır. Kuşkusuz bu iyi birşeydir. Hatta çok iyidir. Ancak kapitalist ülkeler arasında savaşların kaçınılmazlığını yok etmek için yeterli değildir. Yeterli değildir çünkü barış hareketinin bütün başarılarına karşın emperyalizm ayakta kalmaktadır. Bunun sonucu olarak savaşların kaçınılmazlığı olduğu gibi sürmektedir.

“Savaşların kaçınılmazlığını yok etmek için emperyalizmi yıkmak gerekir.” (Stalin, *Son Yazılar*, “Düşünceler”, 1 Şubat 1952, Sol Yayınları).

Alıntıyı olabildiğince uzun tuttuk. Stalin yanlış görüşlerin çevresini doğrular ile çok iyi örmüş. Ayıklayabilmek için genel manzarayı görebilmek gerekiyor.

Eski Yanlışın Genel Manzarası

Hemen belirtelim ki Stalin'in konuyu sunuşunda vurgu kapitalistler arası savaşın kaçınılmazlığı üstünedir. Başka

yazılarında bu görüşünü daha açık söylüyor. Örneğin "Japonya ile Almanya'nın Amerika'ya karşı bağımsızlık için savaşa gireceğine inanmamak mucizelere inanmaktır" diyor.

Gerçekten de, hemen görülebileceği gibi kapitalistler aralarında savaşmış duruyor. Özellikle emperyalizmin büyümeye çalışan kapitalist ülkeler arasında alt emperyalist yerel paylaşım savaşları sık sık çıkıyor. Kuzey Kıbrıs'ın işgali, İngiltere-Arjantin arasındaki savaş bizce bunun tipik örnekleridir.

Ancak barış hareketinin hedefi ağırlığıyla bunlar değildir. Büyük emperyalist ülkelerin kendi aralarında çıkacak olası bir yeni paylaşım savaşı da değildir. Ne 1952'de, ne de 1986'da barış isteyen yığınlar örneğin Japonya ile ABD arasında olası bir savaşı önlemek için sokaklara dökülmüş değildir. Barış hareketi açısından yaşamdaki vurgu, SSCB ve ABD arasında topyekün, küresel bir nükleer savaş üzerinedir. Tartışılması gereken bunun kaçınılmaz olup olmadığıdır. Stalin bu soruyu yanıtlamak için küçük bir hedef şaşırtmaca yapmış. Bu konuya yine döneceğiz.

"Birinci Dünya Savaşı sırasında sosyalist amaçlar güden barış hareketi" ile "bugün demokratik istemler ile yetinen barış hareketi" karşılaştırması da yanlıştır. Yine bir hedef şaşırtmacıdır.

Barış hareketinin amacının ne olduğunu tartışmak bile abestir. İnsanlar savaş istemiyor!!! Barış hareketinin amacı barıştır. Soru bu amacın nasıl gerçekleşebileceğidir. Stalin bu soruyu "emperyalizmi yıkmak gerekir" diye yanıtlamakla yetinmiş. Bu noktaya kadar Stalin'e katılıyoruz. Ancak "emperyalizmi kim, nasıl yıkacaktır" diye sormak gerekiyor.

Barış isteyen yığınlar bugün bir barışsever hükümeti iş başına getirme vb. amaçları ile yetinecekse emperyalizmi kim ya da kimler yıkacaktır? Stalin koşulların yardımı ile barış hareketinin orada, burada sosyalizm için savaşıma doğru gelişmesinden söz etmiş. Böyle bir yaklaşım da

kendiliğincilik olur.

Birinci Dünya Savaşı sırasındaki barış hareketinin emperyalist savaşı iç savaşa dönüştürmeyi hedef aldığı doğru değildir. Daha ileri gidip sosyalist amaçlar filanda gütmüyordu. O zamanki barış hareketi de barış anlaşması imzalayacak bir hükümeti iş başına getirmekle yetiniyordu. Koca dünyada yalnız ve yalnızca Lenin'in önderliğinde Bolşevikler, kendilerini Sosyalist Enternasyonal'in tüm pasifistlerinden ayırarak barış isteyen yığınlara demokratik ve adil bir barışın devrimlerle elde edilebileceğini anlattılar. Barış hareketini devrim savaşımına yönelttiler. Yoksa barış hareketi koşullar yardım ettiği için kendiliğinden "şapka" değiştirip sosyalizm için savaşıma dönüşmedi. Aynı koşullarda Sosyalist Enternasyonelciler ise "barışsever" bir hükümeti iş başına getirme hedefi ile yetindiler. Bu hedefi de yer yer gerçekleştirdiler. "Çok iyi birşey" yapmış olmadılar.

Barış savaşımı devrim savaşımına nesnel olarak bağlıdır. Bu bağ devrimcilerin hayal hanesinin bir ürünü değildir. Yaşamda vardır. Ancak pek çok demokratik savaşım odağı konusunda olduğu gibi, yığınların bilincine yansımamış olabilir. Kendiliğinden bilinç düzeyinde yığınlar bu bağı kuramıyor olabilir. Çoğu kez öyledir de. Ayrıca, barış ve devrim savaşımı arasındaki bağ kapitalizmin farklı tarihsel dönemlerinde, koşulları bölgelerde farklı biçimlerde ortaya çıkacaktır. Deneyimden öğrenen yığınların bilincinde bu bağın nasıl kurulacağı, nasıl bir siyasal çizgi izleneceği de bunlarla bağlı olarak değişecektir. Bugün, örneğin barışçıl bir dönem yaşayan barışsever İsveç halkına "olası bir emperyalist savaşı şimdiden iç savaşa çevirmeliyiz" diyecek bir Allah'ın kulu tımarhanede bile, zor bulunur. Ancak barış isteyen İran halkına "şimdi barışsever bir hükümeti işbaşına getirme amacı ile yetinin" demek de komünizm ile, bilimsel düşünceyle alay etmektir.

Komünistlerin Rolü Ne Olacak?

Emperyalizmi yıkmak gerekiyorsa komünistlerin bunda rolü ne olacak? Bırakacaklar bir yanda milyonlar demokraik amaçları ile yetinsinler. Yani, Sisifus'un cezası gibi bir burjuva hükümetini omuzlarda zirveye taşısinlar. Bir kriz, bir darbe, haydi herşey yokuş aşağı. Dağın eteğinden yeniden başlasın. Öte yanda emperyalizmi yıkmaya uğraşacaklar. Öyle mi?

Yığınların demokratik istemler kaldırıcını - barış istemi de içinde - kullanmadan, işçi sınıfı ne denli güçlü olursa olsun dünyayı yerinden oynatamaz. O halde en kestirme, en az sancılı, yaşama en uygun olanı barış hareketini - tüm diğer hareketler gibi - devrim hareketine yöneltmektir. Bu da en başta barış savaşımının devrim savaşımı ile yaşamda olan bağını devrimci propaganda yolu ile yığınların bilincinde kurarak gerçekleştirilebilir. Bu yaklaşım Birinci Dünya Savaşı sırasında geçerliydi, bugün de geçerlidir.

Ne var ki Stalin'in kapitalist ülkelerdeki bir avuç komünisti yalnız başına emperyalizme karşı savaşa sürmek gibi bir düşüncesi yok. Bu yukarıda alıntı yapmış olduğumuz yazıdan çıkmıyor. Başka bir kaynaktan bulmamız gerekiyor. Bu da Stalin'in 14 Ekim 1952'de SBKP'nin 19. Kongre kapanış toplantısında yapmış olduğu konuşmadır. Bir anlamda son söylevi:

“Kudretli bir güç haline gelmiş bulunan partimizin artık desteğe gereksinimi kalmadığını savunmak bir yanlışlıktır. Bu yanlıştır. Partimizin ve ülkemizin her zaman yabancı ülkelerdeki kardeş halkların güvenine, sempatisine ve desteğine gereksinimi olmuştur ve olacaktır. Bu desteği aşağıdaki özellik ifade etmektedir. Herhangi bir kardeş partinin, partimizin barışçı isteklerini desteklemesi, aynı zamanda onun barışın sürdürülmesi için savaşımında kendi halkının desteklemesi anlamını taşımaktadır.” (Stalin, agy)

Demek ki komünistler de emperyalizmi yıkmaya uğraşmayacaklar. Barışsever bir hükümeti iş başına getirme vb. amaçları ile yetinen halkların istemlerinin Sovyetler Birliği'nin dış politikasını destekler doğrultuda olması için çalışmakla yetinecekler. Sovyetler, devrim ihraç etmeye de yüz de yüz karşı olduklarını en az yüzbin kere yazıp söylemişlerdir. Öyleyse kim devirecek bu emperyalizmi? Açıkça hiçbir yerde söylenmiyor olsa bile Stalin için ve ondan bugüne SBKP liderliği için sorunun yanıtı açıktır: Hiç kimse!!! Barış korunacak, bu arada emperyalizm kendiliğinden çökecektir. Bu durumda devrime İran'da Ayetullah'ın, Latin Amerika'da katolik kilisesinin önderlik edebiliyor olmasına pek şaşırılmamak gerekiyor. Çünkü, Sovyetler esas olarak bu işi Allah'a bırakmış görünmektedir.

Ayrıca, Gorbaçov'da gördüğümüz sıkıntı, Sovyet devletinin zirvedeki gerçek "mülahazaları" nı komünistlere, dünya işçi sınıfına açık seçik anlatmaktan duyulan sıkıntı da Stalin ile başlıyor. II. Dünya Savaşı'ndan sonra birşeylerin değiştirdiğini, Lenin'in söylediklerinin de artık geçerli olmayacağını ima etmeye çalışıyor. Ama açıkça söylemiyor. Okuyucusuna, samanlıkta kaybolan yüzüğünü, kapının önünü aydınlatıp orada aratıyor.

Neden? Değişen ne?

Değişen Ne?

Elbette birşeyler değişti. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Sovyetler Birliği güçlü bir sisteme büyüdü. Ancak bu hemen karşı tepkisini getirdi. Savaş sonrası emperyalist ülkeler arasındaki çelişkileri, geri plana itip sosyalizme karşı saflarını sıklaştırmaya koyuldular. Bu gelişmenin başını Churchill çekti. Sosyalist ülkelerin çevresinde "demirden bir perde" örmeye başladılar. NATO oluştu. Aynı zamanda sömürgeler sisteminin dağılması da bu bütünleşmeyi destekler yönde bir etki yapıyordu. Böylece nükleer silahların gölgesinde bir denge oluştu. Ancak sosyalist

Ülkelerin askersel açıdan geriden, ekonomik açıdan ise bir hayli geriden geldiği bir denge (bu durum bile sosyalist toplum = sosyalist ekonomi üzerine başlı başına ciddi bir bozucu etki olageldi).

Bu durumla bağlı olarak Sovyetler zaman kazanmak için bir "yatıştırma" politikası izlemeye başladı. Sovyet devletin kendisinin göreceli zayıf olduğu bu konumda en büyük endişesi, emperyalist ülkeleri, en başta ABD'yi nükleer saldırıya kışkırtmamaktı. Stalin'den bu yana devrimlerin böyle kışkırtıcı bir etkisi olacağını düşünegeldiler. Ama bir devrim başladıysa, bunu bugüne yaklaştıkça giderek azalan ölçüde, eli giderek titrer biçimde desteklediler. Sonunda Afganistan'da destek olarak girip devrime köstek oldu, devrimci kadroları kestiler. ABD ve diğer emperyalist ülkeler ile dengenin iyice bozulduğu şu günlerde yatıştırma ve devrimci savaşımardan uzak durduğunu gösterme çabaları iyice arttı. (Ayla Antepli yoldaşımızın 27. Kongre yazıları bunu açıyor.)

Bizce bu politika yanlıştır. Sabırlı, tedbirli gibi görünen bu politika aslında kurşunun hangi yataktan fırlayacağını belli olmadığı ölümcül bir rus ruletidir. Bunun böyle olmasının pekçok nedeni vardır.

Birincisi, emperyalizmin sosyalist sistem ile savaşması için şu ya da bu devrimci iç savaşın kışkırtması hiç de gerekli değildir. Kabul edebilecekleri bir zararla kazanabileceklerini düşündükleri anda emperyalistler Sovyetler'e saldırmaktan çekinmeyecektir. Aksini düşünmek emperyalistlerin de barışsever olabileceğini düşlemek olur. Kissinger ile Pentogon'a danışmanlık yapmış olan, nükleer savaş stratejisini, azılı militarist H. Khan savaş oyunlarında bu gerçeği matematiksel bir serinkanlılıkla anlatmaktadır. Nükleer savaş "merdiveni"nin ilk basamakları emperyalist güçlerin, hava sahanlığını ihlal, sınır anlaşmazlıkları ve çatışmaları gibi küçük kışkırtmaları ile tırmanılmaya başlanır. Savaş kışkırtır endişesi ile sosyalist sistemin kendisini en güçlü desteği olan devrimlerden uzak tutması giderek dumanlı havada bronzit

olup ölebilirim endişesi ile nefes almaya benzeyecektir.

İkincisi, emperyalizm ile sosyalizm arasında savaş kaçınılmazdır. Bu fikir yeni değildir. Marks ve Engels değinmektedir. İlk proleter devleti oluştuktan sonra Lenin "Sovyet Rusya'ya emperyalist güçlerin pekçok kez askersel saldırı düzenlemesi tarihsel olarak kaçınılmazdır" diyor. (Lenin, *agy*, c.27, s.218) Düzenlediler de. II. Dünya Savaşı'ndan sonraki tüm tarihsel koşulların hazırlandığı en olası büyük savaş da yine emperyalizm ve sosyalizm arasındaki savaştır. İki sisteme doğrudan karşı karşıya getiren küresel topyekün nükleer savaş bu savaşın yalnızca bir biçimidir. Tüm hazırlıklardan görülebilceği gibi ne yazık ki pratik ve yüksek olasılıktır da. Ama, kaçınılmaz, mutlak ve *tek biçimi değildir*. Nitekim iki sistem arasında dolaylı mevzii savaflara II. Dünya Savaşı'ndan beri sık sık rastlanıyor. Bu anlamda bir "barış" çok kısa sürelerin dışında dünyada pek yaşanmadı.

II. Dünya Savaşı'ndan sonraki koşulların ve teknolojik gelişmenin yarattığı özgürlük sosyalist sistemin varlığı ve nükleer silahlar temelindeki dehşet dengesidir. Koşulların elverdiği (devrimci durum yaşanan) ülkelerde devrimin başarısı ile olağanüstü bir enerji ile savaşmak bu dehşet dengesinden olabildiğince yararlanarak küresel topyekün bir savaş önlemek için yaşamın elverdiği *tek güvenilir* yoldur. Nagazaki ve Hiroşima'dan bu yana dünya başkaca bir nükleer yıkım görmediyse bunda, sosyalist sistemin caydırıcılık gücünün paha biçilmez katkısının yanı sıra kahraman Çin, Kore, Küba, Vietnam, Angola halklarının da büyük payı olmuştur.

Mao'nun Görüşleri de Bir Başka Yanlış

Bu noktada Mao'nun görüşlerine de kısaca göz atmakta yarar var. Mao öldü. Maozim de aşağı yukarı ölmek üzere. Ne var ki Mao'nun barış ve savaş konusundaki bazı önermeleri savunulması gereken bir başka konuma ömek oluşturuyor.

28 Ocak 1955'de 'Mao Finlandiya Büyükelçisi'ni kabülünde şöyle diyor:

“Ülkemiz 600 milyon nüfusa ve 9 milyon 600 bin kilometre genişliğinde toprağa sahiptir. Birleşik Amerika'nın o küçük atom bombası yığını Çin ulusunu ortadan kaldırmaya yetmez. ABD atom bombalarının Çin'e atıldıklarında yerküreyi delip geçebilecek ya da dünyayı havaya uçuracak kadar güçlü olduğunu düşünsek bile, bu güneş sistemi için çok önemli bir olay olmamakla birlikte, bütün evren açısından pek bir şey ifade etmeyecektir. Dünya savaşları savaş kışkırtıcılarının değil, komünist partilerin ve bütün ülkelerin devrimci halkların yararına sonuçlanmaktadır. ... Ama ne kadar çabuk savaş çıkarılırsa o kadar çabuk yeryüzünden sürülüp atılacaktır.” (Mao, *Seçme Eserler VI*, Aydınlık yayınları, s. 175)

Mao 14 Temmuz 1956'da şöyle diyor:

“Büyük ve güçlü olan zafer kazanamaz. Kazanan daima küçük olandır.

“Ben Birleşik Amerika'nın kağıttan bir kaplandan başka birşey olmadığına inanıyorum.

“... ABD emperyalizmine karşı mücadelede, Latin Amerika ülkelerindeki Avrupa kökenli halk, o ülkelerin yerlisi olan kıızılderililerle birleşmelidir. Avrupa'dan gelen beyaz göçmenler yönetenlerden ve yönetilenlerden oluşan iki guruba ayrılabilir. Dolayısıyla ezilen beyaz halkın yerli halkla kaynaşması kolaylaşır. Çünkü her ikisinin de durumu aynıdır.” (agy, s.352)

Komünist partilerin 1957 uluslararası toplantısında yaptığı konuşmada Mao'nun söyledikleri ise şöyle:

“Gelecekteki bir savaş sonunda insan kayıplarının

sayısı üstüne herhangi bir rakam verebilir mi? Belki de bu 2,700 milyonluk dünya nüfusunun üçte biri, yani 900 milyon insan olacaktır.”

“(…)

“İnsanlığın yarısı yok edildiği takdirde öteki yarısı var olacaktır, ama karşılığında emperyalizm tamamen ortadan kalkacak ve dünyada sosyalizm varlığı sürdürecektir. Oysa 50 ya da 100 yıl içinde nüfus yeniden %50’den de çok artacaktır.”

Mao böyle diyor ve “barış savaşımı ile sosyalizm savaşımının aynı şeyler olmadığı”nı, dünya sosyalist devriminin etkusu uğruna 300 milyon Çinliyi feda etmeye hazır olduğunu ve kayıplardan korkmamak gerektiğini açıklıyordu.

Mao’nun mantığı son derece mekaniktir. Önce “evren” “güneş sistemi” gibi derin düşüncelere biz Nazım Hikmet’in dizileri ile yanıt verelim:

Ve ben tenezzül edip başımı ışıklı boşluklara kaldırmıyorum. Yıldızlar uzakmış toprak ufakmış umurumda değil aldırmaıyorum... Bilmiş olun ki, benim için daha hayret verici daha kudretli daha esrarlı ve kocamandır, yolu üstünde durulan zincire vurulan insan....

Dünya Savaşı Ciddi Bir Tehlikedir Ama...

Mao’nun da Stalin gibi barış savaşımını, devrim savaşımından ayırmış olduğunu görüyoruz. Yanlız o SBKP liderliği gibi yatıştırma yönüne değil, öbür ucuna, tehdit yönüne savrulmuş. Tehdidin arkasına koyduğu güç ise Çin nüfusundan başka birşey değildir. 15 yıl sonra ABM Anlaşması’nın dayandığı halkları rehin alma fikrini Mao daha 1957 yılında kendi halkını kendisi rehin alarak keşfetmiş. Cephaneliğinde tek bir atom bombası yok iken nükleer ateşkes pazarlığına taraf olmaya çalışınca böyle garip bir strateji ortaya çıkmış. Kızıldillerilerin kağıttan kaplan avladığı bu ilginç senaryoda

işçi sınıfına, onun devrimci savaşlarında bir rol verilmemiş olduğuna dikkati çekmekle yetineceğiz.

I. ve II. Dünya savaşlarının sonuçlarına bakarak III. Dünya Savaşı'nın sonunda da kaçınılmaz olarak sosyalizmin savaşı kazanacağını varsaymak mekanik bir düşüncenin abes bir sonucudur. Hiç de öyle olmayabilir. Elbette savaşların ülkelerdeki krizleri derinleştirici bir etkisi vardır. Elbette bir hükümetin savaşta başarısızlıkları onu devirmenin olanaklarını artırır. Ama küresel bir nükleer savaşın insanlığı taş devrine kadar geri götürebileceğini akıldan çıkarmamalıyız. Kapitalizm bir dünya sistemi olarak geliştiği andan başlayarak bu tehlike vardı. Emperyalistler arası savaş için vardı. Nükleer silahların henüz düşlerde bile olmadığı koşullarda Lenin bu tehlikeye birden fazla kez işaret ediyor:

"Emperyalizm Avrupa kültürünün geleceğini tehlikeye atıyor..." (Lenin, *agy*, c.21, s.40)

"Savaş insanlığı, uçurumun kenarına, medeniyetin yıkılışının eşğine getirdi." (Lenin, *agy*, c.27, s.86)

Sosyalizm ve emperyalizm arasındaki bir nükleer savaşın insanlığı yok etme tehlikesi misli ile vardır.

Savaşta öleceklerin kalacakların kelle hesabı temelinde bu ölçekte bir soruna yaklaşım başlı başına güçsüzlük konumlarından yapılan bir hesaptır. Özünde yenilgiçi va savunmacı bir mantıktır. Kağıttan kaplanları bile ürkütemezdi. Ürkütemedi de! Dünya nüfusunun yansını yitirmemek için, utkuyu bugünden güvence altına almak için ne yapmak gerekir üzerine strateji kurmak geleceğin yönetici sınıfına yakışır tek olumlu yaklaşımdır.

Devrim-savaş ilişkisi üzerine Lenin'in şu sözlerinin bugünde geçerli olduğunu düşünüyoruz:

"Güçlü devrimci bir hareketin büyük devletler arasındaki birinci mi, yoksa ikinci mi emperyalist savaş sırasında olacağını, savaştan önce mi, savaştan

sonra mı patlak vereceğini şimdiden söyleyemeyiz. Ama ne olursa olsun bizim görevimiz bu yönde sistemli olarak yılmadan çalışmaktır." (Lenin, *agy*, c.21, s.313)

Yaşamın diyalektik süreçleri, tehlikeleri ve olanakları birlikte getiriyor. Bugün sosyalizmin kazanımlarını korumak, nükleer bir savaşı önlemek için devrimlere neden asılmak gerektiğinin askersel açıdan bir ilginç üçüncü gerekçesi daha vardır. Sosyalist sistem büyük ölçüde kuşatılmış durumdadır. ABD nükleer saldırısını Sovyetler Birliği'nin burnunun dibine kadar taşıyabilmektedir. Buna karşılık ABD kendisini iki okyanus ile koruyacak durumdadır. Yüksek teknolojinin uygulanmasında zaman etkeninin oynadığı rolü göz önünde bulundurursak bu emperyalizm açısından olağanüstü bir avantajdır. Yıldız savaşları projesi bu avantajdan sonuna kadar yararlanacaktır. Bu kuşatma nasıl yarılabilir?

Barış Hareketi Üstüne

1972 ABM Anlaşması'nın imzalanmasında küçümsenmeyecek bir rol oynamış olan denizaltıların yeni teknoloji karşısında bugün aynı yeri tuttuğunu söylemek zordur. Denizin dibinin engebelerine kendini gizleyerek giden bir denizaltıyı bile saptamakta - İsveç örneğinde olduğu gibi - pek zorluk çekilmiyor. Sanırız Sovyetler Birliği, diğer sosyalist ülkeler bu kuşatmayı kırmak için askersel-teknik pekçok çözüm geliştirecektir. Ancak bizce bu kuşatmayı kırmamanın, dağıtmanın, ABD'nin arka bahçesine dek tehtidi geri sürmenin-en güvenilir ve kalıcı yolu yeni yeni ülkelerde utkan olacak olan devrimlerdir.

Emperyalizmin saldırıyı Sovyetler'in burnunun dibine taşıyabilme yolu ile yarattığı tehlike, öte yanda sosyalist ülkeler için bugüne kadar bir türlü doğru değerlendiremedikleri bir olanağı da sürekli yaratmaktadır. Barış hareketi!

Yığınların barış istemi, nesnel olarak, dünya işçi sınıfının,

özellikle muzaffer olmuş, kendi devletini kurmuş işçi sınıfının, başta dünya küçük burjuvazisi onun içinde ağırlığıyla kent küçük burjuvazisi ile diğer sınıfların insancıl unsurları ile dünya çapında anti-emperyalist ittifakının bel kemiğini oluşturabilecek başta gelen istemlerden biridir. Stalin'in göstermeye çalıştığı gibi, savaş kapitalist ülkeler arasında yürüyor olsa ve Sovyetler barış önerileri ile ortaya atılsalar böyle bir ittifak barış savaşımının sınıfsal özü göreceli arka planda duruyor olsa da sağlanabilir. Ama savaşmaya hazırlanan taraflardan biri Sovyetler Birliği olunca bu ittifak ancak sosyalist ülkelerin, barış isteyen halkları kendi konumlarının tarihsel haklılığına, barışın emperyalist-kapitalizmin doğası ile uyşamayacağına ikna etmesi temelinde sağlanabilir. Pasifist temelde bir barış hareketi ile ağız birliği etmeye çalışmanın sosyalist ülkelere sağlayabileceği şeyler günümüzde hızla azalmaktadır. Avrupa'daki barış hareketinin tarihi bu olgunun güçlü bir kanıtıdır.

Sovyetler Birliği II. Dünya Savaşı'nın hemen ardından başlayarak yığinsal bir barış hareketi örgütlemek için olağanüstü bir çaba gösterdi. O denli ki ortacı ve reformist eğilimlerin egemen olduğu partilerin günümüzde neredeyse tek uğraşı "barış". Bir bütün olarak ele alındığında komünistlerin barış konusundaki çalışmalarının savaş tehlikesini yığınların bilincine çıkarmak açısından yadsınmayacak katkısı olmuştur. Ancak, barış hareketini, tamda Stalin'in önerdiği gibi, kendiliğinden ulaşabileceği sınırın ötesine götürmemiştir, komünist politikayı, sınıf konumunu yığınların kendiliğinden savaşım düzeyine indirmiştir.

II. Dünya savaşının hemen ardından Sovyetler Birliği'nin savaşta oynadığı rol, kurtarıcı misyonu belleklerde taze ve büyük moral otorite iken bu yaklaşım görünürde başarılı oldu. Güçlü bir barış hareketi oluştu. Ve diplomatik bildirgelerde, ne denirse densin, sapına kadar Sovyetler'in yanında durdu. Ancak yıllar içinde yeni dönemin gerçekleri - dehşet dengesi temelinde ateşkes - barış isteyen yığınların

kollektif bilincine yol bulmaya başlayınca durum hızla değişti. Kendiliğinden barış hareketi 70'li yılların ortalarından başlayarak ikinci kez yükselirken pro-Sovyet komünist partileri ve pro-Sovyet barış örgütleri (AKP, Sovyet yanlısı İngiliz Barış Derneği ve daha niceleri) bu hareketin mikroskopik bir eklentisi durumuna geldi. Barış hareketi içinde göreceli etkin konumu olan partiler ise kendiliğinden barış hareketinin yeni platformu diyebileceğimiz "ne ABD, ne Rusya" konumunu benimsemiş olan Yüro-komünist partilerdir. Tüm bunların nedeni çok açıktır.

Halklar Köşeye Kısıtılmak İsteniyor

Bakın Lenin Avrupa'da I. Dünya Savaşı döneminde yükselen silahsızlanma istemi için ne diyor:

"Silahsızlanma toplumsal bir fikirdir, yani belli bir toplumsal çevreden çıkan ve belli bir toplumsal çevreyi etkileyebilen bir fikir- bu fikir kuşkusuz bir delinin fantazisi değildir - uzun süre dünyanın kanlı savaş yolundan uzak kalmış ve ilerde de uzak kalacağını sanan bazı küçük devletlerde hüküm süren pek 'sakin' ve istisnai yaşam koşullarının bir ürünüdür...

"Küçük devletlerin bir kenarda durmak için bütün çabaları, küçük burjuvazinin dünya tarihinin büyük savaşlarından mümkün olduğu kadar uzak durma isteği, dar görüşlü pasifliği sürdürmek için göreceli tekeli durumundan yararlanmak - işte bütün bunlar bazı küçük devletlerde silahsızlanma fikrine belli bir derecede başarı ve popülerite sağlayabilen nesnel toplumsal ortamdır. Kuşku yok ki bu çaba gerici ve tamamen hayal ürünüdür, çünkü emperyalizm şu yada bu yoldan küçük devletleri dünya ekonomisinin ve politikasının hareket noktasına doğru çekmektedir." (Lenin, *agy*, s.23, s.86)

Lenin'in bu bakış açısı ve mantığı önümüzdeki bu sorunu anlamak için yardımcıdır. Yukarıda da değindiğimiz gibi 1970'lerde ABD, Nötron bombası, Cruise füzeleri gibi taktik nükleer silahlar ile nükleer savaş "tiyatrosunu" Avrupa'ya kaydırıldı. Hem böylece saldırı üstlerini sosyalist ülkelerin iyice burnunun dibine taşımış oldu, hemde Sovyetler'den gelecek bir yanıtın ana hedefinin Kuzey Amerika olmaması için bir adım atmış oldu. Böylece tam da Lenin'in işaret ettiği gibi - yanlı bu kez İsviçre gibi küçük devletler değil tüm Avrupa söz konusudur - bir süredir sakin yaşam koşullarına alışmış Avrupa halkları bir anda sosyalist ülkeler ve ABD arasında kendisinin sandviç olma olduğunu, Gorbaçov'unda konuşmasında kullandığı deyimle nükleer rehin olduğunu iliklerine kadar duydu. Bu koşullarda ABD'ye de SSCB'ye de karşı, tek taraflı silahsızlanma önerisi temelinde bir barış hareketi yüzbinleri kendiliğinden tüm Avrupa'da harekete geçirmeye başladı. Kendiliğindenlik düzeyinde kalan bu hareket bizce umutsuzluğun anlatımından başka bir şey değildi. Lenin'in söylediklerine benzer bir biçimde emperyalizm şu yada bu yoldan Avrupa'yı kendi ekonomik-politik yürüncesine geri çekti.

Bu koşullarda komünistlerin en yapmaması gereken şeyin en çarpıcı örneğini Türkiye'de menşevikler verdi. Ancak en dangalak Sovyet memurunun, en vicdansız bürokratin mantığı ile dönüp Türkiye halkına, "Sovyet füzelerine hedef olmak istemiyorsan silahsızlanma için savaş!" dediler. Bugün Türkiye halkı dönüp umutsuzluk içinde ABD'ye "aman yıldız savaşları projenle bizi Sovyet füzelerinden koru" derse bunun vebali SBKP'ye ve onun memur kafalı yerli "maslahatgüzarları"nın boynunadır. Bu tablo ana hatları ile kendiliğinden barış hareketinin umutsuzluk içinde genel olarak gerilemeye başladığı Avrupa halkları içinde geçerlidir.

Halklara söylenmesi gereken "nükleer savaşta yok olmak istemiyorsan, işçi sınıfının, dünyanın her yerinde bu savaşın kaynağı emperyalizme karşı devrimci savaşlarını ve sosyalist

ülkelerin nükleer savaşı önleme çabalarını destekle'' olmalıdır. Bu desteğin alabileceği biçimler ülkelerdeki farklı koşullara göre değişecektir.

Özü devrimci olmayan barış savaşımı günümüz koşullarında vakümdede atılmış bir çılgıktır. "Barışsever" Hollanda hükümetinde bile geçtiğimiz yıllarda kayda değer bir titreşim yaratamamış olduğunu itiraf etmeliyiz. Nerede kaldı dünya savaşını önlemek.

Nükleer Savaşı Önlemek İstiyorsan Devrim İçin Savaş

Bütün bu söylenenlerden sonra başa dönüp, baştaki konuya ilişkin sorumuzu soralım: Reykjavik'te Sovyetlerin tutumu ne olmalıydı?

Marksizm-Leninizm'in bize öğrettiği doğru - işçi sınıfının dış politikasında açıklık - uygulanmalıydı. Gorbaçov'un açıklığı yalnızca üsluptadır. Sovyetler'in gerçek tutumunu dünya kamuoyuna açıklamamıştır. Dünya işçi sınıfının devrimci misyonuna güvenen bir komünist lider için Sovyet devletinin karşılaştığı güçlükleri açıkça anlatmak zor değildir. Benzeri zor koşullarda Lenin'in tutumu bize ömektir:

"... Dünya devrimi başlayana dek, pekçok ülkeyi kucaklayana dek ve uluslararası emperyalizme üstün gelecek denli güçlü olana dek, bir ülkeyi zaptetmiş (özellikle geri bir ülkeyi) sosyalistlerin doğrudan görevi emperyalizmin devleri karşısında bir savaşı kabul etmemektir." (Lenin, *agy*, c.27, s.327)

"Nihai zafer yalnızca dünya çapında gerçekleşebileceği için, yalnızca tüm ülkelerin işçilerinin ortak çabası ile sağlanabileceği için...takviye alana dek manevra yapmalıyız ve geri çekilmeliyiz." (Lenin, *agy*, c.27, s.373)

Emperyalizmin güçlü olduğu konumlarda Sovyetler'in

doğrudan bir savaşı kabul etmemek, geri çekilmek için yapacağı manevraları, diplomatik çabaları destekleriz. Ama tutkulu devrimci çalışmamızın bu diplomasiye köstek olacağını, sandalı sallamamak için ülkemizin burjuvazisinin şu yada bu kanalı ile uzlaşmamızı söyleyenlere de kulak asmayız. Onlara kendi bindikleri dalı kesmekte olduklarını hatırlatırız.

ABM Anlaşması'nı silahsızlanma anlaşmasının karşısına, birbirini dışlar biçimde koymak çok değerli bir propaganda olanağını kaçırmak demek olmuştur. ABD'nin blöfü görülmeliydi. Üstünde anlaşmaya varılan silahsızlanma maddelerinin hemen imzalanması için bastırılmalıydı. Bu hiçbir zaman SDI yani Yıldız savaşları projesine karşı savaşımı durdurmak anlamına gelmezdi.

ABD'nin savunma projesi girişiminin neden ve nasıl bir tehlike yarattığı, hayali bazı "öçüler" icad etmeye gerek duymadan barışsever kamuoyuna düpedüz anlatılmıyordu. Yukarıda göstermeye çalıştığımız gibi bu Marksizm'e yabancı değildir. Anlatılabilirirdi. Konular haklı ise işçi sınıfı ve demokratlar da anlar ve onaylardı.

"Bu zirvede uzay çağının barışı sağlanmak üzereydi" yollu hayaller asla yayılmamalıydı. Bu tür boş sözler yalnızca sosyalizm ve kapitalizm arasındaki çizgiyi kafalarda bulanıklaştırır, emperyalizmin de barışsever olabileceği izlenimini verir. İşin doğrusunu Lenin söylüyor.

"Bir an için yarın dünyanın en büyük finansierlerinin yüzlerce dev işletmede birbiri ile içiçe örülmüş olarak halklara savaştan sonra silahsızlanmadan yana olacaklarına söz vermiş olacaklarını varsayalım...Bu gerçekleşse bile, proletaryayı devrimci eylemden vaz geçirmek-ki bunsuz tüm verilen sözler ve güzel beklentiler onlarca birer seraptır-düpedüz ihanet olur." (Lenin, *agy*, c.21, s.233)

Bir süredir Sovyetler Birliği'nin emperyalizmi yatıştırma

politikasını ‘‘dünyada parlama noktaları’’nı kapsar bir biçimde bir üst düzeye tırmandırdığı görülüyor. (Bakınız Ayla Antepli, Çek-al’lar) Parlama noktaları denilen Güney Afrika, Ortadoğu vb.de süren devrimci savaşlardan başka birşey değildir. Reykjavik Zirvesi’nde bu konuların da kapalı kapılar ardında ele alındığı anlaşılıyor. Ancak pazarlığın ne noktadan bağlandığından kimse söz etmiyor. Gorbaçov’un bu konuda ‘‘yumruğumu masaya vurdum’’ üslubu ile anlattığı bir şey yok. Bu kapalılık doğal olarak anlaşmaya varmış olduklarını düşündürüyor. Bu tür diplomasi II. Dünya savaşı öncesi Stalin’in, Hitler’i yatıştırma siyasetini anımsatıyor. Bu yazının çerçevesinin dışında olduğu için o dönemdeki yatıştırmanın II. savaşın sonuçlarına bakarak tarih önünde haklı olup olmadığı üstünde durmayacağız. Ancak hemen belirtelimki bu tür yatıştırmanın trajik sonuçlarını Avrupa komünistleri çok iyi bilmektedir. Kaldı ki II. Dünya savaşı öncesi süreçler ile bugünün koşulları arasında çok büyük farklar vardır. En başta örneğin 1930’larda Almanya ile İngiltere’nin arasında olan ölümcül rekabet ve çelişki bugün diyelim ki ABD ile Avrupa arasında yoktur. Statükoyu korumak için devrimleri yatıştırma yolunda her girişim Sovyetler Birliği’ni değil yalnızca nükleer savaş ortamında, barış ortamında da yenilginin eşiğine biraz daha yaklaştıracaktır. Halbuki patlama noktalarını yatıştırma yerine halklara şu mesaj verilmelidir.

Nükleer savaşı önlemek istiyorsan devrim için savaş.

Yalçın Çağlar
İşçinin Sesi, sayı 322, 11 Şubat 1987

TKP BELGELERİNDEN

II. LENİNCİLER KONFERANSI

1981 Şubat ayında toplanan TKP II. Leninciler Konferansı'na Ragıp İçel Yoldaş Eşgüdüm Komitesi üyesi olarak katıldı. Gerek tartışmalarda getirdiği fikir ve önerilerle, gerekse komisyon çalışmalarında karar tasarılarının yazılmasında Konferans'a her zamanki titizlik ve çalışkanlığıyla önemli katkılarda bulundu.

II. Konferans'ta yaptığı konuşmalarından seçmeleri henüz yayınlanmamış tutanaklardan, hazırladığı karar tasarılarını ise yayınlanmış II. Konferans belgelerinden veriyoruz. Yoldaşımızın tutanaklardaki konuşmalarından kalıcı önem taşıyan konularda olanları seçtik.

Usul, açıklama ve soru şeklindeki konuşmalarını ise hiç almadık. Bu konuşmaların ancak tutanakların tamamının yayınlanması durumunda daha büyük anlam taşıyacağını düşündük.

KONUŞMALAR

3. Oturum'dan

YENİ DÖNEMİN ÖZELLİKLERİ ve PARTİ TAKTİĞİNİN GENEL ÇERÇEVESİ ÜSTÜNE TEZLER

Troçkistlerin Bonapartizm sözcüğüne yükledikleri anlam, büyük ölçüde darbeyi savunmak için söylediğiyle üst üste düşüyor. "Sağın, solun birbirini kırdığı bir ortamda biz çıktık, hükümet dizginlerini ele aldık. "İşin kötüsü *Pravda*'daki yazının da özü buydu. Onun için böyle bir anlam yüklenmiş Bonapartizm sözcüğüne. Biz şiddetle karşı çıktık. Çünkü bu aynı zamanda bir aklamaydı. Fakat, karşı çıkışımız yalnız bu nedenle de değildi. Bizim eskiden beri Türkiye için geliştirdiğimiz çözümler var. Klasik tanımıyla Bonapartizm bunları da kapsar demek çok güçtür. Örneğin biz eskiden beri devletin sistematik olarak faşistleştirilmesi, devletin dağılma eğilimine karşı burjuvazinin güçlendirme eğiliminden söz ettik. Burjuva devleti aygıtı bir yandan işleyemez duruma gelirken, öte yandan faşistleşmesi süreci yol aldı.

Unutmayalım, ülke 1978'den bu yana sıkıyönetimle yönetiliyordu. Bunun genelkurmay başkanı Evren'di. İki hükümet döneminde sıkıyönetimi o yönetti. Bunun için bizim anlayışımız bu darbeye devletin faşistleştirilmesi sürecine ek olarak bir nitel dönüşüm olduğu yolunda idi. Bu birikimlerin üstünde yükselen bir nitel sıçrama oldu.

Din, Kemalizm, Türkçülük gibi bugün faşist cuntanın demagojisine temel oluşturan konulara ilişkin görüşlerimizin de açıklığa kavuşturulması yararlı olacaktır. Oportünistlerin 12 Eylül yayınlarında din konusunda getirdikleri anlayış yanlıştır. Biz cuntanın bu demagojiye sarılmasının başta tarihsel kökenleri olduğu görüşündeyiz.

Dikkatimi çeken bir üçüncü nokta, oportünistlerin yaptığı ve dünyada pek çok yerde askeri darbeler geldiğinde yapılan

şu yanlış: Ne yazık ki NATO eliyle aldatılmış bir ordu var. Bunun yurtsever kesimini yanımıza çekebilirsek işler düzelecek. Bu ordu kuyrukçusu anlayış uzun yıllar her boydan oportünistler, Kıvılcımcılar tarafından savunuldu. Doğruyu oluşturan bütünlerin bir yanını vurgulayarak bir çarpıtma yapan bu komplo teorisi bir yana, gerçekten Türkiye ordusu emperyalizme, NATO'ya bağlıdır. Üst Büro bildirisinde vardı. Gerek darbenin zamanlamasında, gerekse oluşumunda, yani emir komuta zinciri altında gerçekleşmesinde emperyalizmin, NATO'nun önemli bir işlevi olmuştur. Herşeyin buna bağlanamayacağı karar tasarımızın özünde gayet açıktır. Fakat o yönünün de karar tasarısında açıklığa kavuşturulması iyi olacaktır.

Son bir nokta da savunma anlayışı konusudur. Gerçekten bunun karar tasarısında derli toplu biçimde bir yere girmesi gerekiyor. Komintern'in son toplantısında getirdiği anlayışta satırlar arasında bu savunma anlayışı vardır. Bu anlayış, genel strateji açısından yarattığı eksiklerin yanı sıra daha sonra daha sağ yanlışlara ciddi bir basamak olmuştur. Bunlardan biri iktidar bloku kavramında çıkıyor. Yani faşizme karşı o "en en en" kesimin dışındaki herkesi içine alan cephe anlayışı. Tabii bu değil liberal burjuvaziyi, "en en"lerin dışında kalan tekelci burjuvaziyi bile içine alan bir anlayışa kadar uzatılıyor. Günümüzde bunu yapan partiler hâlâ var. İkinci bir yanlışta bu "en" kesimi devrim hedefi koymadan devirme anlayışı. Savunma kavramını açarken bu yönlerin bence iyi açılması gerekiyor.

6. oturum

SİYASAL AKIMLAR, ANTI-FAŞİST SAVAŞ BİRLİĞİ ve TKP

Devrimci merkezler konusunda sunuluş biçimiyle ilgili olarak bazı endişelerim var. Devrimci merkezler hedefi,

daha önce 14 Eylül Eşgüdüm Komitesi Üst Büro bildirisinde belirtilmişti. Ancak bu, o dönemin getirdiği bazı olgulara bağlı olarak konulmuştu. 12 Eylül'e gelindiğinde, belli bir semti, belli bir fabrikayı koruma, şehirlerde, kasabalarda, faşistlerle çarpışma temelinde işçilerin ve gecekondu halkının bu tür örgütlenmeleri çıkıyordu. Bunun örneklerinden biri Çorum olaylarında görülmüştür. 12 Eylül faşist darbesi gerçekleştiğinde bu örgütler bir sürü yerde sürüyordu. Darbenin kendisinin devrimci krize yol açması olanaklı olduğu bir sırada bu merkezlerden bahsettik. Şimdi devrimci durum sona erdi diye bir saptamamız var. O günden bu yana 4 ay kadar bir süre geçti. 12 Eylül'de henüz yaşamakta olan bu örgütlenmelerde birincisi, bir çözülme, dağılma olmuştur. İkincisi, "devrimci merkezler kurulmalıdır, devrimci akımlar güçleri oranında bu demokratik yapıda temsil edilmelidir" biçiminde bir sunuluş yanlış anlayış getirebilir. Bu, daha önce Türkiye'de denenmiş olan, kırk örgütlü platformların illegal versiyonu, çeşitli akımların temsilcilerinin bir araya geldiği, tartıştığı birbirini ikna ettiği bir şeymiş gibi bir anlam çıkması. Endişem o. Çünkü bu tür cephe çalışmaları bölgelerde ortaya çıkan somut örgütlenmeler üstüne oturmadığı zaman, son derece kısır tartışmalarla pek de bir yere götürmeyen toplantılar biçiminde sürüyordu. Gecekondularda, fabrikalarda, halkın somut istemleri etrafındaki bir çıkışı, bir direnişi örgütleyip, bunu bir örgütsel yapıya kavuşturacak devrimci merkezler, daha doğru bir anlayış olur.

(...)

Parti örgütlenme çalışmasını devrimci merkez yada anti-faşist direniş merkezi çalışmasının karşısına koymak yanlış olur. Tam tersine ikisi birbirisiyle sıkı sıkıya örülmüş yürümesi gerekiyor.

Birkaç konuşmada şöyle bir yanlış anlayış çıktı. Bu merkezler kendiliğinden örgütlenir, biz gider başına geçeriz. Elbette bir sürü şey kendiliğinden olabilir. Faşist cuntanın şu ya da bu uygulamasına karşı çok değişik düzeylerde, ekonomik, toplumsal, siyasal konularda direnişler, tepkiler

yükselebilir. Bunların kendiliğinden bir örgütlülüğe kavuşmasını bekleyip, gidip başına mı oturacağız? Yoksa halkın her türlü tepkisini kendimiz örgütleyip, örgütlü bir yapıya mı kavuşturmaya çalışacağız? İkincisi doğrudur. Direnişleri yalnız örgütlü bir yapıya kavuşturmak için değil, bu örgütlü yapının illegal, anti-faşist direniş merkezleri olması için çalışacağız.

8. Oturum

Komisyon sözcüsü konuşmasının başında Kemalizm-Atatürkçülük terimleri üzerinde bir tartışma olduğunu belirtti. Oysa karar tasarısı bu konuda oldukça açık. Kemalizm, bugünkü şoven, yayılmacı anlayışıyla Atatürkçülük olarak beliriyor. Özellikle 15. satırdan başlayan paragraflarda bu anlayış konulmuş. Onun için başta Atatürkçülüğün Kemalizmin otgunlaşmış biçimi olduğunu söyledikten sonra, finans-kapitalin yayılmacı, şoven görüşü olduğu belirtilip tutarlı bir biçimde Kemalizm terimi kullanılabilir. Bu bir öneridir.

Özüne ilişkin bir şey de söyleyeceğim. Karar tasarısı Kemalizm-Atatürkçülük konusundaki çeşitli oportünist görüşleri çok güzel anlatmış. Fakat bence karar tasarısının eksik bir yönü var. Faşizmin Kemalizmi-Atatürkçülüğü nasıl kullanacağına ilişkin noktalara biraz daha ağırlık verilmesi iyi olur. Karar tasarısı ağırlığıyla yayılmacılık yönüne değinmiş. Özellikle küçük burjuva kesimleri kazanmada, merkezi bürokratik disiplini kurmada ve dinin kendi dışında bir muhalefet odağı, belli hoşnutsuzluklara bir şemsiye olarak gelişmesine karşı nasıl kullanılacağına değinilirse daha bütünlenecektir.

(...)

Kemalizmin sınırlı burjuva ilericiliği ve nesnelliği konusunu yalnızca bir üslup sorunu olarak not almışım. Ama tartışmalar, bunun yanlış anlamalara yol açabileceğini gösteriyor. Benim bir önerim olacak: 102. satırda,

“Kemalizmin nesnel olarak belirli bir tarihsel anda taşıdığı burjuva ilericiliği” yerine “taşıdığı sınırlı burjuva ilericiliği” koyalım. Daha aşağıda, 105. satırda, “Kemalizmin belirli bir tarihsel andaki sınırlı nesnel ilericiliği” diyelim.

10. Oturum

ULUSAL SORUN ve SÖMÜRGELER SORUNU

Veli Yoldaş'ın ve Metin Yoldaş'ın söyledikleriyle kafam çok açıldı. Ben bunları şöyle geliştirmek istiyorum. Faşizm, bir sistem olarak toplumun her kesiminde dikey bir hiyerarşi çıkartmaya çalışıyor. Merkezi bürokratik işleyiş bunu kaçınılmaz bir hale getiriyor. Nasıl devletin uzantısı olarak sözde sendikacıları “çavuş”laştıracaklarsa, ulusal azınlıklar konusunda da böyle bir hiyerarşiyi dayatacaklardır. Öyle olunca önümüzdeki dönemde ulusal azınlıklar ve özellikle ulusal azınlıkların yoksul, yarı proleter kesimleri üzerindeki baskılar, saldırılar ölçülmez biçimde artacaktır. Yaratıkları hiyerarşi içinde Türk işçisini, Türk tarım emekçisini kullanmaya çalışacaklardır.

Ermeni sorununun gerçekten özel bir yanı vardır. Arap sorunundan daha ön planda gidiyor. Ermeni sorunu ağırlığıyla dünyanın her tarafına dağılmış Ermenilerin sorunu olarak görünüyor. Arap sorununun ise başka bir özelliği var. Hatay sorunu var. Adana yöresinde sıkışmış olan Araplara yapılan baskılar var. Fakat bütününde ulusal azınlıklar sorunu, faşizmin merkezi bürokratik disiplini uygulamasında hızla ön plana çıkıyor. Bu konudaki paragrafın genişletilerek ele alınmasını öneriyorum.

Son olarak, somut bir önerim var. Kıbrıs konusunda bir büro kurmalıyız.

Kıbrıs'taki parti çalışması son derece özgül yönleri olan bir çalışma olacaktır. İkincisi, Kıbrıs'tan çok sayıda genç

insan, öğrenci olarak Türkiye üniversitelerine ve başta İngiltere olmak üzere Avrupa'nın çeşitli ülkelerine geliyorlar. Sonra, Avrupa'da sadece öğrenci değil, çeşitli küçük burjuva kesimlerden buralarda çalışan bir nüfus var. Bunların Kıbrıs kesimiyle ilişkileri sürüyor. Sık sık gidip geliyorlar. Kolay gidiş geliş olanakları var. Partinin olduğu pek çok alanda Kıbrıslıların bulunduğu ve bunların Kıbrıslı olmalarından kaynaklanan özgül sorunlarının varlığından yola çıkarak, bu çalışmaların partinin üst düzeyinde uyumlaştırılması için bir büronun kurulmasında yarar olacağını sanıyorum. Hem bilgi akışını düzenlemek, hemde çalışmalarını merkez düzeyinde eşgüdümlü kılmak için.

(...)

Eğer Kıbrıs'ta komünistler varsa ve Kıbrıs Türkiye finans-kapitali tarafından sömürgeleştiriliyorsa, biz Türkiyeli komünistler olarak orada parti örgütlenmesi yapacağız. Zaten partimize giren çok sayıda Kıbrıslı var. Elbette bunlar nerede bulunuyorlarsa oradaki parti örgütlerine bağlı olarak çalışıyorlar. Bu yoldaşlardan Kıbrıs'a gidenler de olacak. Bunları büroya bağlamayız. Öyle şey olmaz. Oraya gidecek, başka komünistlerle bir araya gelecek, örgüt birimleri çıkacak, çalışma yapacaklar. Türkiye finans-kapitaline karşı orada da savaş sürecektir. Kuzey Kıbrıs'ta işçi sınıfını örgütleme, onun çıkışlarına öncülük etme savaşı verecekler. Faşizm orada da kendini hissettirmeyecek mi? Hem de nasıl. Ona karşı savaş, direnişi örgütlenme çalışması yapmayacaklar mı? Ama bunu açık hedef olarak karar tasarısına koymak zorunda değiliz. Büro kurabiliriz. O da bir anlayışı yansıtıyor.

(...)

Ben bu büroyu gerçekten daha iyi bir işleyiş sağlayacak bir iş bölümü olarak öneriyorum. Bunun dışında Kürt bürosunu, özerkliğin başladığı noktayı yerel örgütlenme olarak görüyorum. Kürt halkının yoğun olarak örgütlenmiş olduğu bölgelerde kurulan parti örgütlerinin özerkliği anlamında anlıyorum. Kürdistan bürosu, il komitesi düze-

yinde, bölge komitesi düzeyinde olabilir, yöre komitesi düzeyinde olabilir. Bu büroyu eşgüdüm sağlama işlevi olan ve MK'nın uzantısı bir birim olarak düşünüyorum. Özerkliğini, yerleşim esasına göre, Kürdistanın sorunları etrafında kendi çalışma alanında karar alma yetkisi olması anlamında anlıyorum.

11. Oturum

Yayının ne zaman ve nasıl çıkacağını pek çok şey belirleyecektir. Yayın çıkartmak, büro ya da yöre komitesine gösterdiğimiz hedefler, verdiğimiz yetkiler, insiyatifler arasında sayılabilir. Bu konferansın Kürtçe yayın çıkartmaya karar vermesi çok erken alınmış bir karar olur. Ama Kürtçe yayın çıkartmak reddedilirse yanlış yapmış oluruz. Yayının çerçevesi çok geniş de, çok dar da olabilir. *İşçinin Sesî*'nin tercümelerine dayalı bir yayın olabilir. Ama yayının mutlaka deneyleri birleştiren, parçayı ülke çapındaki çalışmayla bağlayan bir yanı olacaktır. Bu gözardı edilmemelidir.

12. Oturum

Yaşamı izlemek, açık kapı bıraktığı yerlerden girmek gerekiyor. Bu sendikal planda, neresi açık bırakılmışsa, işçileri oraya yığmak anlamına gelir. Yarının savaşını, ama bugünün güç toplamasını da örgütleyebilecek illegal örgütlenmeyi partinin dışına doğru yaymak gereği üstüne sanıyorum herkes anlaşıyor. Fakat biçime geldiği zaman gerçekten yaşamda ciddi çelişkiler var. Bunlardan biri Yalçın Yoldaş'ın söylediği noktadır. Fabrikada sınıf bilinçli işçilerden bir illegal örgütlenme yapılacaksa, bunların nüvesi büyük ölçüde DİSK içinde yetişmiş militanlardan oluşacaktır. Ama bunlar fabrikalara bile sokulmayacaktır.

İşçiler Türk-İş'ten özel olarak nefret ediyorlar. Türk-İş'te toplanma önerimizin biçimi mutlaka bu çelişkiyi dikkate

almalıdır. Sonra Türk-İş dışında hâlâ bazı sendikalar vardır. Bunlar cunta tarafından koz olarak kullanılabilir. Çünkü öteki sendikaların ileride muhalefet merkezi olma durumu var.

İllegal örgütlenme konusundaki endişeleri anlayamıyorum. Cuntanın izniyle duran bir sendikal örgütlenmenin demokratik hakları savunma işlevi göstermelidir. Ekonomik savaşımı o sendikalar eliyle yürütmek sınırlı, hatta olanaksız olacaktır. Ama bütün tarihsel deneyim gösteriyorki, ekonomik savaşım sınırlandırıldığı ya da tümden kesildiği zaman işçiler komünist bilince yakın olsun olmasın, büyük bir illegal örgütlenme yeteneği gösteriyorlar. İngiltere’de eski sanayi merkezlerinde bunun kalıntıları hâlâ vardır. İstemlerinin önü tıkandığı zaman işçiler illegal örgütlenme yeteneğini mutlaka göstereceklerdir. Bunun antipatikliklesempatiklikle bir ilgisi yok. Sonra illegal örgütlenmenin temel mantığını, çerçevesini bugünden örmemiz, bir adım önde gitmemizi sağlayacaktır.

(...)

Antipatik olmamızı getirmeyecektir. Ancak şuna katılıyorum. Bu örgütlenmeler, savaşımın sürdüğü diğer toplumsal kesimlerdeki anti-faşist direniş merkezleri örgütlenmesinden kopuk bir örgütlenme olamazlar. Onlarla çok yakından bağlı, aynı içerikte, yalnız görev bölüşümü farklı olan merkezler olacaklardır. Çalışmamızdaki illegaliteyi parti üyeleriyle İMG’lere ve ona en yakın çevrelerle sınırlamak yanlıştır. İlerici işçiler sendikalarda erimesin istiyorsak bunun en büyük garantisi o sendikalar içinde illegal örgütlenmedir.

13. Oturum.

II. LENİNCİLER KONFERANSI KABUL EDİLEN TÜZÜK ÜSTÜNE KONUŞMA

Menşevik yöneticilere bir görev verilmiş ve o görevlere bağlı

olarak eski tüzük çerçevesinde bazı yetkiler tanınmış. O görevler özünde, birincisi, partiyi yönetmek, ikincisi, kongreyi toplamaktır. Biz yönetim eski tüzük hükümlerine göre bile meşruluğunu yitirmiş derken, bunu iki açıdan ele alıyorduk. Birincisi, menşevik yönetim kliği yetkisini kötüye kullanmış, sonra da kendi içindeki çıkar çatışmaları nedeniyle, kullanamaz hale gelmiştir. İkincisi de bu yönetim yaşam içinde reddedilmiştir. Yani karar alacak durumda değildir.

16. Oturum

Geçtiğimiz yıl devrimci durumun hızla olgunlaşması, bir devrimci krize doğru gidiş, ülkemizin iç savaşın eşiğine gelişi koşullarında, orta gelişmiş bir yapı üstünde tekellerin, finans-kapitalin çıktığı Türkiye'de, devrim yapabilecek tarihsel bir fırsat kaçtı. Oportünistlerin ihaneti yüzünden kaçtı, ama şu gerçek ortada kaldı: Türkiye'de 1980 yılında devrim yapılabilirdi. Özel öge geri kalmasaydı (bu da tarihsel bir gerçektir) devrimi yapsaydık karşımıza ne gibi sorunlar çıkacaktı? Bugünkü dünya sosyalist sistemine baktığımız zaman bir anlamda kendi karşılaşacağımız sorunları görebiliriz. Polonya olayları bizim için son derece öğretici oldu. Ülkenin, tüm toplumun disiplin anlayışı, demokratiklik anlayışı, işçi sınıfının siyasal öncüsünün prizmasından geçerek yaşama geçiyor. Eğer örgütün yapısında, işleyişinde, üyelerin bilincinde bu anlayış yoksa, böyle bir toplumda sosyalizmi kurmada da gerçekten ciddi sorunlar çıkıyor. Türkiye gibi bir ülkede yığınların enerjisini seferber etmeden, gerçekten modern bir parti işçi sınıfına öncülük etmeden, sosyalizmi kurmak çok zordur. Parti nasıl devrime giderken işçi sınıfının en bilinçli kesimlerini programı taktikleri etrafında kazanmak zorunda ise, sosyalizm kuruculuğu döneminde de aynı şekilde işçileri, geniş emekçi yığınları her seferinde, her keskin dönemde, her atılımda yeniden kazanmak, onların devrimci enerjisini

seferber etme durumundadır. Bu da yığınların bilinçle, güvenle öncünün politikasına bel bağlamışlığıyla olacak birşeydir. Parti bu anlayışı, üyelerinin, işçi sınıfının bilincine yerleştirmemişse, iktidarı ele geçirse bile, sosyalizm kuruculuğu döneminde o eksikliğin faturasını ödeyecek demektir. Bu bakımdan bu tüzük gerekçesini, çok uzun yıllar eskimeyecek bir anlayışın aynası olarak görüyorum. Bugünkü geri çekilme döneminde, dün sıcak savaş, saldırı döneminde, eylemde demir birlik, merkezizetçilik anlayışını vurguladığı gibi, yarı sosyalizm kuruculuğunda toplumun devrimci enerjisinin nasıl seferber edilebileceği, anlayış olarak bu belgede yatıyor. Yani tüzük gerekçemiz geleceğin de bir belgesidir.

İkincisi, yoldaşlar bir kez daha gerekçeyle birlikte maddeleri okurlarsa, tüzüğümüzün her maddesinin gerçekten oportünizme, menşevik kafalara indirilecek bir balyoz olduğunu göreceklerdir. Eksik olmayan tüzük herhalde olmaz. Mutlaka eksikliği açığı vardır. Ama buradaki anlayış, o eksiklerin yaşamda, savaş içinde düzeltileceğinin de belgesidir.

17. Oturum

Parasal sorun konusunda Eşgüdüm Komitesi kararlarının getirdiği bir anlayış vardı. Bu dönemde önümüze çıkan güçlüklerle karşın o yönünü ısrarla vurgulamalıyız. O da şu: Para olanağı yaratmayı, her üyenin, her örgüt biriminin kendi sorunu edinmesi. Para yok, para az, o zaman üst örgütten isteyelim anlayışını kesinlikle kırmaya çalışmalıyız. Özellikle örgüt sekreterlerinin bütün kadroları, militanları bu konuda zorlaması gerekiyor. Özerkliğin insiyatifle bağı vardır. Kendi çalışma alanında karar alma yetkisi: İşte özerklik. Her birinin mutlaka kendi çalışma alanında para kaynağı yaratacak girişimlerde bulunması gerekiyor. Bu yalnızca kendi çalışma alanındaki işlerin gerektirdiği ölçüde parasal kaynak bulmak biçiminde anlaşılmalıdır. Parasal

kaynaklar, organların çalışmasını destekleyecek biçimde yukarı doğru da aktarılmalıdır. Yeni kurulan örgütlerin, parasal olanakları son derece kısıtlı oluyor. Merkezin elinde alt örgütlerden gelen paranın toplanması, oralara kaynak kaydırma, onlara bir soluk alma, ayaklarının üstünde dikilme olanağı sağlayacaktır.

Genelde doğru bir hedef de olsa partimizdeki duruma, gerekse ülkenin içinde bulunduğu koşullara baktığımız zaman, bugün için komsomol önerisi çok erken ve çok yanlıştır. Böyle bir bağlayıcı karar alırsak, kurmak zorundayız. Burada bir şerh var zaten. Demek ki o da söylediğini yapılabileceğinden emin değil. "Örgütsel durumumuz elverişli olduğu ilk anda" diyor. Örgütsel durumumuz elverişli ve gençlik hareketi içinde etkinliğimiz belli bir düzeye geldiği bir ana denk gelen bir konferansta ya da toplantıda böyle bir karar alınabilir. Partinin tepeden aşağı, dönemin koşullarına göre yeniden örgütlenmesi görevleriyle karşı karşıya olduğumuz şu savunma döneminde komsomol kurma kararı almak çok erken.

İkincisi, Fatma Yoldaş'ın getirdiği endişeye katılıyorum. Her kesimde, anti-faşist merkezler dışında, göreceli örgütsel bağımsızlığı olan ayrı illegal halkalar yaratmak için de çok erken. Yetişkin kadro sayımız, bu kesimlerdeki etkinliğimiz ve savaşım deneyimimiz açısından baktığımız zaman, anlamsız geliyor.

19. Oturum

DÜNYA DEVRİMİ ve TKP

Tasarının hazırlanışında, aşağı yukarı iki gün birlikte çalıştık. Dünya devrimi konusunu ele alırken, geçtiğimiz 1980 Konferansı'ndan bu yana geçtiğimiz süre içinde fikirlerimizin hangi doğrultuda geliştiğini dökmeye çalıştık. 1980 Konferansı'nda dünya devrimine ilişkin saptamamızı baş-

langıç noktası olarak ele aldık.

Bundan sonra, özellikle geçtiğimiz yılın deneyimleri çerçevesinde Sovyetler Birliği'yle dünya devrimi ilişkisini ele aldık. Sonra anti-Sovyetizm konusunu ele alıp inceledik. Genel sistematığı budur. Bu sistematik içinde merkez organda çıkmış bütün yazıların dikkatli bir taramasını yaptık. Saptamaları bir araya getirdik. Biraraya getirdiğimiz zaman gerçekten olağanüstü bir iç bütünlüğü oldu. Bütün komisyonun dikkatini çekti. Onun için yazarken, mümkün olduğu kadar yazıların özüyle birlikte sözünü de değiştirmeye gayret ettik.

20. Oturum

Dünya partisi fikrinin tasarıda yer alması konusuna değineceğim. Veli Yoldaş belli yönlerine değindi.

Bir kez gerçekten politik hareket olarak, bugün toplanmış bir konferansın kararında dünya partisi olsun gibi birşeyden söz etmek somut bir çalışma hedefi göstermek anlamına gelir. Başkaca yorumlanamaz. Biz onu hangi düşüncelerle, kaygularla oraya koymuş olursak olalım.

İkincisi, bu fikri karara, *Proleterya Enternasyonalizmi* kitabında koyduğumuzdan farklı olarak, o üslup ve anlatışın ötesinde bir biçimde koymak o fikir ilerletilmiş diye yorumlanacaktır. Bunun şöyle bir tehlikesi var. Biz, gerçekten hep doğruları, ama somut olanı söyledik. Bir sene geçti, yeni sorunlar yığıldı. Onları ayıklamak için dünya devrimi fikrini biraz daha ilerlettik. Bunu yapmakla daha önce değinmiş olduğumuz Enternasyonal fikrini, dünya partisi fikrinin de zeminini biraz daha açmış olduk. Kavganın bu noktasında olduğumuzu görmek gerekiyor. Gösterdiğimiz somut hedef bu aşamada, yoldaşca bir tartışma ortamının yaratılmasıdır. Bu yolu zorlamadan, bu yolun yankıları dünya komünist hareketi içindeki değişik partilerde Lenincilerden yanıt bulmadan, onların bir çevresi oluşmadan, fikri bir adımı daha öteye götürmek doğru olmaz.

Onun için biz hangi düşünceyle getirmiş olursak olalım, somut çıkacak anlam nedeniyle konulmasını yanlış buluyorum.

HAZIRLADIĞI KARAR TASARILARI

TKP'NİN 5. KONGRESİ'NİN TOPLANMASI İÇİN ÇAĞRI

TKP'nin aktif çoğunluğunun Marksçı-Leninci ideoloji çevresinde irade birliğinin temsil edildiği en yüksek platform olan TKP II. Leninciler Konferansı, TKP'nin 5. Kongresi'nin toplanmasını kararlaştırdı.

TKP, 1932'de toplanan 4. Kongresi'nden bu yana 49 yıldır Kongre toplamamıştır. Böyle bir durumun dünya komünist hareketinde bir eşi yoktur. Bu yarım yüzyıllık süre boyunca parti likide edilmiş, yönetimi sürekliliğini koruyamamıştır. Bugün TKP'nin başındakiler, 1964'lere dek "TKP Dış Bürosu" adını kullanıyorlardı. Sonra, nasıl olduğu, hangi gerekçeye dayandığı açıklanmadan Yakup Demir, MK Birinci Sekreteri sıfatını kullanmaya başladı. Neyin ne olduğu belli olmayan bu dönem 1973'e dek sürdü. TKP yönetimi 1973'de çoktan meşruluğunu yitirmişti. Parti erimiş, yapısı dağılmıştı. Ortada tüzüğü, programı, hücresi olmayan "parti" duruyordu.

Böyle bir ortamda yapılan 24 Mayıs 1973 "Politik Büro" toplantısı ardından örgütsel canlanma başladı. Parti toplanmaya geçti. Türkiye'nin ortamı partinin ayağa kalkması, devrime yürümesi için engin olanaklar açıyordu. Komünizme inançlı militanlar, bu gelişmeye ülkenin nesnel olanaklarının değerlendirilmesi açısından yaklaştılar. Partinin dar boğazdan çıkması, gerçek bir parti olması için, meşruluğunu çoktan yitirmiş olmasına karşın yönetime yoldaşca, iyi niyetle tutum aldılar. Öyleyse öyle olsun, öncesini unuttuk, yeni bir defter açalım dediler. Partinin gelişmesi için canla başla çalıştılar.

Ancak, 1973'de partiyi yönetme, 5. Kongre'yi toplama görevi emanet edilen yöneticiler bu görevlerini yerine

getirmediler. Gerçek bir atılım niyetleselerdi, en kısa zamanda kongreye giderlerdi. Oysa onlar, yetkilerini, ilkesiz, ideolojik temele dayanmayan bir anlayışla kötüye kullandılar. 1973'de kendi yazdıkları ve uygulamaya koydukları, 1974'de parti örgütlerince onaylanan tüzüğü kendileri çiğnediler.

MK üyelerine "sen gel, sen git" başladı. Politik Büro kararıyla MK üyeleri Veli Dursun ve V. Demir yoldaşları MK'dan çıkardılar. MK Plenumu'nda savunma hakkı vermediler.

Partinin üçüncü en büyük örgütünü tümüyle "partiden attık" dediler. Bunu ne parti örgütüne, ne de üyelere bildirdiler. Partinin öteki örgütlerinden de *İşçinin Sesi*'nin ideolojik görüşlerini savunan birçok yöre ve il komitesini tasfiye ettiler. Tasfiyelere itirazlara yanıt verilmedi.

İdeolojik konular üzerinde görüş birliğine varmak için yoldaşca bir tartışmanın olanakları varken, zayıflıklarından Lenincilere kaba kuvvetle silahlı saldırılar düzenlediler. Parti üyesi İnanç Seçic yoldaşımızı pusu kurarak katlettiler.

Ellerindeki radyo yayını olanaklarını kötüye kullandılar. Radyo yayınlarında Lenincilerin safında duran parti üyelerinin kimliklerini yayınladılar. İlegal birçok kadronun kimliğini Türkiye'de deşifre ettiler. İhbarcılık yaptılar. Kendilerine her karşı olana ajan polis karası yapıştırdılar. Böylece, tüzüğün "komünist-morali çiğneme" maddesini de bozdular.

Ancak karşılıklı güven temelinde bağlayıcı olabilen, henüz kongrede onaylanmamış geçici tüzüğe göre de kongre toplamadılar. Eski geçici tüzüğün 37. maddesi, kongrenin her dört yılda bir toplanması gerektiğini, gizlilik zorlukları yüzünden MK'nın kongreyi erteleyebileceğini ya da öne alabileceğini, ancak kongrelerin arasının altı yılı geçemeyeceğini, bu süre geçerse, il komitelerinin kongrenin 6 ay içinde toplanmasını MK'dan isteyebileceklerini belirtmiştir. Bu süreler, "gizlilik zorlukları" olmadığı halde çoktan aşıldı. MK, 1979'da birçok il komitesinin kongrenin

toplantısını istemesini yanıtsız bıraktı. 1980 I. Leninciler Konferansı'nın Kongre çağrısı da yanıtsız kaldı. Bugüne kadar kongrenin toplanacağı üstüne il komitelerine hiçbir MK kararı iletilmemiş, kongre için hiçbir çalışma yapılmamıştır.

Böylece MK kendi getirdiği geçici tüzüğe göre bile meşruluğunu bir kez daha yitirmiştir. Bugün artık MK'nın meşruluğu konusunda başka bir tutum almak, onların işçi sınıfına karşı işledikleri ihanetlere ortaklık etmek demek olur. Ayrıca, eski geçici tüzükte belirtilmiş süreler içinde kongresini toplanmayan il komiteleri de meşruluğunu yitirmiştir.

1932'den bu yana meşruluğunu defalarca yitiren yönetim, partiyi bir kez daha uçurumun eşiğine getirmiştir. Bir de 12 Eylül'ün bastırmasıyla kızışan fraksiyonlar savaşı nedeniyle yetkilerini hepten kullanamaz duruma düşmüştür. Elindeki geniş olanaklara karşın değil bir kongre, bir konferans, bir MK plenumu bile toplayamamaktadır. Bu kaçınılmaz likidasyon sonucu, yönetimleri yaşamda geçerliliğini tümden yitirmiştir.

Bugün partisini, sınıfını seven bir komünistin görevi, en başta işçi sınıfımızın öncüsünü, TKP'yi, faşizmi devirmek, devrimi utkuya ulaştırmak görevlerine hazırlamak, bunun için de 5. Kongre'nin toplanması için elinden geleni yapmaktadır. Bugün TKP'nin birliğini sağlamanın yolu, yarım yüzyıldır toplanmayan kongrenin toplanması içindir.

Koşullar ne denli ağır olursa olsun, 5. Kongre'yi toplamak görevi yerine getirilecektir. 5. Kongre ile oportünizm tasfiye edilecek, TKP'nin Leninci birliği sağlanacaktır.

TKP II. Leninciler Konferansı, 5. Kongre'nin toplanmasıyla ilgili olarak şu noktaları karar altına alır:

1. Eski geçici tüzüğe göre görev yapan yönetim organlarının geçerlilikleri bitmiştir. Bu organların Politik Büro dahil hepsi atamayla gelmişler ve seçilmemişlerdir. Kendi yazdıkları, bir Kongre'de onaylanmamış, böylece geçici nitelikte olan eski tüzüğe göre bile meşruluklarını yitirmişlerdir.

2. Toplanacak 5. Kongre'ye kadar TKP'nin en üst organı TKP Eşgüdüm Komitesi'dir. Eşgüdüm Komitesi'nin birinci görevi, en kısa sürede 5. Kongre'yi toplamaktır.

3. Kongre, II. Leninciler Konferansı'nın kabul ettiği yeni geçici tüzük hükümleri uyarınca toplanacaktır. Eski geçici tüzük, yetki ve görev karmaşasının, çarpık bir demokratik merkeziyetçilik anlayışının, seçimlere ve kongrelere gerek görmeyen bir mantığın belgesidir. O tüzüğe göre kurulan yönetim organları sürekli olarak tüzüğü çiğnemiştirler. Sonuç olarak yaşam eski geçici tüzüğü bugün aşmış, yadsımıştır. Konferans, TKP'nin eski geçici tüzüğünü tümüyle yürürlükten kaldırır.

Beşinci Kongre'ye dek, II. Leninciler Konferansı tarafından kabul edilen yeni geçici tüzük tüm parti üyeleri ve organları için bağlayıcıdır.

4. TKP II. Leninciler Konferansı, I. Konferans'ta parti programı tasarısını hazırlamak için seçilen komisyonu, çalışmalarını sonuçlandırıp, program tasarısını en kısa sürede Kongre Hazırlık Komisyonu'na vermekle görevlendirir.

5. Konferans, 5. Kongre'nin teknik hazırlıklarını yürütmekle görevli bir Kongre Hazırlık Komisyonu'nun seçilmesini kararlaştırır. Bu komisyon, Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı olarak çalışacaktır.

Bu komisyon:

a. 5. Kongre'nin bugünkü koşullarda mümkün olan en güvenli biçimde toplanması için önlemler alacaktır.

b. Yeni geçici tüzüğü, program taslağını örgütlerden gelecek önerileri tüm örgütlere yaymakla, tartışmaya açılan metinlerin, açık tartışmada çıkacak fikirlerin TKP'nin merkez organında yayınlanarak, tartışmanın yığınlar önünde yapılmasını sağlamakla görevlidir.

c. Tüm parti örgütlerini sınıf bilinçli işçileri bu tartışmaya aktif olarak katmakla görevlidir.

6. Eski geçici tüzük hükümlerine göre oluşturulmuş yönetim organları, ellerindeki parti belgelerini, parti arşivini

en geç 6 ay içinde TKP Eşgüdüm Komitesi'ne teslim edecektir. Bu, hem bu organların meşruluklarını yitirmeleri, hem de 5. Kongre'nin daha sağlıklı toplanabilmesi nedeniyle gereklidir.

7. Sözü edilen organlar en geç 6 ay içinde, ellerindeki parti mallarının ve kasasının dökümünü TKP Eşgüdüm Komitesi'ne teslim edeceklerdir. Eşgüdüm Komitesi parti mallarına ve kasasına el koymaya yetkilidir. Bu kararlara uymayan üye ve örgütler 5. Kongre'nin en verimli, en demokratik olarak toplanmasını engellemiş sayılarak sergilenecek ve yeni geçici tüzük hükümlerine göre cezalandırılacaklardır.

8. TKP'nin 1977 Konferansı ile partiyi yönetmek görevi kendilerine emanet edilenler 5. Kongre'ye gelip hesap vermek zorundadırlar. Kendilerine Kongre çağrısının yayınlanma tarihinden itibaren, bu konuda raporlarını hazırlamaları için 6 aylık bir süre tanınmıştır. Bu sürenin bitiminden önce raporlarını Kongre Hazırlık Komisyonu'na teslim edeceklerdir. Kendileri bu karara uymadıkları takdirde yeni geçici tüzük hükümleri uyarınca cezalandırılacaklardır.

9. TKP'nin il komiteleri, bu çağrının merkez yayın organımızda yayınlanma tarihinden itibaren 6 ay içinde yeni geçici tüzük hükümleri uyarınca il kongrelerini toplayacak, Eşgüdüm Komitesi'nin belirleyeceği delege oranına göre, 5. Kongre delegelerini seçeceklerdir.

10. Eşgüdüm Komitesi, 5. Kongre çağrısını devrimci kamuoyunda en geniş biçimde dağıtmakla görevlidir.

Türkiye Komünist Partisi üyeleri! Ancak oportünizmden arınmış, Leninci çizgiye oturmuş bir TKP ülkemizde devrimi yapabilir. Bu amaçla 5. Kongre için görev başına!

Oportünist yönetim kliğinin tutumu nedeniyle aramızda yer almayan *parti-dışı komünistler!* Partiye girin. Oportünizme karşı örgütlü savaşa ve 5. Kongre çalışmalarına katılın!

TKP'nin eski oportünist yönetim kliğinin sosyal şoven tutumu nedeniyle aramızda yer almayan *Kürt komünistleri!*

Lenincilerle Türkiye Komünist Partisi'nde birleşin!
Oportünizm yıkılmadan burjuvazi yıkılmaz!
Geleceği TKP'miz kursun!

DÜNYA DEVRİMİ VE TKP

Emperyalizmle birlikte genel olarak sosyalizm için olgunlaşan dünyada devrim gerekliliği her geçen gün daha şiddetle kendini duyuruyor. Kapitalist ülkeler işçi sınıfı, en başta komünist partileri dünya devrimi önünde ciddi sorumluluk taşıyor.

Lenin'in, Bolşeviklerin öncülüğünde Rus işçi sınıfı Ekim Devrimi ile dünya devrimini, kapitalizmden sosyalizme geçişi başlattı. Dünya devrimi, "devrimci merkezin nitel ve nicel olarak güçleniş ve egemen oluş sürecidir. Somut olarak Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin her alanda ilerlemeleri ve yeni ülkelerin de kapitalist sistemin zayıf halkalarında gerçekleşen devrimlerle sosyalist topluluğa katılmaları sürecidir. Bu süreç içinde, sosyalist sistemin her alanda emperyalizmi geçmesiyle çağ değişecek, sosyalizm çağı açılacaktır."

Dünya devrimi yalnızca sosyalist ülkelerin gelişmesine indirgenemez. Kapitalizmi yenebilmenin bir koşulu yaşayan sosyalizmin ilerlemesi, öteki koşulu kapitalist ülkelerde devrimdir. Tek başına reel sosyalizmin ilerlemesi yeterli değildir. Sosyalizm çağına ulaşmanın yükünü yalnızca sosyalist ülkelerin, önemli ağırlığıyla Sovyetler Birliği'nin sırtına yıkmanın nesnel güçlükleri vardır. Bunlar, bugüne değin proleter devrimlerinin az gelişmiş ülkelerde başarıya ulaşmasının sonucu olan nesnel güçlüklerdir.

Kuşkusuz sosyalizm çağına ulaşmanın en kestirme yolu, büyük emperyalist ülkelerde devrimin gerçekleşmesidir. Ne var ki, bu şimdilik ufukta görünmüyor. Sovyetler Birliği bu çağın ağır sorumluluğunu tüm güçlüklerle karşın onurla

taşıyor.

Sovyetler Birliği'nin dünyada oynadığı rol dünya devrimi açısından ele alınmalı ve bu temel hedef içinde değerlendirilmelidir. Dünya devriminin çıkarı, dünya devrimci merkezi olan Sovyetler Birliği dahil, tüm parçaların çıkarlarından önde gelir. "Dünya devrimci merkezinin, tekil ülkelerde, ya da ülke topluluklarında birlikte oluşan devrimler yoluyla gerçekleşmekte olan dünya devrimine can alıcı bir etkisi vardır. SSCB'nin dünyada tuttuğu yer, dünya komünist hareketinde en büyük otoriteye sahip bir parti oluşu temel olarak buradan kaynaklanmaktadır."

Sovyetler Birliği'nin dünyadaki başta gelen rolü uluslararası devrime yardımcı olmaktır. Bunu yapabilmek için elindeki en güçlü aracı ekonomik gelişmesidir, ekonomik siyasetidir. Uluslararası devrime ana etkisi ekonomik siyaseti yoluyla. Sovyetler Birliği dünya devrimine doğrudan da yardım eder ama bunun sınırı "Sovyet iktidarının kendi gücüyle uygun yardım biçimini seçmesidir".

Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler açısından görev yandan sosyalizmi ilerletmek, öte yandan barış siyasetiyle, en başta bunun için, ama aynı zamanda dünyadaki tüm devrimci savaşım için elverişli koşullar yaratmaktır.

Bugün iki dünya sistemi vardır ama bir tek dünya pazarı vardır. Kapitalist sektör de, sosyalist sektör de onun parçalarıdır. Tek bir dünya pazarının parçaları olan ülkeler birbiriyle ekonomik ilişkilere girmeden yaşayamaz.

Emperyalizmi bir çırpıda ekonomik olarak geçmek olanaksızdır. Emperyalizm yarışa eşitsiz başlamış, dünyayı sömürerek hâlâ da eşitsiz koşmaktadır. Sonra barış dönemleri kapitalizmin de nefes aldığı, geliştiği dönemlerdir.

Eşitsiz gelişme, kapitalizmin her barışçıl dönemini aynı zamanda yeni paylaşımın "zorunlu" olduğu bir noktaya vardır. Emperyalizm dünyada ağırlıkta oldukça, barış dönemi savaşa hazırlık dönemidir. Bu nedenle, varlığı ve gücüyle dünya savaşının önünde tek engel olmasına karşın, sosyalist sistem savunmasına büyük önem vermek zorunda-

dır. Bu da, sosyalist ekonominin gelişmesini yavaşlatmaktadır.

Kapitalist emperyalizm, çelişkilerle dolu bunalımlı yapı-
sına rağmen, üretim güçlerini büyük adımlarla geliştirme
yeteneğini göstermiştir. Emperyalizme, bir dizi devrimle
vurmadan, salt sosyalist sistemin ekonomik güçlenmesi
sonucu, evrim yoluyla çökeceğini düşünmek, dünya devrimi
hedefini geri çekmektir. Kapitalist ülkeler komünist partile-
rinin görevlerini pasifist bir baş savaşı ve reformist
siyasetlerle sınırlandırmak demektir. Dünya sosyalist sistemi
ile kapitalist ülkeler işçi sınıfının proleter enternasyonalist
birliğini, genel demokratik içerikli bir uluslararası dayanışma
düzeyine indirmek demektir. Emperyalist ülkelerde nesnel
temeli çok güçlü olan oportünizmin büyümesine yolu açmak
demektir.

Günümüz dünyasının somut güç dengesi içinde başçıl
yoldan devrim bir hayaldir.

Türkiye jeopolitik konumuyla emperyalizm için canalıcı
önem taşıyan bir ülkedir. NATO üyesi, emperyalizmin
bölgede üslerle donatılmış ileri karakolu, Sovyetler Birliği'-
nin baş belası bir kapı komşusudur.

İran'da Şah rejiminin yıkılması ve Afganistan devrimin-
den sonra emperyalizmin Ortadoğu'daki manevra alanı
daraldı. Emperyalizmin yörede zayıflayan askersel-siyasal
konumlarını güçlendirmek, enerji sorununu çözmek için
şiddete başvurma eğilimleri güçlendi. Emperyalizmin bu
siyaseti ile Türkiye finans-kapitalinin yayılma gereksinimi
üstüste düşüyor. Finans- kapital, Türkiye'yi emperyalistleş-
tirerek, devlet-tekelleşen kapitalist işleyişte bir üst aşamaya
çıkarak sorunlarını çözmek istiyor. Ülke içinde işçi ve
emekçi yığınlara karşı kanla yürüten diktatörlük, ülke
dışında komşu ülkelere karşı saldırı ve serüven vadediyor.

Türkiye, Ortadoğu'da emperyalist sermayenin atlama
tahtasıdır. ABD emperyalizmi bölgede deşifredir. Sermaye
ihracında güçlülüklerle karşılaşmaktadır. Türkiye finans-
kapitali bölgeye kendi başına açılacak güçte olmadığından,

emperyalizmin yağmasına maşalık eden bir küçük ortak olma çabasıdır. Tarihsel bağlar nedeniyle, Türkiye için az gelişmiş Asya ve Afrika ülkelerine açılabilme, Arap-İslam dünyasına dış geçirebilmekten geçiyor.

Faşist iktidar bugün bir yandan Ortadoğu ülkelerine karşı emperyalizm ile işbirliği yaparken, öte yandan düşlediği yağmadan büyük bir pay koparabilmek için İsrail'e karşı Ortadoğu ülkeleri ile diplomatik ilişkilerini yoğunlaştırıyor. Bir alt paylaşım savaşının hazırlıklarını yapıyor. Hemen bir savaşa kalkışsa da kalkışmasa da, Türkiye ekonomisinin askerselleştirilmesi ve faşist generallerin yönetiminde kalması, doğu Akdeniz ve Ortadoğu'da barışa yönelik en büyük tehdittir.

Bölgemizde barışı sağlamanın yolu Türkiye devriminden geçiyor. Türkiye'de devrim, sosyalist sistem ve dünya devriminin çıkarları açısından büyük bir işlev görecektir. Bu devrimin ekonomik, toplumsal, siyasal, stratejik, ideolojik sonuçları dünya çapında olacaktır. Faşist darbe, Türkiye işçi sınıfının ve tüm devrimci güçlerin Türkiye'yi emperyalist zincirden koparma görevini kaldırmadı. Bu, dünya devriminin, ülke koşullarının önümüze koyduğu bir görevdir. TKP'nin Leninci kanadı bu nesnel gerekliliklerin yarattığı bir çizgidir.

Dünyanın bu parçasında sosyalizme açılacak ileri demokratik halk devrimini gerçekleştirebilmek için, dünya komünist hareketinde de yanlışlar yapılabileceğini akılda tutarak devrimin yolunu çizmemiz, Marksizmin devrimci özünü her türlü bulandırmaya karşı korumamız gerekir. Dünya komünist hareketinin ideolojik birliği parçalanmıştır. Komintern'in kapatılmasından önce başlayan bu gelişme, örgütsel birliğin ortadan kaldırılmasıyla hızlanmıştır. Kendi içinde derin farklılıklar taşımasına karşın, dünya komünist hareketi bir bütün olarak sağa kaymıştır.

Lenincilerin bu saptamaları Afganistan ve Polonya olaylarının yanısıra, özellikle faşist cuntayla birlikte Türkiye devriminin özgül sorunları çevresinde de kanıtlandı.

TKP'nin 49 yıldır kongresinin yapılmamasını, Politik Büro kararıyla Merkez Komitesi üyelerinin ve partinin üçte birinin partiden ihraç edilmesini ve bu suçları işleyenlere karşı çıkılmamasını onaylamıyoruz... Kanıtları var dendiği halde hiçbir kanıt göstermeden Hafızullah Amin'e ajan, faşist denmesini onaylamıyoruz. Afganistan'da Hafızullah Amin'i CIA ajanı olarak değil, Afganistan devriminin gerçek lideri olarak tanıyoruz. Amin'in ve partinin 97 liderinin başına gelenleri tarihsel bir haksızlık olarak görüyoruz.

Polonya olaylarında Polonya Birleşik İşçi Partisi derinden suçludur. Polonya olaylarının nedenlerine korkusuzca işaret edebilirsek, bundan Leninizm kazançlı, burjuvazi zararlı çıkacaktır. Polonya'da sosyalizmin demokratik yanı, toplum isimlerini karşılamaz biçimde geride kalmıştır.

Polonya işçi sınıfının büyük bir bölümü Komünist Partisi'ne karşı sokağa çıktı. İstemler özünde haklıdır. Alet edildikleri yön haksızdır. Sosyalizm düşmanlarının haklı bir isteğe el koymalarıyla o haklı istek, sosyalizme karşı bir istek olarak patladı. İşçi sınıfı bölünüyor. Sosyalizmin geleceği tehlikeye giriyor.

Sosyalist toplumda sendikaların örgütsel planda devletten bağımsız, göstermelik olmayan, işlevli birer sınıf örgütü olarak örgütlenmesi gereğine karşı çıkan görüşler doğru değildir. Sosyalizmde sendikaların bu rolünün tanınmasını istemek haklı bir istektir.

Dünya sosyalizminin somut koşullara ve öznel hatalara bağlı olarak olması gerekenden geride kalan demokratik yönü gelişmelidir. Sosyalist sistem, emekçi yığınların haklı istemlerini dile getiren bir demokratikleşmeye girmek zorundadır. Gelişmeler zorluyor. Partiler bunu görmedikçe düşmanlar yararlanıyor. Ve de bu demokratikliğin geliştirilmesi sürecine, Marksizm-Leninizme karşıt bir yön verilmemesi, oportünizme, revizyonizme, "batı hayranlığı"na kapının kapalı tutulması gerekir. İşçi ve emekçi yığınlar için Marksizmden daha gerçek bir demokratiklik yoktur.

Oniki Eylül faşist darbesi, karşı-devrimin ne denli uluslararası birlik içinde Türkiye devrim hareketine saldırdığının kanıtıdır. Dünya komünist hareketi Türkiye'de devrimci savaşa bugün verdiğiinden çok daha fazla destek verebilir. Emperyalizmi ardına almış bu darbe, dünya komünist hareketine de uyardır.

Sovyet basınında ve öteki sosyalist ülkelerin basınında 12 Eylül faşist cuntasının "sağa da sola da karşı ılımlı cunta" olarak değerlendirilmesi, yerli ve yabancı finans-kapitalin çıkarlarını yansıtan faşist niteliğinin gözlerden gizlenmesi yanlıştır. Sovyet halkına ve dünya işçi sınıfına yanlış bilinç verir.

Türkiye işçi ve devrimci hareketinin ezici çoğunluğu cuntayı faşist olarak nitelerken takınılan bu tutum, Türkiye devrim hareketine zarar veriyor. Cuntaya karşı entemasyonal bir direnişin gelişmesini engellemesi, anti-Sovyetizmi dolu dizgin azdırması yanında çok daha ağır sonuçları olacaktır. Bu tutumun dünya devrim hareketine ve Sovyetler Birliği'ne kazandırdığı birşey yoktur. Faşist cunta karşısında alınan tutum genelin çıkarıyla uyumsuzdur. Ne Türkiye işçi ve komünistlerinin, ne Sovyetler Birliği'nin, ne dünya devriminin herhangi bir gerçek çıkarını yansıtmamaktadır.

Bu birkaç örnekten anlaşılacağı gibi, dünya komünist hareketini ilgilendiren çeşitli konularda komünist partilerinin bazılarından, başka bazı konularda başka bazı partilerden farklı düşünüyoruz. Bu farklılıklar dünya komünist hareketinin bir parçası olmamıza engel değildir. Türkiye Komünist Partisi Leninci kanadı dünya komünist hareketinin doğal üyesi, kopmaz parçasıdır. TKP Leninci güçleri, Leninizm kavramını, proletarya diktatörlüğünü, proleter entemasyonalizmini, devrimini reddetmeyen. NATO'yu onaylamayan bir harekettir!

Bizim için dünya devrimine, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelere karşı tutum, proletarya entemasyonalizminin ana ölçütüdür. Dünya devriminin çıkarlarına, dolayısıyla Sovyetler Birliği'nin gerçek çıkarlarına ters görüşler, anti-

Sovyet görüşleridir.

Sovyetler Birliği dünya devrimci merkezidir. Dünya devriminin ana gücüdür. Onun uzun erimli, gerçek çıkarları ile dünya devriminin çıkarları arasında nesnel çelişki yoktur. Sovyetler Birliği'nin çıkarları dünya devriminin çıkarlarına bağımlı, onunla uyumlu çıkarlardır. Sovyetler Birliği ile hiçbir ülkenin uzun erimli gerçek çıkarları arasında çelişki yoktur.

Sovyetler Birliği'nin dünya devrimci merkezi oluşu, doğru ya da yanlış siyaset izlemesiyle bağılı olmayan nesnel bir konumdur.

Her komünist partisi, her komünist eşittir. SBKP eşitler arasında birincidir. Onun, komünistlerin gözü önünde sahip olduğu yüce yer, yanlışıyla, doğrusuyla ardında getirdiği şanlı tarihten ve insanlık için bugün de yaptıklarından kaynaklanan moral bir konumdur. Bu konumun, her yeni tutumda yeniden kazanılması gerekir.

Komünist partileri, sosyalist bir ülkenin partisi bile derinden yanlışlara düşebilmektedir. Yanılmaz kişi, yanılmaz örgüt yoktur. Dünya işçi sınıfının genel savaşına zarar veren durumlarda sesini yükseltmek her komünistin görevidir. Bugün, dünya komünist hareketindeki yanlış görüşler büyük ölçüde bu ilkenin uygulanmamasıyla beslenmektedir. Leninciler, hem TKP içinde, hem uluslararası alanda açık konuşma yanlışsıdır. Bu yol "bölücü" değil, gerçek birleştirici ve ilerletici yoldur. Yanlış tutumları en çabuk giderme yoludur.

TKP'nin Leninci kadroları Sovyetler Birliği'nin dünya devrimci merkezi olduğunun nesrelliğini bir an gözden kaçırmadan yanlış görüşlerin düzeltilmesi için çalışacaktır.

TKP'nin Leninci kadroları Sovyetler Birliği'ni, tüm yaşayan sosyalizmi gücü yettiğince her türlü düşmana karşı yıllardır savunuyor, sonuna dek savunacaktır. Her zaman dünya devriminin çıkarlarını herşeyin üzerinde tutmuştur, bundan sonra da tutacaktır. Bunu insanlığın komünizmle gerçek uygarlığa kavuşacağına inandığı için ve Türkiye'de

devrimi yapacak kadroları, yığınları eğitmek, onları engel tanımaz olaylar durumuna getirmek için yapmaktadır.

GENİŞLETİLMİŞ EK TOPLANTISI 11.9.1984

KONUŞMALAR

10 Eylül - 18 Ekim 1984 tarihleri arasındaki Eşgüdüm Komitesi ve Üst büro toplantılarının İşçinin Sesi Yayınları'nın 43. kitabı olarak çıkan tutanakları, daha çok partiye karşı yıkıcılık ve karalama kampanyası açan Vural Demir'in tutarsızlıklarını, yalpalamalarını ve yalanlarını yayınlamak amacıyla basılmıştır. Vural Demir'in artık hiçbir önemi kalmamıştır. Bu kitabın genel olarak bir parti tarihi açısından, bir de özellikle Ragıp yoldaşın keskin ve kıvrak zekasının örneklerini taşıdığı için önemi vardır. Kitap okunmalıdır, ana biz buraya, Ragıp yoldaşın söz konusu toplantılarda yaptığı konuşmalardan faşizmin çözülüşü ve kommünist partisinin taktik anlayışı konularındaki görüşlerini çok güzel toplayan birkaçını aldık.

Ragıp Y.: "... Şurası muhakkak, dünyada faşist devletin örgütlenişinin farklı biçimleri olabilir. Örneğin, kır at var. Arap atı var. İngiliz atı var. Fakat hepsine at diyoruz. En başta bazı özellikler var ki, biz bu hayvana at diyoruz. Ondan sonra her atın aynı olmadığını söyleyebiliriz. Bence faşizm konusunda da böyle.

Hakikaten faşizm var mıdır yok mudur konusuna bakarken faşizmi faşizm yapan özelliklerden kalkmak gerek. Muhakkak ki, faşizmin en belirgin özelliklerinden biri, (bizim kendi tanımımızda da var) işlevinden ortaya çıkıyor. Biz faşizmi emperyalizmin karşı devrimi olarak koyduk. Burjuvazi için karşı devrimin hangi durumlarda gerekli olduğunu da faşizm tartışmaları sırasında çok etraflıca işlemiştik. Evet, burjuvazinin erki çatladığı zaman ve çatlaklardan yükselen durumu kötüleştigi için, harekete geçmiş yığınların yükselen durumu başladığı zaman. Onun için öne çıkan finans kapital kesiminin birbirine yapışık kardeş gibi bağlı olduğu bir durum var.

Bunlardan bir tanesi ve temel işlevi, halkın yükselen mücadelesini bastırmak ise, bunu yapabilmek için egemen sınıf arasındaki çatlakları da ortadan kaldırması lazımdır. Bunu olağan burjuvazinin devlet örgütlenmesi içinde yapamayacağı çok açıktır. Çünkü, zaten o çatlaklar o çerçevede ortaya çıkıyor. Çeşitli burjuva kesimlerinin o çerçeve içinde ilişkileri böyle bir tek merkezliği ve tek bir saldırı başını yaratamıyor. Onun için ikili bir işlevi var. Yığınlara karşı şiddet uygularken, burjuvazinin kendi içine de, egemen sınıfa dönüp, onları da zorla bir arada tutması gerekiyor. Yani faşizm sadece yığınlara karşı zor değil, yükselen devrimci harekete karşı zor değil, bizzat bunu yapabilmek için burjuvaziye karşı da bir şiddet uygulamasıdır. Yalnız burada önemli olan birşey var. Burjuvaziye karşı şiddet uygulaması demek, burjuvazinin kendi içinde çelişkili durumuna rağmen yönetici sınıf olarak bir arada hareket edebilmesini sağlayan bir yapıyı da ortadan kaldırması demek oluyor. Bunun için hayatta bir belirgin

özelliği var. Bu da monolitikliktir.

Eğer burjuva kesimler, kendi çıkarları için siyaset arenasına girecekler ise, nisbeten bağımsız davranacaklar ise burada derhal monolitiklik ortadan kalkacaktır, burjuvazinin değişik çıkarları için açıkça burjuva demokrasisinin sınırlı veya geniş yapacağı bir mücadele ortaya çıkacaktır. Değişik burjuva kesimleri bu mücadelede üstte gelebilmek için mutlaka yığınları da arkasına geçirecektir. Onun için, faşizmin monolitiklikle birlikte vazgeçemeyeceği şey bu yığın hareketliliğinin yığınların istemlerinin şu veya bu burjuva kesiminden ziyade merkezi otoriteyi temsil eden tek finans kapital gurubunun altında döşenmesinin bir ögesi daha vardır. Bu da korporatif devlet örgütlenmesidir. Faşizm monolitikdir, korporatiftir.

Bugün Türkiye'ye baktığımız zaman, bilmiyorum söylemek mümkün müdür? Bu nasıl bir faşist devlettir ki, değişik burjuva kesimler açıkça çıkar çatışması sürdürebiliyor. Böyle olunca, Konsey'in bir önceki döneminde tek ve mutlak varlığı ile, bugün kuvvet merkezlerinden bir tanesi, bir taraf olması ve gittikçe de yeri küçülen, daralan bir taraf olması arasında bir fark vardır. Faşizm var mıdır yok mudur tartışmasında bakacağımız ilk nokta bence, faşizmi faşizm yapan örgütlenmeler ve işlevler ortada duruyor mu durmuyor mudur? İşlevi de ortadan kalkmıştır. İşlevin gerektirdiği örgütlenme ve üst yapı oluşumu da ortadan kalkmıştır. Bu çok açıktır.

(...)

Biz komünist siyasal bir hareketiz. Örgüt kurmaya çalışıyoruz, iktidara gelmek için. Birkaç yönü var bu işin. Ben diyorum ki, bu anayasa meselesinde doğru bir anlayışa varmak için, meseleye birkaç yönden bakmak gerekiyor. Birincisi şunu diyebilirdik: Bizim düşündüğümüz doğru ama şimdi söylemek zararlı. Sussak kârlı olmaz mıyız? Biz her zaman doğruyu söyleyebiliriz ama bazen susabiliriz. Acaba böyle bir durum mu var? Siyasal bir hareket olduğumuzu unutup doğrucu davutluk mu yapıyoruz? Hayır, bence

mutlaka bu söylediklerimizi yığınların önünde söylememiz gerekiyor. Öbürü, Türkiye devrimci hareketinde çok sık görülen kurnazlıktan öteye gitmeyecektir. İkinci adımda ayağımıza dolaşacaktır. Yoldaş açış konuşmasında bence bunu çok güzel söyledi. Biz bu rejime faşist değildir diyor isek, anayasanın çıkıp uygulanmaya başlamasını, tepeyi işaretlememiz gerekiyor. Yoksa, hakikaten soracaklardır: "Yahu kardeşim bu nasıl bir faşist anayasa ki bunun altında oluyor işler?" Onun için "şimdi yanlılarımızdan sözetmek doğru mudur değil midir?" bir kenara bırakıp, bunu böylece koymak lazımdır.

Gene siyasal taktik açısından bence önemli birşey var: O da, hakikaten biz gidişin yolunu doğru görüyorsak -ki çözülüyor demekle zaten bunu herkese göstermeye başladık ve hayat da öyle gidiyor ve bu anayasa uygulandığı için de böyle gidiyor- şu durum ortaya çıkacaktır yoldaşlar. Bu yolda adım atıldıkça faşizm bitti demekten çekinen, çeşitli taktik nedenlerle şimdi söylemeyelim susalım, psikoloji bir düzelsin o zaman söylerize doğru gidenler yavaş yavaş şu noktaya geleceklerdir. Faşizm değil diyemediği için, başlayacak örtülü faşizm, parlamenter faşizm... Bu açmazdan kurtulmak o zaman daha hicap verici birşey olmaya başlayacak. Çünkü hayat gözümüzün içine sokmuş olacak. Taktik olarak iki açıdan da bence yanlış. Anayasa konusunda yanlış yaptığımızı söylememek taktik olarak, siyasal bir hareket olarak yanlış olur. Bu konuda söylemek gerekir. İleride kazanacağımız bir sürü şey açısından bu önemlidir.

Gene siyasal taktik olarak şu açıdan önemli: Burjuvazinin tek bir otorite etrafında, tam bir monolitiklik içindeki iktidarı altında yığınların hareketlenişinin ne olacağı konusundaki öngörülerimizle bunun çeşitli tavizlerle dağılmaya başladığı bir ortamda örgütü nasıl çalıştıracamız arasında bir uçurum vardır.

Felsefi açıdan da bence doğrudur. Anayasalar, tarihsel analiz açısından hangi tarihsel dönemlerde ne işlevlerle ortaya çıkmıştır sorusunu sormak bile, anayasanın bu işte

nasıl bir tepe olduğunu ve cuntanın neden diğer kesimlere karşı “anayasal bir taviz” vermek zorunda kaldığını bize anlatır. Bu gerçekten tarihsel açıdan anayasanın işleviyle bağlı birşeydir. Burjuvazinin kendisini kendi arasındaki çelişkilere rağmen tek bir sınıf egemenliği olarak nasıl örgütleyeceği sorusu burada yatıyor. Onun için bu yanıltan bahsetmesek, bu işi biraz kenarda tutsak gibi birşey söyleyemeyiz.

İdeolojik açıdan da bu konuyu böyle söylemek bana çok doğru geliyor. Hakikaten devlet, burjuvazi nasıl yönetir ve bugün örgütsel olarak burjuvazinin bu durumu karşısında neler yapmak gerekir sorularının yanıtını da daha doğru anlayabilmek için bunu doğru görmek gerekiyor. Yoksa bugün burjuvaziye karşı nasıl savaşılacağı sorusunu gerçekten içerikli olarak yanıtlamak çok zor olacaktır.

(...)

Faşizm var mı yok mu konusu örgüt için bugün en önemli konu değil demekle, yığınların gerisinde siyaset yapmaya başlıyorsun, daha da kötüsü burjuvazinin de gerisinden başlıyorsun. Niye bu noktaya geldi? Bu da önemlidir. Biz, kararlı, enerjik bir şekilde savunmazsak diğer hareketlerden ne farkımız kalacak?”

(...)

Vural yoldaş konuştuğunda gerçekten kongreye katılıp katılmamak istediği konusunda tereddüt ettim. (*Veli Y: Ben de aynı fikirdeyim.*) (*Fatma Y: Ben de.*) Yoldaş diyor ki, benim için önemli olan meselelerin kongrede görüşülmesi, ondan sonra karar veririm, parti anlayışını oturtmak meselesi, farklı düşüncelerim vb. Mutlaka geliştirecektir. Mutlaka iç bütünlüğü olan birşey çıkacaktır ortaya. Şimdi bu en önemli mesele ise, alınan karara ve disipline uymak en önemsiz mesele bence. Hiçbir önemi yoktu. Belli bir disiplin içinde tartışarak kongreye gidilir. Orada da görüşler dile getirilir, tartışması yapılır. Ama şu temelde gidilir. Disipline uyanız, görüşlerimizi söyleriz. Hakikaten büyük bir disiplinle bu partiye bağlı, normlarına bağlı, bir de koca çoğunluk var

dışınızda. Bize kararlar geri alınırlacak, peki parti kararı çıgnememeyi kendisi için vıcdan yasıası saymış ve bu şekilde davranmış yoldaşlar ne düşünenecek o zaman? Son yarım saattir benim düşünmeye başladığım, Vural kongreye katılmayı istiyor muydu? Fakat parti içi mücadelede yoldaş, ağzına laf koymayayım, eğer kongreye katılmayı düşünüyorsa olabilecek en kötü yolu seçmiş oluyor. Partiye bağıllık konusunda en kararlı, bir yanlışa bağılı da diyebilirsiniz ama partiye bağılı yoldaşları kazanmanın en kestirme yolu ortada duruyor. Hakikaten bu görüşlerin kongreye gelmesi isteniyor mu? Yoldaşın istemediğı görüşüne varyorum. Bu noktadan itibaren de kesinlikle bu kararların hiçbirini geri alınamaz. Buranın gündemine, yoldaş getirdiğı için konuşmuş oluruz o kadar, ama bir daha parti içinde bu konuşulmamalıdır. Bence partiye sahip çıkanlara karşı da bu ÜB'nin bir sorumluluğı olacaktır. Bu konuda içim rahat benim.

Farklı parti görüşleri dedin, partiyi kazanırsa bu görüşler, farklı bir parti kurulmuş olur. Daha bilmediğimiz için yoldaşın görüşlerini, birşey demek abes olur. Benim dikkat ettiğim hiçbir görüş, hiçbir teori o anda olduğı yapının dışında bir yerde başlayarak hayat bulmaz. Çocuk ana rahminde doğuyor, çiçek toprakta doğuyor. Nerede zemin bulı yorsa oradan yeşermeye başlıyor. Bu parti teorilerinin, hiçbir söz de vermemiş olsan, hiçbir vaatte de bulunmamış olsan, bugün yaratılmış olan zeminden başka yerde başlaması mümkün değil. O zemine baktığımız zaman görülen, daha örgüt sağa mı kaymıştır, sola mı kaymıştır konusunda bir iki laf söylemiş bir il komitesinin bir anda uzun bir süredir partiden kaçıp gitmiş adamları derhal yanına toplayarak şekilsiz bir kalabalık haline girmeye başlamasıdır. Benim görüşüm, bu, yarınkı parti anlayışının yeşereceğı ilk zemindir. Bundan iyi birşey nasıl çıkacak, onu çok merak ediyorum.

İkisini biraraya koyduğumuz zaman ne oldu? Faşizm konusunda Karadağ yoldaşın görüşleri, artı çok az partili,

çok sayıda partisiz arasından kimse çıkıp şunu dememiştir: “Örgüt sağa ykmıştır ama parti disiplinine uymak lazım.” (Veli Y.: Kongreye gidiyoruz çünkü.) “Yoldaşlar benim aklım çorba oldu, bunlar sağ görüşlerdir.” Tamam bunları tartışacağız. “Ben disipline uyarım fakat bu sağ görüşlere benim de söyleyecek sözüm var.” Eyvallah yahu, bir tane böyle diyene rastlamadık.

İkisini biraraya koyduğumuz zaman ne oldu, faşizm konusunda Karadağ yoldaşın görüşleri, artık çok az partili çok sayıda partisiz ama yapısı dağılmış bir kalabalık bir araya gelmiş oldu. Ve bu noktadan başlayarak yeni parti teorileri vücut bulacak. Sen böyle olmasını istemeyebilirsin. Almanya’da yaşamaya kararlısın. Almanya’da da bulutta olmayacağına göre bu işler, bugün budur insan. İnsan malzemen budur. Onlar bugün bu biçimde hareket ediyor. Demek ki senin komünist partisi teorisinin üzerinde ilk tohumunu bulacağı zemin ve toprak da budur. Bunu ortaya çıkan kalabalığın iki özeliğiyle birlikte düşünelim, burada bir yanlış var. Onu görebilmen gerekiyor. Bunları anlatmayı akıl vermek olarak görmüyorum. Benim yıkıcılığın kolaylığını bu kadar güzel yaşadığım bir deney olmadı. Bu da gelecekte olacak şeylere bir kanıttır. Böyle bir ayrışım olmuştur partide. “Karadağ yoldaşın nasıl bir örgü olması gerekir” teorisini onlar arasında kaç kişi biliyor ben bilmiyorum. Herhalde hiç kimse bilmiyor. Ama hepsi Karadağ yoldaşın getirdiği eleştirilerin haklı olduğuna inanıyor. Bu Karadağ yoldaşı bağlar, bağlamaz değil, çünkü kendi ifade ettiği şekilleri tuhaf yerlere bile varmaktadır. Başlangıç noktası, bundan sonraki gelişmeler için budur. En güzel teoriler için bile. Nasıl olacak göreceğiz.

TKP 5. KONGRESİ

Ragıp İçel yoldaşımızın bazı parti organlarında yaptığı konuşmaları bir bölüm olarak derledik. Ancak konuşmaları kuşkusuz bu kadar değildir. Bu bölümdeki konuşmalarını yayınlanmış tutanaklardan ya da tutanakların yayınlanma kararı alınmış ancak henüz yayınlanmamış belgelerden seçtik.

KONUŞMALAR

İleri Demokratik Halk Devrimi'nin Niteliği Üzerine

Tarihsel açıdan bir halk devrimini ileri demokratik halk devriminden ayrı düşünebiliriz. O yüzden programda ileri demokratik halk devrimi iki yönünden bakılarak açılıyor. İki tane birbirinden ayrı kavramı getirip biraraya yamalayarakta yapmamış bunu, o yüzden hakikaten o bölüme dokunmamak gerekir bence, çok açık seçik bir bölüm geliyor. Kapitalizm feodalizme kıyasla, tekelci kapitalizm serbest rekabetçi kapitalizme kıyasla ileridir. Buraya bu, akademik bilgi vermek için konmamış. Altındaki cümleyle birlikte okumak zorundayız onu. Altındaki cümlede ise, finans oligarşisine karşı bir devrim, proletarya hegemonyasına yürütülmezse neler olur onu anlatıyor. İran'da olup bitene bakarsak, proletarya hegemonyasında olmayan bir halk devriminin nasıl gericileştiğine iyi bir örnek görürüz.

Ulusal sorunun çözümü üzerine

Ben ulusal sorunun kesin ve gerçek çözümü ancak sosyalizm koşullarında olanaklıdır cümlesinin kalmasının yararlı olacağını düşünüyorum. En azından bu konuda doğru bir bilinç vermesi ve programın daha uzunca bir dönemde pusulamızın ne olduğunu anlatması bakımından. Bu, proletarya hegemonyasının kurulup buradan devrime yürüme süresi içinde olabilecek pek çok şeyi de gözönüne alan ve açıklığa kavuşturan bir ifadedir. Çünkü ulusal sorunun kesin ve gerçek çözümü ancak sosyalizm koşullarında olanaklıdır.
(...)

Tartışmalarda pek çok konu konuşulacağı için uzun konuşmayacağım. Yalnızca bir-iki noktayı belirtmek istiyoy-

rum. Hepimizin bildiği bir doğru var. Örgütlenmenin mutlak bir şeması yok. Her zaman için gelir geçer bütün ayrıntılarıyla belirlenmiş bir şemaya ulaşmak örgütlenmede olanaklı değil. Koşullar zaman içinde değiştiğine göre, tüzükte de muhakkak zaman içinde değişiklikler oluyor. Biz II. Konferans'ta o gün vardığımız anlayış çerçevesinde en iyisini yapmaya çalıştık. Ama açık yüreklilikle söyleyelim ki en iyisini yapamamışız. Bugün de en iyisini yapmaya çalışacağız. En iyisini yapıp yapamayacağımızı elbette ki partimizin pratiği gösterecek.

Şimdi II. Konferans'tan bugüne kadar geçen zaman içinde, birincisi, bizim emek verdiğimiz, çalıştığımız ölçüde Marksizm-Leninizmi anlayışımız, kavrayışımız gelişti. Bakış açımız genişledi. Bunun dün gelen taslakta elbette ki büyük bir ağırlığı vardır.

İkincisi, dünya komünist hareketi yani dünyadaki komünist partilerinin deneylerini, kendi deneyimiz, ilişkilirimiz, parti çalışmamız içinde daha iyi anlıyoruz. Bunun da izleri vardır gelen değişikliklerde.

Üçüncüsü yoğun bir parti çalışması dönemi Türkiye'nin oldukça sert bir döneminde bir dört yıl geçirdik. Bunun da bize öğrettiği çok şey oldu. Ve ağırlığıyla da bunlar genellenmiş ana hatlarıyla tüzük taslağında vardır.

Tüzük taslağı üzerlne

Kısaca toparlarsam, II. Konferans'ın hazırladığı tüzük taslağının uygulamada, yani bugüne kadar geçtiğimiz dönem içinde uygulamada pek çok açığı çıktı. Bizim kendi teorik öğreti temelinde vardığımız noktadan baktığımız zaman, ileride çıkabilecek pek çok eksikliğini de gördük. Bu temelde pek çok değişikliklerle bugün önünüze gelen taslak hazırlandı.

Başında da söylediğim gibi, bugün de en iyisini yapmaya çalışacağız. Bu bir kolektif çabanın ürünü olacak. Ne kadar iyisini yapıp yapmadığımızı önümüzdeki parti çalışmasının

pratiği gösterecek.

Şimdi II. Konferans'da kabul edilen taslağın sürecin gösterdiği ana eksikliklerini şöyle kısaca bir özetleyeceğim. Bu, yeni taslaktaki değişikliklere bir kuş bakışı bakmak anlamına da gelecek.

Eski taslakta en ufak bir çatışmayı, partiyi kongreye götürme yoluyla çözme eğilimi vardı. Bu eski tüzük taslağının her satırında aşağı yukarı vardır. Özellikle denetleme komitesine verilen yetkiler temelinde, çatışmalarda, görüş ayrılıklarında taraflara birbirini ikna etmenin yolunu göstermeyen ya da en azından bu konuda çok sınırlı zaman tanıyan sınırlı bir anlayış var. Bir ayrılık varsa hadi kongreye gidelim anlayışı oldukça ağırlıktaydı. Buna yeni taslakta birtakım tedbirler getirmeye çalıştık.

İkincisi, il kongrelerinin Türkiye'nin bugünkü hatta geçtiğimiz dört yılın ortamında da, yarın görülebilir gelecekte de rahatlıkla yapılabileceği fikri var. Parti içinde demokrasiyi bu nedenle il örgütlerine kadar indirme var. Bu ama bizim 4 yıllık pratiğimiz, bunun olağanüstü sakıncalarını acı deneylerle yaşattı. O yüzden, bu yeni gelen taslakta buna da karşı tedbirler var.

Üçüncüsü, partide genel sekreterin işlevi konusunda II. Konferans'ın taslağında çok güzel ve doğru bir anlayış getirdik. Ancak bunu örgütsel işleyiş kurallarına bağlayışımızda eski taslakta bulanık yerler var. Yeni gelen taslak bu bulanıklığı ortadan kaldırmaya çalışıyor. Parti genel sekreterini, partinin lideri olarak tanımlıyor ve ona göre de tüm organlarla ilişkilerini açık seçik bir şekilde düzenliyor.

Aynı şekilde gene yürütmede her düzeyde organın sekreterinin işlevi ve o organın bağlı olduğu üst örgüt ile ilişkileri, öbür yandan sekreterliğini yaptığı organ ile ilişkilerini tanımlamada bulanıklıklar vardı. Bu taslak bu bulanıklıkları gidermeye çalışıyor. Alt örgütlerin işleyişlerinde bir takım yol gösterici kurallar, her zaman geçerli olabileceğini düşündüğümüz bazı açıklıklar getirmeye çalıştık.

Bir büyük eksiklik de bundan önceki taslakta, suç ve ceza anlayışındaki bulanıklıktır. Aşağı yukarı hiç suç tanımlanmadan, birden bire sert cezalarla başlayan bir anlayış vardı. Bu arada neyi parti suçu olarak anladığımıza bir açıklık getirdik, ayrıca belli bir sıralama içinde, bunların cezasının ne olabileceği konusunda bir anlayış getirdik. Bunlar, ilk başta göze çarpan bazı noktalar. Ayrıntılara girmedim.

Bunların ne kadar önemli olduğunu, gerek geçici yol arkadaşlarının partiye zarar vermeye çalıştıkları dönemde, gerekse Almanya'da ortaya çıkan parti yıkıcılarının yapabileceklerini, yeni tüzükte boşluk yakalama çabasıyla yaptıkları bir takım girişimler, bize çok şey öğretti. Ama daha önce dediğim gibi ana olarak Marksizm-Leninizm anlayışımız, parti anlayışımız, parti pratiğimiz, dünya komünist hareketinin deneylerine daha yakından bir bakış, biraz daha derinden kavrayış, bugünkü yeni tüzük taslağını kongrenin önüne getirmiş bulunuyor.

(...)

Gelen öneriler hakkında komisyon olarak görüşlerimizi belirteyim. Birincisi gerekçenin son cümlesinin değişmesiyle ilgili olan öneriye katılıyoruz. Bunun için "Türkiye topraklarında sınıfsız ve sömürsüz toplum düzeni, komünizm kurulacaktır" cümlesinin başına, "dünya komünizminin bir parçası olarak" cümleciğinin eklenmesini öneriyoruz.

İkincisi, İhsan yoldaşın getirdiği, demokratlığın partide nelerle belirlendiğini anlattığımız bölümde, seçimle gelmesiyle tartışma kelimelerinin arasına, "azınlığın çoğunluğa bağımlı olması"nın eklenmesi bizce de çok yerinde bir öneridir.

Üçüncüsü, partinin demokratikliği ve merkeziliği konusunda Çetin yoldaşın getirdiği partimiz illegal çalışan bir partidir paragrafının kalkmasının iyi olmayacağını düşünüyoruz. Parti, girişte de anlatıldığı gibi merkezizetçilik ve demokratlıktan oluşan bir bütündür. Demokratlık koşullara göre sınırlanmıştır. Parti her zaman merkezidir, işleyişinin

yapılanışına bakarsak, parti her zaman demokratik-merkezi-yetçidir. O anlayışımızın da tam açık bir şekilde gerekçede kalması yararlıdır.

Özer yoldaşın getirdiği noktalara gerçekten biz de katılıyoruz, çok güzel yakalamış, Lenin de bu şekilde söylüyor. Merkeziliğin yarattığı bozuklukların, hastalıkların anti-dotu bir anlamda ilacı, aşağıdan yukarıya doğru bilgi iletişimidir diyor. Biz bu anlayış temelinde tüzüğe epeyce önlem getirmeye çalıştık. Birincisi herkese yazılı başvuru hakkını getirdik. İkincisi organ raporlarının herkesin, bilgisi dahilinde yazılması, ama bunda ne sekreterin kendi raporunu yazma yetkisini kısıtlaması, ne de üyelerinin kendi raporlarını yazma yetkisini kısıtlaması söz konusu değil.

(...)

Bir noktaya değinmek istiyorum. Bu madde aday üyelik midir? Bu madde (üye alma maddesi) aday üyelik değildir. Çünkü aday üyelik koyarsak, herkese eşit olarak bunu uygulamak durumundayız. Böyle bir aday üyelik mekanizmasının illegal çalışan bir partide, biz komisyon olarak, iyi bir yol olduğunu düşünmüyoruz. Bu birinci yönü.

İkinci yönü de aday üyeliğin illegal bir partide merkezin, yürütmenin elini bağlayan bir tarafı da oluyor. Diyelim ki herkesin bildiği tanıdığı bir yoldaşımız, partimize girmeye karar verdi. Şimdi, bir yıl sen aday üyelik yapacaksın. Bu doğru değil. Öbür taraftan bir yoldaş gelmiş. Az tanıyoruz, iyi çalışıyor ve o günkü enerjisiyle, bilgisiyle, partiye de katkı yapacak. Peki üye olsun ama bir üye gibi çalışsın ama biz de onu tanıyalım bir süre. O zaman bu maddeyi şöyle anlamak gerekir: Bu iki ay içinde yani üyeliğe alma, bölge örgütü ya da yetkilendirilen örgüt tarafından yapılıyor. Ama önce örneğin bir hücre, bir semt komitesi tarafından üye alınacak öneriliyor. Bölge komitesi bunu belirsiz bir süre erteleyemez. Ya hayır demesi lazım, tabii o zaman niçin hayır dediğinin de bilinmesi gerekir, ya da evet demesi gerek. Onun için burada iki aylık süre tanıyoruz. Bu süre içinde üye alma yetkisi olan organın bir karar alması

gerekiyor. Evet ya da hayır. Bu karar evet olmuşsa, üye üyelik haklarını kullanmaya başlıyor. Ama MK da o kadar yakın değil bu üyeye. Üye olarak çalıştığı sürede daha yakından tanıyor. O yüzden kendisine bir yıl tanınmış. Kuşkusuz bir hafta içinde de karar verebilir. Bizce bu illegal bir partide, fırtınalı, çabuk değişen bir ortamda, esnek, güvenilir bir yoldur.

Bu yetkili organ ve bölge komitesinin dışında yetkili bir organ konusunda da şunları diyeceğim. Deneyimimizin gösterdiği birşey var. Hızla yeni bölgelere giren, çabuk bazı kararları alıp uygulaması gereken bir parti olarak çalışıyoruz. Bir örgütün bölge komitesi sayılabilmesi ya da bölge düzeyinde bir örgüt sayılabilmesi için bir alt sınır vardır. Üye sayısı bunun altında ise bölge örgütü değildir. Ama böyle diye o örgüt üye alamayacak mı? O zaman çabuk büyüme eğilimi olan, iyi çalışan örgüt, bölge komitesi olmadı diye kendiliğinden giden bir işleyiş yok. MK oraya siz parti örgütünüz diyor, ya da bu parti örgütünü yönetmekten sorumlu bir organsınız, üye olabilirsiniz diyor. Her yeni bölge açılışında da şöyle ya da böyle bir durumla karşılaşılıyor.

(...)

Yoldaşlar, partimizin merkeziliğine, bugünkü çalışması içinde taban üyelerimizin yetişkinliği, bilinç düzeyi açısından baktığımız zaman, maddenin aynen kalmasını savunacağım. O da şöyle ki, organın çoğunluğunun aldığı karar uygulanmalıdır. Organın, sekreterin değil. Önerileri kabul etmek istemediğimizi söylemek istiyorum. Bunun birkaç yönünü yoldaşlar çok güzel anlattılar. Benim söyleyeceğim, pratik bir yönü daha var. Organ sekreterlerine şöyle zor bir görev geliyor. Böyle durumlarda, sekreter, o görev alanını ilgilendiren her konuda tekrar tekrar üyelerin kafasını kazanmak zorundadır. Benim dediğim olur tembelliğine karşı burada bir önlem vardır. Daha enerjik sekreterlik, daha ikna edici sekreterlik, konuyu daha iyi anlamak görevlerini getiriyor. Bu başlı başına bir eğitimidir. Böyle alınan bir

kararı sahiplenmenin, onu yaşama geçirmenin de öyle geliyor ki başka bir derinliği olacaktır. O yüzden ben olduğu gibi kalmasını öneriyorum.

Bu son dediğimle de bağlı olarak sekreter, organının mutlak çoğunluğunu da toplamak için uğraşacaktır. Yani tamam, Ahmet Mehmet'in bugün işi var, sen ben bizim oğlan toplanınız, karar alırız diyemeyecektir. Çünkü öbür taraftan bunun reddedilme ihtimali de vardır. Organını tüm üyeleriyle düzenli toplamaya çalışacaktır, sık toplamaya çalışacaktır, yani sekreterlere yaptırımını artıran bir yönü vardır.

(...)

Tüzük taslağı hazırlığı sürecinde Komintem'in komünist partilerinin yapısı üzerine çıkarttığı bir metni inceliyordum. Orada Komintem temsilcisinin herhangi bir partinin herhangi bir organının toplantısına katılma ve veto yetkisi olduğu yazıyor. O metnin başında şöyle bir ibare var: "Çok değişik koşullarda çalışan partilerin bir şeması yoktur. Ama hepsinde ortak geçerli bazı yönler vardır". Ondan sonra saydığı ortak özellikler arasında da, bunu sayıyor. O zaman Komintem'de, önemli sayıda partili legal çalışmakta. Yani bu açılardan baktığımız zaman, benzeri bir maddenin tüzüğümüzde olmasının zararı değil, yarar vardır diye düşünüyoruz.

(...)

Bu maddenin, dokuzuncu maddenin hemen ardından yeni onuncu madde olarak girmesinin en uygun olacağını düşünüyoruz. Gerek Zeki yoldaşın getirdiği, gerek Veli yoldaşın getirdiği ve tartışmanın kendi mantığı içinde çıkan anlayışı, kararlar komisyonunun getirdiği biçimin iyi özetlediğini düşünüyoruz. Okuyorum. "Üst organların belirlediği temsilciler, alt organların toplantılarına, konspirasyonu bozmayacak biçimde katılabilir, üyeleriyle ilişki kurup onları denetleyebilir."

(...)

Önce bir açıklama getirmek için söz aldım. Bu madde özellikle Lenin'in önerisi ve israrıyla 1903'den beri Bolşeviklerin tüzüğüne girmiş bir maddedir. Merkezi bir

partide, merkeziyetçiliğin yaratılabileceği bazı aksamaların pan zehiri olarak düşündüğümüz noktalardan biridir. Partiyle ilişkisi olan kişilerin ve partili üyelerin görüşlerinin tabandan doğrudan partinin karar ve yürütme organlarına, onların yöneticilerinin eline geçmesi anlamını taşıyor.

Gelen değişiklik önerileri arasında, Arif yoldaşın değişiklik önerisine gelince. Eğer, yüzlerce binlerce kişi düşüncelerinin yazılı olarak genel sekretere sunulmasını istiyorsa bu çok güzel birşey. Özellikle partili üyeler hergün bir yazı yazacaklarsa, genel sekretere, MO'a. Hiçbir itirazımız yok. Biz eminiz, genel sekreter de MK da, MO da artan yazılı belgelere, hızlı gözden geçirme, ayıklama üzerinde karar alma, yanıt verme işlerini yapacak örgütlenmeyi mutlaka yaratır. Sonra, bu konulardaki işleyişimiz, kendi açımızla düşünürsek, hiç fena değildir. MO'nın istatistiklerini, MK raporunda dinlediniz. Başa çıkılmaz bir durum yoktur. Verdiğimiz yanıt miktarı da çok yüksektir. Endişenin yeri olmadığını düşünüyoruz. Maddenin aynen kabul edilmesi yerinde olur.

(...)

Şöyle bir örnek düşünmeye çalışalım. Diyelim ki bir İstanbul bölge örgütümüz var. Bunun kendi semt komiteleri var, hücreleri var, fabrikalarda çalışıyor. Çeşitli bürolar kurulmuş, kadın, sendika, vb bir çalışma yürüyor. Ama MK da burada diyelim ki hapisaneleri ziyaret için, diyelim ki bazı teknik işleri yürütmek için, diyelim ki giriş çıkışları örgütlemek için bir örgütlenme yapmak istiyor. Bu örgütlenmenin oradaki bölge komitesi tarafından bilinmesi de yanlıştır, ona bağlı olması da yanlıştır. Hiç bilmesi gerekmez. Çünkü bölge komitesinin tanımlanan görev alanını ilgilendirmiyor. Bir yanlış anlama olmasın diye biz böyle bir ibare koyduk buraya. Yani bölge örgütlenmesinin dışında MK o bölgede özel amaçlı örgütlenmeler yapabilir ve o bölgede çalışan bölge komitesi bunları bilmek durumunda ya da yönetmek durumunda değildir. Hatta bölge komitesinin sekreteri de bilmeyebilir gerekirse.

(...)

Genç yoldaşlar, çoğumuz sekreter bile olsa deneyimimiz az. KP içinde çalışmada duygusal yönlerle komünistliği uyumlaştırma konusunda hepimizin eksiği var. Kimse bir günde bunların üstünden atlayamıyor. Alınmak, üzülmek, niye benim haberim olmadı demek. Ancak öyle şeyler var ki, biz onları yapmak zorundayız, çünkü partinin savaşımının ana çizgisi bunu gerektiriyor. Onları yaparken çıkan eksiklikleri, aksamaları, biz az yctişmemizden, örgütümüzün şurasının ya da burasının o düzeye ulaşmamış olmasından doğan sorunları da gereken düzeye çıkartarak gitmek zorundayız. Herşeyi yoldaşlarımızın duygusal yetişkinlik düzeyini gözetererek yapamayız. Yapılması gerekeni önce bir koymak gerekiyor. Demin anlattığım örnek çerçevesinde MK böyle işler yaptı ve yapmak zorunda. Ama biraz hayat ilerlediği zaman, birincisi bu endişe kalkıyor. İkincisi bu prensibi biz sonuna kadar doğru uygularsak, yok böyle bir insan, böyle bir olay yok oradaki sekreter için. Aşırı merak etmezse, öbür MK'nın, üst organların oradaki çalışanları da doğru davranırlarsa, konspiratif davranırlarsa, böyle bir nesnel olgu da yok, yolları da kesişmez. İlke doğru uygulanırsa, yolların objektif olarak kesişmemesi gerekir ve o yüzden endişelerin ortamı olmaması gerekir. Kaldı ki kesişti, o zaman bu konu belli bir olgunluk, belli bir yetişkinlik isteyecektir. Yoldaşların da hayatın istediği yöne doğru kendi psikolojilerini, kendi duygusal durumlarını mutlaka geliştirmeleri gerekir. -

(...)

Şöyle bir önerim var: ... Yürütme, GS işleri birlikte yapacağı yoldaşları seçer, ama iki MK toplantısı arasında, MK'nın yetkilerini GS yerine, merkez yürütme bürosu kullanır, merkez yürütme bürosu MK'nın ilk toplantısına hesap verir, onay ister. Veli Dursun yoldaşın konuşmasından sonra benim kafam buna doğru daha fazla yatıyor. MYB seçildiği andan itibaren bir kollektif oluşuyor. Bir bölge komitesini bölgeye atadığım, buraya git bir parti örgütü kur

dediğin yoldaş kuruyor, bir bölge komitesi oluşturuyor, ama ondan sonra bölge komitesinin her tarafa ortak sorumluluğu oluyor. Kongre hazırlanırken ortak sorumluluğu oluyor, MK'ya karşı ortak sorumluluğu oluyor. Bir bölge komitesi üyesi beni sizin buraya yolladığımız sekreter seçti, vallahi karışmam o hesap versin diyemez. Bu komünist çalışmaya terstir. O yüzden bu öneri bence, partimizin genel çalışma stilini daha iyi anlatıyor. Önerim: "Ve MYB'yi, MK plenumunun onayına sunar" ibaresininin, 28. maddeden çıkmasıdır. O zaman 28. maddeyi önerdiğimiz biçimiyle okuyorum.: "GS partinin günlük çalışmalarını yürütmek üzere MK üyeleri arasında, editör de içinde olmak üzere bir MYB seçer". Ama buna karşılık "f" şikkını şu şekilde öneriyorum: "İki MK toplantısı arasında, MK'nın yetkilerini, MYB kullanır. MYB, MK'nın ilk toplantısında hesap verir, onay ister."

(...)

(Editörlük ise) MK'nın içinde işbölümünün bir parçası olarak tanımlanmış oluyor. Başka partilerin kendilerine göre gerçeği var. Bolşeviklerin 1903 tüzüğünde apayrı bir organdır. Editörlük diye görevleriyle, yetkileriyle tanımlanmış, MK'nın içinde bir organ var. Biz taslağı hazırlarken, ikinci bir yönünü, yani yürütmeden kopmuş bir organ olmamasını düşünerek MK'yı MYB'nin içinde düşündük. MK sürekli toplanan bir organ değil. Yayın çıkartma, MO çıkartma işi sürekli olarak yürütmeye içiçe gidiyor. Ve bizim gibi çalışan, gerçekten ideolojiye önem veren bir partide yürütmeye yakın olması, açıkcası içice olması gerekir. "Yürütmenin dışında olsun, ama GS'nin eliyle seçilsin." "Sekreter yoluyla bu işler yürütmeye eşgüdüm lensin" gibi öneriler de var. Gelecek. Tartışacağız. Ama bizim görüşümüzün özü, esası bir işbölümünü yürütmeye bütünleşmiş bir şekilde tanımlamaktır. İdeoloji orada üretiliyor, parti burada yönetiliyor, bu başka bir tarihsel dönemin gerçeğiydi. Bizim taslağımızda yürütmeye içice getirilmiştir ama işbölümünün bir parçası olarak da ayrı

olarak tanımlanmıştır. O yüzden ben Veli Dursun yoldaşın da açıklamasına katılarak taslağın bu maddesinin getirdiğimiz gibi onaylanmasını isteyeceğim.

..“(…)

Parti suçları konusunda:

Bazı öneriler üzerinde konuşacağım. Birincisi, parti çalışmasında tüzüğe uymamak denince, tüzüğün 2. maddesine uymamayı kapsıyor. 2. madde özellikle önemlidir ama parti çalışmasında tüzüğe uymamak yerinc, tüzüğün 2. maddesine uymamak olsun önerisine biz karşıyız.

Aynı nedenle, toplantılara katılmamak gene nomların nasıl uygulanacağı konusuna giriyor, toplantıya katılmak görevdir diye tüzükte belirlendi. Bu yüzden toplantıya katılmamak da otomatik tüzüğe uymamak anlamına geliyor.

Üçüncü konu, bir yoldaş “parti sırlarını öğrenmeye çalışmak bir suç olarak belirlenip, konsun” dedi. Buna katılıyoruz. Önemli bir anlamı var ve önceki maddeler bunu kapsamıyor.

Özel yaşam konusundaki öneriyi, “partiyeye zarar veren bir özel yaşam” şeklinde değiştirilmesini önererek katılıyoruz. Bu da hem hakikaten Veli Dursun yoldaşın da belirttiği gibi, soyut ahlaki bir takım ifadeleri çıkarıp, suçu çok daha somut bir hale getiriyor.

Bir nokta daha var. Organ dışında konuşmak, yatay ilişki kurmak konusu. Organ dışında konuşmayı yasaklamak, yatay ilişki kurmayı da yasaklayan birşeydir. Kendi organı dışında konuşmak, yatay ilişkinin her türünü yasakladığı gibi boş boğazlığı da en geniş anlamıyla partide yasaklıyor. Tutanaklara geçsin diye özellikle altını çizerek söylüyorum. Onun için ona daha alt şartlar getirmek, bizce gereksizdir. Neyin suç, neyin ceza olduğu konusunda, ilk komünist örgütlenmenin olduğundan bugüne kadar zengin bir tarihsel deneyim var. Biz ilk tüzük taslağını hazırlarken, II. Konferans'ta biraz bu taraflarını fazla araştırmamışız. O da bir parti olarak, ya da partileşme çabası içinde bir örgüt olarak, birlikte aldığımız yolun kısalığından olsa gerek. O

deneylere bakmamışız. Burada suç diye belirlenen şeylerin önemli bir bölümü, komünistlerin birliği için Engels'in yazdığı maddelerden ve kendi deneylerimizden süzölmüştür. O maddelerde daha ilginç şeyler de var. Adam gibi davranmak diyor. Komünistin adam gibi davranması önemli bir şeydir. Partiye zarar veren bir özel yaşam konusu parti büyüdükçe, sık sık karşımıza çıkacaktır. Özellikle altını çizerek koyalım.

Bu noktaların dışında bir-iki kelime daha söylemek istiyorum. Partiye aldığımız insanlar dört dörtlük komünistler olarak girmiyor. Kendimizin girdiği günleri hatırlayalım. Kapının darlığını, genişliğini, ülkenin koşullarına göre her dönem için ayrıca tartışacağız. Parti, normlarına göre partilileri, organları ve tüm partiyi, bilinç düzeyini yükselterek, yaşamıyla parti çalışmasını iyice kaynaştırarak, günlük komünist çalışma, devrimci fedakarlık, devrimci atılganlık, disiplin çerçevesinde geliştirerek gidiyor. İnsanlar devrimci çalışma içinde, Marks'ın da pek çok yazısında dediği gibi, kendi kişiliğinde de devrim yapıyor. Bu yüzden yöneticilik o noktada bir sanat. Ceza dediğimiz şeyin eleştiriyiyle düzeltmenin ötesinde bir anlamı var. Ceza bir yerde, partinin bütününe sen zarar verdin diyor, partinin bütününe koruyan bir yönü de var. Düzeltmek ve yetiştirmenin yanısıra partinin bütününe korumak isteyen, bunu hatırlatmak isteyen bir yönü var. Nitekim hatırlamamakta ısrar eden de, çıkartan, partiden atan bir yönü var. Partiden atma, üyeliği askıya alma, cezalı yer değiştirme, hepsi aynı anlama, partiyi koruma anlamına geliyor. O yüzden üyenin bilincine, koşullarına dikkatle eğilmek gerekiyor. Bunları çifte standart diye düşünmeyelim.

(...)

Parti profesyoneller örgütü dediğimiz zaman işbölümü, uzmanlaşma, siyasal polise karşı savaşımında yetkinlik vb. kavramlarla birlikte düşünülen bir kavram profesyonelleşme. Yeterince çalışmayan ya da kendi kendine tatil veren bazı yoldaşlar çıkabiliyor. Oysa merkezi bir partinin çalışmasında

profesyoneller örgütü dediğimiz anlayışta, temel olan birşey, herkesin verebilmekte özgür olduğu saatinin tümünü partiye vermesi anlayışı var. Tüm bunların parti üyelerinin sürekli ortak çalışması, sürekli ortak eylemi temelinde varolduğu anlayışı var.

Örneğin bir işçi günde 8 saat çalışıyor. Bu insan için geri kalan saatler özgür saatler. Bu saatler partiye aittir. Bunları partiye verecektir. Bir parti üyesi benden bu kadar diyemez. Bir üye yalnızca fikir vermek ya da Nasreddin Hoca'nın hindisi gibi sadece düşünmek için parti üyesi değil, partinin günlük somut çalışmasında sürekli yer alarak parti üyesi. Partide merkezilik de, profesyonellik de bu temelde kuruluyor.

Bu marşın sözlerini de o yazmıştı. Almanya'da 1500'lerdeki köylü ayaklanmalarını konu alan, köylülerden yana geçmiş bir şövalyenin komutanlığında verilen savaşları anlatan bu marşa, Aralık 1984'deki 8. Özveri Taarruzu kapanış gecesi için O Türkçe söz yazmıştı.

Fabrikalardan gelen ses

Fabrikalardan gelen ses
Haydi kavgaya
İşçinin Sesi'dir bu ses
Haydi utkuya

İşçiler silahlanın
Devrim için hazırlanın
Gece kondu ayaklandı
Köyler savaşa uyandı

İşçiler silahlanın
Devrim için hazırlanın
Yürüyor devrim ordusu
Burjuvazinin kabusu

İşçiler silahlanın
Devrim için hazırlanın
İktidarı zaptedelim
Demokrasi için tek yol devrim.

ARDINDAN

Bedir Aydemir yoldaşımızın ardından yayınlanan konuşmaları, mesajları ve şiirleri derledik.

HEMEN ARDINDAN

SENİNLE ONUR DUYUYORUZ, DUYACAĞIZ

*8 Ocak 1989 Pazar günü, Bedir yoldaşımızı
komüniste yaraşır, kızıl ve iyi örgütle bir törenle
son yolculuğuna uğurladık.*

Ragıp İçel yoldaşımızı (gerçek adıyla Bedir Aydemir, günlük kullandığı adla Mevlut yoldaşımızı) Türkiye devrimci hareketinin bugüne dek görmediği, komüniste yaraşır, kızıl ve iyi örgütlü bir törenle son yolculuğuna uğurladık.

Ragıp yoldaşın cenazesi 8 Ocak Pazar günü sabah 9.30'da Londra İşçi Birliği binasına getirildi. İşçi Birliği'nin giriş katı kızıl bayraklarla ve Ragıp yoldaşın resmini taşıyan afişlerle donatılmış, kızıl örtülerle örtülü, iki yanında kızıl bayraklar asılı bir katafalk hazırlanmıştı.

Daha cenaze gelmeden yoldaşlar ve işçi arkadaşlar salona dolmaya başlamışlardı. 9.30'da *Enternasyonal* marşı çalarken yoldaşımızın tabutu LİB'deki katafalka yerleştirildi. Üstüne TKP imzalı ve orak-çekiçli bir kızıl örtü örtüldü. Yoldaşımızın iki yanında iki yoldaş nöbet tutmaya başladı.

Ragıp yoldaşın bulunduğu katafalkın önü çelenklerle ve buketlerle dolmuştu ama içlerinden bir tanesi çok güzel ve dikkat çekiciydi. Kırmızı ve sarı karanfillerle örülmüş orak-çekiçin üstünde Türkiye Komünist Partisi, altında Merkez Komitesi yazıyordu.

Törene katılım çok yüksek oldu. Ragıp yoldaşımız kavga arkadaşlarını ve kendisini seven dostlarını etrafına toplamıştı. Törene katılan tüm yoldaşlar ve sempatanlar tek tek gelerek tabutun üzerine kızıl karanfil bıraktılar ve yumruk-

larını havaya kaldırarak saygı duruşunda bulundular.

Yunan iç savaşının kahramanlarından ve komutanlarından General Serafis'in eşi Marion Serafis, ta başka şehirden kalkıp gelmişti. Böyle yaparak kendisi bizi sevindirdi ve onurlandırdı.

Saygı duruşuna katılanlar arasında İngiltere Sendikalar Konfederasyonu'nun Londra Sendikalar Birliği yöneticisi yoldaşlar, en başta da Peter Spalding vardı.

Büyük Britanya Komünist Partisi'nden ayrılan devrimciler - Leninistler - törendeydiler. Ayrıca İranlı devrimci örgüt Rahe Kargar'dan katılanlar oldu. Avrupa'da Dev Genç'ten ve Rızgari'den arkadaşlar da katılanlar arasındaydılar. Bu arada İşçi Partisi'nin çeşitli şubelerinden katılanlar da vardı.

Saygı duruşlarına biraz ara verildi ve Oktay Bozdağ yoldaş kısa bir konuşma yaptı. Bozdağ yoldaş şunları söyledi:

“Yoldaşlar,

“Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi Bedir Aydemir yoldaşımızı anmak üzere biraraya geldik.

“Bedir Yoldaş, Türkiye işçi sınıfının örnek kişiliği, engin bilgisi, yorulmak bilmez çalışkanlığı, komünizme sarsılmaz inancı, işçi sınıfımıza, kavgamızın haklılığına ve zaferin kaçınılmazlığına derin güvent, sonsuz cesareti, yoldaşlarına karşı hakyemezliği, derin sevgisi ve vefası ile, düşmanlarına karşı sınıf kininden kaynaklanan acımasız tutumuyla, hayatının her anını dolduran yaşama sevinciyle, en zor günde bile çevresindeki yoldaşların canına can katan neşesiyle tanınan, seçkin bir evladıydı.

“Şimdi hepinizi Bedir Aydemir yoldaş için 3 dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum.”

Saygı duruşundan sonra Oktay yoldaş şöyle devam etti.

“Türkiye Komünist hareketinin eski bir marşı şöyle diyor:

“Yangınlara fazla bakan gözler yaşarmaz

“Alın kızıl yıldızlı baş secdeye varmaz

“Döğüşenler ölenlerin tutmaz yasını

“Anacağız göğsümüzün son sayhasını!”

“Bizler de yüreğimizin acısını, komünist bilincimizle bastıracağız. Bedir yoldaş için yas tutmayacağız. Herbirimiz O’ndan örnek alarak daha iyi komünistler olacağız, kavgamızı daha da yükselteceğiz.

“Bedir yoldaş önünde söz verelim yoldaşlar. O’nun son sayhasını analım:

“Yaşasın Komünizm!

“Yaşasın Partimiz!”

Oktay Bozdağ yoldaş konuşmasını, Ragıp yoldaşın eşi Uğur Kutlu yoldaşı konuşmaya çağırarak bitirdi. Uğur yoldaş son derece duygulu konuşmasında şunları dedi:

“Yoldaşlar,

“Bedir ile yaşamının son beş yılını paylaşma ayrıcalığına sahip oldum. O, benim için eşim, en yakın dostum, yoldaşım ve tüm insanların en iyisi oldu. Ancak şu anda onun kişiliğinin yüce yanlarını, sıcak yönlerini birkaç yetersiz kelimeyle özetlemeye çalışmayacağım.

“Sadece şunu söylemek istiyorum ki, bir gün tüm insanlıktan ümidimi kesmek gibi bir zaafım olursa, Bedir’i hatırlayacağım ve ondan cesaret alacağım.

“Ölmeden bir gün önceki gece, alıştığımız eski güçlü yapısının, uzun boyunun, üzüntü veren bir gölgesi gibi, yatağının kenarına oturdu, gözleri yarı kapalı, uyur gibi dalgındı. Birdenbire, sanki güçlü bir çağrıyı işitmiş gibi silkindi, sanki bir yürüyüşteymiş gibi kendini ileri attı ve vücudunun güçsüzlüğünün elverdiği ölçüde yüksek sesle haykırdı: ‘Yaşasın

mücadelemiz! Marks, Engels, Lenin!, Yaşasın Komünizm!, Yaşasın Partimiz!’

‘‘Sonra, yorgunluktan sesi çatallaştı ve sustu. Ben ağlamaya başladım, çünkü anladım ki, bu onun ölümüne meydan okumasıdır. Bu haykırış, ‘hastalık vücudumu harap edebilir ama benim inancımı kıramaz, eğer ayaklarım beni taşımıyorsa, benim cesaretim, ta en sonuna kadar beni bir komünist, bir savaştı olarak yürütecektir’ anlamına geliyordu.

‘‘Dilerim ki, burada bulunan herbirimiz, ölüm anımızı, O’nun gibi yılmaz bir yiğitlikle karşılayabilelim.

‘‘Saygılarımla, Elveda Bedir!’’

Uğur Kutlu yoldaşın konuşmasının ardından saygı duruşları yine devam etti. Aynı zamanda, salonda Ragıp yoldaş için açılan deftere tüm yoldaşlar ve konuklar düşüncelerini yazdılar.

Saat 10.30 civarında saygı duruşları bitti ve İşçi Birliği’nin önünde yürüyüş düzenine geçtik. En önde, altı yoldaşın omuzlarında taşıdığı Ragıp yoldaşın tabutu vardı. Arkasında onu en uzun süredir tanıyan yoldaşlardan biri Ragıp yoldaşın resmini taşıyordu. Onun ardından iki yoldaşın taşıdığı görkemli TKP-MK çelengi geliyor, çelengi *İşçinin Sesi* sancağı izliyordu. Sancağın arkasında kızıl bayraklar taşıyan 6 yoldaş yürüyor, onları, başta Yürükoğlu ve Emine Engin yoldaşlarla, Ragıp yoldaşın eşi Uğur yoldaş olmak üzere tüm öteki yoldaş ve konuklar izliyordu.

Kısa bir yürüyüşten sonra taşıtlarla cenazenin yakılacağı yere gittik. Ragıp yoldaş Engels’in yolunu izlemiş ve öldüğü zaman kendisinin yakılmasını vasiyet etmişti.

Yakılma yerine geldiğimizde önce binanın önündeki alanda toplanıp, salonun boşalması için kısa bir süre bekledik. Sonra salona girdik. Girerken salonda Ragıp yoldaşın en sevdiği klasik müzik parçası olan Tokata ve

Füg çalıyordu.

Tabut yakılacağı yerin önündeki platforma kondu.

Ragıp yoldaşa veda etmeden önce onu son kez uğurlama konuşmasını Yürükoğlu yoldaşımız yaptı. Yürükoğlu yoldaşımız kısa ama son derece anlamlı ve güzel olan konuşmasında şunları söyledi:

“Yoldaşlar,

“Mevlut yoldaşımızı, bu uzlaşmaz, onurlu komünisti son yolculuğuna uğurlamak üzere buradayız.

“Günü, zamanı gelecek, küllerini Türkiye işçi sınıfı, mutlaka ve mutlaka ülkesinde gömecek. O gün gelene dek küllerini saklama görevini de Mevlut yoldaş bizlere, Uğur yoldaşla bana, yani partisine bıraktı.

“31 Aralık'tan bu yana partinin her yanından derin bir üzüntü yanında büyük bir heyecan dalgası yükseliyor. Yoldaşımızın zamansız ölümü, bu yeri doldurulmaz kayıp tüm partilileri hırslandırıyor, birbirine daha da kenetliyor, gönülleri tutuşturuyor, yeni bir başlangıca hazırlıyor. Görüyorsunuz ki, Mevlut yoldaşımız bugün de görevini sürdürüyor.

“Mevlut yoldaşım iki şeyden emin olabilirsin: Hem bu kez bir de senin için, savaşağız ve kazanacağız.

“Ömrümüzü son anına dek işçi sınıfının kurtuluşuna adadıysak,

“Burjuvazinin yılışık çağrılarına bir kez olsun dönüp bakmadıysak,

“Bir kısa yaşantıya sınıfımız ve partimiz için büyük işler sığdırdıysak,

“Ve bizden sonra yoldaşlarımız kızıl bayrağı daha yükseklere kaldıracaklarsa,

“Nereden, hangi yoldan gelirse gelsin,

“Ölüm sefa geldi, hoş geldi.”

Ragıp yoldaşımızı uğurlamadan evvel tüm salon ayakta, yumruklar havada *Enternasyonal* marşını söyledi. Daha

sonra yoldaşın tabutu yakılma yerine girdi. Onu bir daha görmek mümkün olmayacak ama partimiz bu büyük komünisti unutmayacak, unutturmayacak.

İşçinin Sesi, sayı 368, 9 Ocak 1989

KOMÜNİZM MÜCADELESİNDE ÖLÜMSÜZLEŞECEK

*Ragıp yoldaşımızın ardından Türkiye Komünist
Partisi Merkez Komitesi'nin çıkardığı bildiri*

Ragıp İçel(*) yoldaşımızı, 31 Aralık cumartesi günü yitirdik. Yoldaşımızın, henüz 42 yaşındayken, daha çok katkı yapabileceken ölümü, partimiz için, işçi hareketi için ağır bir kayıptır.

Ragıp yoldaş 1973 yılında Veli Dursun yoldaşın teklifiyle partiye girmişti. Uzun bir süredir TKP Merkez Komitesi, Merkez Yürütme Bürosu üyesi olan Ragıp yoldaş, son derece değerli bir insan, örnek bir komünistti. Planlı, programlı bir biçimde ve durmadan çalışırdı. Üstün bir kafaya ve engin bir kültür birikimine sahipti. Ömrünü işçi sınıfının kurtuluş mücadelesine adanmış, bu uğurda işçi gibi çalışan bir işçi sınıfı aydınıydı.

Partide menşeviklerle kavga patlak verdiğinde hiçbir ikircim göstermeden Leninci safta yer alan Ragıp yoldaşımız, bugüne dek partiye ölçülmez katkılar yaptı. Bölge sekreterliği, matbaa ya da dış ilişkiler olsun, gazete ya da Merkez Komite Sekreterliği olsun, hangi alanda çalışırsa, o alanın çehresini değiştirdi.

Kamuoyunda, kurucusu olduğu Barış Derneği'ndeki çalışmalarıyla tanınan Ragıp yoldaş, kalıcı ve adil bir barışın devrimden başka bir yolu olduğunu hiçbir zaman düşünmedi. Barış Derneği'nde de, derneğin öteki birçok üyesinden farklı olarak, bu devrimci anlayışla çalıştı. Nitekim, kendisi hastalandığı sıralarda Gorbaçov'un *Peres-*

troyka kitabında özellikle barış konusundaki çarpıtmalara yanıt vermeye hazırlanıyordu.

Ragıp yoldaşımız ölümle pençeleşirken, sol yumruğunu kaldırdı ve son gücüyle "yaşasın komünizm, yaşasın işçi sınıfı, yaşasın partimiz, yaşasın Marksizm- Leninizm" diye haykırdı. Böyle değerli bir yoldaşın ölümüyle uğranan büyük kaybı olabildiğince azaltmanın ve bu can yoldaşımızı yaşatmanın tek yolu vardır. Partimiz tüm yoldaşları mücadeleyi yükseltmeye, çağırıyor.

TKP Merkez Komitesi

Yoldaşımızın yazar adı Yalçın Çağlar, günlük kullandığı ad Mevlut, gerçek adı ise Bedir Aydemir'di.

İşçinin Sesi, sayı 368, 9 Ocak 1989

BÜYÜK SALONLAR BİLE DAR O ANCAK KAVGAYA SİĞAR

*14 Ocak 1989 günü, Bedir yoldaşımızın anısına
İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği
bir toplantı düzenledi*

İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği (İTİB), Bedir Aydemir yoldaşımızı anmak üzere 14 Ocak Cumartesi akşamı, Hackney Belediyesi Meclis salonunda bir toplantı düzenledi. 8 Ocak Pazar günü Bedir yoldaşımızı komüniste yaraşır, kızıl ve iyi örgütlü bir törenle son yolculuğuna uğurlamıştık. Anma toplantısı da komüniste yaraşır, kızıl ve anlamlı oldu.

Toplantıdan önce salon kızıl flama ve bayraklarla donatılmış, kızıl karanfillerle süslenmişti. Salonun girişinde Bedir yoldaşımızın fotoğraflarından ve *İşçinin Sesi*'nde çıkmış yazılarından birer pano hazırlanmış, kürsünün önüne de çerçeveli resmi konmuştu. Kürsünün arkasında orak-çekiçli TKP amblemlili kızıl flama üstünde Bedir yoldaşın son sözleri "yaşasın komünizm, yaşasın partim" yazılıydı. Hemen yanında *İşçinin Sesi* sancağı vardı. Öteki kızıl flamalarda "Mevlut yoldaş, seni kavgamızda yaşatacağız", "yaşasın proletarya enternasyonalizmi", "tek büyük işçi sınıfı, tek silâh illegal parti, tek yol devrim" belgeleri yazılmıştı.

Toplantı Bedir yoldaşın anısına bir dakikalık saygı duruşuyla başladı. Bir bölümünü geçen sayımızda, bir bölümünü de bu sayıda bastığımız mesajlar, en başta TKP Merkez Komitesi bildirisi olmak üzere okundu.

Mesajlardan sonra, toplantıyı yöneten Oktay Bozdağ

yoldaş, ilk konuşmayı yapmak üzere Bedir yoldaşın eşi Uğur Kutlu yoldaşı kürsüye çağırdı. Uğur yoldaş kısa konuşmasında şunları söyledi:

“Değerli yoldaşlar ve dostlar,

“Bedir hakkında her konuşmam istendiğinde, onun kişiliğinin büyüklüğü ve olağanüstünlüğünü anlatmak için kelimelerin yetersizliğini hissediyorum. Bugün en iyi yapılacak şeyin, sözlerini onun yazdığı bir türküyü söylemeye çalışmak olduğunu düşünüyorum. Türkünün adı “Partizan” ve onun kişiliğinin önemli bir bölümünü yansıtıyor. Kanadalı şair Leonard Cohen’in söylediği bu türkünün sözlerini Türkçe’ye o çevirdi. Hayatının son haftalarında bu türküyü ona sık sık gitar eşliğinde söyledim. Bedir bu türkünün en çok Kürdistan’daki mücadeleyi yansıttığı için Kürt yoldaşlarca sevilleceğini düşünmüştü.”

Uğur yoldaş daha sonra “Partizan” türküsünü okudu.

Daha sonra Mercan Köklü, Mustafa Yılmaz, Britanya’daki *Leninist* örgütünden Jack Conrad, Emine Engin ve R.Yürükoğlu yoldaşlar birer konuşma yaptılar.

Konuşmalardan sonra Mahmut Canoğlu yoldaş sazıyla Bedir yoldaşımızın çok sevdiği türkülerden dört tanesini söyledi. Türkülerden biri, sözlerini Ozan Öncü yoldaşın yazdığı, bestesini kendisinin yaptığı bir parçaydı ve ilk kez çalınıyordu.

Mesajlar, konuşmalar ve türküler arasında sık sık “Mevlut yoldaş yaşıyor”, “yaşasın komünizm, yaşasın partimiz”, “Kürt halkına ayrılma hakkı” belgileri atıldı. Toplantı hep birlikte söylenen *Enternasyonal* marşıyla sona erdi.

Herkes Bedir yoldaşı yüreğinde kavgaya götürdü.

SINIF KAVGASI DURMAZ BEDİRLER ÖLMEZ!

*Bedir yoldaşımızı anma toplantısında
R. Yürükoğlu yoldaşın yaptığı konuşma*

Bu toplantıyı düzenleyen yoldaşlar benim de konuşmamı istediklerinde inanın çok zorlandım. Ne yapacağımı, ne diyeceğimi bilemedim. Bedir yoldaşın insanlığını, komünistliğini birkaç söze sığdırmak olanaksız. Ve biz onun adını böyle konuşmalarda değil, asıl olarak kavgamızda ve zaferimizde yaşatacağız.

Bu anlayış içinde kısa birkaç şey söylemek istiyorum.

Arkadaşlığımız 1971'e, 17 yıl öncesine gidiyor. Tanıştığımızda, çeşmesi yolu olmayan köylere yazları gidip, çeşme yapma çalışmalarında çalışmış, gerçekten insancıl, genç bir bilimi adamıydı. Burjuvazinin tepelerinden, köklü bir ailedendi. Tam da bu nedenle, o sınıfı erkenden ve yakından tanımış ve nefret duymuştu.

1973'te, 26 yaşında, TKP'ye girdi. Partiye alındığı toplantıda, o koca adam hüngür hüngür ağlıyordu.

Bedir yoldaş o gün bugündür burjuvaziyle uzlaşmadı. Burjuvazinin yalıtık çağlarına dönüp bakmadı. Pir Sultan'ın dediği gibi, "ihlas ile gelen bu yoldan dönmez". Öyleydi, öyle gelmişti partisine. Sonuna dek de yolundan dönmedi. Başka bir sınıftan gelip, bir süre devrimci saflarda dolaşıp, sonra sınıfına dönen dönemlerden değildi. Ki isteseydi, kendine sağlanacak yaşantıyı çoğumuz hayal bile edemeyiz.

Bedir yoldaşın ölümü de yaşantısının tutarlılığını yansıttı. Vasiyetnamesinde çocuklarını partisine emanet etti, küllerini

partisine bıraktı. Son sözleri “yaşasın komünizm, yaşasın partim” oldu.

15 yıllık örgütlü yaşamı içinde kendine bir yer kesmeye çalışmayan, bu mücadeleden kişisel hiçbir şey beklemeyen bir örgüt eriydi, partizandı. Aldığı her görevi de üstün başarıyla yerine getirdi.

1980 öncesinde TKP’de ayrılık çıkmadan, Türkiye’de TKP’nin ilk gizli matbaasını o kurdu, ki o matbaa daha hâlâ yakalanmadı. Barış Demeği’ni kuran odur. Ayrılıkta hemen yerini aldı. Nabi Yağcı’nın birkaç kere gelip kendisini tehdit etmesine metelik vermedi, yürüdü. İstanbul, Fransa, Almanya örgütlerini ayağa kaldırmada büyük bir rol oynadı. İngiltere’deki matbaayı da kuran odur. Saymakla bitmez.

Bu arada bir anı anlatayım. Neşeli konuşmak içimizden gelmiyor, onun için esprisini veremeyeceğim, yalnızca anlatmış olayım. Yıllar önce *Güneş* gazetesi Türkiye’de ilk kez Yürükoğlu’nun resmini yayınlıyoruz diye bir resim bastı. Bu Bedir yoldaşın resmiydi. Bu resmi görünce hep beraber sevindikti. Türkiye’deki lider anlayışını yakından bildiğimiz için “güzel” dedik. Benim yerime Bedir yoldaşı düşünürseniz, boyuyla posuyla, olağanüstü yapısıyla, tamam dedik şimdi en azından cpeyi sempatizan kazanınız.

Bedir yoldaşın, üstün esprileri ve fıkralarıyla aramızda özel bir yeri vardı. Ölümünden bir ay kadar önce bize anlattığı bir fıkrayı anlatmaya çalışayım. Yine diyeceğim, esprisini verebileceğimi sanmıyorum. Tutanakta yer alsın.

Adamın biri sabah kalkmış, içinden bir ses “kumar oyna” diyor. Bakmış çevresine birşey yok, ama ses kesin bir şekilde “kumar oyna” diyor. Giyinmiş, çıkmış, yolda bir binanın önünden geçerken, aynı ses “buraya gireceksin, o kumarhanede oynayacaksın” demiş. Girmiş. “Rulet oynayacaksın” demiş ses. Gitmiş ruletin başına oturmuş. “Paranı 21’e koyacaksın” demiş. Tüm parasını 21’e koymuş. Top dönmüş, dönmüş, dönmüş, 22’de durmuş. İçindeki ses: “Tüh kaybettik!”

Bu fıkrayı Bedir yoldaş hastalığıyla arasındaki kavgayı

özetlemek için anlatmıştı. Hasta olduğunu öğrendikten sonra, her zamanki bilimselliği içinde çok kitap okudu, bu hastalıkla ilgili araştırmaları, çeşitli ülkelerdeki gelişmeleri yakından izledi. Ama biliyordu ki çok küçük bir şans vardır. O "kumar oyna" diyen ses gibi tüm yolları denedi. Büyük bir yaratıcılıkla ve bir mücadele olarak. Ama olmadı.

Bedir yoldaş hakkında çok şey anlatılabilir. Hele ben çok şey anlatabilirim, çünkü 17 yıl çok yakın yaşadığım, çok yakın tanıdığım, en sevdiğim bir insandır. Ama kişiliğinin bence en çarpıcı, kendimin de örnek almaya çalıştığı en çarpıcı beş yönünü belirtmekle yetineceğim.

Birincisi, sadakatiydi. Yoldaşlarına ve dostlarına sadıktı, partisine sadıktı. Özel yaşamda da, siyasette de sadakatin büyük bir yeri vardır. Büyük önemi vardır. "Dost olan dostunda ikilik bilmez" demişler. Öyleydi. Herşeyiyle dostlarına teslimdi, herşeyiyle açıktı, sadıktı. Partisi de ona öyle davrandı. Hastalığı boyunca yoldaşlarımız geceleri başucunda nöbet tuttular, onu rahatlatmaya, isteklerini karşılamaya çalıştılar.

İkinci özelliği, disiplinedir. Aklına yatan ya da yatmayan, katıldığı ya da katılmadığı binlerce karar karşısında kaldı. Bunların hiçbirisinde, hiçbirimiz, o kararları uygulamadığını ya da kendi isteği yönünde çekiştirdiğini görmedik.

Üçüncü yönü bilimselliğiydi. Konulara yaklaşırken duyguları bir yana bırakır, tüm verileri toplamaya çalışır, sakin ve metodik bir şekilde konunun özüne iner, sonuca giderdi.

Dördüncü özelliği coşkusu, inancı ve neşesiydi. Hepimizi sıkıntılı anlarımızda nasıl rahatlattığını, neşelendirdiğini hiçbirimiz unutamayız.

Beşinci olarak da gerçekten çok derin bir kültür sahibiydi. Kültürü, dergi karıştırarak not edilen birkaç isim, birkaç konu çeşidinden değildi. Gerçekten derindi, sağlamdı.

Yoldaşlar, devrimci hareket binlerce ölü verdi, daha da verecek. Ölülerimiz arasında Bedir yoldaşa özel yerini veren, bence onun bu saydığım özellikleridir. Geçmişin kalıntılar-

nyla belenmiş bir orta kuşak ülkesi olan Türkiye’de bu niteliklere sahip bir komünist kolay yetişmez, yetişemez.

Türkiye işçi sınıfına en verimli olacağı bir yaşta öldü. Sınıfımızın da bu katkıya ihtiyacının en çok olduğu bir dönemde.

Görüyoruz, bugün dünyada ve Türkiye’de devrimci saflarda büyük bir dağınıklık vardır. Dünya işçi sınıfı tarihinde gördüğü en büyük ihaneti yaşıyor. Marksizm açıkça reddediliyor. Sağa istediğin kadar gidebilirsin, ama solda durmak, sola gitmek aforoz edilmek için yeterlidir. Tabii bu noktaya birden bire değil, adım adım gelindi. Guguk kuşunun örneği gibi gelindi.

Guguk kuşu oportünist bir kuş. Yavrularını yumurtadan şöyle çıkartıyor. Bir başka kuşun yuvasını buluyor ve onun yuvadan ayrılmasını bekliyor. Ana kuş yuvadan ayrılır ayrılmaz yumurtalardan bir tanesini atıyor, kendi yumurtasını koyuyor ve gidiyor. Kuş geliyor, yumurtalarını tamam diyor. Ertesi gün, bir yumurta daha atıyor, kendi yumurtasını koyuyor. Hangi cins kuşsa, kendi yumurtalarını ısıttığını düşünüyor. Sonunda yumurtalar çatladığında çıkan kendi yavruları değil guguk kuşlarıdır.

Dünya komünisi hareketinde de böyle. Oportünizm, önce bu küçük şeyi, sonra o küçük şeyi attı ve bugünlere geldik. Artık Marksizm açıktan reddediliyor.

Sosyalist ülkeler, SBKP’nin öncülüğünde, emperyalizmle tam bir uyuşma içinde. Hiçbir emperyalist sorumlunun Sovyetler Birliği’nde Gorbaçof’u eleştirdiğini, yapılanlara ağzının suyunun akmadığını göremezsiniz. Bayılıyorlar emperyalistler bu gelişmeye. Ve sosyalist ülkelerde devrimlerin kazanımları satılıyor. Üretim araçları adım adım özel mülkiyete devrediliyor.

Türkiye işçi sınıfı da tarihinde gördüğü en büyük ihaneti yaşıyor. Burjuvaziyle tam bir uyuşma var. Yazılarda dergilerde, “düşmanlık yapmayalım, aynı sandaldayız” deniyor.

Eylemlerde buluşma, dayanışma isteği, yerini, amacı

programı yasal bir "birleşme" isterisine bıraktı. Ne için birleşilecek, devrim nasıl yapılacak, hangi yoldan gidilecek, kimsenin bu konularla ilgilendiği yok. Kiminle birleşebiliriz, 3-5 kişi daha kazanıp güçlü gözükabiliriz kavgası var.

Legalizm aldı yürüdü. Öyle ki, TSİP'in başkanı, komünist adını bile psikolojik açıdan zararlı görmüş!

Devrimci hareket 1980 sonrası krizinden çıkamadı. Derin bir kriz ve birkaç yıl daha süreceğe benziyor. Çoğunluk günah çıkartıyor. Başta TBKP, SP, TSİP ve Kurtuluş. Bunlar Türkiye işçi sınıfının yezitleri, mervanlarıdır.

Günah çıkartmayanların, mücadele ruhunu besleyip büyütenlerin üzerine ise gizli eller her yönden baskı koyuyor. Bundan biz de payımıza düşeni alıyoruz. Şaşacak birşey yok. Emperyalizm değişmedi. Burjuvazi değişmedi. Yeni sosyal demokratlara tabii geç diyecek. Devrimcilere tabii dur demeye çalışacak. Bu sınıf kavgası. Ve yürüyor.

Bu kavgada burjuvazi daha güçlü görünüyor. Ordusu, polisi, üniversiteleri, mahkemeleri, parası, kısaca devleti var.

Ama tarihte hesap böyle yapılmıyor. Kıyaslama burjuvazinin örgütleriyle, emekçilerin örgütleri arasında değildir. Burjuvaziyle sömürülen emekçi yığınlar arasındadır. Ki Türkiye nüfusunun büyük çoğunluğu ezilen emekçi yığınlarıdır.

Devrimleri de örgütler, partiler değil, yığınlar yapıyor.

Yığınların devrim yapması ise, derin ekonomik, toplumsal, siyasal nedenlerin birleşmesiyle, en başta da ekonomik nedenlerle oluyor.

Türkiye öyle bir ülke ki yoldaşlar, hiçbir devrimci örgüt ortada olmasa, yığınlar yine sokaklara akacak. Ve o zaman tüm bu uzlaşmalar, uzlaşanlar da iflas edecek. Bu da çok uzak değildir.

1989'un bu yönde çok önemli bir yıl olacağını düşünüyoruz. Ekonomi iflasın eşiğinde, enflasyon yüzde 80'lerden aşağıya düşmüyor. Görülmedik sayıda işçi bu yıl toplu sözleşmeye çıkıyor. Mahalli seçimler geliyor, burjuvazinin iç kavgası derinleşiyor. Burjuvazinin kendisi, "1989 kriz yılı

olacak'' diyor.

Öyleyse zamanı burjuvaziyle uzlaşma, dostu düşmanı birbirine karıştırma değil, kavga çağrısını yükseltme zamanıdır.

Bu kavgada doğru öncülük yaşamsal önem taşıyor. Örgütlerin rolü buradadır işte. 1979 sonrası *İşçinin Sesi* olarak, 1985'ten bu yana da TKP olarak partimiz, Türkiye'de finans-kapital egemenliği, devlet tekelci kapitalizminin varlığı, emperyalistleşme istemi, faşizmin ülkeye geleceği yol, 1980 öncesinde devrimci durumun varlığı, 1980 darbesinin faşizm olduğu, anayasanın kabulünden itibaren faşizmin giderek çözüldüğü saptamalarını devrimci harekete getiren bir partidir. Hem de hepimizin yakından bildiği sayısız olanaksızlıklar içinde. Demek ki tarih, partimizin doğru yolu görüp gösterdiğinin kanıtıdır.

Milliyet'te Rafet Ballı bizim için istediği kadar ''eskimiş kriz tahlillerini bırakmamışlar'' desin, partimiz bugün ülkenin görülmedik bir krize ilerlediğini söylüyor. Kimin haklı olduğu bu kez de görülecektir.

Burjuvazi dostlarını düşmanlarını iyi biliyor. Baskılar, provokasyonlar da ona göre geliyor. Bunlar hiçbir şey değil. Biz misyonumuzun farkındayız. Görevimizin bilincindeyiz.

Yoldaşlar bu kısa konuşmamı, Karl Liebknecht ve Rosa Luxemburg'un adına dikilen anıtın önünde komünistlerin söylediği bir marştan birkaç satırla bitirmek istiyorum.

Bayrağımız kan kızıl,
doğan bir güneş sanki
Yoldaşların akan
kıpkızıl kanı sanki

Bu ne ilk ölümü
ne son olacak
Elde orak-çekiç ve silah
yeryüzü aydınlanacak.
Sınıf kavgası durmaz!

Bedirler ölmez!
Yaşasın Marks-Engels- Lenin! Yaşasın komünizm!

R.Yürükoğlu

ONU YAŞATMANIN DA TEK YOLU DEVİRİMDİR

*Bedir yoldaşımızı anma toplantısında
Emine Engin yoldaşın yaptığı konuşma*

Yoldaşlar,

Ben burada, Bedir'i, yanılmıyorsam 1958'den beri, yani 30 yıldır tanıyan, onunla 1971'den beri, yani 17 yıldır arkadaş ve 1973'ten beri, 15 yıldır da yoldaş olan bir insan olarak konuşuyorum.

Yanlış hatırlamıyorsam 1958'de, ailelerimiz çocukken bizi Erdek'te bir kahvede tanıştırdı. Ablası da vardı yanında. Çocuklar nasıl utangaç ve gevşek el sıkışırlarsa, biz de öyle el sıkıştık, tanışmış olduk. Yazları Erdek'te hep rastlaşırdık, selamlaşırdık ama o zamanlar pek bir arkadaşlığımız olmadı. Yollarımız asıl ondan sonra, 1971'de, çok yakın arkadaşlık ve yoldaşlık ilişkileri kurmak üzere yeniden kesişti.

Böyle bir konumdan konuşunca, duygularımı buzdolabına kaldırmak zorundayım. Çünkü siz de bilirsiniz, bu gibi durumlarda duygular işin içine girdiği zaman konuşmak pek kolay olmuyor. Onun için size kuru bir konuşma yapacağım. Ancak bir duygumu söylemeden edemeyeceğim. Bu dünyada bir dolu mikrop yaşarken Bedir yoldaşın ölmesine doğrusu çok içerliyorum.

Hatırlarsınız, hepimize çocukluğumuzdan beri verilen eğitimde, Atatürk'e mavi gözlü dev denirdi. Tarih kitaplarında "mavi gözlü dev" diye okuduk. Atatürk burjuvazinin sözcüsüydü. Burjuvazinin bir sözcüsü dev olabilir miydi? Olabilirdi. Tarihe baktığımızda görürüz, burjuvazinin de dev

sözcüleri vardır. Ne zaman? Burjuvazi devrimci bir sınıftken, devrimci bir konumdayken. O zamanlar onun da, bizim bile dev olarak kabul edebileceğimiz sözcüleri olmuş. Ama Atatürk böyle değildi. Hepimiz çok iyi biliyoruz, Atatürk burjuva dönüşümlerin hiçbirini tam yapmadı.

Bu nasıl laiklik ki, diyanet işleri devlet örgütlenmesinin içinde. Yani, Osmanlı devleti yıkılıp yerine yeni bir devlet kurulmamış, tepeden bazı kararlarla, Osmanlı yeni koşullara uyarlanmıştır. Bu arada Atatürk, bir sürü de üçkağıt çektir biliyorsunuz. Bir yandan Osmanlı subayı olarak, bir yandan da Anadolu'da kurtuluş savaşçısı olarak geçiniyordu. Sahte TKP kurdurma geleneğini o başlattı. Böyle ikiyüzlülükler yaptı. Burjuvazi şimdi bunları politikanın doğal parçası olarak öne sürüyor. Halbuki burjuva devler bile böyle ikiyüzlü politika yapmazlar, yapmamışlar. Bunlar ne gösteriyor? Atatürk dev falan değildi. Trenin son vagonunu zor bela yakalayan uyuz burjuvazinin bir sözcüsüydü.

Biz komünist olurken Atatürk'ün dev olmadığını kabul ve ilan ederek olduk. Bunda yeni birşey yok. Ama son zamanlarda Bedir yoldaşın ölümüyle bu devlik konusunda yeni konu gündeme geliyor: Atatürk mavi gözlü bir dev değildi ama Bedir yoldaş mavi gözlü bir devdi.

Burjuvazinin değer yargıları hepimizin beynine fena işliyor. Bu nedenle biz bile devliği meşhurlukla eş anlamlı tutuyoruz. Tutmamalıyız. Meşhur devler olduğu gibi, meşhur olamayan devler de olur. İşte Bedir yoldaş böyle bir devdi. Evet meşhur değildi, milyonlar onu adıyla tanımıyordu ama yaşamında yaptıklarına baktığımız zaman, Bedir yoldaş gerçekten bir devdi, işçi sınıfının bir devi idi.

Biliyorsunuz kendisi yaşam hikayesini *İşçinin Sesi*'ne yazdı. (Bakınız *İşçinin Sesi*, Sayı:368, s.4) Burjuva ailesinden geliyordu. İyi yetişmişti, iyi eğitim görmüştü. Neler olabilirdi Bedir yoldaş - ne müdürler, ne milyarderler, neler olabilirdi hayal etmek mümkün değil yoldaşlar. Ama bunların hiçbirinde onun gözü olmadı. O bunların hepsini bilerek, isteyerek ve sonradan da pişman olmadan tepti. Ve

burjuva içinden gelmiş olmanın bütün avantajlarını, bütün nimetlerini işçi sınıfının davası için kullandı.

Bedir yoldaş işçi sınıfının temel, uzun erimli, doğru çıkarlarını ve hem de büyük bir özveriyle savundu. Onun özveri taarruzlarındaki rolünü yoldaşlar hatırlarlar. Özveri taarruzu geleneği onun adıyla içiçe geçmiştir. Ama yalnızca bu kadar değil, sürekli özveriydi onun yaşamı. Sade bir yaşamı vardı. Onun, çizmeyi aşmış kişisel harcamaları yüzünden borçlanıp da sıkıntılara düştüğünü hiç duymamışsınızdır. Tüm borçlanmaları parti için olmuştur. Buna ek olarak, kültür birikimiyle, işe yaklaşımıyla, dürüst, iyimser karakteriyle ve sonsuz neşesiyle (onun neşesini özellikle anmamak mümkün değil), daha bu gibi çeşitli özellikleriyle Bedir yoldaş eşsiz bir insandı, bir devdi.

Son sözleri de bunu, devliğini gösterdi. “Yaşasın partim, yaşasın komünizm” dedi. Ölüme beş dakika kala, yine de kendini dünyanın merkezine oturtmamıştı, inançlarını boşlamamıştı. Bu can yoldaşımızın, daha çok özelliğini sayabiliriz burada. Uğur Kutlu yoldaşın dediği gibi aslında kelimeler onu tüm yönleriyle anlatmaya yetmiyor. Ama önemli değil, öz olarak şunu demek istiyoruz: Türkiye'nin mavi gözlü devi Kemal Atatürk değil, örneğin bir Bedir Aydemir'dir.

Onun genel özelliklerinin dışında birkaç noktaya daha değinmek istiyorum. Bir tanesi şu yoldaşlar:

Bir gün sabah saat 7.30'da onunla buluşacaktık. Geç geldi ve “uyanamadım” dedi. Başka biri yapsa, insan hali der geçersin, ama bu Bedir hali değildi. Bedir yoldaş ister 7.30'da ister sabah 5'te, geleceği zaman gelirdi. Bedir yoldaştan “uyanamadım” diye birşey duymak mümkün değildi. İnanır mısınız, aslında o anda aklıma “bu adam hasta” diye geldi. Çünkü Bedir yoldaşın sözünü tutmaması için gerçekten hasta olması gerekirdi ve zaten 4-5 gün sonra da bu bela hastalık ortaya çıktı.

Bir başka nokta: İşsizlik parasına başvurmuş ve uzun süre de işsizlik parası almıştı. Kanser olduğu ortaya çıktığı, hele

ki imza atamaz duruma geldiği zaman, Çalışma Bakanlığı işsizlik parasını kesmeye çalıştı. Bedir yoldaş çok derin bir insandı. Bu konuyu ele aldı ve aramızda epey konuştuk, birlikte düşündük, tartıştık. Ve şu sonuca ulaştık:

Kapitalizm o kadar kâr düşkünü bir sistem ki, adam imzaya geldiği zaman, gelebildiği zaman, ileride belki çalışabilir diye, işsizlik parasını veriyor, fakat adam kanser olduğu zaman, işsizlik parasına daha çok ihtiyacı olduğu halde, parayı kesiyor. Çünkü o zaman, bu adamın işlerine yaramayacağı, kesinlikle açığa çıkmış oluyor. Ne kadar çıkarıcı bir sistem, ne kadar insanlıktan yoksun bir sistem! Bunu kendisiyle konuştuk görüştük.

Yine bir başka nokta: Biliyorsunuz TBKP, partimizin, TKP'nin artığıdır, dışkıdır. Bu TBKP'liler pek insancıl ve barışçıl geçiniyorlar. İnsanlık diyorlar, barış diyorlar, başka birşey demiyorlar. Ama bu konuda iki şey hatırlatmak istiyorum. Biri Aydan Bulutgil'in yaptığıdır.

Aydan Bulutgil Bedir'in çocuklukta arkadaşısıdır. Yıllarca partide birlikte çalıştık, yakın yoldaşımızdı. İTİB'in kurucularındandı. Kendisi tutuklandığı zaman, işkence görüp, 5.kattan düşüp ayaklarını kırdığı zaman ve resmi yönetim tarafından çirkin suçlamalara uğradığı zaman bizim yüreğimiz sızlamıştı. İçeriden çıktığında, insaniyeti, insancılığı elinden hiç bırakmayan TBKP'lilerle birlikte tavır aldı.

Derken Aydan'a yoldaşlardan biri telefon etti ve Bedir Aydemir'in hastalığını bildirdi. Aydan en küçük bir tepki bile göstermedi. Kendisine bir geçmiş olsun dileği bile iletmedi. İşte TBKP'lilerin insancılığı, insanseverliği böyledir. Aydan bu tutumuyla, bütün o insaniyet sözlerini ederken TBKP'lilerin ne derece ikiyüzlü olduklarını sergilemiş oldu.

İkinci nokta da TBKP'nin barışseverliğinin sahteliğine ilişkindir. Bedir yoldaşımız çok iyi biliyordu ki, kapitalizmi yıkmadan ne insaniyete huzur, ne de adil bir barış sağlanabilir. *İşçinin Sesi*'ne yazdığı ilk yazı işte buydu. (12 Kasım 1979 tarihli gazetede yazısı.) Başlığı "Barış

savaşımını devrim savaşına bağlayalım''. Bunun önemi en başta tabii ki içeriğindedir. Ama bir başka yönü daha var. Bedir yoldaş; bu yazıyı Türkiye'de legal çalışırken *İşçinin Sesi*'ne yazdı. Cesur bir yoldaştı bunu da gösteriyor. Ben, hem onun inançlarını, hem de devrimi satan TBKP'lilerin barışseverliğinin sahteliğini göstermek için yazısından küçük bir parça okumak istiyorum:

''Emperyalizmin, içinde tüm dünyanın yok olması olasılığını barındıran bu serüvenci siyasetinin önüne set çekmek, proletarya enternasyonalizminin bir gereğidir. Dünya sosyalist sisteminin ve dünya halklarının geleceğini korumak için savaşmak gerekir. Barış savaşımı enternasyonalist bir savaşımıdır.

''(...)

''Ülkemizde egemen işbirlikçi tekeli burjuvaziye karşı savaş emperyalizme karşı savaşla birdir. Devletin baskı araçları, emperyalist sistemin bir bütün olarak çıkarlarını korumakla yükümlüdür. Bu sistemi oluşturan bağlardan önemli biri olan askersel bağı zayıflatmak için verilen savaş onu kırmak için verilecek ileri demokratik halk devrimi savaşına yığınları hazırlayan genel demokratik bir savaştır. Ülkemiz işçi sınıfının dünya barışına yapacağı en önemli katkı açıktır ki Türkiye'de devrimi gerçekleştirmektir.''

Bedir yoldaş, Barış Derneği genel sekreteriydi, legal çalışıyordu ve görüşleri işte böyleydi yoldaşlar. Barışa katkının yolu devrimdir diyordu.

Türkiye yeni bir devrimci duruma gidiyor. 1989'da kavga daha da yükselecektir. Gazeteleri açınca, 1-2 değil, 5-10 burjuvanın birden, 1989'un ne kadar kötü bir yıl olacağına dair demeçlerini görüyoruz.

Kavga yükseldikçe yoldaşlar, biz de Bedir yoldaşımızı kavgaya katılanlara anlatacağız. Parti güçlendikçe, onun nasıl bir insan olduğunu, devliğini daha çok sayıda işçiye,

emekçiye duyuracağız. Aslında, Bedir yoldaşımızı mücadelelerimizde yaşatacağımız demek, bu demektir zaten. Öyle hımmım süren bir mücadelede değil, yükselen ve zafere giden bir mücadelede yaşatacağımız onu. Ve işte o zaman, o öldüğü halde bu dünyada hâlâ yaşayan mikroplara oh canımıza deysin diyebileceğiz. Onu yaşatmanın tek yolu, bu dünyada haksızlıklara karşı, sömürüye, ezgiye karşı mücadeleyi yükseltmektir. Onu yaşatmanın da tek yolu devrimdir.

Emine Engin

“ONUN ÖĞRENCİSİYİM”

*Bedir yoldaşımızı anma toplantısında
Mercan Köklü yoldaşın yaptığı konuşma*

Değerli yoldaşlar,

Komünistler savaşı, sömürsüz bir dünya, komünist gelecek için savaş verirler. Yalnızca dirileriyle değil ölüleriyle de burjuvaziye karşı savaş bayrağını yükseltirler.

Ölülerimiz, yaşarken verdikleri savaşla, komünistlikle-riyle, düşmanın çürütüp hayvansılaştırmaya çabaladığı yaşamda pırlanta gibi parıldayan insan değerleri, insan özellikleriyle sınıf savaşının neferleri olurlar. Kavgaya, birer örnek, birer simge olarak hareketin kollektif bilincinde yer alarak katılırlar.

Bu toplantıda andığımız Bedir yoldaşımızı da, onun komünist kişiliği, ikircimsiz ve uzlaşmasız kavgasıyla Türkiye Komünist Partisi'nin devrim ve demokrasi savaşımında yaşatacağız.

Yoldaşlar, ben *İşçinin Sesi*'nde ilk kez onu tanıdım. Avrupa'nın küçük bir ülkesine yaptığı, örgütlenme çalışmasına yönelik bazı ziyaretler sırasında onu, çeşitli yönleriyle tanımak onuru bana da nasip oldu.

Faşist askeri diktatörlük ülkenin üzerine yeni çökmüştü. Şiddetli bir örgüt arayışı içinde tercihini TKP'den yana yapmış bir guruptuk. Hem menşevik yayınları okuyor, dinliyor, hem de *İşçinin Sesi*'ni dikkatle izliyorduk. Ve doğal ki, *Atılım*, radyo bir taraftan, *İşçinin Sesi* bir taraftan kafamızı çorbaya döndürmüştü. Bu arada menşeviklerin içyüzünü birazcık tanımış olmamız, *İşçinin Sesi*'yle tanışma gereğini daha da acilleştirmişti.

Bu ortamda, Bedir Aydemir adlı birisinden telefon aldım. Kendisinin *İşçinin Sesi*'nin sempatizanı olduğunu, görüşmek üzere geleceğini söylüyordu. Ne kadar heyecanlandığımı anlatamam. Hepiniz bilirsiniz, henüz örgütlenmenin ilk basamağında olan insanlar için *ilk* karşılaşma önemlidir. Trenden çıka çıka, upuzun boylu, temiz giyimli, orta yaşlı birisi çıktı. Oysa biz, parkalı, postallı, bıyıkları yere sarkmış, gözleri korku salan bir devrimci bekliyorduk. Doğaldır ki şaşırдық. Bu *İşçinin Sesi*'ne olan ilgimizi daha da artırdı. Bizimle birlikte geçirdiği bir hafta kadar bir süre içinde, kafası irili ufaklı, önemli önemsiz yüzlerce soruyla dolu olan bir gurup devrimci, işçi, kendisine hiç nefes aldırtmadı desem yeridir.

O, bütün sorularımızı ve çoğumuzun beyninin taşıını attırabilecek türden incir çekirdeğini doldurmayacak sözleri, sinirlenmeden, tam bir örgütçüye yaraşır olgunlukla, sabırla dinliyor, bu soruların bizim kafamızda gerçekte tuttuğu yeri hızla kavrayıp, bizi kafamızı asıl meşgul eden soruların ne olduğu konusunda aydınlatıyor, sonra da en temel konuları sırayla, bilincimizdeki karmaşaya son verecek biçimde açıklıyordu. Biz onu soru bombardımanı altında ezeceğimizi düşünüyorduk. Ama o, bizi bilgi bombardımanı altında ayaklarımızın üstüne oturttu. Biliyoruz sanıp da akıl yürüttüğümüz birçok konuda daha öğrenecek tonla şey olduğunu, bizi ezmeden, tersine düzeyimizi, sabahlara kadar süren tartışmaların içinde basamak basamak yükselterek gösterdi.

En önemlisi, faşist cuntaya karşı savaşımın cesaret ve kararlılıkla tüm Avrupa'da yükseltilmesi gereğini bir cümlede şöyle anlattı: "Bugün savaşmayan, yarın savaşmaz." Onun sakin, ama son derece kararlı, inançla söylediği, yıllar içinde pratiğin iyice kanıtladığı bu sözler bizi iyice fethetti. Hele reformizm-opörtünizm ile devrimci Marksizmin dünyaya ne ölçüde farklı baktıklarını anlatırken, o zamana kadar hiç kafa yormamış olduğumuz "tek dünya pazarı ve Stalin'in hataları" konusunu, kafamızda kuşkuyla

hiçbir yer bırakmadan anlatması. O ortamda, bize teorinin önemini başka hangi konu daha iyi anlatabilirdi, bilmiyorum.

Yalnızca teori, yalnızca örgüt konuşmadık. Aileye, çocuklara, insan ilişkilerine, toplumsal yaşamın çeşitli yönlerine ilişkin birçok konuda, fıkralarıyla, küçük küçük anılarıyla, tarihten örneklerle görüşlerini anlatıyordu.

Biz, Bedir yoldaşın kişiliğinde o gün *İşçinin Sesi*'nin aradığımız örgüt olduğuna karar verdik. Bedir yoldaş, birkaç gün içinde bilincimizdeki karmaşayı dağıtmış, hangi temel noktalara, nereye bakmamız, ne yapmamız gerektiği konusunu iyice açmış bizi örgütlemişti.

Bir süre sonra ben İngiltere'ye geldim, matbaada çalışmaya başladım kısa bir süre için. Teorik bilgisi, örgütsel yetenekleriyle tanıdığım Bedir yoldaşı, bu kez matbaada, 20-30 kişilik ekiplerin başında, gazete kırarken, bazı yoldaşların iyi hatırlayacağı gibi sabahlara dek gazete içlerken gördüm. Coşkusu, neşesi, fıkra, türkü ve marşlarıyla, yorgunluktan bitmiş insanları, yeni bir enerjiyle donatan, takım çalışmasının sihri bu kez kağıt katlama sırasında onlara gösteren bir komünist. Ne kadar yorgun düştüğünü gözlerinden okurdunuz, ama ağızından, vücudundan sanki enerji fışkırırdı. Proletaryanın, teorik çalışmadan meşakkatli pratik çalışmaya dek her alanda önder olarak benimseyebileceği, örnek bir komünistti o.

1984'te Mannheim'da, parti yıkıcılarının yarattığı pisliği temizlerken de gördüm onu. Kavga çıkmış, çevrede vızır vızır polis kaynıyor. Düşmanlar, parmaklarıyla polise insan gösteriyorlardı. O ise, sokağın ortasında durmuş, bir adım gerilemiyor, bir yandan ortaya çıkan yeni durumu soğukkanlılıkla değerlendiriyor, çevreye dağılmış yoldaşları biraraya getiriyor, görev bölümünü yapıyor, sonra da o hengamede polise yakalanmadan üstlendiği görevleri yerine getiriyordu. İlegal örgütçünün, yığınların savaşımına, sıcak kavgada öncülük edecek komünistin ondan öğreneceği çok şey var.

Yoldaşlar,

Birkaç örnekle, Bedir yoldaş'ımızın özelliklerinden ancak birkaçını bir ölçüde ele alabildim.

Onunla sorunlarımız da olmadı mı? Oldu. Avrupa'nın o küçücük ülkesinde bizi ziyaret ettiği zaman, bu dev gibi yoldaşımızı sığdıracak yatak bulamadık. O da, çaresiz, her zamanki alçakgönüllüğü ile yerde yatmayı tercih etti.

Yoldaşlar, savaşmaya niyetli insanlar, iyi ya da kötü, liderlerini yaşamda bir kez seçerler diye düşünüyorum. Bedir yoldaş, benim böyle bir lideri, partiyi, TKP'yi bulmamda en büyük amillerden biri oldu. Ondan çok şey öğrendim. Onun öğrencisiyim.

Hayali gönlümde, bilinci, inancı ve savaşımı kavgamızda yadigar kalacak. Onu fabrikalara dikeceğimiz kızıl bayraklarla yaşatacağız. Bu parti bir Bedir yitirdi, bin Bedir doğuracak.

Yaşasın komünizm, yaşasın partimiz!

Mercan Köklü

GERÇEK BİR PROLETER AYDINDIN

*Bedir yoldaşımızı anma toplantısında
Mustafa Yılmaz yoldaşın yaptığı konuşma*

Bedir'i 25 yıldır tanırım. Kendisiyle ilk kez 20 yaşında Robert Kolej'de inşaat mühendisliği okurken karşılaştım. Bedir de elektrik mühendisliğine başlıyordu. Öğrenci birliği kartımı, birliğin görevlisi olan ondan aldığımı hatırlıyorum.

O zaman Robert Kolej halk dansları topluluğu Türkiye'deki en tanınmış ekiplerden biriydi. Bedir bu ekibin önde gelen üyelerindendi ve öğrenciliği boyunca ekipte çalıştı. İspanya'da katıldıkları uluslararası bir folklor festivaliyle ilgili birçok anısını anlatırdı.

1960'ların ilk yarısında tanışmıştık ama arkadaşlığımızın gelişmesi, kendimizi öğrenci olarak Londra'da bulunca başladı. 1968'de Londra'da karşılaştık. O yılların siyasal olarak çok önem taşıyan olayları, bizi doğrudan içine katmadıysa da, siyaset o günlerin ana konusuydu. Üniversite yurdunda sosyalist fikirleri tartışırdık. İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Federasyonu da o dönemde aktifleşti.

Ben daha sonra Kuzey Londra'da bir odaya taşındım. O odada tek ısıtıcı ocağında Türk yemekleri yapardık. Bir kez köfte yapmaya karar verdik, ancak saat iyice geçmiş, kasap kapanmıştı. Gece de açık olan bir bakkala gittik. Bir kavanoz kıyma (İngilizcesi mince- meat) bulunca çok sevindik. Odaya dönünce soğanı kıydık, ekmeği ufaladık. Kavanozu açınca ne görelim. Üzümlü, fındık fıstıklı koyu bir bulamaçla karşılaştık. Bizim köfteler o akşam yattı tabii. İngilizce'de hamur tatlılarının içine konulan, yukarıda anlatılan gibi şeye de "kıyma" dendiğini böylece öğrendik.

Daha sonra aynı evde oturmaya başladık.

Türkiye'de 12 Mart olayları ve arkasından Yürükoğlu yoldaşın İngiltere'ye gelmesi hayatımızda önemli bir dönüm noktası oldu. Öğrenci eylemleri tepe noktasına yükseldi. Öğrenci birliklerinde, İngilizlere Türk geceleri yapmak yerine, sosyalizm üstüne tartışmalar, toplantılar öne çıktı. İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği'nin (İTİB) kurulmasından önce London School of Economics'de her hafta böyle toplantılar yapıyordu. Bedir İTİB'in kurucu üyelerindendi.

Daha sonraki yılları, İngiltere'deki üniversiteleri karış karış dolaşarak, birçok gece minibüste uyuyarak geçirdik. 1973'de Bedir İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Federasyonu'nun (İTÖF) başkanlığına seçildi ve örgütçülük yeteneğini bir kez daha kanıtladı.

Ünlü Wimpy grevi de bu dönemin önemli dönemeçlerinden biridir. Bu grev İngiltere'de lokanta işçilerinin ilk başarılı greviydi ve basın ve televizyonda geniş bir ilgi uyandırdı. Grev sırasında yayınlanan bir gazete *İşçinin Sesi*'nin habercisi oldu.

O günlerde Vega marka Sovyet malı radyomuzla *TKP'nin Sesi*'ni dinlemeye çalışırdık. Ancak radyonun anteni zayıftı ve yayını iyi çekmiyordu. Bir gün Bedir 30 metre kablo ve bir sürü aletle çıkagekdi. Bahçeye ve tavanarasına antenler çekti, saatler teypler yerleştirdi. Ben biraz da kuşkuyla ne yapıyorsun dediğimde, "bir deney yapıyorum" yanıtını verdi. O yılları hatırlayan yoldaşlar *TKP'nin Sesi*'ni dinlemenin ne olduğunu iyi bilirler. Ama Bedir sonunda kuşkularımı dağıttı ve ben de bu sistemin bir uzantısını daha sonra odama çektim. Yine o yıllarda bize küçük bir matbaa kurma görevi verildi. Bedir ve bir başka yoldaş, Güney Londra'da bir yer kiraladılar. Evi ipotek edip makinaları aldık. Yakın zamana dek çalışır durumda olan bir baskı makinası ve paramız yetişmediği için ancak elle beslemeli bir kallama makinası aldık.

Makinaların bodruma konması kararlaştırılmıştı. Makinalar konunca, tam ortada bir ahşap sütunun makinaların

istendiği gibi çalışmasını engellediğini görmüşler. Koca makinaların İngiltere'de gizlice(!) oraya sokulması da bir başka hikaye olmuş ya neyse. Sonunda yoldaşlar inşaat mühendisi olduğum için benim bilirkişiliğime başvurdular. Oraya gittim ve uzun uzun ölçüler almaya, eğer sütunu sökersek binanın çöküp çökmeyeceğine dair hesaplar yapmaya başladım. En sonunda bir de baktım ki sütun yerden 3 santim havada duruyor. Yani tavana destek olacağına aslında yük oluyor. Neyse sütunu söktük tabii. Daha sonraki yıllarda Merkez Komite'nin birçok kitabı o binada basıldı.

1975'de askerliğimizi yapmak üzere Türkiye'ye gittik. Bedir doktorasını da vermişti. O yıllarda aramızda birçok doktora öğrencisi vardı. Birçoğu siyasal çalışmayla doktora çalışmalarını birlikte götüremeyip doktoralarını veremediler. Bedir verebilen birkaç kişiden biridir. Ondaki disiplin bu alanda da örnekti.

Daha sonraki yıllarda görevlerimiz ayrıldı. Bedir gerçekten önemli ve başarılı işler yaptı. Türkiye Barış Derneği'nin belkemiği ve beyniydi. Devrimci durum koşullarında mücadeleye aktif olarak katıldı. Daima en önlereydi ve hayatını tehlikeye atmadan bir an bile çekinmedi. Menşeviklerle ayırım ortaya çıktığında bir an bile düşünmeden devrimci saflarda yerini aldı.

İngiltere'ye yeniden geldiğinde, onunla iki kez birlikte çalışma şansına sahip oldum. Hayatının son yılında da matbaa da çalışıyordu. Bir yandan kansere karşı yorulmak bilmez bir mücadele veriyor, bir yandan da matbaanın gayet kabarık ve zor işlerini yönetiyordu.

Bedir özveri taarruzlarının da tartışılmaz direği idi. Mizah duygusu ve tükenmez enerjisiyle taarruzlara ölçülemez katkılar yaptı. Özellikle kapanış gecelerinde bizi gülmekten kırar geçirir ve altın patates ödülleri kazanırdı.

Bedir yoldaşım,

Gerçek bir proleter aydındın. Hayata ve komünizme bağlılığınla, öz disiplininle gerçek bir liderdin. Seni hiçbir

zaman unutmayacağız.

Mustafa Yılmaz

ENTERNASYONALİZMİN CANLI ÖRNEĞİYDİ

*Britanya'daki Leninist örgütünden
Jack Conrad yoldaşın yaptığı konuşması*

Londra'da bazı binalarda Marks, Engels, Lenin'in orada oturduklarını belirten mavi plakalar vardır. Britanya bilimsel komünizmin kurucularının yanısıra dünya proletaryasının yetiştirdiği birçok büyük devrimciye evsahipliği yapmıştır. Bunlardan biri de Dr.Bedir Aydemir'di.

Bedir Aydemir yoldaş bir komünistin nasıl olması gerektiğine iyi bir örnekti. Herşeyini işçi sınıfının davasına veren devrimci bir örgüçüydü. Aynı zamanda kültürlüydü ve hiçbir açıdan sığ değildi. Üstlendiği işler daha az yetişkin bir başka kişiyi ezerdi ama o daima neşeliydi ve etrafındakilere de şakalarıyla coşku verirdi.

Proletarya enternasyonalizminin canlı bir örneği idi.

1981'de, daha sonra *Leninist* gazetesini çıkartan yoldaşlar, onunla yakından çalıştılar ve kendisinden, siyasal görüşlerinden derinden etkilendiler. Gerçekten de *Leninist*'in bugün geldiği yerde Bedir Aydemir yoldaşın büyük payı vardır. Bizi en çok etkileyen yanı, Marksizm- Leninizm konusunda derin bilgisi ve bu bilgiyi tuttuğunu koparan yoğun çalışmayla birleştirmesiydi. Teori ve pratiğin birliği onun için kuru bir slogan değildi.

Kasım 1981'de *Leninist*'in ilk sayısı yayınlandıktan sonra, Bedir Aydemir onun gelişimine yakın ilgi gösterdi. Onunla her görüştüğümüzde daima araştırıcı sorular ve değerli öğütlerle doluydu.

Bu, Temmuz 1985'de bizim III.Konferansımıza katılma biçimini aldı. Kendisi TKP Merkez Komitesi'nin seçtiği 4

kişilik kardeş delegasyon içindeydi. Konferansımız bu delegasyona tam söz hakkı verdi. TKP'li yoldaşların Konferansımızda ana konuşmasını Bedir Aydemir yaptı ve şöyle dedi:

“*Leninist*'in çalışmalarına büyük önem veriyoruz. Britanya'da kalışımızda, çeşitli aşamalarda ve birçok yoldaşça ilişkide, iki örgüt arasındaki ilişkiler çok değerli ve örnek düzeyde olmuştur. Bunlar proletarya enternasyonalizminin ne olması gerektiğinin tohumlarını taşır.”

Bedir yoldaşın gerçek bir komüniste ve proleter enternasyonalistine yaraşır konuşması, “resmi komünizm”den duymaya alışık olduğumuz yorgun, diplomatik “kardeşçe” kutlamadan son derece farklıydı.

Konferansımızda adanmışlık konusunda aramızda kesin bir farklılık çıkmıştı. Bedir Aydemir yoldaş sözlerini sakınmadı.

Konferans'ta Britanya'daki sınıf savaşımının şunları istediğini söyledi: “Eğer yaşamın istemlerini karşılamak istiyorlarsa gelişmeleri karşılamak için kendini öne sürerler, hazırlıklarını, araçlarını ve yeteneklerini, eğer yaşamın istemlerini karşılamak istiyorlarsa artırmaları gerekir. Çok çalışmak konusunda bir milimetre bile taviz verilemez. Ne kadar çok çalışırsanız çalışın yetmeyecektir. Yaşam daha da fazla isteyecektir.”

Örgütümüz bu öğüdü tutmak için elinden geleni yaptı. Bugün geldiğimiz yer, Bedir yoldaşın söylediklerinin doğruluğunun kanıtıdır. Bize menşevik bir çalışma tarzı önerenlerin bugün geldikleri nokta da bir başka kanıttır.

Bedir yoldaşı ölmesinden az önce hastahane ziyaret ettim ve bize nasıl bir esin kaynağı olduğunu söyledim. O da bana *Leninist*'deki yoldaşlara olan saygı ve sevgisini ve komünizmin kazanacağına dair inancını anlattı. Kanserin vücudunu yiyip bitirmesine rağmen, içindeki devrim ateşi

her zamanki gibi şiddetle yanıyordu.

Bedir Aydemir'in 42 yaşında ölümü, Türkiye'deki devrimci savaşım için büyük bir kayıp olduğu gibi, biz Britanya'da olanlar için de büyük bir kayıptır. Yeri kolay doldurulamayacaktır ama eninde sonunda doldurulacaktır, çünkü komünizm kazanacaktır.

Anısı yalnızca onu tanıyan ve onunla çalışmış olan yoldaşları esinlendirmeyecek, aynı zamanda Türkiye'de devrimi yapacak olan milyonları ve dünya komünist düzenini kuracak olan milyarları esinlendirecektir.

Jack Conrad

KEREM GİBİ

*Bu içten yazıyı Bedir yoldaşımızın
Alman eşi Uğur Kutlu yoldaş,
İngilizce ve Türkçe olarak yazdı. Yazıyı
basarken, aynı zamanda biz de tanıklık etmek
istiyoruz ki, Uğur yoldaşın sıraladığı övgüler
abartma değil, gerçektir.*

42 yaşında, erkenden ölen bir koca hakkında karısının söyleyeceklerine kim inanır ki? O, yaşarken nasıl bir insan olursa olsun, öldükten sonra, dünyaya gelmiş en kibar, en müşfik ve en mükemmel insan olarak görünür. Karısı, ölen kocasından övgüyle söz etmeye başlayınca, herkes bu sözleri anlayışlı bir gülümsemeye, hoşgörüyle karşılar.

Bedir'in durumunda bu gerçekten geçerli değildir. Onun, karşılaşabileceğim en iyi insan olduğuna beni inandırması için, ölmesi hiç de gerekmiyordu. Birlikte olduğumuz beş yıl boyunca, çoğu zaman içimden "gerçekleşmiş hayal gibi", "bu dünyada varolabileceğine inanmadığım bir insan" diye bağıra bağıra herkese duyurmak gelirdi. Öyle ya, ancak umutsuzcasına ahmaklar, bu dünyada aynı zamanda cesur ve ince, akıllı ve dürüst, coşkulu ve rasyonel, gururlu ve mütevazı, sportmen ve bilimsel, ardıcıl bir devrimci ve titiz bir muhasebeci olan, hiçbir zaman bencil, küçük hesapçı ve düzeysiz olmayan bir insan olabileceğini düşünebilirdi.

Bedir'i tanımak, hazineyle dolu dev bir binayı keşfetmek gibiydi. Birlikte attığımız her adımda, hayatımı paylaşacağım insanın nasıl olmasını istiyorsam, onun yalnızca böyle olmakla kalmadığını, bunun da ötesinde olduğunu gördüm. Herkesteki iyi yanları bulup çıkarmak gibi nadide bir

yeteneği vardı. Bu iyi yanlara, dayanılması olanaksız bir sıcaklık ve coşku ile inanarak, insanın, gerçekten de onun düşündüğü gibi iyi olmasına yardım ederdi. Bir çaba göstermeni ya da özveri yapmanı istediği zaman, reddetmeye utanırdın çünkü bilirdin ki o kendisinden on kat daha fazlasını isterdi.

Partideki lider konumu onu, kendi çalıştığı alanın dışında ve özel yaşamında bile, sürekli, adanmışlık ve çalışkanlık örneği oluşturmaya iterdi. Ev işlerini göstermelik bölüşmezdi. Uzunca bir süre, ben çok uzakta çalışıyor ve yalnızca geceleri evde oluyordum. Geldiğimde beni yemek pişirmiş olarak karşılar, dinlenmem, ev işlerini ona bırakmam için ısrar ederdi. O kadın-erkek eşitliğine içtenlikle inanır ve başka durumlarda olduğu gibi, inandığını da uygulardı.

Onun yalnızca özel yaşamını paylaşmış olmayıp, aynı zamanda uzun süre onun liderliğinde çalışmış, yürüyüşlerde onunla birlikte yürümüş, Türkçe anlamayanlar için onun hiç şikayet etmeden simultane çeviri yaptığı yüzlerce toplantıda bulunmuş biri olarak şunu içtenlikle söyleyebilirim:

Kendi duygularını yabancı bir dilde ifade etmek için çabalayan üzüntülü bir kadın değil de büyük bir şair olsaydım, yine de bazı şeyleri sözcüklerle ifade edemezdim. Her türlü konuya ilgi duyan kafasının uçsuz bucaksız genişliği bunlardandır. Başkalarının yolu şaşırmasına ve döneklik etmesine neden olan küçük çekişmeler, megalomanı, entrikacılık, eziklik ya da insanların sırtına basma özlemi vb. çirkinliklerden etkilenmeden, onun kendi hedefine - Türkiye'de ve dünyada devrim hedefine - yönelmesini sağlayan moral yüksekliği bunlardandır. Ruhunun derinliği de bunlardandır. O öyle bir sevmeye yeteneği ve incelik taşıyordu ki, yalnızca beni, bu dünyada olunabilecek kadar mutlu etmekle kalmayıp, tüm insanlığı, hatta hayvanları, bitkileri ve cansızları bile tükenmez bir coşkuyla kucaklardı.

Hastalığının son haftalarında, çoğu zaman yatağının kenarına oturup, başka hiçbir türlü rahat edemediği için, başını önünde duran ya da oturan birine yaslardı. Böyle

zaman geçirirken bana, en sevdiği şarkıları söyletirdi. Bunlar arasında Kerem Gibi de vardı:

Hava kurşun gibi ağır
 Hava kurşun gibi ağır
 Bağır bağır bağır bağıyorum
 Koşun kurşun eritmeye
 Çağırıyorum.

O diyor ki bana:
 Sen kendi sesinle
 Kül olursun ey
 Kerem gibi yana yana
 Dert çok
 Hem dert yok
 Yüreklerin kulakları sağır
 Hava kurşun gibi ağır
 Hava kurşun gibi ağır
 Ben diyorum ki ona:
 Kül olayım ey
 Kerem gibi yana yana.”

Ve Bedir de, güçten düşmüş ama hâlâ inançlı bir sesle katılırdı.

“Ben yanmasam
 Sen yanmasan
 Biz yanmasak
 Nasıl çıkar karanlıklar
 Aydınlığa.”
 Onu yakan ateş hiç sönmessin.

Uğur Kutlu

MESAJLAR

*Haberi duyanlar kaleme sarıldılar,
yürekerlerinden bir parça kesip yolladılar.*

Tarihe malolanlar ölmez

Dünya komünist hareketi üzerine çöreklenmiş revizyonizmin ve bunun uzantısı olan ülkemizdeki revizyonistlerin hep bir amacı var. İşçi sınıfının mücadelesini, kazanımlarını burjuvaziye peşkeş çekmek ve onun mücadelesine set çekmektir. Bunu da "barış ve demokrasi" adı altında yapıyorlar.

Sevgili önderimiz Bedir yoldaş,

İşte böylesine bir dünyada barış kavgasının içinde serpilip gelişen ve bizlere barış ve demokrasi için tek yol devrim şiarını kavratan, devrim mücadelemizde bizi yetiştirip sınıfımıza kazandıransın. Senin özelinde bu konumla kişi olarak da, yoldaşımız olarak da, öğretmenimiz olarak da tarihsel önemin var. Tarihe mal olanlar ise ölmez. Buna inanıyoruz.

Sevgili öğretmenimiz,

Ölümün bir komünist gibi oldu. Cenazen de komünistçe kaldırılıyor. Öyle istemişsin. Senin cesedini yakan Londra'daki o ateş, İstanbul'daki tüm yoldaşlarının yüreğini harmanlayan volkan oluyor. Ölürken Genel Sekreterimize söylediğin şiar yüreğimizdeki ateşi daha da alevlendiren kıvılcım oldu. Tekrarlıyoruz: Yaşasın komünizm, yaşasın partimiz.

TKP İstanbul Bölge Komitesi

Yüreklerimizden parçalar

O devrim mücadelesinin unutulmayacak isimlerinden biridir.

O omuz verdiği işçi ordumuzun kurmayıdır.

O alın kırışıklığımızın, elimizin nasırının hesabını soracak partimizin neferidir.

O devrim tarihinin altın harflerinden ve sınıfımızdan, bizden biridir.

Yani sen öldüğünü mü sanıyorsun.

TKP Kartal Maltepe Parti Komitesi

Ya işçi iktidarı ya ölüm

Sevgili yoldaş,

20 yıllık özverili kavga geçmişin, partizan ve öğretmen kişiliğinle bizlere çok şey öğrettin. Mücadeleminde seni yaşatmak, ancak sömürüyü bu topraklardan sökmekle mümkündür. Bunu yapacağız. Yaktığın ateşle ışıldattın yolumuzu. Baktığımızda şöyle diyoruz: Ya işçi iktidarı ya ölüm, ya komünizm ya ölüm.

TKP Kazlıçeşme Parti Komitesi

Yürek tepemize seni bayrak diktik

Değerli Yoldaşlar,

Biricik yoldaşımızın, değerli öğretmenimizin ölümü nedeniyle derin bir üzüntü içindeyiz.

Onu genç yaşında kaybetmek, partimizin onun derin inanç ve deneyimlerinden genç yaşındayken mahrum kalması büyük bir kayıptır. Ondandır öğreneceğimiz daha çok şeyler vardı. Böylesine değerli komünist yoldaşı yitirmek partimiz için büyük bir kayıptır.

Yoldaşımızı yakından tanıyan ve yeni öğrenen genç komünistler olarak onun sevgisini, inancını, coşkunu, sevimliliğini ve tüm deneyimlerini yanı başımızdan ayırmayacak ve parti çalışmalarımızda öğretmenimiz olarak

taşıyacağız.

O bizim devrim savaşımızda ve taarruzlarımızda bayrağımız olacaktır.

Komünist Gençlik Örgütü

Birimiz düşer binimiz doğarız biz
Anadolu'dan, fabrikalardan

İşçi sınıfının partizanı, TKP'nin neferi önder ve örnek komünist Ragıp yoldaşımız... Bir inanç adamıydın sen. Son nefesinde "yaşasın partim, yaşasın komünizm" diye haykırdın. Yürekerimizdeki ateşi körükledin.

Sen hiçbir ikircim göstermeden menşevik likidasyona bayrak açarak Leninci ideolojiye sahip çıktın. Partimizin ideolojik ve örgütsel güçlenmesinde devasa yaratıcılığın, özveriyle, kararlılığıyla ve coşkunla tüm komünist partizanlara ışık tuttun. Seni yitirmek büyük bir kayıp.

Ama bilinsin ki, bizler senin boşluğunu hissettirmeyecek, partimizin kıvılcık ideolojisini tüm fabrikalara taşıyacak, o pırıl pırıl TKP'mizi işçi sınıfının kalbinde yaşatacağız.

Senin komünizm inancın bizlerin meşalesi. O meşale ki ileri demokratik halk devrimini alevlendirecek. Sosyalist devriminin yolunu açacaktır. Gerçekleştireceğimiz devrim dünya menşevizmine, revizyonizmine bir balyoz olacaktır.

TKP İstanbul Legal Alan Örgütü

Sana söz veriyoruz

İşçi sınıfımızın yiğit evladı Mevlut yoldaşımızı yitirmenin acısı iliklerimize dek yayıldı. Ardından göz yaşları dökmüyoruz. Böyle olmasını o da istemezdi.

Son nefesinde "yaşasın komünizm, yaşasın partim TKP" diyen Mevlut yoldaşımızla aynı çatı altında olmanın gururunu duyuyor, komünizm bayrağını dikmeyi hedeflediği noktaya taşıyıp, dikmeye söz veriyoruz.

Yaşasın komünizm!
Yaşasın partimiz TKP!

TKP Ege Örgütü

Yüreğimizde yaktığın ateş meşalemiz olacak

Canım yoldaşım,
Seni kaybetmenin üzüntüsü, tanımış olmanın mutluluğu içindeyiz. Seni yakından tanıdıktan sonra, partimizin senin kişiliğinde de şekillenen savaşkan, yaratıcı ve onurlu yoluna olan inancım arttı. Bana ve Türkiye'deki yoldaşlarına çok şey öğrettin. Sende komünist alçak gönüllülüğün ve tarihi yaratmanın coşkusunu gördüm. Bize verdiklerinle, sınıfa verdiklerinle sen ölmedin. Türkiye işçi sınıfının devrim ve komünizm yolunda yaşıyorsun, yaşayacaksın. Ölümünle yüreğimizde yaktığın ateş meşalemiz olacaktır.

Yaşasın komünizm!
Yaşasın Partimiz!

Ayten Sakin

Devrimci kişiliği mücadelemize ışık tutacaktır

Partimizin yiğit evladı, yoldaşımız Bedir Aydemir'in anısı önünde saygıyla eğiliriz.

Devrimci kişiliği mücadelemize ışık tutacaktır.

TKP Ankara Birimi

Seninle övünüyoruz

Değerli yoldaşlar,
Sevgili Yalçın Çağlar yoldaşımızın ölümü hepimizi derinden etkiledi. Büyük bir kayıp verdik. Halen sarsıntı içindeyiz.

O komünizmi kurmak için verdiği bu savaşta, komünizme ve partimize bağlılığıyla, üstün komünist moraliyle, partimizin taktiklerini uygulamada gösterdiği ustalıkla, cesareti

ve savaşkanlığıyla, esprileriyle, anlatımındaki hüneri ve daha birçok gelişmiş yönüyle örnek bir komünistti. Onunla övünüyoruz.

Acımız derin olsa da onsuz bir savaş, onsuz kazanılacak bir mevzi düşünemiyoruz. O en ön safta bizimle vuracak, bizimle kahır çekecek, bizimle sevinecektir.

Son nefesini verirken haykırdığı gibi haykırıyoruz: “Yaşasın komünizm”.

Yalçın Çağlar yoldaşımız ölümsüzdür.

TKP Fransa Parti Komitesi

Yaşasın senin partin TKPI

Değerli yoldaşlar,

Partimiz ve işçi sınıfımız, devrimci mücadelesinde savaşkan bir erini kaybetti. Acımızın sonsuz ve eksikliği doldurulamayacak olmasına rağmen yoldaşımızın yasını tutmayacağız. Çünkü partimiz savaşıyor. Ama yoldaşımızın anısı, mücadelemize ışık tutacaktır.

Yoldaş, senin taşıdığın bayrağı daha yükseklere çıkartacağız. İşçi sınıfımızın, emekçi halkımızın partisi TKP'yle, ömürünü verdiği devrim mücadelesini zafere götüreceğimize cansız vücudun önünde komünist onurumuzla yemin ediyoruz.

Yoldaşların savaşa devam ediyor!

Yaşasın senin partin TKP!

Yaşasın senin sınıfın işçi sınıfı!

TKP Batı Berlin Örgütü

Anın savaşımımıza önder olsun

Mevlut yoldaşın ölümüyle dünya ve özellikle Türkiye proletaryası büyük bir savaşçısını yitirdi.

Burjuvazinin ve onun sol kolu oportünizmin hertürlü makam ve yaşam teklifini elinin tersiyle itip, proletaryanın devrimci safında yer alması ve özverili savaşımı onu kısa

zamanda komünistlerin en ön safına getirdi. Partideki oportünist-Leninci ayrışmasında ikircimsiz Leninci safta yer aldı.

12 Eylül faşizmi ve de sağ ve sol oportünizmin faşizme teslimiyeti ve sonuçları tüm devrimci önder kadroları olduğu gibi Mevlut yoldaşı da moral ve genel sağlık açısından yordu.

Bununla birlikte ağır ve yorucu yurtdışı çalışmaları Mevlut yoldaşı kurtulamayacağı ağır hastalığa sürükledi. Hasta olmasına karşın devrimci çalışmalarını ve komünist görevini aramızdan ayrıldığı ana kadar hiçbir milim aksatmadan fazlasıyla yerine getirdi.

Komünist kararlılığı, bilgisi ve vücudunun güçlüğü taşıdığı ağır hastalığın öldürücü etkisini uzun zaman engelledi. Onun bu direngenliği başta onun tedavisinde bulunan doktorlar olmak üzere herkesin hayretini ve saygısını üzerinde topladı.

Mevlut yoldaş sen komünizm ülküsü için, Türkiye ve dünya devrimi için savaşta en ön safta canını verdin. Yiğit devrimci komünistler taşıdığın kızıl sancağı yükseklerde tutacak.

Ölümsüz anın savaşımıza önder olsun.

TKP İsveç Örgütü

Dünyanın gençliği komünizm

Sevgili dost,

Seni görmedik, seninle tanışmadık, ama o direngen, güzel yazılarından biz seni tanıyoruz. Yalnız bu kadar da değil. Öncülerimizden biri olduğunu biliyoruz.

Utkuya giden yolda savaşımın birer parçalarıyız. Senden çok şey öğrendik.

Öğrendiklerimiz mücadelemize güç katıyor.

Seni seviyoruz.

“Herşey dünyanın gençliği komünizm için.”

S. Gündeş, Özgür

İşte böyleydi

Başarısız bir ameliyattan hemen sonra, ayılır ayılmaz, bana dönüp yaşlı annemin nasıl olduğunu ancak O sorabilirdi. İşte benim yoldaşım böyle bir insandı.

Sevgi dolu anılarla.

M.

Öğrettikleri yolumuzu aydınlatacak

İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği'nin değerli üyesi, öğretmenimiz, kavga arkadaşımız, uzlaşmaz komünist Dr. Bedir Aydemir yoldaşımızı 31 Aralık 1988'de yitirdik. Son sözleri, "yaşasın komünizm, yaşasın partim" olan yoldaşımızı kavgamızda yaşatacağız. Onun devrimci kişiliği ve bize öğrettikleri devrimci savaşımımızda yolumuzu aydınlatacak.

Yaşasın Türkiye Komünist Partisi!

İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği

Kavgamızda yaşatacağız

Örnek insan, değerli bilim adamı Dr. Bedir Aydemir'i kaybettik. Ondan çok şey öğrendik. Onun devrimci kişiliği ve ondan öğrendiklerimiz yolumuzu aydınlatacaktır. Bedir yoldaş, seni kavgamızda yaşatacağız.

İngiltere Türkiyeli Kıbrıslı Kadınlar Birliği

En değerli üyelerimizden birini yitirdik

Değerli yoldaşlar, arkadaşlar,
Londra İşçi Birliği yöneticileri, üyeleri olarak kuruluşumuzdan bu yana geçen 10 yıl içinde en acı günümüzü geçtiğimiz hafta yaşadık. Tüm yaşamını işçi sınıfının savaşına adanmış devrimci bir üyemizi, Bedir yoldaşımızı, binamızda yapılan bir törenle ölümsüzlüğe uğurladık.

Bedir yoldaş, kuruluşumuzdan bu yana örnek tavırları,

gözüpekliği, güler yüzüyle daima güç kaynağımız oldu. Her toplantımızda, eylemimizde onun işin ucundan tuttuğu andan itibaren yapılan her iş ivme ve coşku kazandı. En zor, hatta sıkıcı gelebilecek çalışmalar bile, Bedir yoldaşın katkısıyla kolaylaştı, zevkle onurla yapılır hale geldi.

Evet, Bedir yoldaş yapılan her işi onurlandıran bir yetkiye sahipti. Çünkü o, taa göğsünün derinliklerinden fıskıran işçi sınıfı bilimini, sezisini, hırs ve tutkusunu gittiği her yere taşıyabilen sayılı önderlerden biriydi. Birlikte çalıştığı yoldaşlara sunduğu güven ve başarıma hırsının ardında işçi sınıfının devrimci savaşımına ikircimsiz inancı yatıyordu.

Bedir yoldaş, seni, alçakgönüllü fakat tavizsiz devrimci çalışmanı, en zor anlarda bile ortalığa neşe saçan esprilerini, şakalarını hiç unutmuyacağız. Son ana kadar direncin Türkiye işçi hareketinin devrimci, yılmaz karakterinin en güzel örneklerinden olarak beynimize yer etti. O ölümsüzlüğe yolculuğunda bile onurluydun, örnek oldun. Bugün, Londra İşçi Birliği olarak en değerli üyelerimizden biri olan seni saygıyla selamlıyoruz. Seni unutmuyacağız, hep anacağız.

*Londra İşçi Birliği
Yürütme Kurulu*

Yolumuz işçi sınıfının yoludur

Eski İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Federasyonu (İTÖF) başkanlarımızdan, 1972 yıllarında İTÖF'ün gericilerin tekkesi olmaktan kurtarılmasında büyük katkıları bulunan ve komünizme olan inancının verdiği ödün vermezliği ile, burjuvaziye karşı savaşımında çok şeyler öğrendiğimiz Dr. Bedir Aydemir yoldaşımızın mücadelesini Anadolu'da devrimi yaparak yaşatacağız.

Gençliğin yolu işçi sınıfının yoludur!

*İngiltere Türkiyeli Öğrenciler
Federasyonu (İTÖF)
Yönetim Kurulu*

Anısı kavgamızda bayraklaşacak

Sınır Dışı Etmelere Karşı Birlik Komitesi (SEK-BİR), İngiltere'de yaşayan, çalışan Türkiyeli ve Kıbrıslı işçilerin oturma ve çalışma hakkı doğrultusundaki mücadelelerde büyük katkısı olan değerli yoldaş Bedir Aydemir'i saygıyla anıyor. Anısı kavgamızda bayraklaşacaktır.

SEK-BİR

Savaşımımızı inanç ve kararlılıkla sürdüreceğiz

Örnek insan, değerli komünist Dr.Bedir Aydemir'i yitirmiş bulunuyoruz. Devrimci kişiliği yolumuzu aydınlatacaktır. Biz genç komünistler and içiyoruz ki, savaşımızı bıraktığın yerden inanç ve kararlılıkla sürdüreceğiz. Birlikte başladığımız savaşımızı başarıya ulaştıracacağız.

Gençliğin yolu işçi sınıfının devrimci yoludur.

Gençlik Merkezi

Türkiye'de Demokratik Hakları Savunma Komitesi'nin Mesajı

Değerli yoldaşlar,

Dr. Bedir Aydemir'in ölümünden dolayı derin bir üzüntü içindeyiz.

Bedir Aydemir, Türkiye'de Demokratik Hakları Savunma Komitesi'nin (TDHSK) kuruluşunda kilit rol oynamıştı. Kendisi seçkin bir insan ve devrimci, TDHSK'deki yoldaşlarına ise büyük bir örnekti. Ender bir zekayı büyük bir mizah ve insancılıkla birleştirmişti. Aynı zamanda ideolojik - devrimci ilkelerini çelikten bir kararlılıkla yüksekte tutardı. Hayatını Türkiye halklarının parlak geleceğine adanmıştı. Gerçekten demokratik böyle bir gelecek de ancak işçi sınıfının iktidarı almasıyla olanaklıdır.

Bedir Aydemir büyük bir devrimci ve proleter enternas-

yonalistiydi.

Bedir Aydemir'in anısına yaraşır bir anıt için, işçi sınıfının demokratik Türkiyesi için çalışmaya and içeriz.

M.Hirons TDHSK Genel Sekreteri

Yeri zor doldurulur bir savaşçıyı yitirdik

Bedir yoldaş,

Seni yitirmekten dolayı acımız sonsuzdur. Türkiye komünist hareketi yeri zor doldurulur bir savaşçısını kaybetti. En verimli çağında aramızdan ayrıldın. Devrime olan inancın ve değerli kişiliğinle daima örnek oldun. Anın önünde saygıyla eğiliyoruz.

Hamburg'dan dostların

TKP Merkez Komitesine,

Parti yeri doldurulamaz bir yöneticisini kaybetti. Acınızı paylaşır, mücadelenizde başarılar dileriz.

Hamburg'tan beş arkadaş

Devrim, komünizm davası sağolsun

Değerli yoldaşlar,

Bedir yoldaşımızın ölüm haberini bugün İşçinin Sesi'nden öğrendim. Devrim, komünizm davası sağ olsun. Haberi okurken boğazım düğümlendi ve uzun uzun resmine bakarak düşündüm. Sanıyorum o artık nesli tükenmekte olan bolşeviklerdendi. Bu nedenle olsa gerek, onun resmini evde asmaya karar verdim. Daha büyük portresi varsa elinizde lütfen gönderin.

Ay doğar Bedir Bedir, gün doğar devrim devrim
Sevgi ve saygılarımla.

Z.Baylan, Münih

Her zaman kalbimizde yaşayacak

268'inci sayımızda, daha önce tanışmadığım bir yoldaşımızın ölümünü, kısacık ömrüne ne kadar çok çalışmayı sığdırdığını ve son nefesinde de yaşasın komünizm deyişini okudum. O hiçbir zaman ölmeyecek, her zaman kalbimizde yaşayacak, mücadelemizin ön saflarında her zaman yerini alacaktır.

Ailesine ve tanıyan, gören tüm değerli yoldaşlarımıza baş sağlığı diler, onu daima mücadelemizde yaşatacağımızı belirtmek isterim

H.S., Paris

O insan ölmedi

Merhaba yoldaşlar,
Yalçın yoldaşın ölüm haberini bu akşam öğrendim ve donup kaldım. Ona ilaç gönderdiğimde, onu tanımamama rağmen içimden tamam kurtulacak diye bir duyguya kapılmıştım. Bu insanın değeri artık yüreğimizde. Üzüntümü içime gömdüm ve duygularımı mektubumla paylaştım.

Yalçın yoldaş sınıf kavgamızın onurlu bir öncüsü. O ölmedi. O bizlere verdiği bitinçle savaşımızda yaşayacak. Bu savaşa bir emekçi olarak onun bıraktığı yerden devam edeceğim ve gelecek bizlerin olacak. O yüce bir insandı, TKP'nin tarihinde menşevizme karşı bolşevizmin bayrağını taşıdı ve bizlere bıraktı.

O insan ölmedi, bizim savaşımızda her zaman yaşayacaktır.

Yalçın Türe, Ankara

Seni unutmayacağız

Değerli yoldaşlar,
Dünya halklarının baş düşmanı emperyalizme ve faşizme karşı savaş veren ve Türkiye işçi sınıfının ve partimizin

onurlu savaş eri Bedir Aydemir yoldaşımızı yitirdik. Bizler Batı Berlin'de onun savaş yoldaşları olarak diyoruz ki, partimizin ve Türkiye işçi sınıfının başı sağolsun.

Türkiye işçi sınıfının bu yiğit evladı aramızdan çok erken ayrıldı, onun anısı yolumuzu aydınlatacaktır. Mücadelemiz sürecektir.

Ben inanıyorum ki, yoldaşı olarak diyorum ki, o onbinlerin, yüzbinlerin, milyonların devrimci bilincinde, savaşımında yaşayacaktır. Bizler onun yoldaşları, onun ömrünü adadığı davayı Türkiye'mizde partimizin önderliğinde yaşama geçireceğiz.

Bedir yoldaşım, senin elinden düşürmediğin savaş bayrağını yemin ediyoruz ki çok yükseklerde dalgalandıracğız. Seni unutmayacağız yoldaş, yoldaşların savaşa devam ediyor.

Anın kavgamızda hep yaşayacaktır.

Seni unutmayacağız yoldaş!

Yaşasın Bedir yoldaşımızın partisi TKP!

Yaşasın Bedir yoldaşımızın sınıfı Türkiye işçi sınıfı!

M.Bariş, Batı Berlin

Sen ölümsüzsün

Partimizin, Türkiye işçi sınıfının ve dünya halklarının başı sağolsun. Bedir yoldaşımızı kaybettük. Ama o ve onun kavgası ölümsüzdür.

Onun kavgası, Türkiye'de ve dünyada genç komünistlerin kavgasında yaşayacaktır. Kavgasını devam ettireceğimize ve bir gün zafere ulaştıracğımıza komünist inancımızla yemin ediyoruz.

Yaşasın Bedir yoldaşın inandığı Marksizm-Leninizm!

Yaşasın Bedir yoldaşın savunduğu proletarya entarnasyonalizmi.

Yaşasın Bedir yoldaşın partisi TKP.

Savaşanlar tutmaz ölenlerin yasını.

M.Deniz, Batı Berlin

Dövüşenler ölenlerin tutmaz yasını

İşçi sınıfımızın savaşkan ve yiğit eri Bedir Aydemir'in ölüm haberini üzüntüyle duydum, Türkiye işçi sınıfına ve ailesine baş sağlığı dilerim. Savaşımızda yitirdiğimiz bu kavga yoldaşımızın yasını tutmayacak, kavgasını utkuya ulaştıracğız.

Seni unutmayacağız, anını savaş alanlarında yaşatacağız.

Yaşasın senin partin TKP

Yaşasın senin sınıfın işçi sınıfı

Batı Berlin TKP sempatisanı C.Kesim

Saygıyla anıyoruz

Bizler Kürdistanlı yurtseverler olarak Kürdistan'da, Türkiye'de, dünyanın neresinde olursa olsun, halkların bağımsız ve özgür bir yaşam için, Marksizm ve Leninizmi kendilerine kılavuz ederek baskıya, zulme ve sömürünün her çeşidine karşı açmış oldukları bu kutsal savaşta yer alan ve bu savaşta son nefeslerine kadar mücadele etmeyi vazgeçilmez bir yol olarak seçen tüm devrim emekçilerini saygıyla anıyoruz.

Bugün devrim emekçilerinden biri olan Dr.Bedir Aydemir yoldaşı anarken, onları gerçek anlamda anmak, ancak onların yaşamları boyunca tüm çaba beceri ve emeklerini katık ettikleri, kaynaştıkları özgürlük savaşlarına ve Marksizme Leninizme daha sıkı sarılmak ve geliştirmekle mümkündür.

Kurdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi (ERNK)

Londra Taraftarları

Kürt hareketi

şövenizme karşı savaşanları unutmayacaktır

Değerli yoldaşlar Bedir Aydemir yoldaşın ölümü dolayısıyla duyduğunuz derin acıyı paylaşıyoruz. Türkiye işçi sınıfı değerli bir evladını yitirdi. Kürt halkı ise yiğit bir dostunu kaybetti. Teslimiyetçilik ve reformizmin kol gezdiği

Türkiye'de, proletaryanın devrim yolundan sapmayan, sosyal-şövenizme taviz vermeyen, kararlı entemasyonalist komünistler, işçi sınıfının mücadelesinde yerlerini alacaklardır.

Sömürgeci Türk burjuvazisine teslim olmak yerine sürgünde işçi sınıfının savaşımına başı dik olarak devam eden Bedir Aydemir yoldaşı Türkiye işçi sınıfı kalbinde yaşatacaktır. Kemalizme ve onun gönüllü temsilcilerine karşı, ezen ulus şövenizmine karşı Kürt halkının yanında yer alan, onun ayrılma hakkını ikircimsiz savunan devrimci savaşçıları Kürt ulusal kurtuluş hareketi unutmayacaktır.

Bedir Aydemir yoldaşın ölümünden dolayı TKP taraftarlarına baş sağlığı dilekelerimizi iletiriz.

Yaşasın Türkiye işçi sınıfının iktidar mücadelesi!

Yaşasın Kürdistan bağımsızlık savaşı!

Yaşasın proleter entemasyonalizmi!

*Kürdistan Kurtuluş Partisi - Rızgari
İngiltere Taraftarları*

Mücadele devam edecek

Bedir Aydemir yoldaşın ölümünü büyük bir üzüntüyle öğrendik. Onun ölümü işçi sınıfı ve komünistler için bir kayıptır. Bedir Aydemir kendini devrim adamı bir komünistti. Kendini bu yolda, gözünü kırpmadan ve mücadeleden yılmadan mücadeleye hazırladı. Ama ölümü kendini unutturmayacak, onu mücadelemizde yaşatacağız. Oligarşi şunu bilsin ki mücadele devam edecek.

*Türkiye ve Kuzey Kürdistan Kurtuluş Örgütü (TKKKÖ)
Londra Sempatizanları*

Acımız sonsuzdur

Değerli yoldaşlar,

Bedir Aydemir yoldaşın ölüm haberi hepimizi derinden üzdü. Acımız sonsuzdur. TKP taraftarlarına, Londra İşçi

Birliği üyelerine, İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Federasyonu'na ve *İşçinin Sesi* camiasına başsağlığı dileklerimizi iletiyor, acılarını paylaşıyoruz.

Yoldaşlar,

Türkiye'de işçi sınıfının kavgası ve Kürt ulusunun bağımsızlık savaşı ileri boyutlar kazanıyor. Sendikal yapılar ve liberal örgütler emekçi yığınların ekme ve özgürlük istemlerini önleyemez oldular. Düşman bütün baskı güçlerini seferber etmiş vaziyette. Ama boşuna! Hiçbir güç Türkiye emekçi sınıflarını ve Kürt ulusunu haklı mücadelesinden alıkoyamayacaktır.

Türkiye ve Kürdistan siyasal platformlarında, savaşın kızışması yolları ayırıştırıyor: Komünist ile reformist, entemasyonalist ile sosyal-şöven, devrimci ile dalkavuklar arasındaki ayrım gün be gün belirginleşiyor. Bedir Aydemir yoldaş, işçi sınıfının kararlı bir savaşçısı ve Kürt ulusunun değerli bir dostu idi. O, oportünizme, reformizme ve sosyal-şövenizme taviz vermedi. Kürt emekçi sınıfları, Bedir Aydemir gibi yoldaşları unutmayacak, kendi kurtuluş mücadelesinde yaşatacaktır.

Yaşasın Türkiye işçi sınıfının iktidar mücadelesi!

Yaşasın Kürdistan ulusal bağımsızlık savaşı!

*Kürdistan İşçi Derneği
Yönetim Kurulu*

Merkezi ve Yerel Hükümet Görevlileri Sendikası'nın (NALGO) mesajı

NALGO üyeleri adına, 31 Aralık'ta Dr. Bedir Aydemir'in ölümünden dolayı ailesine ve Türkiye'de Demokratik Hakları Savunma Komitesi'ne başsağlığı dileklerimizi iletiriz.

Bedir Aydemir'in çalışmalarının, Türkiye halkları için adalet ve demokrasi savaşımı verenlere ışın kaynağı olacağına ve bunun da aile ve dostlarına güç vereceğine

eminiz.

John D. Daly
NALGO Genel Sekreteri

İrlanda'dan gelen mesajlar

1985 yılında Dublin'e ziyaretinden kendisini çok iyi hatırladığımız Dr.Bedir Aydemir'in ölümünü duymaktan çok üzgünüm.

İşçi Partisi adına, Türkiye'de insan hakları ve demokrasi için yürüttüğü üstün çalışmalarını selamlar ve Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi'ndeki (TDHSK) yoldaşlarına en derin başsağlığı duygularımı iletirim.

Proinsias De Rossa
İşçi Partisi İrlanda Parlamentosu Üyesi

***

Haziran 1985'de sendikamıza davetli olarak gelen Dr.Bedir Aydemir'in ölümünden çok büyük üzüntü duyduk. 1985 yılında Dublin'de yaptığı konuşma nedeniyle Türkiye'de yasal kovuşturmayla uğramıştı. Türkiye'deki insan hakları için yoğun çalışırken göze aldığı kişisel risklerin farkındaydık.

Kendisinin büyük çabalarını selamlar, ailesine ve TDHSK'deki yoldaşlarına en derin başsağlığı duygularımızı iletiriz.

Seamus O'Donall
İrlanda Dağıtım ve Yönetim İşçileri Sendikası
Genel Sekreteri

***

Dr.Bedir Aydemir'in ölümünden ötürü en derin başsağlığı dileklerimi ve üzüntümü iletirim.

Dick Spring
İrlanda İşçi Partisi
Genel Sekreteri

*Büyük Londra Sendika Konseyleri Birliği'nin
yoldaşımızın hastalığı sırasında ve aramızdan
ayrıldıktan sonra yayınladığı genelgeler:*

Sendikal hareketin dostu hasta

Büyük Londra Sendika Konseyleri Birliği, Britanya ve Türkiye sendikal hareketleri arasındaki yakın bağların kurulmasında önder bir rol oynamış olan Dr. Bedir Aydemir'in ağır hasta olduğunu üzüntüyle duyurur.

Türkiye'de demokrasi ve sendikal haklardan yana olan tüm arkadaşlarımızın, bu ağır hastalığa karşı verdiği yiğit savaşta O'na başarılar dilememize katılacaklarına eminiz.

*Sendikalar Kongresi
Büyük Londra Sendika Konseyleri Birliği
14 Kasım 1988*

Not: Sendikalar Kongresi (TUC), Britanya'daki tüm sendikaların konfederasyonudur. Büyük Londra Sendika Konseyleri Birliği (GLATC), tüm sendikaların Londra'da örgütlü parçalarının birliğidir ve kendisi Sendikalar Kongresi'nin Londra parçasıdır.

Sendikal hareket yakın bir dostunu yitirdi

Sayın meslektaşım,
Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi'nin kurucu üyelerinden Bedir Aydemir'in ölümünü üzüntüyle duyurmak zorundayım.

Bedir Aydemir bir bilim adamıydı. Türkiye Barış Derneği'nin kurucusu ve Türkiye Komünist Partisi'nin Merkez Komite üyesiydi. Kendi adının "ölüm listesinde" olduğunu öğrendikten sonra askeri darbeden önce İngiltere'ye geldi. Yokluğunda "yasadıışı" Barış Derneği'nin üyesi olmaktan dolayı yargılandı.

Yurtdışında önceki göçmenler ve genel olarak Türkiyeli toplum için yorulmadan çalıştı. Göreceli kısa hayatının

sonuna dek bir enternasyonalist olarak, Türkiye sendikal hareketinin uluslararası ilişkilerinin yeniden kurulması için çalıştı.

Bedir Aydemir'in cenaze töreni 8 Ocak Pazar günü yapılacaktır. Pazar gününüz uygunsa ve Dr Bedir Aydemir'i saygıyla uğurlamaya gelebilerseniz çok iyi olacaktır.

Başsağlığı dileklerinizi ve destek mesajlarınızı TDHSK genel sekreterliği adresine yollayabilirsiniz.

Peter Spalding
Londra Sendikalar Birliği Başkanı

İSTANBUL'DA ANMA VE MESAJLAR

*8 Nisan 1989'da Bedir yoldaşın anısına barış
paneli yapıldı*

Sekiz Nisan Cumartesi günü, İstanbul'da, Bedir Aydemir yoldaşımızın anısına bir panel yapıldı. "Barış sorunu ve kitle örgütleri" konulu paneli, Londra Sendikalar Birliği'nin önerisiyle, İşçi Sendika Haber Ajansı'nın girişimiyle oluşan bir tertip komitesi düzenledi.

Gazeteciler Cemiyeti salonunda yapılan panele kalabalık bir katılım oldu. Açılış konuşmasında, Bedir yoldaş ve devrim şehitleri için saygı duruşu yapıldı. Bilgesu ve Müştak Erenus'un programı ilgiyle izlendi. Bedir Aydemir yoldaşın yaşam öyküsü anlatıldı, görüşleri tanıtıldı.

Ankara, İstanbul ve İzmir'den 20'yi aşkın mesajın okunduğu panele, Yürükoğlu yoldaşımız, İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği ve Bedir yoldaşın eşi Uğur Kutlu yoldaş da birer mesaj gönderdiler. Ayrıca, aynı gün Londra'da toplanmakta olan Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi Kongresi, ilk gündem maddesi olarak, panele bir mesaj yazdı ve yetiştmesi için telexle yolladı.

Panelde, Petrol-İş'ten genel başkan Münir Ceylan, Belediye-İş'ten genel sekreter Fuat Alan, Kristal- İş'ten genel başkan Hasan Basri Babalı, Tekgıda-İş'ten genel teşkilatlanma sekreteri Hüseyin Karakoç ve İşçi Sağlığı Derneği eski başkanı Dr.Yazıcıoğlu konuşma yapacaklar diye duyurulmuştu. Ancak katılacağı duyurulan konuşmacıların çoğu çeşitli gerekçelerle katılamadılar. Katılamayanların bazıları konuşma metinlerini gönderdiler. Bazılarının yerine ise başka konuşmacılar çıktı.

Dr.Yazıcıoğlu, duyurulduğu üzere konuşmasını yaptı ve konuşma çok beğenildi. Başın-İř'ten Hasan Tufan bir konuşma yaptı. Ayrıca, Deri-İř Kazlıçeşme şubesinin eski başkanı Hüseyn Ateř, gůzel bir konuşma yaptı.

Arada şiir de okunan panelde, salondan "barış için tek yol devrim" gibi sloganlar bağrıldı.

Panelde Bedir Aydemir yoldařın barıř konusundaki gůrůřlerini aktaran konuřmalar derin bir ilgiyle dinlendi.

8 Nisan günü İstanbul Gazeteciler Cemiyeti salonunda Bedir yoldaşımızın anısına yapılan barış paneline gönderilen mesajlar

Yürükoğlu yoldaşımızın mesajı:

Bedir Aydemir eşi+ bulunmaz bir insandı. Dünyada ve Türkiye'de gerçek barışın yolunun ancak kırana yürütülecek bir devrim savaşımından geçtiğinin bilinciyle yaşamış ve hepimize örnek olmuş bir kavga arkadaşıydı.

Anısı gönlümüzde, bilinci ve inancı kavgamızda yaşayacaktır.

Can yoldaşım iki şeyden emin olabilirsin: Hem bu kez bir de senin için savaşacağız ve kazanacağız.

R.Yürükoğlu

Bedir yoldaş "haydi zafere" diyor

İşçi sınıfının yiğit evladı Bedir Aydemir'in aramızdan genç yaşta ayrılışı ağır bir kayıptır.

O, işçi sınıfı ve ezilen halklar için mücadele etmekten büyük zevk alırdı. Adil ve kalıcı barışa ancak bu mücadelenin zaferiyle varılabiteceğine inanırdı. Bizlere büyük emeği geçmiş öğretmenimizin, kavga arkadaşımızın ardından çok şeyler söyleyebiliriz, ama O'nu sözcüklerle anlatması zordur. O, birçok yanılla örnek bir insandı.

Can yoldaşımız, senin ardından yas tutmuyoruz.

Sen çalışkanlığıyla, en zor koşullarda bile eksilmeyen, yeri göğü çınlatan kahkahalarıyla, davaya bağlılığıyla, inancınla, dürüstlüğüyle, hakyemezliğiyle, üstün bilginle, alçakgönüllülüğüyle aramızda yaşıyorsun.

Duyuyor musunuz? Bedir yoldaş sesleniyor: ‘‘Haydi işçinin gür sesini daha da yükseltelim’’ diyor. ‘‘Haydi güzel günler için mücadeleyi zafere götürelim’’ diyor.

İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği

Haydi kavgaya

Eşim Bedir Aydemir, Barış Derneği'nin kurucularındandı. 1979'da işçi hareketi içindeki ayrışma buraya da yansıdı. Gerçek barışseverlerle, barışı bir rozet gibi yakasında taşıyanlar ayrıştılar. Bedir, gerçek barışseverlerdendi.

O, haklı ve kalıcı barışın, ancak sömürücü sisteme karşı devrimci mücadelenin zaferiyle elde edilebileceğini çok iyi biliyordu. Sömürücü sistem, işçilere, emekçilere karşı yürüttüğü sürekli savaşta tanklara toplara bile ihtiyaç duymadan, emekçileri erken mezara sokuyordu. Öyleyse bu sistemi yıkmadan adil barış olur demek, o sistemin ayıplarını yamamak anlamına gelirdi. Bedir hiçbir zaman bu konuma düşmedi. Devrim yapılmasın barış bozulur diyenlere, siz barışsever değil, karşı devrimcisiniz derdi. Nitekim tam Gorboçof'ların barış konusundaki görüşlerine karşı bir kitap hazırlamaya başlamıştı ki hastalandı

Bedir barışseverdi ama sınıflararası barışı savunup da sömürüye kılıf olmadı. Bu nedenle onun barışseverliğiyle, şu marşın sözlerini yazmış olması birbiriyle hiç de çelişmez. İşte onun marşı - hem marşı hem inancı:

Fabrikalardan gelen ses
Haydi kavgaya
İşçinin Sesidir bu ses
Haydi utkuya
Yürüyor devrim ordusu
Haydi kavgaya
Demokrasi için devrim
Haydi utkuya

Uğur Kutlu

Sahte barış çılgınlıklarına karşın

Barış Sorunu ve Kitle Örgütleri Paneli Tertip Komitesi'ne

Gün geçmiyor ki yeni gözaltılar yaşanmasın, gün geçmiyor ki işkenceden ölüm haberleri gelmesin, ama tüm bunlara karşın, mücadele her geçen gün biraz daha yükseliyor. Sahte barış çılgınlıklarının dört bir yanı sardığı günlerde gerçek anlamda barışı yaratmanın mücadelesi bu.

Barışın halkın mücadelesi ile yaratılacağı bilinciyle yükseltiyor mücadele. Evlatlarımıza barış içinde bir dünya bırakabilmenin mücadelesi bu.

Panelinizi coşkuyla selamlıyor başarılar diliyoruz.

Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma Derneği

Anısı gönlümüzde yaşayacaktır

Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi'nin 8 Nisan'da, Londra'da yapılmakta olan Kongresi, Bedir Aydemir'in anısına aynı gün İstanbul'da yer alan toplantıya en sıcak duygularını iletmeyi oy birliğiyle kararlaştırmıştır.

Dr.Bedir Aydemir, Britanya ve Türkiye sendikal hareketleri arasında yakın bağların kurulmasında önder rol oynamış, sadık bir demokrasi savaşçısıdır. Türkiye'de ona saygı gösterisinde bulunan tüm demokrasi savaşçılarına kongremizin delegeleri de yürekten katılırlar.

Onun anısı, demokrasi ve özgürlük davasını yüce tutanların ve işçi sınıfının aydınlık yarınları için savaşanların gönlünde yaşayacaktır.

Kongre adına:

Jereny Corbyn (başkan, milletvekili) Harry Cohen (milletvekili) Stan Nevens (Avrupa Parlamentosu milletvekili) Alf Lomas (Avrupa Parlamentosu milletvekili) Richard Balfe (Avrupa Parlamentosu milletvekili) Brenda Hudson (Ulusal ve Yerel Yönetim Çalışanları Sendikası (NALGO) yönetim kurulu üyesi)

Barışa giden yol, kanlı sınıf kavgamızdan geçiyor

Barış konusu biz işçilerin üzerinde durması, düşünmesi gereken önemli konulardan biridir. Dünyada emperyalizmle Gorbaçof kliğinin elele vererek, barış adı altında dünya işçi sınıfının kazanımlarını Sovyetler'de, Afganistan'da, Polonya, Çin ve Macaristan'da nasıl boğazladıklarını izliyoruz.

Bugün barış için savaşmanın tek tutarlı yolu vardır: Bizleri sömüren kapitalizme ve emperyalizme karşı savaş vermek. Barışa giden yol, kanlı sınıf kavgamızdan geçiyor. Bu bilinçle öğretmenimiz, önderimiz Bedir Aydemir'in önünde saygı ile eğiliyoruz.

Kartal'dan Münir Şahin ilaç fabrikası işçileri

Onu saygıyla selamlıyoruz

Yaşamını işçi sınıfının mücadelesine adanmış Bedir yoldaşı saygıyla selamlıyoruz.

Gerçek barışın işçi sınıfının mücadelesiyle gerçekleşeceğine inanıyoruz.

Yaşasın işçi sınıfının örgütlü mücadelesi!

Tekgıda-İş Sendikası 1 Nolu ve 11 Nolu şube yönetim kurulları adına, 1 Nolu şube sekreteri, 11 Nolu şube sekreteri, 11 Nolu şube mali sekreteri.

Başarılar dilerim

Barış Sorunu ve Kitle Örgütleri Paneline katılmam için yapmış olduğunuz nazik davetinize aynı tarihte şube kongrelerimizin yapılması nedeniyle katılamıyacağımдан üzüntülerimi belirtir başarılar dilerim.

Mehmet Ceylan, Tarım-İş Sendikası Genel Sekreteri

Onu mücadelemizde yaşatacağız

Barış mücadelesi ve demokratik kitle örgütleri panelinin

Dr.Bedir Aydemir anısına yapılmasının ayrı bir anlamı vardır. Yaşamını sınıf mücadelesine adanmış bu değerli insanın barış sorununa bakışı sınıf mücadelesinden ayrı düşünülemez. Biz gençlik olarak gerçek barışın sağlandığı sömürsüz bir toplum düzeni için işçi sınıfının yolundan yürüyeceğiz.

Devrimci yaşamı hepimize örnek olacaktır. Onu mücadelelerimizde yaşatacağız.

İTÜ'den bir gurup öğrenci

Rahat uyu yoldaş

Seni barış savaşımının, devrim kavgasıyla birlikte yürütüldüğü yerde tanıdık. Öğretmenimiz oldun. Önümüzde bir lider, omuz başımızda bir nefer oldun.

Fazla söz söylemeyeceğiz. Kalıcı barışı devrimlerle sağlamlaştırmak için çalışıyoruz. Senin istediğin gibi, aynı yoldan, aynı inançla yürüyoruz. Bayrağın elimizde, avuçlarının sıcaklığı taptaze duruyor.

Rahat uyu yoldaş.

Öğrencilerin barış için, devrim için kapitalizme döne döne vuruyor.

Fransa'dan öğrencileri

Bu kavga durmaz

Değerli öğretmenimiz-önderimiz Bedir Aydemir'in anısına, Sizlerin, yurt içinde ve yurt dışında, dünya ve Türkiye barışı için çalışmalarınız bizim yolumuzu aydınlatan bir meşaledir.

Kalıcı barış için tek yol devrim!

Bedirler ölmez bu kavga durmaz!

Bir gurup devrimci hemşire

Kavganı bıraktığın yerden sürdürüyoruz

YÖK'süz bir eğitim kavgasının savaşız bir dünya kavgasından ayrı olmadığını bize öğreten Bedir hocamızın kavgasını bıraktığı yerden alıp yolumuza devam ediyoruz.

*Ege ve 9 Eylül Üniversitelerinden
bir gurup öğrenci*

Seni savaşa karşı savaşa yaşatacağız

Panele katılan tüm dostlara merhaba!

Dr.Bedir Aydemir'in anısına düzenlenen bu panele, gerçek, kalıcı ve adaletli bir barışa, toplumsuluğun sonul utkusuyla ulaşılacağına inanarak ve yılmaz barış kavgacısı Dr.Bedir Aydemir'in onurlu yaşamını ve düşüncelerini savaşa karşı savaşa yaşatarak ve anısı önünde bir kez daha saygıyla eğilerek katılıyoruz.

Ömek yaşamıyla Dr. Bedir Aydemir'i unutmayacağız.

*Çanakkale Cezaevi'nden dostları
adına İsmet Cebe*

Söz veriyoruz, o dünyayı yaratacağız

Savaşız, sömürsüz bir dünyanın nasıl kurulacağını bize öğreten Bedir Aydemir'in arkasından göz yaşı dökemedik. Ama ona söz veriyoruz ki mutlaka ve mutlaka böyle bir dünyayı yaratacağız.

Ege'den bir gurup toprak sanayi işçisi

Yolun yolumuzdur

Biz zincirlerinden başka kaybedecek şeyi olmayanlar yaşanası bir dünyanın nasıl kurulacağını Bedir Aydemir'den öğrenenlerdeniz.

Yolun yolumuzdur.

Ege'den bir gurup petrol işçisi

Şerefli nöbeti devralanlardanız

Geleceği elinde tutanlar olarak ülkemiz barış kavgasının onurlu yükselticisi Bedir Aydemir'e "gittiğin yerde rahat ol, şerefli nöbeti devralanlardanız" diyoruz.

Ege'den bir gurup gıda işçisi

Panelinizi selamlıyorum

Değerli dostlar, Düzenlediğiniz panele çok istediğim halde, özel bir sorunum nedeniyle Siirt'te bulunmam gerektiğinden katılamıyorum.

Hepinizden özür dileyerek, "barış ve kitle örgütleri" konusunda kısa da olsa düşüncelerimi iletmek istiyorum.

Değerli dostlar,

Bilindiği gibi kitle örgütlerinden sendikaların varlık nedeni üyelerinin çalışma ve yaşam koşullarının geliştirilmesi yönünde sürekli bir mücadeleyi gerektirmektedir.

Dünyayı yüzlerce kez yok edecek kadar nükleer silahla içiçe yaşarken sendikalar görevlerini nasıl yerine getirebilir?

Silahsızlanmayı savunmadan, uğruna aktif mücadeleyi yükseltmeden, işçilerin, çalışanların çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi mücadelesi yeterli olabilir mi?

100 milyona yakın işçinin, emekçinin silah üretiminde çalıştığı bir dünyada aktif barış mücadelesini yükseltmeden görevlerimizi yerine getirdiğimizi söyleyebilir miyiz?

Afrika'da yüzbinlerce insan açlık yüzünden ölüm tehlikesi ile yüz yüze iken kişi başına silahlanma harcaması 200 dolara vardığı bir dünyada, etkin bir kitlesel barış mücadelesini yükseltmeden görevlerimizi yapıyoruz diyebilir miyiz?

Kimyasal silahların vahşetini, son Halepçe katliamından kaçarak ülkemize gelen sığınmacılar nedeniyle somut biçiminde kavrayan insanlar olarak, kimyasal silahların dünyadan kaldırılması için mücadele etmeden görevlerimizi yerine getirebilir miyiz?

Görüldüğü gibi barış için mücadele sendikaların temel sorunudur, işçi sınıfının temel görevidir.

Çünkü bizler yaşanılabilir bir dünya hedefi ile mücadelemizi sürdürüyoruz.

Yaşanılabilir bir dünya için mücadelede silahsızlanma anlaşmalarıyla, sınırlandırma görüşmeleriyle yetinmeyiz. Çünkü anlaşmalar yapılabildikleri gibi bozulabilir de.

Biz gerçek barışın bütün dünya işçilerinin kardeşliği için mücadele ile, bütün işçilerin kardeşliğin dünyasının kurulmasıyla sağlanacağını biliyoruz.

Değerli dostlar,

Panelinizin barış mücadelesine, katkılar sağlaması dileğiyle, katılanları sevgi ve saygı ile selamlıyorum.

Saygılarımla,

Petrol-İş Genel Başkanı Münir Ceylan

Bayrağı bıraktığı yerden aldık

Kalıcı bir dünya barışının nasıl kazanılacağı günümüzde çok renklilik kazandı.

Gerçek barışın işçi sınıfının kavgasından ayrılamayacağını bize öğreten Bedir Aydemir'i aramızda görememenin burukluğunu duyuyoruz.

Kendisini burada saygıyla anıyoruz. Bayrağı bıraktığı yerden aldık. Dikilmesi gereken yere taşıyoruz.

Ege'den bir gurup tekstil işçisi

Hep bir adım önümüzde yürüyor

O acı haberi duyduğumuzda işçi sınıfı büyük bir savaşçısını kaybetti diye düşündük. Fakat Bedir Aydemir'i eserlerinden daha iyi tanıyınca, onun devrim yolunda hep bir adım önümüzde bize yol gösterdiğini görüyoruz. O kavgamızda yaşıyor, yaşayacak.

Bedirler ölmez, bu sınıf yenilmez.

Trakya'dan bir gurup metal işçisi

Kim diyebilir onun öldüğünü?

Dr.Bedir Aydemir, Barış Demeği'nin eski Genel Sekreteri, dünya barışının sözcülerinden biri, büyük devrimcilerimizdendir.

O kapitalizmin egemen olduğu toplumlar içinde barışın, savaşa hazırlık dönemi olduğunu söyleyenlerden, bizlerden biridir. Barışın sosyalizmde var olacağını, komünizmde kalıcılışacağını bilenlerdendir.

O barışın devrim kavgasından geçtiğini iyi biliyor ve bizleri yetiştirerek devrim mücadelemizde bize ışık oluyordu. Oluyordu diyoruz, yanlış diyoruz. O hâlâ bize ışık tutuyor.

Kim diyebilir diye soruyorum? Kim diyebilir, onun öldüğünü. Kimse!

O ölmedi, şu anda inancımızın parçasını oluşturuyor. Evet, külleri duruyor, külleri saklıyoruz ve ant içiyoruz. Bu ülkede devrimi, gerçekleştireceğiz ve onun külleri ülkemize saçacağız. Barış için devrim savaşına!

Kartal'dan bir gurup inşaat işçisi

Devrimci selamlarımızı iletiyoruz

Barış Sorunu ve Kitle Örgütleri Paneli Tertip Komitesine Barışı savunmak insanlığın geleceğini savunmaktır. Bu onurlu görevi her türlü zorluğa rağmen üstlenenlere devrimci selamlarımızı iletiyoruz.

Savaş emperyalist sistemin gözü dönmüş saldırganlığının göstergesidir ve ancak emperyalizmin çöküşüyle tarih sahnesinden bütünüyle silinecektir.

Türkiye halkları ve işçi sınıfı yalnızca barış özlemini dile getirmenin bile ağır baskı ve teröre uğratıldığı bir kanlı statüko döneminin zincirlerini ağır ağır parçalamaktadır.

Dünya halkları barışı savunmanın var olan statükonun korunması anlamına gelmeyeceğini mücadelesiyle kanıtlamaktadır.

Kitle örgütleri emperyalist abluka ve insanlığın başına bela ettiği savaş tehlikesine karşı yürütülen mücadelede yapılan gereği en etkin araçlardır. İnsanlığın aydınlık geleceğine ulaşan yolda kitle örgütlerinin daha etkin daha bilinçli kullanımı bir zorunluluktur.

Emperyalist şantaja boyun eğilmeyecektir.

Yaşasın dünya halklarının kardeşliği.

İktidar Yolu'ndan devrimciler

Öğrettiklerini uyguluyoruz

Değerli Yoldaşlar

Dr.Bedir Aydemir yoldaşın inanç dolu mücadele anısının önünde saygıyla eğiliyoruz.

Bizlerin çoğu onun barış konusundaki görüşlerini kendi yazılarından ve politik kavgasından tanıyoruz. Onu yitirmek tüm dünya işçi sınıfının kaybıdır. Biz kavgamızda yitirdiğimiz yoldaşlarımızın ardından ağıt yakmayı öğrenmedik. Böyle birşeyi devrimci geleneğimizde tanımıyoruz. Bizler yitirdiklerimiz için timsah göz yaşları dökenleri de sevmiyoruz.

Dr.Bedir Aydemir yoldaşı yaşatmanın en doğru yolu onun kavgasını, bayrağını daha da yükseltmektir. Barış savaşımını devrim savaşımının içine oturtmaktır. Tam da dünyada sahte barış rüzgarlarının estirildiği günümüzde, dünya devrimini güçlendirmektir. Barış için devrim yapmaktır.

Bedir Aydemir yoldaşın adını ve anısını dünya devriminin kalelerine, Türkiye devriminin zaferine altın harflerle kazıyacağız ve haykıracağız: "Bedir Yoldaş rahat uyu, öğrettiklerini uyguluyoruz."

Yaşasın kalıcı barış için devrim mücadelemiz.

İstanbul yüksek öğrenim gençliği adına bir gurup öğrenci

Barışı savunmak burjuvaziyi dünyadan silmekle olur

Öğretmenimiz, önderimiz Bedir Aydemir'in önünde saygı ile

eğiliyoruz. Barışı savunmanın işçi için tek tutarlı yolu vardır. Devrim için savaşmak.

Bu panele gelmeden daha bir gün önce Kazlıçeşme'de 3000 kişilik korsan işçi yürüyüşü ve mitingi düzenledik. Burjuvaziye ve onun iktidarını lanetledik. Barışı savunmak burjuvazi denilen iğrenç mahlûğu dünyadan silmekle olur. Bunun başka yolu yok.

Dün Kazlı'da sadece lanetledik ve ant içtik tüm burjuvalara bu dünya mezar olacak diye. Bu barış paneline bu kavganın sicağı ile geliyoruz. Bize açlığı, sömürüyü ve savaşı reva görenlere dünyayı zindan edeceğiz. Bedir Aydemir yoldaşın önünde ant içeriz.

Kazlıçeşme'den bir gurup deri işçisi

Burjuvaziyle barış arayanlara da düşmanız

Barışı burjuvaziyle barış olarak anlayanlarla da düşmanız. Barış dolu sömürsüz savaşız dünyaya ulaşmanın tek yolu sınıf kavgamızda kızıl bayrağı yükseltmektir. Bu uzun kahırlı yürüyüşte dünya işçi sınıfının parçası olan biz İstanbul Kartal'da gemi yapım işçileri olarak diyoruz ki, barışa giden yol Türkiye'de burjuvaziye, dünyada emperyalizmi ve onunla işbirliği içinde olan Gorbaçof kliğini ezmekle mümkün. Bunun lamı cimi yok. Barış için tek yol devrim.

Bu anlayışla paneli düzenleyenleri selamlıyor, adına panel düzenlenen Bedir Aydemir'i kavgamızda yaşatacağız diyoruz.

Kartal Maltepe'den bir gurup gemi inşaat işçisi

Bizim kitaplarımızdan onun davası okunuyor

Değerli yoldaşlar, Kalıcı bir barış için yılmadan mücadele yürütmüş olan Dr.Bedir Aydemir'i saygıyla anıyoruz. Onun barış savaşımındaki ve devrimci mücadeledeki yeri kolayca doldurulamayacaktır.

Bizler onun öğrencileriyiz. Bizim kitaplarımızda onun adı yazıyor. Bizim kitaplarımızdan onun davası okunuyor. Öğretmenimizin öğrettiklerini inançla yaşama uygulayacağız. Dr.Bedir Aydemir'i yaşatacağız.

Yaşasın mücadelemiz!

Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nden bir gurup öğrenci

ARDINDAN BİR YIL

CAN YOLDAŞIMIZI ANDIK

*Bedir yoldaşımızın ölümünün birinci yılında
yapılan toplantı*

Geçen yıl 31 Aralık'ta yitirdiğimiz can yoldaşımızı. Bedir'imizi, Londra'da, ona yaraşır bir toplantıyla andık.

Toplantı yaptığımız binanın giriş salonunda, geçen yıl Bedir yoldaşın katafalkının olduğu yere, kızıl bayraklar arasında, orak-çekiçli kızıl örtüyle örtülmüş masanın üstüne Bedir yoldaşın külleriyle, onun anısına geçen yıl açılmış olan defter koyulmuştu. Masanın arkasındaki duvar panosu ise Bedir yoldaşın resimleriyle ve okuduğu okullardan aldığı çok sayıda başarı belgesiyle donatılmıştı.

Alt salonun ve üst salonun bütün duvarları çok özlediğimiz can yoldaşımızın resimleri ve kızıl üstüne siyah orak-çekiçli, TKP imzalı "seni yaşatacağız" yazan afişlerle donatılmıştı.

Toplantı salonunun karşımızda duran duvarında şu sözler yazılıydı:

"Selam olsun Mevlut yoldaşa
selam olsun
devrimci mücadelede adını
yaşamıyla yazanlara"

Salonun öteki duvarlarında da, Türkiye Komünist Partisi flaması ve Bedir yoldaş için kızıl bezler üzerine siyah harflerle yazılmış, titizlikle hazırlanıp, tiril tiril ütülenmiş çeşitli flamalar vardı. Salonun ve toplantının bu titiz hazırlığı, sanki Bedir yoldaşımızın özelliklerini yansıtırca-

na bütün toplantılarımızdan daha güzeldi.

Türkiye Komünist Partisi marşının fondan çalındığı salonda yerlerimizi aldıktan sonra Yıldırım Girmeli yoldaş toplantıyı açtı ve hepimizi dünyada ve Türkiye’de devrim mücadelesinde toprağa düşmüş tüm şehitlerimiz ve Bedir yoldaşımız için saygı duruşuna çağırdı. Saygı duruşu sırasında, korocu yoldaşlar, müziği güzel bir Sovyet devrimci marşına ait olan ‘‘ağıt’’ marşını söylediler.

Saygı duruşundan sonra, Yıldırım Girmeli yoldaş, Bedir yoldaşın yaşam öyküsünü anlatan bir konuşma yaptı. Bunu ve toplantıdaki öteki konuşmaları bu sayfalarımızda yayınlıyoruz.

Bedir yoldaşın yaşam öyküsünden sonra parti örgütlerimizden gelen çok sayıda mesaj okundu. Bu mesajlarımızı da bu sayfalarımızda yayınlıyoruz.

Mesajların okunmasından sonra Mahmut Civanoğlu yoldaş, geçen yıl Ozan Öncü yoldaşın Bedir yoldaş için yazdığı güzel bir şiirini okudu. Bu şiirden sonra Emine Engin yoldaş güçlükle başlayabildiği konuşmasını yaptı. Uzun yıllar çok yakın arkadaşlık ve yoldaşlık ettiği Bedir yoldaş ölümünden sonra anmak, hepimize olduğu gibi, ona da zor geldi.

Emine Engin yoldaşın konuşmasından sonra bir yoldaş Nazım Hikmet’in çok güzel bir şiirini okudu.

Bundan sonra Yürükoğlu yoldaşımız, Bedir yoldaşın yaşatmanın, onu kalıcılaştırmanın en güzel yollarından biri olan, onun 5 özenilesi özelliğini bizlere anlatan ve aynı zamanda bu yıl parti çalışmaları açısından yolumuzu aydınlatan konuşmasını yaptı. Bu konuşmayı Kavga ve Yorum sayfasında yayınlıyoruz.

Yürükoğlu yoldaşın konuşmasının ardından yine korumuz sözlerini Ozan Öncü yoldaşın Bedir için yazdığı, Mahmut Civanoğlu yoldaşın bestelediği ‘‘Kavga senin sevdan mıydı’’ adlı türküyü salonun katılımıyla okudu.

Bu türküden sonra, videodan Bedir yoldaşımızı seyrettik. 1963-1965 yılları arasında Robert Kolej’de okurken, okulun

folklor ekibiyle bir köyde gösteri sırasında ekip başı olarak konuşmasını ve kılıç-kalkan ekibindeki oyununu izledik. Ayrıca, partimizin 3.Konferansında konuşma yapışını, bir özveri taarruzu kapanış gecesindeki fıkra yarışmasında fıkra anlatışını ve bir başka özveri taarruzu kapanış gecesinde son yarışmaları yönetişini izledik.

Bedir yoldaşımızı anma toplantısını, son olarak *Enternasyonal*'i söyleyerek kapattık. Onu, son nefesinde bile dilinden düşürmediği partisi, yaşamını adadığı Türkiye devrimi için mücadelede ve devrimin zaferinde yaşatacaktır.

İşçinin Sesi, Sayı 386, 14 Ocak 1990

CAN YOLDAŞIMIZ BEDİR'İMİZ SENİ ÇOK ÖZLEDİ PARTİMİZ

*Bedir yoldaşımızın ölümünün birinci yılında
İşçinin Sesi'nde yayınlanan yazı*

Can yoldaşımız Bedir Aydemir'i, parti adıyla Ragıp İçel'i 31 Aralık 1988'de kaybetmiştik. Ölümünün birinci yılında onu sevgi, saygı ve özlemlerle anıyoruz.

Onun ölümü ardından Merkez Komite'mizin yayınladığı bildiri de belirtildiği gibi, Bedir yoldaş, son derece değerli bir insan, örnek bir komünistti. Üstün bir kafaya ve engin bir kültür birikimine sahipti. Geldiği burjuva çevrenin sağladığı olanaklarla çok iyi bir eğitim görmüş, bütün bu birikimini hiç ikircimsiz, yalnızca ve yalnızca işçi sınıfının, partisinin hizmetine vererek, burjuvaziden aldığı silahı burjuvaziye karşı döndürmüştü. O, burjuva sınıfının her türlü çirkin özelliğini aşmış, ömrünü işçi sınıfının kurtuluş mücadelesine adanmış bir işçi sınıfı aydınıydı. Ölümle pençeleşirken de, sol yumruğunu kaldırdı ve son gücüyle "yaşasın komünizm, yaşasın işçi sınıfı, yaşasın partimiz, yaşasın Marksizm-Leninizm" diye haykırdı. Bu onun yaşamının parolasıydı.

Nitekim Bedir yoldaş, vasiyetnamesinde çocuklarını da partisine emanet etti. Onun ölümünün birinci yıldönümünde partimiz tüm yoldaşlara duyurur ki, Bedir yoldaşımızın vasiyetnamesinde söyledikleri, harfi harfine yerine getirilmiştir. Ölüncü yakılması da onun vasiyeti gereğidir. Özü sözü bir bu değerli komünisti partimiz, kızıl bayraklarla, kızıl karanfillerle donatılmış, ona yaraşır bir törenle, 8 Ocak 1989'da yolcu etmiştir.

Bedir yoldaşımızdan ayrıldık ama o hem komünistliği ve partizanlığıyla mücadelede, hem de örnek birçok kişisel özellikleriyle gönüllerde yaşıyor. Geçen yıl yapılan anma toplantısında, Yürükoğlu yoldaşımız onun en önemli beş özelliğini şöyle saymıştı:

“Bedir yoldaş hakkında çok şey anlatılabilir. Hele ben çok şey anlatabilirim, çünkü 17 yıl çok yakın yaşadığım, çok yakın tanıdığım, en sevdiğim bir insandır. Ama kişiliğinin bence en çarpıcı, kendimin de örnek almaya çalıştığı en çarpıcı beş yönünü belirtmekle yetineceğim.

“Birincisi, sadakatiydi. Yoldaşlarına ve dostlarına sadıktı, partisine sadıktı. Özel yaşamda da, siyasette de sadakatin büyük bir yeri vardır. Büyük önemi vardır. “Dost olan dostunda ikilik bilmez” demişler. Öyleydi. Herşeyiyle dostlarına teslimdi, herşeyiyle açıktı, sadıktı. Partisi de ona öyle davrandı. Hastalığı boyunca yoldaşlarımız geceleri başucunda nöbet tuttular, onu rahatlatmaya, isteklerini karşılamaya çalıştılar.

“İkinci özelliği, disiplnidir. Aklına yatan ya da yatmayan, katıldığı ya da katılmadığı binlerce karar karşısında kaldı. Bunların hiçbirisinde, hiçbirimiz, o kararları uygulamadığını ya da kendi isteği yönünde değiştirdiğini görmedik.

“Üçüncü yönü bilimselliğiydi. Konulara yaklaşırken duyguları bir yana bırakır, tüm verileri toplamaya çalışır, sakin ve metodik bir şekilde konunun özüne iner, sonuca giderdi.

“Dördüncü özelliği coşkusu, inancı ve neşesiydi. Hepimizi sıkıntılı anlarımızda nasıl rahatlattığını, neşelendirdiğini hiçbirimiz unutamayız.

“Beşinci olarak da gerçekten çok derin bir kültür sahibiydi. Kültürü, dergi kanştırarak not edilen birkaç isim, birkaç konu çeşidinden değildi. Gerçekten derindi, sağlamdı.”

Eşi onu, "aynı zamanda cesur ve ince, akıllı ve dürüst, coşkulu ve rasyonel, gururlu ve mütevazı, sportmen ve bilimsel, ardıcıl bir devrimci ve titiz bir muhasebeci olan, hiçbir zaman bencil, küçük hesapçı ve düzeysiz olmayan bir insan" olarak tanıyordu. Gerçekten de doğrudu.

Leninist örgütünden Jack Conrad yoldaş onun, kendini çok iyi anlatan bir öğüdünü şöyle aktarıyordu:

"Konferansımızda adanmışlık konusunda aramızda kesin bir farklılık çıkmıştı. Bedir Aydemir yoldaş sözlerini sakınmadı.

"Konferans'ta Britanya'daki sınıf savaşımının şunları istediğini söyledi: 'Eğer yaşamın istemlerini karşılamak istiyorlarsa gelişmeleri karşılamak için kendini öne sürenlerin, hazırlıklarını, araçlarını ve yeteneklerini artırmaları gerekir. Çok çalışmak konusunda bir milimetre bile taviz verilemez. Ne kadar çok çalışırsanız çalışın yetmeyecektir. Yaşam daha da fazla isteyecektir.'

"Örgütümüz bu öğüdü tutmak için elinden geleni yaptı. Bugün geldiğimiz yer, Bedir yoldaşın söylediklerinin doğruluğunun kanıtıdır. Bize menşevik bir çalışma tarzı önerenlerin bugün geldikleri nokta da bir başka kanıttır."

Bedir yoldaşımızın 25 yıllık arkadaşı olan Mustafa Yılmaz yoldaş onu anlatırken, örgütçülüğünü, çalışkanlığını, hayata ve komünizme bağlılığını vurguluyor ve disiplinine de şu örneği veriyordu:

"Bedir doktorasını da vermişti. O yıllarda aramızda birçok doktora öğrencisi vardı. Birçoğu siyasal çalışmayla doktora çalışmalarını birlikte götürmeyip doktoralarını veremediler. Bedir verebilen birkaç kişiden biridir. Ondaki disiplin bu alanda da ömektir."

“Onun öğrencisiyim” diyen Mercan Köklü yoldaşımız, Bedir yoldaşı şu anısıyla anlatıyordu:

“Faşist askeri diktatörlük ülkenin üzerine yeni çökmüştü. Şiddetli bir örgüt arayışı içinde tercihini TKP’den yana yapmış bir guruptuk. Hem menşevik yayınları okuyor, dinliyor, hem de *İşçinin Sesi*’ni dikkatle izliyorduk. Ve doğal ki, *Atılım*, radyo bir taraftan, *İşçinin Sesi* bir taraftan kafamızı çorbaya döndürmüştü.

“Bu ortamda, Bedir Aydemir adlı birisinden telefon aldım. Kendisinin *İşçinin Sesi*’nin sempatzanı olduğunu, görüşmek üzere geleceğini söylüyordu. Hepiniz bilirsiniz, henüz örgütlenmenin ilk basamağında olan insanlar için *ilk* karşılaşma önemlidir... Biz, Bedir yoldaşın kişiliğinde o gün *İşçinin Sesi*’nin aradığımız örgüt olduğuna karar verdik. Bedir yoldaş, birkaç gün içinde bilincimizdeki karmaşayı dağıtmış, hangi temel noktalara, nereye bakmamız, ne yapmamız gerektiği konusunu iyice açmış, bizi örgütlemişti.”

Emine Engin yoldaşımız da Bedir yoldaşı 30 yıldır tanıdığını, onunla 17 yıldır arkadaş, 15 yıldır yoldaş olduğunu söyledikten sonra, onun şu özelliklerini sıralıyordu:

“Bedir yoldaş işçi sınıfının temel, uzun erimli, doğru çıkarlarını ve hem de büyük bir özveriyle savundu. Onun özveri taarruzlarındaki rolünü yoldaşlar hatırlarlar. Özveri taarruzu geleneği onun adıyla içiçe geçmiştir. Ama yalnızca bu kadar değil, sürekli özveriydi onun yaşamı. Sade bir yaşamı vardı. Onun, çizmeyi aşmış kişisel harcamaları yüzünden borçlanıp da sıkıntılara düştüğünü hiç duymamışsınızdır. Tüm borçlanmaları parti için olmuştur. Buna ek olarak, kültür birikimiyle, işe yaklaşımıyla, dürüst, iyimser

karakteriyle ve sonsuz neşesiyle (onun neşesini özellikle anmamak mümkün değil), daha bu gibi çeşitli özellikleriyle Bedir yoldaş eşsiz bir insandı, bir devdi... Türkiye'nin mavi gözlü devi Kemal Atatürk değil, örneğin bir Bedir Aydemir'dir.”

İşçinin Sesi, Sayı 385, 25 Aralık 1989

BEDİR'LE BİRLİKTE BEDİR İÇİN DE

Bedir yoldaşımızın ölümünün birinci yılında yapılan anma toplantısında Yürükoğlu yoldaşın yaptığı konuşma

Değerli yoldaşlar,

Bu toplantıya gelmeden önce, Bedir'i tanımamış olanlara neler anlatabilirim diye çok düşündüm. Bedir'in üstün, örnek alınması gereken yanları sayısız. Ancak, geçen yıl cenazesinde andığım beş özelliği var ki, benim için çok önemlidir.

Birincisi, *sadakatiydi*. Bedir gibi bir insanda en önemli özellikleri ararken sadakati neden getirirsin demeyin. Bence en önemli özelliği sadakatiydi. İnsanın davasına, inançlarına, partisine, yoldaşlarına, karısına, kocasına, sevgilisine sadakati olmadıktan sonra hiçbir şeyin başarıya ulaşmasının olanağı yoktur. Bedir'de biz sadakatin en güzel örneğini gördük. Bu sadakat, köpeğin sahibine olan sadakati gibi tabii değildi. Son derece bilinçli, sözünü sakınmayan, eleştirisini ağzının içinde çevirmeyen bir sadakatti.

İkincisi, birinci özelliğiyle de bağlı, *disipliniydi*. Örgüt yaşamında her an binlerce karar alınır. Herkes de her karar benimsemez, doğaldır. Ancak bunca yıl içinde, organlar çalıştıktan, karar alındıktan sonra, Bedir'in o kararlara karşı çıktığını, o kararları çekiştirdiğini, o kararları coşkuyla uygulamadığını bir kul görmemiştir.

Üçüncü özenilesi özelliği, sorunlara, konulara yaklaşırken kullandığı *yöntemiydi*. Az gelişmiş ülkenin insanlarıyız. Çok yönden açıklarımız büyüktür. Örneğin bilimsel, siyasal konulara genel olarak aceleci ve yüksek sesle yaklaşırız. Türkiye devrimci hareketi gürültülü konuşur. Oysa hiç

olmazsa sorunları incelerken serinkanlı, soğukkanlı, sakin ve tüm malzemeyi toplayarak çalışmak gerekir. İşte Bedir tüm yaşamıyla bize bu konuda örnek oldu. Onun çalışmasını yakından görenler gerçekten hayranlık duymuşlardır. Kullandığı defterin sayfalarını bölümlemesi bile hepimize çok şey öğretmiştir.

Dördüncüsü, gerçekten az bulunur bir *kültüre* sahipti. Onun kültürü, öyle dergi sayfalarını hızlıca karıştırarak edinilmiş birkaç yazar ve kitap adı değildi. Derin bir kültürü vardı ve onu toplumumuzun kökleriyle bağlayabilmişti. Bu nedenle de, Bedir işçiye yabancı bir insan değildi. Son derece halktan, candan bir insandı.

Beşinci özelliği *neşesiydi*. İyi gün olur, kötü gün olur, ama her zaman en sıkıntılı anlarımızda bile Bedir kahkahalarıyla, espirileriyle, fıkralarıyla hepimizin moralimizi yükseltmiştir. Kendisi de hastalığını aynı şekilde karşıladı, aynı şekilde öldü.

Bedir yoldaş partimiz için yeri dolmaz bir boşluktur. O boşluk dolmaz. Yine diyorum hele bizim gibi az gelişmiş ülkelerin insanları arasında. Fakat daha da üzüldüğümüz nokta, sınıfına verebileceklerinin tümünü vermeden gitti. Yoksa herkes gidici. Bir tek kavga ve yaptıklarımız geride kalıyor. İşte o verebileceğinin azını verebildi. Dolayısıyla sınıfı da onu yeterince tanıyamadı. Ama bundan sonra Türkiye işçi sınıfı Bedir'i bizim mücadelemizle tanıyacak, bizim mücadelemizle sevecek. Bu, ona sözümüzdür.

1988 yılı partimiz için gerçekten çok kötü bir yıl olmuştu. Bedir öldü. Merkezimize polis darbesiyle çok sayıda yönetici yoldaş hapse düştü. Aynı şekilde, polisin de müdahalesiyle matbaa çöktü. Nefes aldırılmayan bir mali krize girdik. Merkez binanın ısınmasını sağlayamaz duruma geldik. Türkiye'de bir yoldaşın yeni doğmuş bebeği bir yıl şekerli suyla büyüdü. Bu koşullarda üst yönetimin çok sayıda çalışması, çok sayıda çalışma alanı çöktü. Bir yıl tüm parti çalışması büyük ölçüde kendiliğinden yürüdü. Örgüte bu sıkıntıları duyurmamak için elimizden geleni yaptık ama,

alanların çökmesi kaçınılmaz olarak tüm partiyi etkiledi.

Şimdi 1989'u bitiriyoruz. 1989 geneliyle iyi bir yıl oldu. Yılın ortalarında, "krizin dibini bulduk, yukarıya doğru tırmanacağız" demiştik. 1989 yılında yukarıya doğru tırmandık. Yıkılan tezgahların tümünü (biri dışında) yeniden kurduk. Yeni bir matbaa da kurduk. Mali krizin siyasal çalışmayı yıkması tehlikesini önledik. Büyük çapta borç ödedik. Hâlâ ödüyoruz ve ödeyeceğiz, fakat mali krizi uzaklaştırdık. Legal yayın hedefini gerçekleştirdik. Sevinçle, coşkuyla karşılandı. Bunun yanında geçtiğimiz yılda çeşitli ideolojik ve siyasal konularda da yeni açınımlar getirebildik. Dolayısıyla 1989 yılında, yıkılan pek çok yeri onardık.

Şimdi 1990 yılına giriyoruz. 1990 gerçekten çok kritik bir yıl olacaktır. Şöyle bir ikileme karşı karşıyayız. Ya 1989'un adımlarını sağlamlaştıracağız, geliştireceğiz, ya da yeniden 1988'deki duruma kayacağız. Orta yerde durmanın olanağı yok. Bulduğumuz noktada tutunamayız. Geriye kaymamak, ileriye gitmek için altı tane temel hedefimiz var.

Birincisi, tüm parti çalışmaları kuruş borçsuz olmak zorundadır. Hiçbir yere bir kuruş borcumuz olmayacak. Ucuz ve verimli bir örgüt çalışması. Bunun yanısıra gelirleri artırmak. Çok yol aldık, ama daha çok yol gitmek zorundayız.

İkinci hedefimiz merkez komitesinin güçlendirilmesidir. Hem kadro açısından, hem yeni teknoloji kullanımını artırarak.

Üçüncüsü, yayın çalışmalarının hızlandırılması, kadrosunun geliştirilmesidir.

Dördüncüsü, ideolojik teorik ürünlerin artırılmasıdır. 1990 yılında çeşitli konularda kitap yayınlamalıyız.

Beşincisi, Türkiye'de militan çalışma, militan eylem anlayışını daha da yükseltmek zorundayız. Anlayışımızı somutlamak ve her an örnekleriyle ortaya koymak zorundayız. Doğru fikirler, sokakta dövüşenler olmadığı zaman kurda kuşa yem oluyor. Doğru fikirleri insanlar benimseyene dek devrimci hareket görmezlikten geliyor. O fikirler

insanların kafasına ulaştığı zaman da, onları savunanlar yeterince güçlü değilse, bakıyorsunuz oradan birisi kapıyor, buradan birisi kapıyor ve çarçur ediyor. Doğru fikirlerin doğru yolda kullanılmasını istiyorsak, güçlü bir parti olmak zorundayız.

Birkaç gün önce komünist gençler İstanbul Üniversitesi'nde Bedir yoldaş için bir eylem yaptılar. Açtıkları pankartta, "komünist öğretmenimiz Bedir Aydemir'i mücadeleimizde yaşıyoruz" yazıyordu. Onlar o eylemi yaparken, üniversitede iki ayrı yerde, iki forum vardı. Biri Dev-Sol'un, ötekisi TBKP'lilerin yaptığı forum. İkisi de Romanya üzerine. Dev-Sol "Romanya'da olanlar karşı-devrimdir" diyordu. TKBP'liler ise, "yeni yönetimi destekliyoruz" diyorlardı. Şimdi yoldaşlar, Dev-Sol'un Romanya'da olanlara karşı-devrim demesi doğrudur, iyidir, ama devrimci hareketimizin önünde yanıtlanacak daha birçok soru vardır. Ne için karşı devrimdir? Sosyalist sistem buraya nasıl geldi? Neden çöktü? Ne oldu? Bunları doğru anlatabilmek gerekir.

Doğru anlatabilmek ve eylemle desteklemek. Doğru anlatmak tek başına yetmiyor. İşte bizim yıllarımız bunu gösteriyor. Biz Moskova'da yağmur yağdığı zaman burada şemsiye açanlardan olmadık. Biz onların dün önünde eğilip tanı saydıkları genel sekreterlerini onlar yaşarken eleştiriyorduk. Ama partimizin on yılında şunu da görüyoruz ki, doğru görüşler yeterli bir güçle desteklenmedikçe olmuyor. O görüşler artık reddedilmez olana dek kimse dönüp bakmıyor. Reddedilmez olunca da başkaları alıp mıcıklıyorlar. Gitmesi gereken sonuca götürmüyorlar. Türkiye'de peşine onbinleri takan örgütlere bir bakın. Hangisi ne yaptığını gerçekten biliyor, hangisinin tutarlı bir ideolojik anlayışı vardır? Geçmiş ortada. Ülkenin her dönemecinde (ekonomik ya da siyasal) yanlış çözümlenmeler, yanlış tutumlar getirdiler. O zaman buradan sonuç çıkartacağız. Demek ki güçlenmenin doğruları söylemekle kısa dönemde bağı azdır. Kısa dönemde güçlü olmanın yolu dövüşmektedir. Biz de dövüşüyoruz, şimdi daha da iyi, daha da hırslı

dövuſeceęiz.

Bedir yoldaſımız bu kavgada her zaman yanımızda olacaktır. Bedir gibi yaſayabilmek, Bedir gibi ölebilmek ne güzel!

R.Yürükoğlu

HEM ÖRNEK ALIYORUZ HEM ÖRNEK GÖSTERİYORUZ

*Bedir yoldaşımızın ölümünün birinci yılında
yapılan anma toplantısında Emine Engin
yoldaşın yaptığı konuşma*

Ozan Öncü yoldaş Bedir için yazdığı şiirde “avuçlarınızın içine yazın” demiş. Gerçekten de Bedir, kafamızda, gönlümüzde, alnımızda, avucumuzda her zaman yazılıdır.

Bugüne kadar çok çeşitli görevler yaptım. Her görevin zorlukları vardır, hepiniz biliyorsunuz, her görevin zorluklarını aşmanın zevkli yanı da vardır. Ama Bedir yoldaş öldüğünden beri bana verilen konuşma görevlerinde yalnızca zorlukla karşılaşıyorum, bu zevkli yan olamıyor. Ne zaman olabilecek? Bu konuşma görevlerinin de zevkli yanı, ancak biz zafer toplantıları yaptığımız zaman olacak. Ne zaman ki zaferi kazanacağız, Bedir yoldaşı o zafer toplantılarında anacağız, o zaman biz de Bedir yoldaşı anmaktan büyük bir zevk duyacağız. O zamana kadar, siz de kabul edersiniz ki, böyle toplantılarda Bedir’i anma konuşması yapmak, evet görev, zorunluluk, ama aynı zamanda acı veren bir olay. Oyle de kalacak.

Yoldaşlar ben Bedir yoldaşın kişiliğinden çok genel hatlarıyla bahsedeceğim.

Bedir yoldaş çok iyi bir eğitim almıştı, çok üst düzeyde bir burjuva aileden gelmişti. Burjuvazinin bütün olanaklarından yararlandı. Burjuvazi ne veriyorsa ondan öğrendi, o bilgileri aldı ve silahı burjuvaziye karşı çevirdi. Kendisi son derece kültürlü bir kişiydi.

İşçi sınıfı aydınıydı, çünkü son nefesine kadar hem işçi sınıfının çıkarlarını savundu, hem de işçi gibi çalıştı. Dünyada çok işçi vardır ki Bedir kadar sürekli, düzenli, disiplinli ve çok çalışamaz. O her yönüyle tam bir işçi sınıfı aydınıydı.

Kapitalizm altında komünizmi yaratmak gibi bir ütopyamız yok. Ne kadar komünist olursak olalım, hepimiz bir sürü eksikler taşıyoruz, taşıyacağız. Bunu biliyoruz ama bu çerçevede içinde Bedir yoldaşımız gerçekten örnek bir komünistti. Kapitalizm koşulları altında, ne kadar, nasıl komünist olunabilirse, o, o kadar olmuştu. İnsaniyetiyle, neşesiyle, coşkusuyla, bilgisiyle, çalışma disipliniyle -daha sıralayamam size- her yönüyle örnekti.

Bedir yoldaş Barış Demeği'nde çalışırken, adil ve kalıcı bir barışın ancak devrimle sağlanabileceğini söylüyordu. Onun karşısındakiler de, o zamanlar üstü kapalı bir biçimde, sınıf barışını savunuyorlardı. O zamandan bu yana bu oportünist görüşler büyüdü, olgunlaştı, sosyal demokratlaştı ve barış değil, işçi sınıfının satışı anlamına gelen karşı-devrimci bir çizgiyi ortalığa saçtı. Bedir'in hasta yatağında epey uğraştığı, yanıt hazırlamaya çalıştığı Gorbaçov çizgisi karşı-devrimci sonuçlarına artık ulaştı.

Sosyalist ülkelerde karşı-devrimci içerik taşıyan adımlar zaten bir süredir bir bir atılıyordu. Romanya'da emperyalizmin ve Gorbaçov'un elele tezgahladığı, düpedüz ve açıktan karşı-devrimci darbeye artık bir sıçrama oldu. Komünistler çarpıştılar, direniş koydular. Partimizin bildirisinde de belirtildiği gibi, başta Çavuşesku yoldaşlar olmak üzere Romanyalı komünistler, ajanlara, silahlara, komplolara yenildiler. Ama onlar da Bedir yoldaş gibi, "yaşasın partim, yaşasın komünizm" diyerek ökdüler. Komünist onuruyla emperyalizmi ve Gorbi çizgisini yendiler. Karşı-devrimin basit hilelerle, komplolarla, ajanlarla kazandığı zafer, bu koca zaferin yanında bir hiçtir yoldaşlar. Bu onurla, komünist mücadele, göreceksiniz daha büyük bir hızla yükselecektir.

Şimdi "domino teorisi" diyorlar. Ülkelerin birbiri ardından önemli değişimler geçirmesine "domino teorisi" adı veriliyor. Emperyalizm ideolojik tohumlar atıyor, oyunlar tezgahlıyor ve sonra bunlar sonuç versin diye bekliyor. Bunlar gerçekten de sonuç veriyor, sosyalist ülkelerden birbiri ardına kötü haberler alıyoruz. Bu "domino teorisi", şimdi sosyalist ülkelerde çözümler biçiminde kendini gösteriyor, şimdi emperyalizm gülüyor. Ama bu "domino teorisi", günün birinde, emperyalizme karşı da işleyecek.

Kafanızda bir de şunu canlandırın. Türkiye'de devrim olmuş, Uzak Asya'ya, Afrika'ya, Ortadoğu'ya, Balkanlara ve Avrupa'ya etkileri yayılmış. Öyle domino teorileri de göreceğiz. O zaman da değişim koridorunda kapitalist dominolar bir bir dizilmeye başlayacak ve eskisinden daha güçlü bir sosyalizm doğacaktır.

Karşı-devrimin kazanımları geçicidir. Bunda hiçbir kuşku yok. Ama bunun şöyle bir yönü de var. Bugün karşı-devrimin kazandığı başarılar bizim görevlerimizi artırıyor. Bunu da unutmamalıyız.

Devrim mücadelesini dünyada artık daha çok yönlü, bilgiye daha çok dayalı olarak, yani daha derin bir militanlıkla vermek zorundayız. Başka bir deyişle yoldaşlar, Marksizm-Leninizmi daha iyi öğrenerek, her alanda daha iyi uygulayarak mücadele vermek zorundayız. Devrimci mücadelede kahramanlık hiç eksik olmayan birşey. Hepiniz gayet iyi bilirsiniz. Ama artık bu yetmiyor. Bugün dünya devrimi, kahramanlığı, aynı ölçüde bilimsellikle bağlayan, Bedir gibi kadrolara ihtiyaç duyuyor. Dünya devrimi, bizim önümüze koyduğu görevlerle, biz devrimcileri, komünistleri ilerletiyor.

Türkiye devrimci hareketi de, dünya devriminin gereklerini yerine getirme göreviyle karşı karşıyadır. Devrimci hareketimizin tarihi unutulmaz kahramanlıklarla doludur. Nice şehitler verdik. Ancak kahramanlığı bilimsellikle bağlamak açısından Bedir yoldaşımız Türkiye devrimci

hareketine gerçekten örnek olmalıdır.

Bedir yoldaşımız, Türkiye'de sık sık rastlandığı gibi, siyasal alanda kahramanca mücadele veren, ama ondan sonra, başka alanlara geldiği zaman, bir çevre sorununa geldiği zaman, arkadaşlık ilişkisine geldiği zaman, aile ilişkisine geldiği zaman, düzenin bilinçsiz ürünü olan bambaşka bir kişiliğe bürünen devrimcilerden değildi. Bedir yoldaşımız her yanıyla, yaşamının her alanında, derinlemesine devrimciydi, yani tam ve tutarlı bir komünistti. Örneğin çevre sorunlarında da, sağlık sorunlarında da komünist bakış açısına sahipti. O çok iyi biliyordu ki çevre sorunları, sağlık sorunları, kapitalizmin kendi kârı için insanlığa verdiği zararın sonuçlarıdır.

Şimdi Gorbaçov Marksizm-Leninizmi dogma olarak ilan ediyor, çünkü Gorbaçov'un kendi geçmişi gerçekten dogmatiktir. O geçmişte yadsımak için bile dogmadan başkasını bulamaz. Nitekim bazı dogmaları kaldırıyor, başka, çok daha sağ, düpedüz burjuva dogmaları önümüze sürüyor. Oysa gerçek Marksizm-Leninizm hiçbir zaman dogmatik, kalıplı değildir. Bedir yoldaşımız taa gençliğinden beri buna da örnek oldu. O sorunlara her zaman için geniş bilimsel bakış açısıyla baktı.

Bedir yoldaşımızın örnek alınması gereken daha başka özelliklerini de sıralayabiliriz. Ama son olarak yalnızca bir konuya daha değinelim.

Biliyorsunuz, komünistler, devrimciler halkın dini inançlarına saygılıdır. Halk nasıl bir dini inanca sahipse, ölüsünü de öyle gömer. Bu saygı duyulacak birşeydir. Ama dini inanca sahip olmayan, ateist insanların, devrimcilerin yeşil örtüler arasında gömülmeleri, camilerde okuyup üflenmeleri, sarıklı hocalar tarafından ellenmeleri doğru birşey değildir. Devrimci hareketimiz, ölenlerin değil, kalanların eksigi olarak beliren bu durumu da değiştirmelidir.

Menşevik kurşunlarla genç yaşında yitirdiğimiz İnanç yoldaşımızın tabutu, 12 Eylül'ün ayak sesleri duyulurken, 1980 eylül ayında orak çekiçli bayrağa sarıldı. Partimiz

bugüne kadar hiçbir ölüsünü yeşil beze sardırmadı. Hep kızlarla uğurladı. Bedir yoldaşımız da kendi isteğiyle yakıldı biliyorsunuz. Yakılabilir de gömülebilir de, ama önemli olan ölümün de, tüm dünya görüşüyle, hayat felsefesiyle tutarlı olmasıdır. Bedir' yoldaşımız inanıyorum ki Türkiye devrimci hareketine bu açıdan da yeni bir örnek olacaktır. Türkiye devrimci hareketi bugüne kadar hiç önem vermeyerek yanlış yaptığı, ölümlerini yeşil bezler ve sarıklı hocalar arasında camilerden uğurlama alışkanlığını değiştirecektir.

Bedir yoldaşımızı, ölümünün birinci yıldönümünde sevgi ve saygıyla anıyoruz. Hem örnek alıyor, hem de örnek gösteriyoruz.

Eğer bugün Çavuşesku yoldaş, karşı- devrimin kurşunlarına hedef olurken, "ben ancak işçi sınıfına ve partime hesap veririm", eğer bizim Bedir yoldaşımız, geçen yıl, hastalığa yenik düşerken, son nefesinde "yaşasın komünizm, yaşasın partim, yaşasın Marksizm-Leninizm" diyerek ölüyorsa, bunlar toplumsal anlamda, bireysel değil, toplumsal anlamda birer kanıttır, davanın kazanılacağına başlıbaşına kanıtlardır. Kazanacağız ve gün gelecek, tüm ölümlerimizi ve Bedir yoldaşımızı biz de zevk ve coşkuyla anacağız.

Yaşasın Bedir'in mücadelesi!

Yaşasın Bedir'in partisi!

Yaşasın Bedir'in davası komünizm!

Emine Engin

UNUTMADIK, UNUTMAYACAĞIZ

Bedir yoldaşımızın ölümünün birinci yılında yapılan anma toplantısında Yıldırım Gıneli yoldaşın yaptığı konuşma

O çalışkanlığıyla, coşkusuyla, sevgisiyle, bilgisiyle, yaratıcılığıyla, inancıyla, militanlığıyla hepimizin gönlünde, hem insan olarak, hem de kendisini partisine ve komünizme adanmış bir savaşçı olarak yatıyor. Türkiye Komünist Partisi'nin yöneticilerinden, büyük komünist savaşçı Bedir Aydemir yoldaşın ölümünün birinci yıldönümünde, onu anmak için biraraya gelmiş bulunuyoruz.

Şimdi sizleri, devrim ve komünizm kavgasında toprağa düşen komünistlerin, devrimcilerin, Romanya'da karşı-devrimin saldırısı karşısında sosyalizmi savunurken can veren Romanyalı komünistlerin, işçi milislerinin ve bugün burada andığımız değerli yoldaşımız Bedir Aydemir'in anısına saygı duruşuna çağırıyorum. (Saygı duruşu)

Yoldaşlar, dostlar,

Bundan tam bir yıl önce, 31 Aralık 1988'de, yakalandığı amansız hastalıktan kurtulamayarak genç yaşında aramızdan ayrılan ve pek çoğumuzun Mevlüt yoldaş olarak tanıdığı Bedir Aydemir yoldaşımız, 11 Şubat 1947'de İstanbul'da doğdu. Burjuva kökenli bir aileden geliyordu. İlkokulu Turhal'da, orta öğrenimi Talas Amerikan Koleji'nde tamamladı. 1968'de Robert Kolej'den elektrik mühendisi olarak mezun oldu ve burs alarak Londra Üniversitesi'nde Optimal Sistem Kontrol Mühendisliği alanında master yapmak için İngiltere'ye geldi.

1975'te doktorasını tamamlayarak askerliğini yapmak

üzere Türkiye'ye döndü.

1976-1977'de Ankara'da ODTÜ'de, 1977'den 1980'e kadar ise İstanbul'da Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yaptı.

İlk evliliğini İngiltere'de tanıştığı Polonyalı kız arkadaşıyla 1971'de yaptı. İlk oğlu 1978'de, ikinci oğlu 1980'de doğdu. 1982 yılında ilk eşinden ayrılmış ve 1984 yılında Alman asıllı olan ikinci eşiyle evlenmişti.

İlkokul yılları, babasının mühendis olarak çalıştığı Turhal Şeker Fabrikasında geçti. Kendi deyimiyle, bu yıllar onun için çok öğretici oldu.

Amerikalı misyonerlerin kurduğu Talas Amerikan Koleji'nde geçirdiği yıllar okulun uyguladığı yoğun disiplin altında geçti. Bu dönemin de çok öğretici olduğunu yine kendisi söylüyor.

Robert Kolej'den mezun olana kadar geçirdiği dönemi, yoldaşımız, kendi anlattığı yaşam öyküsünde şöyle tanımlamış:

“Bu yıllarda (1960'ların ortalarında) legal sosyalist hareketin gelişmesinin Türkiye'de etkisi önemli oldu. Bununla birlikte benim siyasete olan ilgim, hükümet çevrelerine yakın olan bir burjuva ailede yetişmiş olmamın da etkisiyle iyice gelişti. Ne parlamenter sosyalizmin başarısına, ne de gençlik hareketinin inaceracılığına hiçbir zaman inanmadım.

“Bu nedenle, üniversiteden mezun olana dek geçirdiğim yıllar, benim açımdan, aktif olarak siyasal faaliyetlere katılma değil de, şu ya da bu faaliyete daha çok sempatan olarak katılma, ama okuyup öğrenme yılları oldu.”

1968'lerde Avrupa'da işçi öğrenci hareketleri patlak vermişti. Türkiye'de ise devrimci durum yaşanmaya başlamıştı. İngiltere'de Türkiyeli öğrenciler arasında da siyasallaşma eğilimleri artıyordu. Yoldaşımız bu sıralarda,

1965'te kurulan İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Federasyonu'nda (İTÖF) aktif olarak çalışmaya, eğitim ve örgütlenme çalışmaları için kentten kente koşuşturmaya başlamıştı. 1971-1974 yılları arasında İTÖF başkanlığı yaptı.

1971'de R.Yürükoğlu yoldaşımız İngiltere'ye geldi. Onun, Bedir yoldaşın ve başka bazı yoldaşların oluşturduğu gurup, sosyalist bir yığın örgütü olarak İTİB'in kurulmasını kararlaştırdı. Bedir yoldaş, kurucu üyesi olduğu İTİB'in örgüt çalışmalarına sürekli ve aktif olarak katıldı.

Bedir yoldaş, 1973 sonlarında Veli Dursun yoldaşın teklifiyle Türkiye Komünist Partisi'ne üye oldu ve Ragıp İçel parti adını aldı. Bu dönemde Londra'daki meşhur Wimpy grevlerinde en ön saflarda militanca savaşımlarını verdi. Partinin İngiltere'de ilk örgüt matbaasının kurulmasına da büyük emeği geçti.

1975'te askerliğini yapmak üzere Türkiye'ye döndükten sonra yoldaşımız, parti çalışmalarını, Türkiye örgütüne bağlanarak sürdürdü. Partinin legal işyerinin kuruluş örgütlenmesinde görev aldı. TKP'nin o zamanki merkez organı Atılım'ın Türkiye'de basılmasını gerçekleştiren ilk gizli matbaayı kurdu.

O sıralarda kurulan Türkiye Barış Derneği'ne parti göreviyle girdi. Bilgisi ve yetenekleriyle bu örgütte saygınlık kazandı ve derneğin merkez yürütme kuruluna seçildi. Türkiye Barış Derneği'nin bir yöneticisi olarak çeşitli ülkeleri ziyaret etti.

1979 yılında TKP içindeki Leninci- oportünist ayrışması patlak verdiğinde, Leninci saflarda yerini aldı. Oportünistlerin Lenincileri polise ihbar kampanyasının iyice yoğunlaştığı ortam, onun polisin eline düşme tehlikesini artırınca, Leninci kanat Bedir yoldaşı İngiltere'ye çağırdı.

1981'de İngiltere'deki matbaada çalışmaya başlayan Bedir yoldaş, daha sonra 1982-1983 döneminde partinin merkezi yönetim işleriyle uğraştı. Bundan sonra kısa bir süre için tekrar matbaaya geldi. Çok kısa bir süre sonra da Avrupa'da örgütlenme işlerinde görevli olarak Fransa'ya

gitti ve bir süre orada kaldı. Sonra İngiltere'ye döndü.

1984 sonunda H.Karadağ'ın başını çektiği parti yıkıcılığı başgösterince Bedir yoldaş bu kez Federal Almanya'ya gitti. Son yıllarında ise partinin Merkez Yürütme Bürosu'nda görevliydi.

Bedir yoldaş çok çeşitli alanlarda görev yaptı. Görev yaptığı bütün alanlarda partiye önemli katkı da yaptı.

Tüm parti onu tanımış, çok saymış ve sevmiştir. O çalışkanlığıyla, coşkusuyla, sevgisiyle, bilgisiyle, yaratıcılığıyla, inancıyla, militanlığıyla hepimizin gönlünde, hem insan olarak, hem de kendisini partisine ve komünizme adanmış bir savaşçı olarak yatıyor. Onu unutmadık, unutmayacağız. Onun ömrünü adadığı komünizm kavgasında, ona yaraşır yoldaşlar olarak davayı sürdüreceğiz, Türkiye'de ve dünyada komünizmin kırmızı bayrağını bir daha inmemek üzere göklerde dalgalandırmak için savaşacağız.

Rahat uyu yoldaş.

Yıldırım Gıneli

MESAJLAR

Ölümünün birinci yılında yoldaşları onu unuttular, yüreklerinden parçalar yolladılar

○ hâlâ örneğimiz önderimiz

Değerli yoldaşlar,

Dünya işçi sınıfının tarihi, kendi öncü ve kurmaylarına en çok ihtiyaç duyduğu bir dönemde zamansız kayıplar vermenin ömekleriyle doludur. Hemen ilk aklımıza Sovyetler Birliği'nde Lenin'in çalışma arkadaşı Sverdlov ve Kübalı Siyenfüyejos geliyor.

Uluslararası oportünizmin nicel birikimi Gorbaçof adıyla nitel değişime uğradı. Artık bu çizgi, gelişen sınıf savaşlarının engellenmesi konumundan çıkıp, emperyalizmle işbirliği içinde sosyalist ülkeleri çeşitli oyun ve kandırmacalarla, darbeyle kapitalizme geri dönüşe zorluyor. En son Romanya'da olanlar, bunun hafızalardan silinmeyecek somut bir örneğidir. Romanya örneği hem komünistler açısından, hem de sosyalist sistemin başını tutan sosyal demokrat Gorbaçof kliği açısından önemli bir olaydır. Bir yanda emperyalizmle uzlaşan ve yaptıklarını hâlâ "sosyalizm" adı ardına gizlemeye çalışan iğrenç yaratıklar, diğer yanda sınıfına ve partisine ölüm anında bile bağlılığını gösteren komünistler.

İşte böyle bir dünyanın Türkiye'sinde, Marksizme-Leninizme bağlı kalan, onu ardıcıl savunan nadir komünist partilerinden olan TKP'nin bir neferi ve önderi, MK üyesi Bedir yoldaşımızı birinci ölüm yıldönümünde anıyoruz.

Onu iyi tanıyoruz. “O eşi bulunmaz bir insandı. Dünyada ve Türkiye’de gerçek barışın yolunun ancak kıran kırana yürütülecek bir devrim savaşımından geçtiğinin bilinciyle yaşamış ve hepimize örnek olmuş bir kavga arkadaşıydı.” Yürükoğlu yoldaşımız kavga arkadaşı için böyle diyor.

Biz İstanbul’daki öğrencileri de, öğretmenimiz, önümüzde yürüyen komutanımız için, “o eşsiz bir öğretmen, eşsiz bir kurmay, eşsiz bir komünist savaşçıydı” diyoruz. Bedir yoldaş hâlâ öğretmenimiz, yığınlara ulaşmada yol göstericimizdir. Bildiri dağıtmada, yazılamada ve tümüyle kavgada başımızda, 1 Mayıs’larda en önümüzde yürüyor.

Bunca yakıcı sorun ve görev varken, sınıfın ve partimizin sana ihtiyacı yakıcıyken aramızdan ayrılışının tesellisini, bu kavgayı zafere götürme inanç ve bilincinde buluyoruz. “Hem bu kez senin için de savaşacağız ve kazanacağız.”

Yaşasın TKP!

Yaşasın komünizm!

Bedirler ölmez, bu sınıf yenilmez!

Istanbul Illegal Alan Örgütü

“Güneş yüzlü, sabırlı ve ermiş”

Yoldaşlar,

Bedir Aydemir yoldaşın aramızdan ayrılmasının birinci yıldönümünde yapılan merkezi toplantıya katılamıyoruz ama bütün gönlümüzle aranızdayız. Bu onurlu toplantı dünyada komünizme azgınca saldıran karşı- devrime iyi bir yanıt olacaktır.

Bedir yoldaşın komünizmle özdeş anısını yükselteceğiz. Onun “güneş yüzlü, sabırlı ve ermiş” kimliğini anlatacağız. Bedir yoldaşı yitireli bir yıl oldu ama o bize ne gözyaşı, ne de acı bıraktı, geride kalanlara düşüncelerini, direncini ve kararlılığını armağan etti.

Barış savaşçısı yoldaşımızın devrimci düşünceleri şimdi fabrikalarda, sendikalarda, yığınsal toplantılarda yankılanmaya başladı. Yayınlarımızla, yığın çalışmalarımızla onun

onurlu anısını ve armağanlarını temiz tutuyoruz.

Yoldaşlar,

Bizim için, partimiz için bu büyük kaybın yıldönümü evrensel düzeyde kayıplarımızla da çakıştı. Sosyalist ülkelerde sosyalizmin kazanımları likidasyona hedef oluyor, "restorasyon" yönünde adımlar atılıyor. Romanya'da olduğu gibi, emperyalizmin karşı-devrimci saldırıları, artık Gorbaçof'un doğrudan katılımıyla gerçekleşiyor. Romanya'daki karşı-devrim, Malta zirvesinin bir ürünüdür. Bush'un "Güney Amerika sorunlarında anlaşılmadık" yalanına karşılık, Malta zirvesi, Panama'da da ürün vermiştir. Kahraman Küba ve Nikaragua halklarının devrimleri gittikçe yoğunlaşan bir ABD tehdidi ve baskısı altındadır.

Emperyalizmin ve Gorbaçof kliğinin ortak hedefleri emperyalizmi güçlendirmek, dünya işçi sınıfını zayıf düşürmektir. Ancak, dünyada partimiz gibi, gerçek komünist partiler kaldığı sürece hain Gorbaçof'un ve onun Yağcılarının geleceği olmayacaktır.

Yoldaşımızın anıldığı bugün, Türkiye Komünist Partisi üyeleri olarak, ne kadar zahmetli ve uzun erimli olursa olsun, kalıcı ve adil barışın, gerçek demokrasinin ve özgürlüğün devrimci yolunda yürüdüğümüzü duyururuz. Bedir yoldaşımızın anısını bu yolda yaşatıyoruz.

Legal Alan Komitesi (1)

Sen kavgamızın ta kendisisin

Selam olsun

Kızıl sancağı onuruyla taşıyanlara!

Selam olsun

Bedir yoldaşın kavgasını özveriyle yükseltenlere!

Selam olsun

Türkiye Komünist Partisi'nin partizanlarına!

Hey mavi gözlü dev, senin vücudunu kaybedeli tam bir yıl oldu. Bugün seni ölüm yıldönümün diye anmıyoruz. Bugün

kavgada yüreklerimizin ateşini bir kez daha püskürtüyor, kavgamıza bir hız daha veriyoruz. Kavgada senin öğrettiklerinle ilerliyor, senin ateş parçası ideolojini Türkiye işçi sınıfına yerleştiriyoruz.

Geçen yıl sana söz vermiştik. Sözümüzde duruyoruz, komünizm kavgasına yeni neferler kazanıyor, yeni müfrezeler kuruyoruz Marksızım-Leninizme saldıran sosyal-emperyalistlere karşı, devrim kavgasını alevlendiriyoruz

Sen artık fabrikalarda, okullarda yanan ışıkısın, sen kavgamızın ta kendisisin!

Yaşasın kavgan!

Yaşasın partin TKP!

Yaşasın komünizm!

İstanbul Legal Alan Komitesi (II)

Bedir'in öğrencileri yarının Bedirleri

Partimizin değerli üyesi, yöneticisi, sıra neferi. değerli komünist lider Bedir Aydemir yoldaşın anısının önünde saygıyla eğiliyoruz.

Onun ölümü karşısında kaybettiklerimizi çok ıy biliyoruz. Onun bizlere bıraktığı ve kimsenin söküp atamayacağı değerleri de biliyoruz. Onu okuyoruz ve öğreniyoruz. Partide her yerde, her mevzide, her zulada onun adı var. Partinin olduğu her yerde Bedir yoldaş ve öğrencileri, yarının Bedirleri var.

Onu anmanın en doğru yolu partinin de amacı olan devrimi, komünizmi gerçekleştirmek için çalışmaktır.

Böyle düşünüyoruz, böyle yapacağız....

Her bildirimizin, her korsan gösterimizin, her haykırışımızın ta kalbine Bedir yoldaşın adı kazanacak. Partimiz ve işçi sınıfı Bedir yoldaşın yolundan yürüyerek kazanacak.

Rahat uyu yoldaş

Öğrettiklerini uyguluyoruz

Güven bize yoldaş

Biz de birer Bediriz
Bir ölür bin geliriz

İstanbul Komünist Gençlik Örgütü

Büyük insan ve partizan

Değerli yoldaşlar,
Partizanımızın, Bedir yoldaşımızın ölümü üzerinden bir yıl geçti. Bedir yoldaş partimizin yöneticilerindendi. Bir süre İngiltere Parti Komitesi'nin sekreterliğini de yapmıştı.

Partimiz, partili yoldaşlar hem insan olarak, hem de bir komünist partizan olarak ondan çok şey öğrendi. Komünizm inançlı, inatçı, kararlı, bilgili, militan yoldaşımız seni unutmadık. Sen, Türkiye Komünist Partisi'nin mücadelesinde yaşıyorsun.

TKP İngiltere Parti Komitesi

Kazanacağımız her komünistle yaşayacak

Değerli yoldaşlar,
Bedir yoldaşımızın ölümü üzerinden bir yıl geçti. Dünya işçi sınıfı bir yandan ihaneti yaşıyor, öte yandan yeni devrimlere gebedir.

Resmi komünist partileri Gorbaçof çizgisiyle sosyal demokratlaştı. Gorbaçof çizgisi Romanya'da sosyal demokrasinin karşı-devrimci özülüyle kucaklaştı.

II. Enternasyonal'in çöküşü ardından ihtilalci komünizm, Ekim Devrimi'yle dünya işçi sınıfını ayağa kaldırmıştı. Bugün de dünya işçi sınıfı içinde ihtilalci komünizm güçleniyor. Partimiz TKP, ihtilalci komünizm bayrağını yükseklerde tutuyor. Bedir yoldaşımızın son nefesinde haykırdığı "yaşasın komünizm, yaşasın partim" belgisini işçi sınıfı içinde maddi güce dönüştürüyor.

Bedir yoldaşı, bu inançla mücadelemizde yaşattıyoruz.

Bedir yoldaş koca bir insan, örnek bir komünist ve liderdi. Partimizin ihtilalci çizgisi işçi sınıfı içinde yayıldıkça,

kazanacağımız her komünistle yaşayacak ve ölümsüzleşecektir.

Kararlılıkla sesimizi yükseltiyoruz. Bedirler ölmez, bu sınıf yenilmez!

Yaşasın komünizm!

Yaşasın partimiz!

TKP Basın Yayın Bürosu

Son sözlerinin anlamı büyük

Bedir yoldaşım,

Sen bir işçi sınıfı aydını olarak Türkiye işçi sınıfının olduğu kadar, dürüst aydınların da onurusun.

Değerli yoldaşım, ömrünü işçi sınıfının kurtuluşuna adadın, bu uğurda yorulmadan çalıştın, devrimci bir öğretmen oldun, onurlu bir insan olarak yaşadın. Senden kalıcı barış konusunda, nükleer savaş ve cephe konusunda somut birçok şey öğrendik.

Aramızdan ayrılmış bir yıl oldu. Ardından yaş tutmuyoruz. Anını Türkiye’de devrim savaşında yükseltiyoruz.

Yoldaşım, son nefesini “yaşasın komünizm, yaşasın partim” diye verdin. Bugün burjuvazi, revizyonistlerin sosyalizmi sulandırmalarını ömek göstererek “komünizm öldü” diyor. Birçok komünist partisi kendisini likide ediyor. Kimisi ad değiştiriyor. Kapitalist ilişkiler sosyalizme taşınıyor ve sosyalist ülkeler kapitalizme geri döndürülmeye çalışılıyor.

Bugün senin son sözlerin çok büyük anlam taşıyor. Komünizmi ve Leninci komünist partisi anlayışını yaşatmak bize düşüyor.

Bu görevi yerine getirirken, senin son sözlerin bize daha da coşku ve enerji veriyor.

Anın savaşımıza ışık tutuyor.

Yaşasın komünizm!

Yaşasın partim!

TKP Ege Bölge Komitesi

Örnek bir komünistti içten bir enternasyonalistti

Bedir yoldaşımız, tüm yaşamını işçi sınıfının kurtuluşuna adanmış büyük bir komünistti. O komünizme derin bir bilinçle, sarsılmaz bir iradeyle bağlıydı. Yüksek teorik formasyonunun yanı sıra, tam bir eylem adamıydı. Örnek partili kimliği, partimizin gelişip güçlenmesinde her zaman belirleyici bir rol oynamıştır.

Bedir yoldaş, aynı zamanda, dünyanın neresinde olursa olsun, burjuvaziye karşı yükselen mücadeleyi yüreğinde sınımsız hissedeyen içten bir enternasyonalistti.

Bu özellikleriyle yoldaşımız, oportünizm ve revizyonizm karşı verilen ideolojik savaşın da kararlı bir öncüsü olmuştur.

Bugünkü dünya koşullarında, emperyalizm ve işbirlikçileri - her boydan revizyonistler ve oportünistler, dünya proletaryasının tarihsel kazanımlarını yok etmek için yoğun bir saldırıya geçmişlerdir. Sovyet proletaryasının canı kanı pahasına elde etmiş olduğu devrimci kazanımlar Gorbilerin ihanet çizgisi tarafından, emperyalizme peşkeş çekilmek istenmektedir. Bu uğursuz ihanet çizgisinin ülkemizdeki temsilcileri de Türkiye'deki devrimci mücadelenin önüne set çekmek için çaba harcamaktadırlar.

Bizler Bedir yoldaşımızın devrimci yolunun izleyicileri olarak, burjuvaziye ve Gorbici ihanet çizgisine karşı savaşımızı aralıksız sürdüreceğiz. Sevgili yoldaşımızı devrimci savaşımızda yaşatacağız ve davayı kazanacağız.

Sınıf savaşı durmaz, Bedirler ölmez!

Ege Legal Alan Parti Örgütü

Anısını kavgada yaşıyoruz

Bedir Aydemir yoldaşın ölümünün birinci yıldönümünde, onu saygıyla anıyoruz. Türkiye işçi sınıfının devrim mücadelesinde önemli katkıları olmuş yoldaşımız, bizlerin de komünist öğretmenidir. Yoldaşın anısını kavgada

yaşatıyoruz.

Yaşasın TKP!

Yaşasın komünizm!

*TKP Güneş Parti Komitesi,
İstanbul*

Haydi kavgayı daha da yükseltmeye

Merhaba yoldaşlar,

Ölümünün birinci yıldönümünde Bedir Aydemir yoldaşımızı saygı ve sevgiyle anıyoruz. Türkiye'ye kıvılcık semayı dikmek, insanlığın bayrağına "herkese emeği kadar" beşliğini yazmak, ancak çok iyi yetişmiş komünist kadrolar ve işçi sınıfının içine gömülmüş, ona önderlik edebilecek bir komünist partisiyle mümkündür.

TKP olarak biz, proletarya diktatörlüğünü kurmaya öncülük edebilecek tek parti olduğumuza inanıyoruz. Biz işçi sınıfının ihtiyacı olan kadrolarıdır. Bu kadrolardan en önde gelen birisi de, geçen yıl kaybettiğimiz ve acısını hala içimizde taşıdığımız Bedir Aydemir yoldaşımızdır.

Kendisi Türkiye'de devrim mücadelesine ölçülemez derecede büyük kazanımlar sağlamıştır. O örnek bir komünistti. Bedeniyle aramızda olmasa bile, onurlu kavgamızda her zaman bizlerle beraber olacaktır.

Bizler ölen yoldaşlarımızın yasını tutmak yerine, onları komünist kavgamızda ölümsüzleştiriyoruz. Yoldaşımızı bir kez daha en derin duygularımızla, saygıyla anıyoruz ve diyoruz ki:

Haydi yoldaşlar!

Bedir yoldaşımızın son nefesinde bile savunduğu Marksizm- Leninizm proletaryaya ulaştırmaya! Haydi yoldaşlar, O'nun anısına devrimci kavgayı daha da yükseltmeye! Bedirler ölmez, bu sınıf yenilmez!

Yaşasın TKP!

Yaşasın komünizm!

İstanbul Kartal Parti Komitesi

Söz

Değerli Bedir yoldaşımız,
Sen aramızdan ayrılan geçen bir yılda, yokluğuna hiç alışamadık. Senin kısa ömrünün son yılında başarıyla yapmakta olduğun görev, elimizden geldiğince şimdi biz yapmaya çalışıyoruz. Sana layık sonuçlar almaya söz veriyoruz.

Öncü

Boşluğunu doldurmaya çalışacağız

Değerli yoldaşlar,
Yoldaşımız Bedir Aydemir'in ölümünün birinci yılında, onu saygıyla anıyoruz.

Böyle değerli bir yoldaşımızı kaybettiğimiz için çok üzüldük. Fakat hepimizin de bildiği gibi üzülmek birşey ifade etmiyor. Onun için temennimiz bütün yoldaşlarımızın iyi ve sağlıklı olmalarıdır. Sağlık çok önemlidir. Sağlığımıza dikkat etmeliyiz ki mücadelemizi daha uzun ve daha enerjik sürdürebilelim.

Değerli yoldaşımızın özverili çalışmalarını da duyduk. Onun çabalarını boşa çıkarmayacağız, emeğimizle onun boşluğunu doldurmaya çalışacağız.

Yoldaşlar sağlıklı ve başarılı çalışmalar dileriz.

Özgün Gurup Komitesi, İstanbul

Anın önünde and içiyoruz

Sevgili yoldaş, unutulmaz öğretmen!
Ölümünün birinci yıldönümüne, Gorbacov revizyonistinin sosyalizmi emperyalizme pazarladığı Malta görüşmesiyle, Romanya karşı-devrimiyle geldik. Bunun bize verdiği mide bulantısıyla ve öfkeyle, senin pırıl pırıl anın önünde yumruğumuzu kaldırıp and içiyoruz.

Komünizmin dünyaya gelişini hiçbir güç engelleyemeye-

cektir. Tarih bize öğretmiştir ki, sosyalizmin her geçici yenilgisi ardından dünya işçi sınıfı yeni yeni kazanımlarla, daha güçlü adımlarla komünizme yürümüştür. Paris Komünü'nden sonraki ilk sosyalist ülke Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği yalnız kalmamış, faşistlerin Moskova kapılarına dayanmasının ardından sosyalist sistem ortaya çıkmıştır. Tarih doğruluyor: Zafer hep işçi sınıfınının, hep komünizmindir.

Yoldaşım, seni anarken, senin inancının, öğrettiklerinin verdiği güçle, her boydan burjuvaya ve onlarla halay çeken revizyonistlere haykırıyoruz: Silahlarımızı kuşandık, hazırlığımızı yapıyoruz. Fabrika fabrika, il il, dağ taş demeden örgütleniyoruz. Üzerimize düşeni yapacağız. Zayıf halka Türkiye'yi zincirinden koparacağız. Çünkü işçiden yana, işçiye ait tek iktidar var o da kızıl iktidardır. Kızıl iktidarı kuracağız. And içiyoruz.

Yaşasın komünizm!

Yaşasın TKP!

İşçilerin kurtuluşu, kızıl iktidardır!

Çukurova'dan bir gurup yoldaşın

Kavgaya nice Bedirler kazanmaya

İşçi sınıfının değerli öğretmeni, barış kavgasının yılmaz neferi Bedir Aydemir yoldaşın yaşamdan kopuşunun birinci yılında onu bir kere daha anmak bizim için ayrı bir öneme sahiptir.

Yoldaşımız yaşıyorken, biz kundura işçileri henüz örgütlü değildik. İşçi sınıfı değerli yoldaşını kaybetti ama toprağa düşen tohumlar binlerce fidan verdi. Biz kundura işçileri de bu fidanlarız. Bedir yoldaşı kavgada öğrendik, yine kavgada yaşatıp, işçi sınıfının öteki müfrezelerine de kavgada öğreteceğiz. Diyoruz ki: Yoldaşı anmanın en anlamlı yolu sınıf kavgasına nice Bedir yoldaşlar kazanmaktır.

Yolumuz devrim yoludur... Kavgamız sınıf kavgasıdır...

Demokrasi için tek yol devrim... Bedirler ölmez, bu sınıf yenilmez...

Bir gurup kundura işçisi

Meşalemizsin

Can yoldaşımız, Bedirimiz, Sensiz bir yıl geçirdik. 10 Eylül'ü ilk kez sensiz kutladık. Sensiz ama herşeyinle aramızda, mücadelemizdesin. Gözün arkada kalmasın yoldaşım. Yokluğunu mücadelemizde hissettirmemek için, senin yoldaşların olarak yüz kat, bin kat daha fazla enerjiyle çalışıyoruz.

Gorbaçov çizgisi, dünya işçi sınıfının kazanımlarını teker teker emperyalizme teslim etmeye çalışırken, devrimimiz bir kat daha acillik kazanıyor. Yoldaşım, senin barış konusundaki görüşlerin, mücadeleden, elimizde meşale oldu. Günümüzde savaş tehlikesi karşısında sosyalist sistemin caydırıcılığı artık kalmıyor. Tek güvencemiz dünya işçi sınıfının caydırıcılığıdır. Türkiye devrimiyle bunu örgütlü güce çevireceğiz.

Gelecek onun için savaşanlarındır. Savaşıyoruz, komünizme kadar da savaşacağız. Burjuvazi Marksizm öldü diye bağıradersen, işçi sınıfının bilimsel bakış açısı Marksizm-Leninizm, zaten topluma yerleştiği için, gereksizleştiği için ancak komünizmde ölecek.

Şirin Birdal, Adana

Kızıl çizgin içimizde alev alev yanıyor

Bedir yoldaşın anısına!

Yaşamın boyunca partimiz ile birlikte, işçi sınıfına verdiğin emek ve güç, sonuçlarını yaratıyor. Rahat uyu yoldaşım, çünkü senin doğru ideolojinle yoğrulmuş biz işçi yoldaşların da işte seni anıyoruz. Vermiş olduğun enerji ve emekle, işaret ettiğin doğrularla ve sınıfına öğrettiklerinle hergün

daha da geliyoruz. Senin boşluğunu yeni yeni fabrikalarla dolduruyoruz. Kızıl çizgin yeni yoldaşlarının içinde alev alev yanıyor.

Baş için tek yol devrim diyor, anıların önünde tüm benliğimizle saygıyla eğiliyoruz.

*Çukurova'dan bir sendika şubesi
yönetim kurulu adına
başkan A.H.O*

Kızıl hatta kızıl bayraksın

Değerli yoldaşlar,
Sevgili Bedir yoldaşımızın ölümünün üzerinden bir yıl geçti. Partimizin kızıl hattı doğrultusunda, yoldaşımızdan çok şey öğrendik. Kararlılık, komünist moral, coşku, bilimsellik onun temel özellikleriydi. Onu komünizm için verdiğimiz kavgada bütün özellikleriyle yaşıtıyoruz. Bedir yoldaşımız ölümsüzdür.

TKP Fransa Parti Komitesi

Utkuya birlikte varacağız

31 Aralık, Bedir Aydemir yoldaşımızın birinci ölüm yıldönümüdür. Bedir yoldaş, sen ölmedin ki anılasın, kavgamızda yaşıyorsun. Bak yoldaşım kavga sesleri yakından geliyor! Senin söylediğin "fabrikalardan gelen ses, haydi kavgaya, İşçinin Sesi" dir bu ses, haydi utkuya" şiarını seninle birlikte yükseltiyoruz. Kavga yükseldikçe seni görüyoruz. "Yaşasın komünizm, yaşasın partim, yaşasın devrim" diye son nefesini verirken attığın şiarı biz de son zaferimizi kazanana dek haykıracağız. O lanet hastalığa yenik düşmen bizlere acı verirken, son nefesinde bile burjuvaziye yenik düşmemenden dolayı seninle gurur duyuyoruz.

Bedir yoldaşım, ilk ve son karşılaşmamızı hiçbir zaman unutmuyacağım. Senden çok çok şey öğrendim. Bir öğrencin

olarak seninle gurur duyuyorum. Fiziki olarak aramızdan ayrılsan da düşüncenle bizimlesin, hep bizimle olacak, bizimle birlikte savaşıacak, birlikte kazanacaksın. Utkuya birlikte varacağız.

Yaşasın komünizm!

Yaşasın TKP!

Tek silah parti!

Tek yol devrim!

Tuncel Marşçı

Hep ön saflarda olacaktır

Değerli yoldaşımız Bedir Aydemir'in ölüm yıldönümünde onu saygıyla anıyorum. Değerli yoldaşımın tanışmadığım için çok çok üzgünüm. Fakat yayın organımız *İşçinin Sesi*'ndeki yazılarından ve buradaki yoldaşlardan edindiğim bilgilerle, yoldaşımın verdiği mücadeleden öğrenmeye çalışıyorum.

Yoldaşımızın, çeşitli tarihlerde Avrupa çapındaki örgütlenmeye büyük katkısı olduğunu, bunu her zaman başarıyla sonuçlandırdığını, çünkü onun Marksizm- Leninizm ilkelelerine bağlı, bilimsel, üstün yetenekli ve alçak gönüllü bir insan olduğunu öğrendim. Yoldaşlarımızın iyi birer komünist olarak yetişmesine özen gösteren partimize başka birçok alanda da çok yararlı olmuş. Marksizm-Leninizmin ilkelelerinden ödün vermeden mücadele ediyormuş.

Bedir yoldaşımız, fiziksel olarak aramızdan ayrıldı ama mücadelemizden asla ayrılmadı. Mücadelemizde hep ön saflarda olacaktır.

Yaşasın dünya devrimi!

Yaşasın TKP!

Mahir Yiğit, Fransa

Mücadelemizde yaşatacağız

Yoldaşlar,

Yaşamının büyük bir bölümünü, hiçbir kişisel çıkar düşünmeden, taviz vermeden, saf devrimci mücadeleye ve partisine vermiş, son nefesinde “yaşasın komünizm, yaşasın partim” diye haykırmış Bedir Aydemir (Ragıp) yoldaşımızı, ölümünün birinci yılında saygıyla anıyoruz. Onu mücadelemizde yaşatacağız.

Limousin, A.S.Ö.

Selam Bedir yoldaşa

Senin bıraktığın yerden kavgaya devam eden biz komünistler, seni, görevine her zaman sadık olmanın ve bunun gururuyla yaşamanın, azimle mücadele etmenin örneği olarak görüyoruz. Bize bıraktığın kavgadan ve çizdiğin doğruluktan dönmeyeceğiz. Kavgada senin varlığını hissetmenin gururuyla yaşayabilmek için, komünistlik görevimizi vargücümüzle yerine getirmeye çalışıyoruz.

Sen ölüngen, son nefesinde bile, “yaşasın komünizm, yaşasın partim” demiştin. Bizim de tek düşündüğümüz vardır ki o da, senden devraldığımız komünizm bayrağını daha da yükseklere çıkarmaktır. Bu uğurda, senin gibi bitmez tükenmez enerjiyle çalışmaktır.

Senden aldığımız kavgaya sevdasıyla seni kalbimizde yaşatacağız. Kavgan kavgamızdır. Kavgamızdan kıpkızıl bir güneş gibi senin kavgasını verdiğin güzel günler doğacaktır.

Yaşasın partimiz TKP!

Yaşasın Bedir yoldaşın süren mücadelesi!

Kerim Göksu, Londra

ARDINDAN İKİ YIL

PROLETARYANIN SAVAŞ SANCAĞINI DAHA ÇOK, DAHA ÇOK YÜKSELTİN!

*Bedir yoldaşımızın ölümünün ikinci yılında
Mercan Köklü yoldaşımızın İşçinin Sesi'nde
yayınlanan yazısı*

Türkiye işçi sınıfının yetiştirdiği büyük değer, Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi ve Merkez Yürütme Bürosu üyesi, mavi gözlü devimiz Bedir Aydemir yoldaşımızı sinsi bir hastalığın sonucunda yitireli tam iki yıl oldu. Can yoldaşımızı, ölümünün ikinci yıldönümünde sevgiyle, onu kavgamızda yaşatarak anıyoruz.

Yoldaşımızın ölümünün ardından, “sınıf kavgası durmaz, Bedir’ler ölmez” diye haykırmış, üzüntümüzü komünistlerin devrim ve demokrasi yolundaki kavgasını daha da yükseltme azmine dönüştürmüştük. TKP’nin neferleri bugün Bedir Aydemir adını, işçi sınıfının kavgasına yazıyorlar. Can yoldaşımızın gür sesi, bugün onbinlerle eyleme çıkmış olan Zonguldak madencilerinin kavgaya haykırışları arasından yükseliyor.

Bugün Zonguldak madencilerinin, daha doğrusu, Türkiye işçi sınıfının Zonguldak *madenci tümenlerinin* yeri göğü sarsan “işçiler birleşin, iktidara yerleşin”, “Çankaya’yı yıkacağız” sloganları, hem ekonomik-demokratik haklar mücadelesinin devrim mücadelesiyle yaşamda ne denli sıkı bağlanmış olduğunun, hem de bu mücadelelerin öncüsünün, hegemonunun yalnız ve yalnız işçi sınıfı olduğunun

anlatımıdır. Bedir Aydemir yoldaşın, 24 Haziran 1985 tarihinde partimizin merkez organında yayınlanmış olan bir yazısı ("Türkiye'nin gereksinimi partidir", *İşçinin Sesi*, sayı: 285) tam da bu konuyu ele alıyordu.

Bedir yoldaş, işçinin sınıf mücadelesinin bugün dünden çok daha güncel, çok daha yakıcı olan sorunlarını ele aldığı ve çözüm yolunu gösterdiği yazısında, devrim ve demokrasi kavgasında işçi sınıfının başarısı için proleter hegemonyasının ve komünist partisinin "su gibi, hava gibi" yaşamsal bir gereksinim olduğunu vurguluyordu.

Uzunca bir alıntısını vereceğimiz yazısında Bedir yoldaş, bu konuyu şöyle ele alıyordu:

'Komünist Manifesto, devrim ve demokrasi savaşımının bütünlüğünü şu sözlerle anlatıyor: 'Devrimde ilk adım olarak proletaryayı yönetici sınıf konumuna yükseltmek, demokrasi savaşımını kazanmak.' Proletaryanın yönetici sınıf konumuna yükselmesi proletarya diktatörlüğüdür, sosyalizmdir. Proletarya diktatörlüğünü kurmak için siyasal devrimde proletarya hegemonyasını sağlamak gerekir. Proletarya hegemonyası, proletarya yığınların demokrasi savaşımında öncülüğü kazanmazsa sağlanamaz. Demokratik istemler için savaşım, proletaryanın insanlığı kurtarma misyonu ile herhangi bir anda ve mekanda toplumsal gelişmenin önündeki ana düşmana yönelmiş halk hareketinin kesiştiği noktadır...

'Proletarya, en küçük demokratik istem için bile en enerjik savaşımı vermeden, halk hareketinin her alanında çok yönlü siyasal sergilemeyle kendi sınıfsal bakış açısını koyarak muhalefetin sözcülüğünü yapmadan, yığınları proletaryanın bilinç düzeyine yükseltmez, demokrasi savaşımına öncülük yapamaz...

'Halkın değişik kesimlerinin toplumsal gelişmenin önünde duran ana düşmana yönelmiş hoşnutsuzluklarının, karşı çıkışlarının, şu ya da bu burjuva kesimin

değirmenine su taşıması ya da kör patlamaların çölünde buharlaşıp gitmesi yerine *tek bir kanalda*, proletaryanın devrim kanalında birleşmesi *ancak* gerçek bir komünist partisinin aracılığı ile olabilir...

“Her sınıf, her toplumsal kesim, kendiliğindenlik düzeyinde şu ya da bu demokratik istem için savaşır ve bu savaşım için gerekli örgütlerini aşağıdan yukarı yaratabilir, yaratır da. Ancak tüm bu savaşımın tek bir sancak altında, proletaryanın sancağı altında birleşmesi yığınların kendiliğinden ulaşabileceği bir şey değildir. Bu ancak ve ancak komünist partisinin aracılığı ile olabilir.

“Halkın ana düşmana karşı muhalefetini birleştirebilmesi için, işçi sınıfının önce toplumdaki tüm sınıf ve katmanları, karşılıklı konumları, çıkarları, savaşım hedefleri, güçleri ile bir bütün olarak görebilen bir *bakış açısı* edinmesi gerekir. İşçilerin bir sınıf olarak işçi-işveren ilişkileri çerçevesinde kendiliğinden edindikleri pratik deneyler bu bakış açısını onlara kazandıramaz. İşçi sınıfının kendiliğinden hareketi en ileri noktasında sınıf sendikacılığının savaşım örgütlerini yaratır, ki bu örgütler deneysel düzeyde bilincin vücut buluşudur. İşçi sınıfının misyonu açısından yetersizdir. Gerekli olan bilimsel teorik düşüncenin, bilimsel bilincin bakış açısıdır. Bu da ancak, işçi sınıfının kendiliğinden hareketinin alanı dışında, komünist partisinde vücut bulur. Parti, propaganda ve ajitasyon yoluyla bu bilinci işçi sınıfına dışarıdan taşır, onu siyasal olarak eğitir, sınıfa komünist bakış açısını kazandırır...

“Proletaryanın zaferi demokrasi savaşımını kazanmayı, proletarya hegemonyasını öngörür. Demokrasi savaşımını kazanmak ise komünist partisini öngörür.

“Proletarya hegemonyasının taşı, tuğlası, harcı demokratik istemlerdir. Bu malzeme ile tüm halk muhalefetinin birleştiği proleter devrimin kalesini

kurabilecek bilim ve beceri komünist partisindedir.

“Komünist partisi işlevini yerine getirebildiği ölçüde bu (nesnel-İ.S.) koşullar iki toplumsal gelişmeyi daha hızlandıracaktır. Yönetici sınıf kampında çözülme, halk muhalefeti kampında komünist partisini *burjuva devletinın karşıt ucu olan siyasal güç* olarak görme. Çünkü kriz dönemi, yönetici sınıfın yürütme zorluklarının öne çıktığı, dolayısıyla yönetici sınıfın temsil ettiği genel ortak çıkarlar otoritesinin - dolayısıyla devletin otoritesinin toparlayıcı etkisinin - halkın ve çatışan farklı çıkar guruplarının gözünde azaldığı dönemlerdir. Tam da bu nedenle, halk muhalefetinin, sözcülüğünü etkin bir biçimde yapabilecek alternatif bir siyasal gücün etrafında birleşme güdüsünün hızla öne çıkacağı dönemlerdir.

“Bu koşullarda güçlü bir komünist partisinin varlığı proletarya hegemonyasının kurulabilmesi, yokluğu ise devrimci birikimlerin komünist olmayan kanallara akararak doğrudan ya da dolaylı tüketilmesi demektir.

“Yaşadığımız ara dönem aynı zamanda kriz dönemidir. Gittikçe keskinleşecek, sertleşecek sınıf savaşları dönemidir. Sınıfların karşılıklı konumunun gidip geldiği dönemlerdir. Bu çalkantılarda halk muhalefetinin sürekli, dayanıklı, sallantısız ve büyük bir enerji ile savaşan bir öncüye her zaman olduğundan daha fazla gereksinimi vardır. Güçlü bir komünist partisi halkın tüm savaş geleneklerinin katılımının, siyasal savaşım kültürünün taşıyıcısıdır. Bunları her zaman canlı tutan bir rezervuar gibidir. Bu ara dönemde olası küçük yenilgilerin düzenli geri çekilmeden öte bozgunlara dönüşmesinin, geçici gerilemelerin yığınlarda moral bozukluğuna yol açmasının önündeki barajdır. Her yenilginin ardından sıfırdan başlamadan, yeniden güç biriktirmenin, doğru

anda doğru hedefe yeniden saldırıyı örgütleyebilmenin tek güvenilir dayanağıdır.” (Y.Çağlar, “Türkiye’nin gereksinimi partidir”, *İşçinin Sesi*, sayı:285, 17 Haziran 1985)

Bedir yoldaş, bunları yazdığından bu yana dört buçuk yıl geçti. İşçi sınıfımızın yanardağı bugün daha şiddetle fişkiriyor. İşçi sınıfımızın adımları, Zonguldak’tan Soma’ya, Gamak’tan Çinkur’a, kentlerden kırlara, Türkiye Kürdistanı’na kadar her yerde yeri göğü sarsan bir etki yaratıyor. Yönetici sınıf kampında çözülme had safhadadır. İşçi sınıfı, partisini, “burjuva devletinın karşıt ucu olan” komünist partisini arıyor.

Can yoldaşımızın hayali gönlümüzde, bilinci, inancı ve savaşımı kavgamızda yadigar kalacak, diyoruz. Bunun yolu, onun yukarıda belirttiği gibi, işçi sınıfının kavgasının en önünde yürümek, daha çok savaşarak daha hızlı örgütlenmektir. Bedir yoldaşı anarken sloganımız, “yaptıklarımız incir çekirdeğini dolduramaz, yığınların daha çok içine, militan eylemlerin en önüne gitmeliyiz, sesimizi her köşede duyurmalıyız” olmalıdır.

“ ‘Toplumun tüm sınıflarının’ içine teorisyenler, propagandistler, ajitatörler ve örgütçüler olarak gitmeliyiz... Elbette ana mesele tüm halk kesimleri arasında propaganda ve *ajitasyondur*... Bir demokratı dinlemek isteyecek tüm toplumsal sınıfların temsilcilerinin katıldığı toplantılar yapmanın yollarını ve araçlarını bulmalıyız. Çünkü ‘komünistin her devrimci hareketi desteklediğini’ pratikte unutan, komünist değildir, bu nedenle *tüm halkın önündeki genel demokratik görevleri*, kendi sosyalist inançlarımızı bir an olsun saklamadan vurgulamaya ve açıklamaya mecburuz. *Her genel demokratik sorunu ortaya çıkarmada, vurgulamada ve çözmeye herkesten*

önde olmak zorunda olduğunu pratikte unutan, komünist değildir.” (Lenin, “Ne Yapmalı”, Toplu Yapıtlar, İng. basım, c.5, s.422-425)

Bedir yoldaşı yaşatmak, proletaryanın kızıl sancağını fabrikaların, grev ve gösterilerin en önüne dikmektir.

Bedir'imizi avcumuza yazdık, burjuvaziye vuruşumuzu duysun diye! O halde durmak niye? Sevgiyle, inançla, sınıf kinimizle vuralım! Onun gür sesini haykırarak En önde çarpışarak Yığınların gönlünde taht kuralım! Vurun, daha çok vuralım!

Mercan Köklü
İşçinin Sesi, sayı 409. 31 Aralık 1990

**ARDINDAN
ÜÇ YIL**

SENİNLE ÖVÜNÜYORUZ SENİ ÖZLÜYORUZ

*Bedir yoldaşımızın ölümünün üçüncü yılında
Gülen Erdilek yoldaşımızın İşçinin Sesi'nde
yayınlanan yazısı*

Büyük insan Bedir Aydemir'i, günlük adıyla Mevlut yoldaşımızı, parti adıyla Ragıp İçel yoldaşımızı, yazar adıyla Yalçın Çağlar yoldaşımızı aramızdan kaybedeli üç yıl oluyor. 31 Aralık 1988'de yoldaşımız sisteme karşı hincını, partiye karşı inancı son kez haykırarak öldü.

İnanın yoldaşlar, ölümünün ardından üç yıl geçmiş olmasına rağmen, O'nun ardından yazmak zor oluyor. Günlük yaşantımızda, Mevlut yoldaşın çalışma stilinden öğrendiğimiz bir çok şeyi kullanıyoruz, konuşuyoruz. Ama iş ardından yazmaya geldiği zaman gerçekten zor oluyor. İşte o zaman, partimize, işçi sınıfına daha çok katkı yapabileceğini bildiğin bu koca insanın, genç yaşında aramızdan ayrılması insana daha çok koyuyor. Ama, O'nu yakından tanıma şansına erişen bizlerin bir sorumluluğu var: Mevlut yoldaşımızı yeni katılan yoldaşlara tanıtmalıyız. O'nu herkes tanımalı, bilmeli. O'nu komünizm mücadelesinde ölümsüzleştirmeliyiz.

1965'lerde Türkiye'de legal sosyalist ortamın artması, kendisinin burjuva aileden geliyor olması, sınıfları daha yakından tanımasını ve işçi sınıfının mücadelesine karşı ilgisinin artmasını getirdi. 1970'lerde TKP ile tanıştı, 1973 yılında Veli Dursun yoldaşımızın teklifiyle TKP'ye girdi. Partiye girdiği günden itibaren, komünizm mücadelesinde, partiden aldığı görevleri yerine getirmek için canla, başla, yaratıcı bir şekilde çalıştı.

Ölümüne kadar uzun bir süredir TKP Merkez Komitesi, Merkez Yürütme Bürosu üyesi olan Mevlut yoldaş, partinin çeşitli alanlarında görev yaptı. Bölge sekreterliği, dış ilişkiler, matbaa, basın-yayın, Merkez Komite Sekreterliği'nde çalıştı. Planlı, programlı çalışmasıyla görev yaptığı her yerde derin izler bıraktı.

Mevlut yoldaşla birlikte çalışmanın, bende de bıraktığı izler vardır. Aynı odada çalıştık. Veli Dursun yoldaş, O'nun sekreterim olacağını söylediği gün, sevinçten uçacak gibi olmuştum. Onun engin bilgisi altında, partinin gelişmesi için sürekli ileriye bakan özelliği, benim ondan öğrenecek çok şeyimin olması, onun insancılığı ile de birleşince, benim açımdan zevkli bir çalışmanın olacağını anlamak hiç de zor olmamıştı. Sevincimde haklı da çıkmıştım. Mevlut yoldaşa çok şey borçluyum.

Mevlut yoldaş, yaşamayı hele partili olarak yaşamayı gerçekten çok seviyordu. Yarım gönüllü partili olanlara çok kızardı. Yaptığı işi külfet olarak görenlere, bu doğrultuda özveriden kaçınanlara çok kızardı. Sabah erkenden kalkar, spor yapar, çalışma zamanı başladığında dakika geçirmeden görev yerinde olurdu. Sabahlamak gerektiğinde sabahlardı. Yorgunluk gözlerinden okunur, ama hiçbir sızlanma vb. gibi sözler duyamazdınız. O espirileriyle yine etrafa neşe saçmaya devam ederdi. Çünkü partimizin, "verilen söz yerine getirilir" anlayışı, onun için vazgeçilmez bir özellikti.

Mevlut yoldaşın partili olarak yaşamaktan zevk aldığını bir örneğini de şöyle gördüm. Mevlut yoldaşın ilginç bir özelliği bir şeyi okuyacağı zaman her koşul altında okumasıydı. İsterse etrafında 10 kişi olsun, davul çalsın, o yine okurdu. Öyle ki, Mevlut yoldaşa birşey sormak, birşey söylemek için, beş karış ötesinde dahi olsan bir kaç kez seslenmek gerekiyordu. Adeta içinde yalnızca kendisi ile yayının olduğu bir duvar örüyordu. "Bu bana yatılı okumanın verdiği bir özellik" derdi hep. Böyle hayalinden yarattığı bir duvar içinde yayını okurken, birden "partili olmak ne güzel şey" diye bağırırdı. Sakin sakin kitap

okurken, bu koca yoldaşın birden bağırmasına başlamasına ilk başlarda doğrusu şaşırılmıştım ve ilk böyle bir durumla karşılaştığımda ikimiz de hiçbir şey söylemeden karşılıklı uzun bir süre gülmüştük. O, Marks'ı okurken de, Lenin'i okurken de, yayınlarımızı okurken de, hatta hatta zibil gibi çıkan sağ ve sol oportünist akımların çıkardığı yayınları okurken de, hissettiği bu duygusunun duvarlarından taşmasına engel olamıyordu.

Mevlut yoldaşı hastalık yenmedi, kapitalizm aldı götürdü. İnsana değer vermeyen bir sistem üzerine kurulu kapitalizmde sağlık konusunda öyle işliyordu. Yıllardır grip bile olmamış bu insan, vücudunda ilk morluklar çıkıp, geceleri nefes alma sorunu olduğu için doktora gittiğinde, doktorun tepkisi ve tavsiyesi, "komik bir hikaye, kendine dikkat et oldu". Bu tavsiye karşısında hepimiz sinirden çatlıyorduk. Hastalık ilk ortaya çıktığında erken teşhis etmek için bir uğraş olsaydı, 2 yıl boyunca "yok şu kanseri, yok bu kanseri deyip" onu neredeyse kobay olarak kullanmasaydılar, belki de bugün hâlâ aramızda olurdu. Hastalığı süresince yaptığımız sohbetlerde kendisi de, o engin bilimselliği içinde, kapitalizmin insanların niyetlerinden bağımsız olarak nasıl kâr güdüsü üzerine kurulduğunu, nasıl insana önem vermeyen bir çark üzerine kurulduğunu konuşurduk.

Ölmeden bir saat evvel yanına gittiğimizde, yoldaş yorgunluktan uyuyordu. Yatakta o koca vücut yoktu, o koskoca devden, neredeyse dörtte biri küçüklüğünde bir insan kalmıştı. Zorlukla nefes alıyordu, zorlukla görebiliyordu. Buna rağmen, gözlerini araladığında beni gördü, adımın zorlukla söyleyerek elini uzattı. Sonra elimi nasıl sıktı, anlatamam. O vücuttan bu kuvvet nasıl çıktı! Daha önceler yanında çok bulunmuştuk. Ama o gecenin farklı olduğunu O da anlamıştı. Kavgaya karşı inancımı dile getiriyordu, biz yine bu kavgada beraberiz diyordu.

Mevlut yoldaş için çok şey yazılabilir, çok şey söylenebilir. Ama benim için de R. Yürükoğlu yoldaşın anma toplantısında söylediği gibi, "O'nun kişiliğinin en çarpıcı,

kendimin de örnek almaya çalıştığı en çarpıcı beş yönü’’ne, beni etkileyen altıncı özelliğini de ekleyerek belirteceğim:

‘‘Birincisi, sadakatiydi. Yoldaşlarına ve dostlarına sadıktı, partisine sadıktı. Özel yaşamda da, siyasette de sadakatin büyük bir yeri vardır. ‘Dost olan dostunda ikilik beklemez’ demişler. Öyleydi. Herşeyiyle dostlarına teslimdi, herşeyiyle açıktı, sadıktı. Partisi de ona öyle davrandı. Hastalığı boyunca yoldaşlarımız geceleri başucunda nöbet tuttular, onu rahatlatmaya, isteklerini karşılamaya çalıştılar.

‘‘İkinci özelliği, disiplindir. Aklına yatan ya da yatmayan, katıldığı ya da katılmadığı binlerce karar karşısında kaldı. Bunların hiçbirisinde, hiçbirimiz, o kararları uygulamadığını ya da kendi isteği yönünde çekiştirdiğini görmedik.

‘‘Üçüncü yönü bilimselliğiydi. Konulara yaklaşırken duyguları bir yana bırakır, tüm verileri toplamaya çalışır, sakin ve metodik bir şekilde konunun özüne iner, sonuca giderdi.

‘‘Dördüncü özelliği coşkusu, inancı ve neşesiydi. Hepimizi sıkıntılı anlarımızda nasıl rahatlattığını, neşelendirdiğini hiçbirimiz unutmuyoruz.

‘‘Beşinci olarak da gerçekten çok derin bir kültür sahibiydi. Kültürü, dergi karıştırarak not edilen bir kaç isim, bir kaç konu çeşidinden değildi. Gerçekten derindi, sağlamdı.’’ (*İşçinin Sesi*, sayı 369, 23 Ocak 1989)

Altıncı olarak, insan sevgisi, insanlara saygısıydı. Kulisinde ne varsa, sahnesinde de o vardı. Küçük-büyük demeden insanları severdi. Bilgili-bilgisiz demeden insanlara saygı gösterirdi. İnsanı ezmezdi.

Onda iyi bir örgütçünün özellikleri vardı. İnsanın iyi yanlarını yakalar, o yanlara yaslanarak onun ilerlemesini sağlardı. Eleştirecek yan olduğu zaman da sözünü sakınma-

dan söylerdi. O da, her insanda iyi ve kötü yanların olduğuna inanırdı. Önemli olanın iyi yanlarının gelişme biçimiydi.

Bize hikayelerini çok sık dinlediğimiz halalarını anlatırdı. İki tane halası vardı. İsimlerine Vesvese ve Nadide derdi. Bunlar yaşlılık yıllarına kadar evlenmemiş, birbirinden ayrılmayan iki insandı. Bu halaların özelliği, yanyana gelip "Ahududu şerbeti"ndeki halalar gibi sürekli konuşurlarmış. Diyelim Fatma hanımdan bahsediyorlar derdi, saatlerce onun nasıl ihmkar biri olduğunu, nasıl sorumsuzluk yaptığını konuşurlarmış. Sonra içlerinden biri "aslında öyle deme çocuklarına iyi bakıyor" diye onun iyi bir yanını ortaya atarmış. Bu sefer de konuşma saatlerce onun iyi yanları üzerine olmuş. Mevlut yoldaş da halaların bu durumdan kalkarak yarattığı çeşitli espirileri anlatırdı. Halaları artık bize o kadar tanış olmuştu ki, aramızdan biri, birisi hakkında kaptırmış kendini gidiyorsa, "Vesvese hala hoşgeldin" diye espiri yapar olduk.

Mevlut yoldaşın ölümü de yaşam felsefesinin bir göstergesi oldu. Engels gibi yakılmayı tercih etti. "Küllerim partide kalsın" dedi. "Çocuklarım genel sekreter Veli Dursun yoldaşa, partime emanet" dedi. Güçlkle nefes aldığı son gecesinde, bütün gücünü kullanarak, sol yumruğunu havaya kaldırarak komünizme inancını yeniden haykırdı: "Yaşasın komünizm, yaşasın işçi sınıfı, yaşasın partim, yaşasın Marksizm-Leninizm" sözleriyle partizanlığı haykırdı.

Mevlut yoldaş sana sözümüzü yerine getiriyoruz. Senin yasını tutmuyoruz, seninle beraber her türlü zorluğa karşı neşe içinde mücadeleyle devam ediyoruz. Sen avuçlarımızdasın. Ama seni arıyoruz, seni özleyiyoruz. Daha fazla söze gerek görmüyorum: Seni özledim Mevlut yoldaş, seni özledim.

Gülen Erdilek

UNUTULMAZ YOLDAŞIMIZ, BEDİR AYDEMİR'İMİZ

*Nazlı İskender ölümünün 3.yıldönümünde,
Türkiye işçi sınıfının yiğit önderlerinden,
TKP Merkez Komitesi Merkez Yürütme Bürosu
üyyesi Dr.Bedir Aydemir'in yaşamını ve
savaşımını anlatıyor*

Sevgili Bedir Yoldaş. Seni sevenler, tanıyanlar yıllarca seni anlatmaya çalışmışlar. Ne sözcükler, ne türküler ne de şiirler seni anlatmaya yetmemiş. Ben şimdi kalktım bu zorlu görevi yerine getirmeye çalışıyorum. Seni tanıma şansına erişememiş yüzlerce insandan biriyim. Seni sevenlerden çok şey dinledim, hakkında yazılan çok şeyi okudum. Şimdi hepsini; seni tanımayan şu yüreğimde ve kafamda birleştirip benden daha az tanıyanlara anlatacağım.

* * *

Dr.Bedir Aydemir, 11 Şubat 1947'de İstanbul'da doğdu. Babası Almanya'da eğitim görmüş, sonra Şeker Fabrikaları'nda çalışmaya başlamış bir mühendisti. Daha sonra Alpullu Şeker Fabrikası'nın genel müdürü oldu. Anne tarafı ise zengin toprak sahibi bir aileydi.

1957'de Talas Amerikan Koleji'nde orta öğrenime başladı. Çocukluğu kendi deyimiyle "renkli ve zengin" anılarla dolu geçti. Muhiti şeker fabrikaları, Anadolu'nun ortasında çevreden yalıtılmış vahalar gibiydi. Pancar üreticileri, pancar yüklü tek tahta tekerlekli kağnılarıyla

fabrika önüne doluşurlar, fabrika dışına çadır kurar, akşamları da büyük kamp ateşi yakarlardı. Bedir de onların çocuklarıyla oynardı. Anne tarafı gül yetiştiriciliği ve halı dokumacılığıyla uğraşırđı. Yazlarını İsparta'daki çiftlikte geçirirdi.

Babası iyi bir mühendis olmasının yanısıra siyasetle de ilgilenirdi. Anne tarafı ise zaten siyasetin içindeydi. Bütün ailesi Demokrat Parti'nin ateşli savunucularıydı. Dolayısıyla, çocukluğu boyunca evde hep siyaset konuşulduğuna tanık oldu.

Talas Koleji'nde zor koşullarda okudu. Isıtma yoktu, tuvaletler dışarıdaydı. Sıkı bir disiplin vardı. Öğrencilerin kendi sorunlarını kendilerinin çözmesi beklenirdi. Birkaç Ermeni öğrenci dışında hepsi dindar müslümandı. Ramazanda oruç tutar, namaz kılarlardı. Ama Bedir Aydemir 14 yaşında oruç tutma, namaz kılma gibi bütün dinsel biçimleri reddetti.

1961 yılında Talas Koleji'nden mezun olup Robert Kolej'e girdi. Burada durum Talas'tan tamamen farklıydı. Kışın 24 saat ısıtma vardı, musluklardan sıcak su akıyordu, duşlar, oturma salonları ve kantin vardı. Okulda kültür faaliyetleri, folklor ve halk oyunları yaygın bir ilgi görüyordu. Uzun yıllar Türk folkloruna derin bir ilgi duydu ve aktif olarak çalıştı. Bu faaliyetler daha sonra 1964- 65'de İstanbul'daki öğrenci hareketinden esen devrimci rüzgarla denk düştü. Oysa önceleri bu kesimden yalıtılmış durumdaydı.

Bu dönemde yaptığı olumlu bir iş de Ruhi Su tarafından yönetilen bir koro örgütlemektir. Koro 1 yıl çalışmış ve çok başarılı olmuştu. Folklor ve koro, Robert Kolej öğrenci hareketinin İstanbul'daki üniversite yığınınından yalıtılmışlığını kırmada olumlu bir rol oynadı.

Bu dönemde Bedir Aydemir'in siyasete ilgisi, hükümet çevrelerine yakın olan böyle büyük bir burjuva ailede yetişmiş olmasının etkisiyle daha da gelişti. Ama o, ne parlamenter sosyalizmin başarısına, ne de gençlik hareketi-

nin maceracılığına hiçbir zaman inanmadı. Bu nedenle, üniversiteden mezun olana dek geçirdiği yıllar, siyasal faaliyetlere aktif değil de, daha çok sempatican olarak katılma, ama okuyup öğrenme yılları oldu.

1968'de Robert Kolej'den Elektrik Mühendisi olarak mezun oldu. Bir burs kazanıp Optimal Sistem Kontrol Mühendisliği master öğrencisi olarak Londra'ya geldi. 1968'lerde Avrupa'da işçi-öğrenci hareketleri patlak vermişti. İngiltere'de de öğrenciler hareketlenmişti. Türkiye'de ise devrimci durum yaşanıyordu.

Bu dönemde Bedir Yoldaş, aktif olarak öğrenciler arasında örgütlenme ve eğitim çalışmaları için kentten kente koşuşturmaya başladı. 1971 yılında Polonyalı kız arkadaşıyla evlendi. Bu evliliğinden iki oğlu oldu.

1973 yılında TKP'ye üye oldu. Örgüt çalışmalarının yanı sıra doktora öğrenimini tamamladı. 1975 yılında askerliğini yapmak üzere Türkiye'ye döndü.

1976'da ODTÜ'de, 1977'de Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yaptı. O sıralarda kurulan Barış Demeği'ne girdi. Bilgi ve yetenekleriyle kısa zamanda saygın bir konuma geldi. Demeğin merkez yürütme kurulu üyeliğine seçildi.

Bir süre sonra İngiltere'ye döndü. İlk eşinden ayrılmıştı. 1984 yılında ikinci evliliğini yaptı. 31 Aralık 1988'de kanserden ölene dek TKP'nin devrim ve sosyalizm kavgasında, işçi sınıfı hareketinin en ön saflarında yer aldı. Parti yaşamında birçok yöneticilik görevini başarıyla yerine getirdi. Aramızdan ayrıldığında TKP Merkez Komitesi Merkez Yürütme Bürosu üyesiydi.

Bedir Yoldaşı tanıyanlar "hastalığı boyunca, bütün yaşamında olduğu gibi neşesini hiç kaybetmedi" diyorlar. Bilincini, mücadele azmini, ölümünden hemen öncesinde "yaşasın komünizm, yaşasın partim" diye haykıracak kadar yüksek tutmuş. Hastalığının tedavisinde çözümsüz kaldığını duyduğunda, yaşam sevincini hiç yitirmediğini şu fıkrayla anlatmış:

Adamın biri sabah kalkmış. İçinden bir ses "kumar oyna" diyor. Bakmış çevresine, birşey yok. Ama ses kesin bir şekilde "kumar oyna" diyor. Giyinmiş, çıkmış. Yolda bir binanın önünden geçerken, yine aynı ses "buraya gireceksin, o kumarhanede oynayacaksın" demiş. Girmiş. "Rulet oynayacaksın" demiş ses. Gitmiş ruletin başına oturmuş. "Paranı 21 numaraya koyacaksın!" Tüm parasını 21'e koymuş. Top dönmüş, dönmüş, dönmüş, 22'de durmuş. İçindeki ses: "Tüh, kaybettik!"

Bedir yoldaş tüm yaşamı boyunca, en kötü günlerde dahi moralini hep yüksek tutmuştur. Yıllarca işçi sınıfı devrimcilerinin Özveri Taarruzları'nın vazgeçilmez insanı olmuştur. İnsanları çok sever, onların güçlü yanlarına destek verir, zayıf yanlarını ise onlara hissettirmeden güçlendirmeye çalışırdı. Planlı ve disiplinli bir insan olması nedeniyle üç dört kişinin yapabileceği işi tek başına yapabiliirdi. "Verilen söz yerine getirilir", onun vazgeçilmez bir özelliğiydi.

R. Yürükoğlu onun, tüm devrimcilere örnek olması gereken, en çarpıcı beş yönünü şöyle anlatır:

"Birincisi sadakatiydi. Yoldaşlarına ve dostlarına sadıktı, partisine sadıktı. Özel yaşamda da, siyasette de sadakatin büyük bir yeri vardır. Büyük önemi vardır. 'Dost olan dostunda ikilik bilmez' demişler. Öyleydi. Herşeyiyle dostlarına teslimdi, herşeyiyle açıktı, sadıktı.

"İkinci özelliği disiplinedir. Aklına yatan ya da yatmayan, katıldığı ya da katılmadığı binlerce karar karşısında kaldı. Bunların hiçbirisinde, hiçbirimiz, o kararları uygulamadığını ya da kendi isteği yönünde çektiğini görmedik.

"Üçüncü yönü bilimselliğiydi. Konulara yaklaşırken duyguları bir yana bırakır, tüm verileri toplamaya çalışır, sakın ve metodik bir şekilde konunun özüne iner, sonuca giderdi.

"Dördüncü özelliği coşkusu, inancı ve neşesiydi. Hepimizi sıkıntılı anlarımızda nasıl rahatlatıldığını, neşelendirdiğini hiçbirimiz unutamayız.

"Beşinci olarak da, gerçekten çok derin bir kültür

sahibiydi. Kültürü, dergi karıştırarak not edilen birkaç isim, birkaç konu çeşidinden değildi. Gerçekten derindi, sağlamdı.”

Üçüncü ölüm yıldönümünde Bedir Yoldaşımızı yasla anmayacağız. Neşesini anlatacağız yoldaşlarımıza, dostlara. Türkiye işçi sınıfının ikrarından dönmeyen yiğidini, komünist bilinci ve savaşımla kendimize örnek alacağız.

HAKKINDA YAZILAN ŞİİRLER

Mavi gözlü dev

Kemal'e mavi gözlü dev derler
Yalan derler,
Tamam, mavi gözlüydü
Ama,
Cüce bir sınıfa sözcüydü.
Devler devrimci sınıftan çıkar
Hem mavi gözlü hem dev
O da var
1988 vücudunu götürdü
Kendisi devrim kavgamızda yaşar
Adını söylemiyorum, boğazım düğümlü
Mavi gözlü dev deyin herkes anlar

Emine Engin

Ölümü nasıl söyler diller

Bir orman düşünün
Afrika'da, Ekvator'da
Veya
Anadolu'nun sol böğünde
farketmez.

Bulutlara gözyaşını öğretirler
Gözyaşının bereketini
Bereketini savaşını
Savaşın inancını öğretirler

Bir ölü düşünün
Afrika'da, Şili'de
Nikaragua'da
Veya
Anadolu'nun sol böğünde
Farketmez.

Gözlerin denize düşmüş
Cam bilyeler gibidir
Yanaklarından akan ıslaklığı
Duyamazsın
Diline, damağına yapışır
Ağıtlar
Haykıramazsın.

Bir ölü düşünün
Ormanların içinde
Sınısıklam yağmur içinde
Gözlerinizin içinde
Yüreğinizin taa içinde
Unutamazsınız

Ozan Öncü

Bir ucu denizdir ölümün

Resimlerin rengi değişir
Maviler karşır siyahlara
Gözlerinden bir hayat düşer
Yırtılır gökyüzü

Dalgalara vurur gemiler
Dökülür duvarlardan sloganlar
Adını arayan bir roman
Mısralarını kaybetmiş bir şiir
Söndürür şehirler ışıklarını

Sen hiç komünist gördün mü?
Birkaç dakikaya
Koca bir hayat sığdıran

Ozan Öncü

Beni avuçlarınızın içine yazın

Kimseden farkım yoktu
Herkes gibi
Güldüm doyasıya
Ağladım ölesiye
Ve sevdalandım.

Çok iyi hatırlarım
Metropol ışıkları altında
Bir akşam üstü
Balık pullarıyla örtülmüş
Kaldırımlarda yürüdüm.
Ve yanımdaki dost
Elini uzattı
Gökyüzündeki
En parlak yıldızı
Söktü aldı.
Gülümseyerek getirdi
Göğüs kafesimi yarıp
Usulca
Yüreğimin taa ortasına koydu.
"Yoldaş," dedi.

Deniz acısı dilimle
Zincirlerinden boşalan sevdamla
TKP marşını söyledim.

Kimseden farkım yoktu.
Güldüm doyasıya.
Ağladım ölesiye.
Ve sevdalandım.

Kırkımda çekip gittiysem
Üzülmeyin dostlar.
Üzülmeyin yoldaşlar.

O yıldız durur yüreğimde.

Yumruklarınızı
Her vuruşta burjuvaziye
Duyayım diye
Beni avuçlarınızın içine yazın.

Ozan Öncü

Ölünecek zaman mıydı

Bedir yoldaşımızın ölümünün ikinci yılında Talipler Türk Halk Müziği gurubunda çalışan yoldaşları ilk kasetlerini "Anadolu'da bin yıldır bağınazlığa, ezgiye, sömürüye karşı direnenlerin, düşenlerin ve bu çizginin son kayıplarından Dr. Bedir Aydemir'in anısına saygıyla..." diyerek çıkardılar. Sözlerini Ozan Öncü yazdı, müziğini Murtaza Dersimli yaptı.

Daha ne sofralar vardı
Bağdaş kurup oturacak
Kızıl şarap ışığında
Kahkahalar atılacak

Kavga senin sevdan mıydı
Ölünecek zaman mıydı
Bedirimiz öldü mü ki
Yan yolda kaldı mı ki
Sorun onu siz düşmana

Daha ne halaylar vardı
Elele tutuşulacak
Topuk faşist göbeğinde
Naralar var atılacak

Daha ne sabahlar vardı
Grevlerde vurulacak
Nice nice dövüş vardı
Omuz omuza durulacak

Daha ne siperler vardı
Gezde gözde yatılacak
Kangren olmuş yaralar
Usta elde sarılacak

Bedir yoldaş

Bedir yoldaş
Sen komünistsin
TKP üyesisin.
Ezilen halkların
kurtuluş mücadelesinde
İşçi sınıfımızın
kavgasındasın.
Sen ölmedin
yaşıyorsun
Yolunda can verdiğin,
Marksizm-Leninizmi
Er geç utkuya götüreceğimize,
Bıraktığın
orak-çekiçli kıztıl sancağı
Türkiye topraklarına
dikeceğimize,
Yemin ediyoruz.
Şan olsun mücadelene,
mücadelemize.

M.Deniz

Unutulmazsın sen hey koca nefer

Maudealick zindanlarında idin Güney Afrika'nın...
 Bunca sene savaşıyordun Bolivya dağlarında
 Onu anarken Che Guevara ile omuz omuza
 Göğsümüzden yaralandıkça her kurşunda, haykırdın
 Ve her ölümdede, "kahrolsun emperyalizm, faşizm",
 "Yaşasın komünizm" diye.

Zekasıyla yaratıcı, gücüyle savaşı,
 Kişiliği ile açık yürekli bir dost idi
 Bir sancaktar idi, düştü kalenin başına yakın
 Kurşunların arasında giderdi, ateşlerde yürüdü
 Fethettiği kalelerin yücelerini sancağıyla.

O şahin gibi uçardı göklerde,
 En önde yürürdü, inananları ardında götürürdü.
 "Yoruldu" nefes nefese en önlere koşmaktan
 "Yoruldu" dört yanı düşmanla savaştıktan
 O sırlarıyla mucizeler yaratırdı
 Her gören sanırdı altından bir heykel.

İnanılmaz, bitip tükenir miydi sendeki cevher.
 Sen her zaman yaşayacaksın
 Unutulmazsın sen, hey koca nefer.

Şimdi, beraber keşfettiğimiz o sisli odada
 Ben oturup tüm hasadını sellere aldım
 Zanaatkar gibi düşündüm, tutamadım beni ben
 Yine de ağladım kalbimin derinlerinde.

Sevgili yoldaş,
 Seni anarken, yemin ediyoruz
 O sancak yerine dikilecek,
 Kazanılacak zafer!
 Son nefesinde dediğin gibi

“yaşasın yomünizm, yaşasın partim”
Sen her zaman önündesin kavgamızın
Bedri’ler bizim
Zafer’ler bizim
Yaşayacak partim
Yaşayacak komünizm

A.S. Özgürol, Fransa

Bedir yoldaşa

Kimseden görmedik doğru neymiş
Seni dosttan düşmandan sorduk
Kavgan senin sevdan imiş
Bunu partiden duyduk

Partin, yolumuzda fener
Olduk yolunda bir nefer
Döktüğü kanı soracağız düşmandan
Tankla gelen devrimle gider

Haykırdın, tankla gelen gidecektir devrimle
Sözlerin yaşıyor bilincimizde
Seni yazan tarih, yazacak şimdi de
İşçi, Alevi kurtuluşun TKP' de

Demokrasi için tek yol devrim
Yaşasın partim, yaşasın komünizm
Haykırdın son nefesine kadar
Şimdi hepsi şiarımız bizim

Ölünecek zaman mıydı?
Ne öldü, ne yarı yolda kaldı
Sürüyor amansız kavgası
Yerini yoldaşlar aldı

İşte gürlüyor *İşçinin Sesi*
Görüyorsunuz Bedir'i
Sönmeyecek bir ışıktır o
İlerleyen devrim neferleri

TKP'miz inançla setleri aşar
Verdiği bilinçle yürekler coşar
Son sözlerini milyonlardan duyacak düşman
Bedirler ölmez, milyonlar doğar
Bedir'in, Bedir yoldaşın ailesinden bir yoldaş

Seninle

Gelecek seninle
Gelecek partimizle
Savaşarak
Bilinç yayarak
Sarsılmaz disiplinle
Komünist fikirlerle
Biz komünistler
uzanır işçilere
Seninle 400'ler
uzanır 4000'lere

Zaliha Zorlu, Londra

Yoldaşım kalmasın gözün arkada

Duydum ki,
pençeleşmekteymiş yoldaşım,
nankör bir hastalıkla,
yüreğimden bir alev koptu
döne döne yükseliyor Güneş'e
gömülüyor yüreklere

Yoldaşımın bilinci yoldaşlarıma dağılıyor
yoldaşımın görevleri yoldaşlarımla paylaşıyor
bir parçası da bana uzanıyor

Bundan sonra
anısı mücadelemizde böyle yaşayacak
böyle katılacak savaşa

Kalmasın gözün arkada
tüm işçiler
tüm yoldaşların üstlendi hedeflerini
söz verirler sana
senin gibi nice yiğit yoldaşa
Kızıl karanfiller açacak
Anadolu'nun her karış toprağında

U.D., İstanbul

Varoldukça sınıfımız

Sözcükler anlamsız kalır,
anlatmaya yoldaşım seni
Yalnızca partimiz değil
Dünya işçi hareketi yitirdi
ömek bir neferini
Varoldukça işçi sınıfı
doğuracak yeniden
ihtilalci komünist liderlerini

Salih Aslan

İnanır mısın?

Ölümün ardından yazamıyorum
Dersem inanır mısın?
Bilincime koydum seni ikrartımsın
Dolunay ışığında yürüyorum
Gönlümde ay Bedir Bedir

Mercan Köklü

Hasretine dair

Benim hasretim seninkine benzemez
İnan benzemez yaşam gözlüm!
Benim hasretim vatana değil,
Caddelerine, yemeklerine, neonlarına
Kızlarına da değil...

Benim hasretim
Yalnız benim de değil!
Bizim hasretimiz bu
Bizim hasretimiz yaşam gözlüm!

Bizim hasretimiz kitaplara...
Çeliğe su vermek...
Örse cekiç, ekine tırpan vurmak
Bizim hasretimiz
Halay tutmak grev boylarında
Diyarbakır'lı Şahan ustayla

Bizim hasretimiz yazmakla bitmez
Gökteki yıldızlar kadar çok
Engin dağlardan daha engin...
Ne o andan daha da sıcaktır...
Bizim hasretimiz

Bizim hasretimiz dünya çocuklarına,
Dünya işçilerinin çelik birliğine, kardeşliğine
Bizim hasretimiz
Yunan, Rus, Afrikalı ve Amerikalı proleterlerle
Sofra kurmak denizin ortasına
Ve paylaşmak gökyüzünü bile kardeşçe...

Bizim hasretimiz ulusa değil,
Arama o ulusculuğu bizde
Biz de ulus yok vatan yok

Dinde yok, sınırdı, sınıfta yok
Doğanın ve toplumun diyalektiği var sadece...

Bizim hasretimiz güneşe
Güneşe ele geçirip, lüştüyenlere vermek için
Vermek için güle suyu
Ve kırmızı karanfil takmak
Bir mayıs alanında
İşçi Bahtiyar ustanın sol yakasına...

Bizim hasretimiz
Bu günümüz yarınımız geleceğimiz olan partimize...
Ve kavgada daha da güzelleşen
Güzel, iyi insanlarımıza yaşam gözlüm!

Hasretimiz bir meşale gibi
Yanıyor yüreğimizin taa içinde
Ne körüklüyoruz onu sönmemesi için
Ta ki sınıfsız topluma kadar...

Ö.S.

FOTOĞRAFLARI

Gonçlik resimlerinden

Joğaziçi Üniversitesi Yılığ'ndan

1 Mayıs 1974

1978 İTİB toplantısını yönetirken

1981 İTİB toplantısının açarken — Duruşunda

1991 İTİB Kongresi'nde

1981 Bedir Yolcuş, R. Yurukoğlu ve Ayia Antopl yoldaşlarla

Yoldaşımızın 1982 yılında çekilmiş bir resmi

1982 Türkiye Demokratik Haklan Savunma Komitesi (TOHSK) çalışanlarıyla

1982 Bedir yoldaş TDHSK'yle yakın çalışan bir İngiliz sendikacıyla

17 Mart 1983 İşçinin Sesi'nin 10. Yılı Kutlama Gecesi'nde

COMMITTEE FOR
DEFENCE OF
DEMOCRATIC
RIGHTS IN

1983 TDHSK Kongresi'nde

1984 Taarruz Kapanış Gecesi'nde R. Yürükoğlu yoldaşın ödülünü verirken.

1984 Taarruz Kapanış Gecesi'nde E. Engin yoldaşa ödülünü verirken

1985 Evinde

1986 6. Kongre sonrası

1986 Sonbahar bazı yoldaşlarıyla

21 Aralık 1986 - Abdullah Baştürk Londra'ya geldiğinde İTİB olarak karşılarken

1987 TDHSK'nin Kongresi'nde

1987 TDHSK'nin Kongresi'nde İngiliz Milletvekili Richard Balfe ile

1987 | Mays'

5 Aralık 1987 11 Özveri Taarruz Kapanış Gecesi'nde

1988 Hastalığı sırasında evinde

1988 Annesi, y.ğeni, eski eği ve çocuklarıyla birlikte

8 Ocak 1989 Yoldaşımızın katalafalkının önünde

8 Ocak 1989 Yoldaşımızın katafalkını taşıırken

R. Yürükoğlu Yoldaş, yoldaşımızın katalakli önünde

R. Yürükoğlu yoldaş. yoldaşımızın katalıtkı yanmaya girmeden önce konuşma yaparken

8 Ocak 1989 Katedral yakılmaya girmeden önce

14 Ocak 1989 Cumartesi akşamı yoldaşımızın anısına Hackney Belediye Meclis Salonu'nda yapılan toplantıda saygı duruşu

1991 Mayıs'ında 7. Kongre'de Bedir Yoldaş'ın anısına nazırlanan köşe